

KALAJOEN KAUPUNKI

TILINPÄÄTÖS 2018

Kaupunginhallitus 1.4.2019
Valtuusto 27.5.2019

Tilinpäätössäännökset

Kuntalaki 410/2015:

Kirjanpito

Kuntalain 112 §:n mukaan kunnan kirjanpitovelvollisuuteen, kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan sen lisäksi, mitä kuntalaissa säädetään, kirjanpitolakia.

Tilinpäätöslaskelmat laaditaan kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden mukaisiin kaavoihin. Liitetietojen antamisessa noudatetaan kuntajaoston antamaa yleisohjetta.

Tilinpäätös

Kuntalain 113 §:n mukaisesti kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se valtuuston käsiteltäväksi kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja tai pormestari.

Kuntalain 113 §:n mukaan kunnan on sisällytettävä tilinpäätökseensä tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Kuntalain 114 §:n mukaisesti kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.

Toimintakertomus

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tilinpäätösasiakirjat

Tilinpäätöksen muodostavat tasekirja ja tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat. Tilinpäätöksen käsittelystä laaditaan lisäksi tarkastusasiakirjat eli tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus.

Tasekirja

Kunnan tasekirja sisältää toimintakertomuksen, talousarvion toteutumisvertailun, tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot, erillistilinpäätökset, allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkinnät sekä luettelot ja selvitykset. Toimintakertomus jakaantuu toiminnan ja talouden kokonaistarkasteluun ja talousarvion toteutumisvertailuun.

Kunnan tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase sekä konsernituloslaskelma, konsernirahoituslaskelma ja konsernitase. Liitetiedot jakaantuvat kunnan liitetietoihin ja konsernin liitetietoihin.

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositteiden sekä selvitys kirjanpitokirjojen ja tositteiden säilytystavoista laaditaan kirjanpitolain 3:8 §:n mukaisesti.

Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Tilinpäätöstä varmentavia asiakirjoja ovat tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt.

Tilintarkastajan tehtävät

Kuntalain 123 §:n mukaan tilintarkastajan on viimeistään toukokuun loppuun mennessä tarkastettava hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös.

Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset.

Sisällysluettelo

Toimintakertomus	1
Olennaiset tapahtumat taloudessa ja toiminnassa	1
Kaupunginjohtajan katsaus	1
Kaupungin hallinto.....	6
Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	10
Yleinen taloudellinen kehitys	11
Olennaisimmat tapahtumat kunnan taloudessa ja toiminnassa.....	17
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	22
Kunnan henkilöstö	23
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	24
Ympäristötekijät	27
Muut ei taloudelliset asiat.....	29
Selonteko kaupungin sisäisestä valvonnan järjestämisestä	29
Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	32
Kaupunkikonsernin toiminta ja talous.....	50
Tilikauden tuloksen käsittely ja tasapainottamistoimenpiteet	68
Talousarvion toteutuminen	69
Käyttötalouden toteutuminen	69
Tuloslaskelman toteutuminen.....	158
Investointiosan toteutuminen.....	160
Rahoitusosan toteutuminen.....	167
Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvion toteutumisesta.....	168
Tilinpäätöslaskelmat.....	171
Tuloslaskelma	171
Rahoituslaskelma.....	172
Tase.....	173
Konsernituloslaskelma.....	175
Konsernirahoituslaskelma	176
Konsernitase	177
Tilinpäätöksen liitetiedot	179
Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	179
Kaupungin tilinpäätöstä koskevat liitetiedot.....	179
Konsernitalinpäätöstä koskevat liitetiedot.....	179
Tuloslaskelman liitetiedot	181
Taseen liitetiedot.....	185
Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	185
Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	188
Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	190
Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	192
Laskennallisesti eriytetty liiketoiminta	193
Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma	196
Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma.....	197
Vesihuoltolaitoksen tase	198
Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista.....	201
Luettelo kirjanpitokirjoista ja niiden säilytysajoista	201
Tositelajit	201
Allekirjoitukset ja merkinnät	203
Tilinpäätöksen allekirjoitus.....	203
Tilinpäätöksen merkinnät.....	203

Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat taloudessa ja toiminnassa

Kaupunginjohtajan katsaus

Elinvoimaiselle viiden tähden Kalajoelle satelee tunnustuksia. Maailman onnellisimmassa maassa juuri Kalajoki on usealla eri mittarilla todettu menestyjäksi. SOTE- ja maakuntaudistuksen kaatumisenkaan ei horjuta Kalajoen toimintaedellytyksiä.

Useita tunnustuksia

Jo aikaisemmin Suomen kuvalehden suuressa kuntavertailussa Kalajoki on arvioitu selvästi Pohjois-Pohjanmaan eteläosan ja Keski-Pohjanmaan alueen kuntien selkeäksi ykköseksi, viiden tähden kaupungiksi. Suomen yrittäjien elinkeinopoliittisessa mittaristossa Kalajoki on jatkanut kokuokkansa kuntien parhaimmistossa koko valtakunnassa. Näiden arviointien jatkoksi olemme saaneet nauttia useista muista hyvistä sijoituksista kuntavertailuissa.

Kalajoki oli hienosti alueen ykkönen ja koko Suomessa alle 50 000 asukkaan kuntien sarjassa jaettulla seitsemännellä (7.) sijalla EK:n kuntien ja alueiden vetovoimaa ja yritysmyönteisyyttä mittaavassa vertailussa. Kuntaranking-kyselyyn vastasi joulutammikuussa yhteensä 1 134 yritysjohtajaa eri puolilta Suomea. Vastajat edustavat suomalaisia työnantajayrityksiä, joita on vajaat 85 000.

Seutukaupungeilla tarkoitetaan kaupunkeja, jotka ovat oman seutunsa ja talousalueensa keskuksia, mutta eivät maakuntakeskuksia. Suomen seutukaupungeissa asuu noin miljoona asukasta. Seutukaupunkien vetovoimatutkimus osoittaa Kalajoen olevan imagon, tunnettavuuden sekä veto- ja pitovoiman puolesta seutukaupunkien kärkikastia. Tutkimuksessa mitattiin ulkoisia ja sisäisiä vetovoimatekijöitä. Kalajoki sijoittui molemmissa kategorioissa parhaan kolmen kaupungin joukkoon. Matkailutarjonta, palvelut sekä vapaa-ajan ja kulttuurin aktiviteetit erottuivat muualla asuvien mielestä Kalajoen valttikorteiksi, kun taas kalajokiset itse nostivat esille lisäksi myös asuinympäristön.

Kalajoella oli yksi kovimmista pitovoimaluvuista, tarkoittaen, että asukkaat valitsisivat Kalajoen kernaasti uudelleenkin asuinpaikkakunnakseen. Asukkaat nostivat asumiseen liittyen Kalajoen vahvuudeksi turvallisuuden, palvelut, luonnon ja runsaat vapaa-ajanviettomahdollisuudet. Kalajoki koettiin yrittämisen kannalta monipuoliseksi, kannustavaksi ja mahdollisuuksia avaavaksi kaupungiksi. Vahvan matkailuimagon valteiksi asukkaat nostivat Hiekkasärkät ja monipuoliset palvelut, meren ja luonnon. Tuleviksi kehityskohteiksi asukkaat nostivat keskustan kehittämisen yli muiden sekä laajasti palveluiden kehittämisen ja ylläpidon terveyspalveluista kaupallisiin palveluihin ja kouluihin.

Kalajoki on Pohjois-Pohjanmaan eteläosan ja Keski-Pohjanmaan alueen paras paikka asua vanhusin hyvinvointia mittaavassa selvityksessä. Selvitys on tehty 24 eri tilaston perusteella ja tilastojen valinnan taustana on sosiaali- ja terveysministeriön ja Kuntaliiton kunnille ja maakunnille antama suositus ikäihmisten palveluista. Senioreiden hyvinvoinnista on koottu laaja selvitys THL:n tilastoihin pohjaten Ilta-Sanomien toimesta.

Menestyminen vertailuselityksessä ei yllättänyt. Kalajoella tuotetaan laadukkaasti palveluita, tehdään hyvää ennalta-ehkäisevää työtä, meillä on asiakkaiden palveluksessa ammattitaitoinen henkilökunta ja hyvät yhteistyökumppanit. Kalajoen hyvinvointipalvelut toimivat kokonaisu-

nessaan hyvin ja koko hyvinvointipalveluiden asiakastyytyväisyyttä mittaava TAK-arvioinnin keskiarvo olikin 2018 mitattaessa 4,2 mikä on erinomainen tulos. Se kertoo siitä, että ihmiset ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä saamiinsa palveluihin. TAK-arviointijärjestelmä on kuntien ja erilaisen yhteisöjen palautteenhallinnan ja tiedonkeruun väline ja sen arviointiasteikko on 1-5, 5= erinomainen ja 1=huono. TAK-arviointiluku kertoo asiakastyytyväisyydestä kaikkia Kalajoen kaupungin hyvinvointipalveluita kohtaan eli siihen sisältyvät sosiaali- ja terveyspalvelut, varhaiskasvatus ja koulutus. Kyselyyn on vastannut yli 1100 ihmistä Kalajoelta. Vastausprosentti on 61.7%.

Nämä useat puolueettomien tahojen tekemät arvioinnit ja kaupungin palvelujen laadunkehittämistä palvelevat selvitykset osoittavat, että olemme oikealla tiellä. Toki tulokset on syytä ottaa vastaan nöyrän tyytyväisenä, sillä meilläkin on useita kehittämiskohteita, joissa voimme toimintaamme edelleen parantaa.

Talous vakaalla pohjalla, velan kasvuun syytä kiinnittää huomiota

Kalajoen kaupungin talous on edelleen vakaalla pohjalla. Tuloksen painumisesta miinukselle saa oikeamman kuvan kun huomioi Merenojan koulun ylimääräisen poiston. Tuulivoimarakentamisesta kertyvä noin 1,8 miljoonan euron lisätulo kiinteistöveroissa on erittäin merkittävä, varsinkin kun otetaan huomioon, että kiinteistöverot eivät ole mukana verotulojen tasauksessa. Kalajoella on puheiden sijasta toteutettu aitoja ilmastotekoja ja meillä tuotetaan Suomen eniten tuulivoimalla uusiutuvaa puhdasta energiaa. Toivottavasti osaamme jatkossa hyödyntää paremmin taloudellisten vaikutusten ohella myös uusiutuvan energian imagovaikutukset.

Kalajoen kaupungin investointiohjelma on ylisuuri. Hankkeet ovat tarpeellisia ja on järkevää toteuttaa kaupungin elinvoimaa vahvistavia ja työllisyyttä parantavia elinkeinopoliittisia investointeja. Nämä investoinnit eivät yleensä kuormita kaupungin taloutta, vaan itse asiassa pitkällä aikajänteellä vahvistavat muiden positiivisten vaikutusten ohella kaupungin taloudellista pohjaa. Elinkeinopoliittisten investointien ohella meidän on välttämätöntä tehdä investointeja omaan palvelutuotantoon. Kaupungin kiinteistömässä on erittäin suuri ja valitettavasti osittain huonossa kunnossa ja vajaakäytöllä. Perusopetuksen osalta palveluverkon ja kiinteistöjen uudelleentarkastelu on tehty ja erittäin merkittävä uudisrakennusvaihe on menossa. Seuraavaksi meidän on järkevä käydä läpi myös muu palveluverkko ja kiinteistöt. Investointitarpeet eivät ole vähäisiä, mutta joudumme sopeuttamaan investointiohjelman taloudellisen kantokykymme mukaiseksi.

Työllisyystilanne hyvä väestökehityksessä piristymisen merkkejä

Kalajoki on perinteisesti Pohjois-Suomen parhaan työllisyyden kaupunki. Sama kehitys jatkuu vuonna 2018. Väestökehitys oli viime vuonna muutaman edellisen vuoden tapaan negatiivista useista myönteisistä hankkeista huolimatta. Tarkasteltaessa pidemmällä aikajaksolla väestökehitystä Kalajoen eri osa-alueilla voidaan todeta eri alueiden poikkeavan kohtuullisen paljon toisistaan. Ainoastaan Kalajoen keskustaajama ja Hiekkasärkkien alue ovat olleet kasvavia. Viimeisen viiden vuoden aikana myönnettyä asuin- ja lomarakennusten rakennusluvista lähes puolet on myönnetty Hiekkasärkkien alueelle. Tämän vuoden alkuvuoden väestökehitys on rohkaiseva ja toivottavasti ennakoi väestökehityksen suunnan kääntymistä jälleen positiiviseksi.

Henkilöstökyselyn tulokset paranivat edellisestä mittauksesta

Kalajoen kaupunki toteuttaa säännöllisesti henkilöstökyselyn. Kyselyssä saadun palautteen puretaan yhdessä henkilöstön kanssa ja palaute johtaa konkreettisiin kehittämistoimenpiteisiin. Hyvä henkilöstö ja kannustava työilmapiiri on olennaisin osa kaupungin tuloksekkaassa ja vaikuttavassa toiminnassa. Ilman erinomaista sitoutunutta henkilöstöämme emme olisi saavuttaneet näitä alussa mainittuja arviointituloksia ja tunnustuksia. Ilahduttavasti aikaisemmat hyvät

henkilöstökyselyn tulokset paranivat vielä hieman entisestään. Tässä meillä on hyvä pohja edelleen jatkaa konkreettisten henkilöstöstä lähtevien kehittämistoimenpiteiden toteutusta.

Kaupungintalon tilankäyttö tehostui, ICT-palvelujen alueellinen yhteistyö laajeni

Kaupungintalolla siirryttiin nykyaikaisempaan työskentelytapaan ja tilankäyttö tehostui huomattavasti valmistuneen remontin myötä. Tämä on linjassa kaupungin tilojen laajemman tarkastelun kanssa. Tavoitteenamme on toimivat ja terveet tilat, joissa on hyvä käyttöaste.

Kalajoen kaupunki oli edelläkävijänä ICT-palvelujen alueellisen yhteistyön lisäämisessä siirtämällä oman ICT-henkilökunnan Joki-ICT:n palvelukseen. Yhteistyö mahdollistaa osaamisen laajemman hyödyntämisen, erikoistumisen, toiminnan tehostamisen ja palvelujen myynnin laajemmallekin alueelle. Kalajoen kaupungilla on edelleen ostamisen osaamista, sillä tietohallinto-henkilökunta jäi edelleen kaupungin palvelukseen.

Kauppa- ja kulttuuripalvelut uudelle tasolle

Kalajoen kaupalliset palvelut nousivat uudelle tasolle Kauppa- ja kulttuurikeskus Merran valmistuttua Kalajoen keskustaajaman keskeisimmälle paikalle. Suositun kauppakeskuksen palveluja täydentää arkkitehtuuriltaan häikäisevän hieno liikekeskus Raitti erikoisliikkeineen.

Kaupallisten palvelujen rinnalla kauppakeskuksen toiseen kerrokseen valmistui kaupunkilaisten ja vieraiden yhteiseksi kokoontumispaikaksi ja ”keittiöksi” suunniteltu kulttuuritila. Tilassa toimii tutkitusti kuntalaisten suosituimmat kulttuuripalvelut kirjasto ja elokuvat. Nämä toiminnot ovat kuitenkin vain osa kulttuurikeskuksen monipuolista ja joustavasti muuntuvaa palvelutarjontaa. Ilahduttavasti kaupunkilaiset ja muut käyttäjät ovat ottaneet tilat omakseen. Kirjaston aukioloaikoja on pystytty jatkamaan yli 40 % ja kävijämäärät ovat kasvaneet huikeat 270 %. Elokuvateatteri on ollut menestystarina yrittäjälle, käyttäjille ja kaupungille.

Valokuidun toteutukseen vauhtia

Valokuidun toteutukseen saatiin syksyllä ja loppuvuodesta varsinainen turbovauhti päälle. Toteutuksesta laadittiin taloudellinen selvitys ja valittiin organisoitumismuodoksi Kalajoen Lämpö Oyn tytäryhtiö. Toteutuessaan Kalajoki siirtyy tietoliikenneyhteyksien tarjoamisessa valtakunnan kärkeen, kun otetaan huomioon liittymän hinta ja nopeus.

Erikoissairaanhoidon menot laskivat, palvelutarjontaan lisää vaihtoehtoja

Panostaminen ennaltaehkäisevään työhön näkyy erikoissairaanhoidon menojen laskuna. Päivystyksen ulkoistuksen myötä pystyttiin lisäresursoimaan terveyskeskuksen päiväaikaista päivystystä. Silmäkliinikkatoiminnan käynnistäminen tarkoitti kokonaan uuden laadukkaan palvelutarjonnan käynnistämistä Kalajoella. Palvelu näyttää kiinnostavan Kalajoen ulkopuolellakin. Nuorisotyöhön pystyttiin lisäämään resursseja ja varhaiskasvatuksen palvelutarjontaa monipuolista kolme uutta yksityistä toimijaa.

Ennätysmäärä rakennushankkeita

Teknisiä palveluita on pitänyt kiireisenä muun ohessa ennätysellisen mittava investointiohjelma. Jo mainittujen investointien lisäksi viime vuonna käynnistyi historiallisen suuri Merenojan yhtenäiskouluinvestointi. Uusi paloasema on valmistunut Jokilaaksojen pelastuslaitoksen käyttöön ja samalla uudishanke on mahdollistanut kaupallisten palvelujen laajentumisen. ABC:n liittymän ja Tyngän alikulkuhankkeet ovat parantaneet liikenneturvallisuutta ja sujuvoittaneet liikumista. Kaavoituksessa merkittävimmät toteutukset ovat olleet Kesärannan, Marinan ja Tapi-onportin kaavat. Matkailukeskuksen Hilmantorin ja Lestijoen tulvasuojelussa hankerahoituksella oli merkittävä osuus.

Hankkeista lisävauhtia

Kalajoen kaupunki on yksi Pohjois-Pohjanmaan taitavimmista hankerahoituksen hyödyntäjistä. Kalajoella myös yksityiset yritykset ovat hyvin oivaltaneet, että hankerahoituksen avulla saadaan usein lisävauhtia yritystoiminnan kehittämiseen. Kalajoen kaupungin organisaation osaava hankenkilöstö on onnistunut usein auttamaan yhteistyökumppaneitamme oikeiden rahoituslähteiden äärelle ja tukemaan rahoituksen hakemusprosessissa. Kalajoen kehittyvän ja monipuolisen yritystoiminnan ja kaupungin kehittämisaktiivisuuden lisäksi suureen hankerahoitusvolyyymiin on vaikuttanut se, että Kalajoella on uskottavuutta rahoittajien silmissä. Meillä on paljon esimerkkejä onnistuneista vaikuttavista hankkeista, joissa hankehakemuksessa asetetut tavoitteet ovat ylittyneet.

Kalajoen kaupungilla oli viime vuoden aikana käynnissä eri hankkeita yhteensä yli 20 miljoonan euron edestä. Hankkeissa hyödynnettiin yhteensä 23 eri rahoitusmuotoa. Hanketoiminnalla saatiin apua investointeihin ja palvelutuotannon kehittämiseen mm. työllisyyden hoidossa, liikunnan lisäämisessä ja kansainvälistymisessä. Hankkeiden kohderyhminä oli lapsia, nuoria, opiskelijoita, työttömiä, ikäihmisiä jne. Kaupungin tasapainossa oleva talous on ollut välttämätön edellytys sille, että olemme pystyneet osoittamaan omarahoitusosuuden ja vivuttamaan EU-rahoituksen avulla tärkeitä kehittämistoimintaa kovempaan vauhtiin.

Satamassa konttiliikenne käynnistyi, kasvu ennätysellistä, kaikki ennätykset rikottiin

Kalajoen Sataman toimintaympäristössä tehtiin huomattavia panostuksia ja uusia avauksia. Kaupunki osti satama-altaan vastakkaiselta puolelta konepajarakennuksen maapohjineen ja Kalajoen Satama Oy vuokrasi kiinteistön. Kiinteistön käyttöönotto on toteutunut suunnitelmien mukaan ja konepajakiinteistössä on käynnistynyt tuotannollista kasvuhakuista toimintaa. Samalla konepajakiinteistö tarjoaa Kalajoen Satamalle tarpeellisen laajennusmahdollisuuden. Kalajoen Satamassa käynnistettiin länsilaiturin jatkaminen, jotta kasvavasta laiva- ja liikennemäärästä suoriudutaan nopeasti ja joustavasti. Laituri valmistuu kuluvan vuoden kesällä.

Kalajoen Satamassa käynnistyi konttiliikenne kesällä 2018. Ilahduttavasti tässä uudessa toiminnossakin palvelu toimi sujuvasti ja asetetut liikennemäärätavoitteet ylittyivät selvästi. Kokonaisuudessaan Kalajoen sataman vuosi oli historian paras sekä liikennemäärillä että liikevaihdolla mitattuna. Liikennemäärä kasvoi tilikauden aikana 40 % kun samaan aikaan satamatoimialan keskimääräinen kasvuprosentti oli 5,2 %. Kalajoen Sataman liikevaihto kasvoi 38 % ja kasvu oli kannattavaa liikevoiton kehittyessä samaan suuntaan.

Kalajoella keskeinen rooli matkailun suuralueen kansainvälistymisessä

Kalajoen rekisteröityjen yöpymisvuorokausien kasvu oli 9 % kun samaan aikaan kehitys Pohjois-Pohjanmaalla oli 2,8 % ja Suomessa 1,4%. Investointivauhti jatkui kiivaana ja valtaosa investoinneista oli yksityisiä. Hiekkasärkkien ydinalue alkaa olla rakentunut hyväksytyyn asemakaavan mukaisesti. Yli 60 000 kerrosneliömetrin toteutuksen keskelle hankerahoituksella toteutettu Hil-mantori tuo alueelle viimeistellyn ilmeen ja mahdollistaa matkailukeskuksen ydinalueen keskellä tapahtuma- ja toritoiminnan. Kesärannan kaava-alueella on tonttimyynti lähtenyt hyvin käyntiin.

Kalajoen matkailussa on otettu seuraava rohkea askel kansainvälistymiseen. Arktisen meren vetovoima ja Kalajoelle tarjottu vetovastuu rannikon ja saariston suuralueyhteistyössä tarjoaa meille huikkeitä mahdollisuuksia, mutta tarkoittaa samalla kovaa pitkäjänteitä ja päämäärätietoista työtä yhdessä hyvien kumppaneiden kanssa. Kotimaan markkinoilla kesä on jo pitkään ollut Kalajoella takuvarma huippusezonki. Kansainvälisillä markkinoilla kiinnostuksen painopiste on Arktisessa meressä ja myös muina vuodenaikoina. Matkailussa tarkastellaan usein ympärivuotisuutta ja esimerkiksi majoituksen käyttöastetta. Yhdistämällä valmiiksi vahva kesäse-

sonki kansainvälisillä markkinoilla esiintyvään kysyntään muina vuodenaikoina, on meillä realistiset mahdollisuudet kehittää matkailukeskuksesta yksi Suomen merkittävimmistä kansainvälisiä ympärivuotisista matkailukeskuksista. Keskukseksi, jossa investoinnit ja liiketoiminta on kannattavaa. Tärkein investointi kansainvälisyyden ja merellisyyden lisäämisessä meillä on verkostomaisesti suunnitellun ainutlaatuisen Marinan kaava-alueen toteutus ja jatkoksi tarvitsemme matkailukeskuksen ydinalueen toiminnallisen ja kaavallisen uudelleentarkastelun.

Kiitos kuluneesta vuodesta

Kalajoen kaupunki on maineensa veroinen. Voimme kaikki olla tyytyväisiä siihen, millaista työtä olemme yhdessä tehneet. Kehitettävää ja mahdollisuuksien parempaan hyödyntämistä meilläkin kuitenkin riittää. Kalajoen asema ja rooli kasvavana hyvien palvelujen kaupunkina eivät ole itsestään selviä, vaan se on ansaittava ja hankittava. Menestys on monen tekijän summa ja me kaikki vaikutamme omalta osaltamme siihen, millainen maine Kalajoella on ja kuinka vetovoimaiseksi kotikaupunkimme mielletään. Lämmin kiitos asiakkaillemme, yhteistyökumppaneillemme, luottamushenkilöille sekä sitoutuneelle, osaavalle ja aikaansaavalle henkilökunnalle kuluneesta vuodesta.

Jukka Puoskari
Kaupunginjohtaja

Kaupungin hallinto

Kaupunginvaltuusto

Kalajoen kaupungin ylin päättävä elin on kaupungin toiminnasta ja taloudesta vastaava kaupunginvaltuusto. Kaupunginvaltuustoon kuuluu 35 valtuutettua ja puolueet olivat edustettuina vuonna 2018 seuraavasti: Suomen Keskusta r.p. 20, Kansallinen Kokoomus r.p. 4, Vasemmistoliitto r.p. 4, Vihreä Liitto r.p. 3, Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue r.p. 2, Suomen Kristillisdemokraatit r.p. 1, Perussuomalaiset r.p. 1.

Valtuuston kokoonpano 1.1.2018 – 31.12.2018 on ollut seuraava:

Tilus Riitta A.	kunnanjohtaja, HTM	KESK	pj
Heikkilä Miika	luokanopettaja	KESK	I vpj
Arvo Jouko	luokanopettaja, koulunjohtaja	KOK	II vpj
Joensuu Lasse	turkistarhaaja	KESK	III vpj
Ainali Veli	kanttori, eläkeläinen	KD	
Alho Päivi	koulunkäyntiavustaja, PLM	VASL	
Alho Sirkka	yliopistonopettaja, YTM	VASL	
Ekoluoma Jenni	operaattori, kemiantekniikan insinööri	KESK	
Halmeenpää Hanna	kansanedustaja, opettaja	VIHR	
Heikkilä Hannu	maatalousyrittäjä	KESK	
Hihnala Vesa	kenttäpäällikkö	KESK	
Hukka Kauko	eläkeläinen	VASL	
Hänninen Sami	opiskelija, yrittäjä	KESK	
Isokääntä Arja	matemaattisten aineiden opettaja	VIHR	
Isopahkala Markku	maanviljelijä	KESK	
Kinare Eero	ex. yrittäjä	VASL	
Lauri Mikko	eläkeläinen, yrittäjä	SDP	
Myllylä Raili	sosionomi	KESK	
Mäntymäki Ritva	luokanopettaja	KESK	
Mölsä Sami	toimistotyöntekijä	KOK	
Niemelä Kullervo	maanviljelijä	KESK	
Niemelä Mari	sosionomi	KESK	
Nikula Antti	opettaja, FM	KESK	
Nivala Juha	agrologi, palvelupäällikkö	KESK	
Pahkala Eija	kuntohoitaja	KESK	
Pernu Lek	myyjä	PS	
Puusaari Alpo	FM, VTM	KESK	
Rahja Jukka	maitotilayrittäjä	KESK	
Rahkola Juha	toimitusjohtaja	KOK	
Rahkola Mauno	maanviljelijä	KESK	
Saari Hanna	yrittäjä	KOK	
Salmu Sami	historian ja yhteiskuntaopin opettaja	VIHR	
Siermala Jaana	erityisopettaja	KESK	
Suni Timo	tuotantopäällikkö	SDP	
Vuotila Aulis	yrittäjä, eläkeläinen	KESK.	

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi vuonna 2018 Riitta A. Tilus (KESK) ja ensimmäisenä varapuheenjohtajana Miika Heikkilä (KESK), toisena varapuheenjohtajana Jouko Arvo (KOK) ja kolmantena varapuheenjohtajana Lasse Joensuu (KESK).

Toimintavuonna 2018 kaupunginvaltuusto kokoontui 11 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 129 asiaa. Vuoden 2017 tilinpäätös ja arviointikertomus hyväksyttiin 28.5.2018 ja vuoden 2019 talousarvio 17.12.2018. Vuoden aikana järjestettiin 12 valtuuston iltakoulua tai seminaaria, joiden

teemoina olivat mm. konsernitilinpäätökseen sisältyvien yhteisöjen vuoden 2017 tilinpäätösten esittelyt, tilinpäätös 2017, Merenojan yhtenäiskoulu, Merenojan väistötilat, palveluasuminen, hallintosääntö, maaseutustrategia ja konsernistrategia sekä vuoden 2019 talousarvio. Valtuusto tutustui Kalajoen Satamaan ja Kalajoen Himangan Sautinkariin toimintavuonna 2018. Valtuutetut tekivät vuoden aikana 17 valtuustoaloitetta. Kuntalaisaloitteita jätettiin toimintavuonna 2018 neljä.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei johtosäännössä toisin määrätä, edustaa kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa.

Kaupunginhallituksen tehtävänä on huolehtia Kalajoen kaupungin hallinnon ja toiminnan johtamisesta kaupunginvaltuuston hyväksymien perusteiden mukaisesti.

Kaupunginhallituksen kokoonpano 1.1.2018 – 31.12.2018 on ollut seuraava:

Rahkola Mauno	maanviljelijä	KESK, pj
Hihnala Vesa	kenttäpäällikkö	KESK, vpj
Alho Sirkka	yliopistonopettaja, YTM	VASL
Pahkala Eija	kuntohoitaja	KESK
Niemelä Mari	sosionomi	KESK
Rahja Jukka	maitotilayrittäjä	KESK
Saari Hanna	yrittäjä	KOK
Suni Timo	tuotantopäällikkö	SD
Säteri Meri	KTM, FM, opettaja	VIHR

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja on toiminut vuonna 2018 Mauno Rahkola (KESK) ja ensimmäisenä varapuheenjohtajana Vesa Hihnala (KESK). Kaupunginhallituksen esittelijänä on toiminut kaupunginjohtaja Jukka Puoskari.

Kaupunginhallitus kokoontui vuonna 2018 aikana 26 kertaa ja käsitteli 380 asiaa.

Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimi yksi jaosto: *henkilöstöjaosto*. Henkilöstöjaosto kokoontui vuoden 2018 aikana 3 kertaa.

Henkilöstöjaosto

1.1.2018 – 31.12.2018

Rahkola Mauno	pj
Rahja Jukka	vpj
Halmeenpää Hanna	
Niemelä Mari	
Saari Hanna	

Kaupunginhallitus on valinnut hoitamaan ja valmistelemaan määrättyä palvelualueita kaksi toimikuntaa: *elinkeino- ja maankäyttötoimikunnan sekä maaseututoimikunnan*.

Elinkeino- ja maankäyttötoimikuntaan kuuluivat vuonna 2018 seuraavat jäsenet:

Puoskari Jukka	pj
Rahkola Maunu	vpj
Alho Sirkka	
Myllylä Raili	
Rahkola Juha	
Salmu Sami	
Tilus Riitta A.	

Maaseututoimikuntaan kuuluivat vuonna 2018 seuraavat jäsenet:

Nivala Juha	pj
Hukka Kauko	vpj
Ainasoja Kaija-Liisa	
Pernu Sanna	
Rahja Jukka	
Räihä Heidi	
Sarkkinen Marko	

Kaupungin muut tilivelvolliset toimielimet ja niiden jäsenet

Keskusvaalilautakunta

1.1.2018 – 31.12.2018

Nikupaavo Hanna	pj
Ojala Tapio	vpj
Ainali Veli	
Borén Mikko	
Hakkarainen Paula	

Perusturvalautakunta

1.1.2018 – 31.12.2018

Niemelä Kullervo	pj
Valikainen Esko	vpj, 1.1. – 27.8.2018
Arvo Jouko	vpj, 28.8. – 31.12.2018
Alahimanka Tuija	
Alho Päivi	
Borén Leena	
Lahti Hannu	
Myllyn Eeva	
Nikula Antti	

Sivistyslautakunta

1.1.2018 – 31.12.2018

Mäntymäki Ritva	pj
Isokääntä Arja	vpj
Hänninen Sami	
Mölsä Sami	
Nivala Juha	
Pasanen Markku	
Siironen Niko	
Siljander Kirsti	
Tilvis Anja	

Tarkastuslautakunta

1.1.2018 – 31.12.2018

Siermala Jaana	pj
Rahkola Juha	vpj
Borén Leena	
Haapasaari Markus	
Heikkinen Tapio	1.1.-28.5.2018
Ainali Veli	29.5. – 31.12.2018
Pönttiö Fanni	
Ulvi Mikko	
Urpilainen Anita	1.1. – 27.8.2018
Heiska Sirpa	28.8. – 31.12.2018

Tekninen lautakunta

1.1.2018 – 31.12.2018

Isopahkala Markku	pj
Pöllä Markku	vpj
Ekoluoma Jenni	
Lauri Mikko	
Pöytäri Tomme	
Rahkola Jonna	
Siipola Maiju	
Tuliniemi Jenni	
Vuotila Aulis	

Ympäristölautakunta

1.1.2018 – 31.12.2018

Heikkilä Hannu	pj
----------------	----

Hukka Kauko	vpj
Halla-aho Pauliina	
Kupari Iida	
Ojala Aku	
Rauha Juha	
Siirilä Aila	

Tilivelvolliset viran- ja toimenhaltijat vuonna 2018

Kaupunginjohtaja	Puoskari Jukka
------------------	----------------

Hyvinvointipalvelujohtaja	Mäki-Leppilampi Anne
Tekninen johtaja	Raiman Marko
Rakennustarkastaja	Lehikoinen Jouko
Ympäristötarkastaja	Kaiponen Heidi
Talusojohtaja	Männistö Pirjo 1.1. – 31.7.2018
Henkilöstöjohtaja	Saari-Somero Mari
Tietohallintojohtaja	Krank Sami
Elinkeinojohtaja	Himanka Miia
Maaseutujohtaja	Pulkinen Antti
Kaupunginsihteeri vs. talusojohtaja	Juvonen Otso 1.8. – 31.12.2018

Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Työttömyysaste, % (koko maa)	8,2	8,7	9,4	8,8	8,6	7,5
Ansiotaso /muutos %	2,1	1,4	1,3	1,2	0,2	1,8
Bruttokansantuotteen volyymi /m- %	-0,8	-0,7	0,2	1,6	2,8	3,2
Julkisyhteisöjen velka BKT:sta	56,5	60,2	63,6	63,7	61,3	59,2
Veroaste, % BKT:sta	43,8	43,9	44,1	44,4	43,3	42,3
Julkinen kulutus	0,8	-0,2	0,4	0,2	-0,5	2,6
Yksityinen kulutus	-0,3	0,5	1,3	1,9	1,3	1,4
Investoinnit	-7,1	-3,9	-2,2	4,1	5,6	5,3
Rahan arvon muutos, %	1,5	1,1	-0,2	0,4	0,8	1,2
Korot %						
Lyhytaikainen 3 kk	0,2	0,2	0	-0,3	-0,3	-0,3
10 vuotta	1,9	1,4	0,7	0,4	0,6	0,7

Lähteet: Tilastokeskus, VM, Suomen Kuntaliitto

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Asukasluku Kalajoella	12644	12632	12615	12 586	12 516	12 383
Avoimet työpaikat	54	56	62	42	62	38
Työttömyysaste	9,6	10,7	10,9	10,4	8,6	7,2

Työttömät työnhakijat	552	610	619	625	514	423
Alle 25 v työttömät työnhakijat	80	91	89	80	101	55
Yli 50 v työttömät työnhakijat	215	234	239	218	193	176
Yli vuoden työttömänä olleet	96	115	139	148	115	77
Rakennusluvut	218	251	185	168	161	181

Alueen asukaslukekkehitystä vuonna 2018

	2017	2018	Muutos	Muutos %
Alavieska	2 610	2 576	-34	-1,30 %
Haapavesi	6 970	6 855	-115	-1,65 %
Kalajoki	12 516	12 383	-133	-1,06 %
Kokkola	47 723	47 660	-63	-0,13 %
Merijärvi	1 119	1 100	-19	-1,70 %
Nivala	10 815	10 732	-83	-0,77 %
Oulainen	7 472	7 430	-42	-0,56 %
Pyhäjoki	3 189	3 146	-43	-1,35 %
Raahe	25 001	24 822	-179	-0,72 %
Sievi	5 035	4 984	-51	-1,01 %
Ylivieska	15 251	15 216	-35	-0,23 %
Pohjois-Pohjanmaa	411 856	412 197	341	0,08 %
Keski-Pohjanmaa	68 780	68 444	-336	-0,49 %

Alueen työllisyyskehitystä

	Työttömät 12/2017	Työttömät 12/2018	Työttömyys% 12/2017	Työttömyys% 12/2018	Työvoima 12/2017	Työvoima 12/2018
ALAVIESKA	97	86	8,5	7,8	1 145	1 099
HAAPAVESI	341	256	11,5	8,7	2 974	2 931
KALAJOKI	514	423	9,2	7,6	5 601	5 532
KOKKOLA	2 025	1 699	9,2	7,8	21 934	21 797
MERIJÄRVI	46	27	10,8	6,6	426	409
NIVALA	475	355	10,7	7,9	4 448	4 473
OULAINEN	355	315	11,2	10,1	3 166	3 121
PYHÄJOKI	126	113	9,8	8,9	1 286	1 274
RAAHE	1 301	1 007	12,2	9,6	10 626	10 461
SIEVI	177	170	8,9	8,7	1 994	1 962
YLIVIESKA	778	649	11,3	9,4	6 864	6 896

Yleinen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Maailman talous

Maailmatalouden kasvu tulee hidastumaan Suomen Pankin taloudellisen katsauksen mukaan. Tavanomaisen suhdannekierron ohella syytä on myös keskeisten talouksien välisten kauppakonfliktien osittainen toteutuminen. Yhdysvaltojen talous on vahvassa vireessä, mutta talouskasvu hidastuu. Kasvua ylläpitää erityisesti yksityinen kulutus ja työllisyystilanne on erittäin hyvä. Ulkomaankauppa varjostaa erityisesti jännitteet Kiinan kanssa. Euroalueen näkymät ovat heikentyneet kuluneen vuoden aikana. Erityisesti teollisuuden luottamus talouskehitykseen on laskenut. Euroopan kannalta keskeiset riskit ovat Italian talouspolitiikan suunta ja brexitiin liittyvä epävarmuus.

Suomen talous

Brutto kansantuotteen volyymin kasvuksi ennustettiin 2,5 % vuonna 2018 valtionvarainministeriön joulukuussa julkaistussa taloudellisessa katsauksessa. Kasvu hidastui edellisvuodesta, mutta oli edelleen nopeaa. Kokonaistuotanto lisääntyi laaja-alaisesti. Nopeimmin kasvoi jalostuksen eli teollisuuden ja rakentamisen arvonlisäys. Palveluiden arvonlisäys lisääntyi vakaasti. Kokonaisarvonlisäyksen taso on kuitenkin edelleen noin puolitoista prosenttia pienempi kuin ennen finanssikriisiä, koska teollisuustuotanto on yhä selvästi vähäisempää.

Vahvana jatkuva talouskasvu ja voimistunut työvoiman kysyntä nostivat työllisten määrän 2,5 % edellisvuotta korkeammaksi ja työllisyysasteen 71,6 prosenttiin valtiovarainministeriön arvion mukaan. Työttömien määrä on laskenut kaikilla alueilla ja kaikissa ikäryhmissä. Ennuste koko vuoden 2018 työttömyysasteeksi on 7,5 %.

Yksityisen kulutuksen kasvu hidastui selvästi vuonna 2018, vaikka kotitalouksien käytettävissä olevien reaalityulojen kasvu kiihtyi yli kahteen prosenttiin. Yksityisen kulutuksen kasvuksi valtionvarainministeriö arvioi 1 prosenttia. Julkiset kulutusmenot kääntyivät 1,4 prosentin kasvuun edellisvuoden supistumisen jälkeen. Kasvua aiheuttivat mm. palkankorotukset. Vuoden 2018 aikana inflaatio on kiihtynyt selvästi ja ennuste vuoden 2018 inflaatioksi on 1,2 %. Kuluttajahintoja nostivat erityisesti muutokset energiahinnoissa.

Suomen talouden hyvä suhdannetilanne on kohentanut julkisen talouden tilaa. Hallituksen päättämät julkisten menojen kasvua hillitsevät toimet ovat myötävaikuttaneet myös alijäämän piene miseen. Julkinen velka suhteessa BKT:hen aleni alle 60 prosentin rajan vuonna 2018. Nimellisesti julkinen talous kuitenkin velkaantuu edelleen. Suotuisasta suhdannetilanteesta huolimatta julkinen velkasuhde on alentunut verkkaisesti. Julkisen talouden puskurit ovat edelleen hyvin ohuet kohtaamaan seuraavaa laskusuhdannetta. Väestö ikääntyy ja sen näkyy erityisesti kasvupaineena hoito- ja hoivamenoissa. Valtionhallinto on julkisen talouden sektoreista alijäämäisin.

Syntyvyys

Tilastokeskuksen 16.11.2018 julkaiseman väestöennusteen mukaan Suomessa olisi vuonna 2030 alle 15-vuotiaita henkilöitä 760 000, mikäli syntyvyys pysyisi nykyisellä tasolla. 2050-luvulla määrä putoaisi jo alle 700 000 nuoren. Viimeksi Suomessa on ollut alle 15-vuotiaita näin vähän 1870-luvun lopulla, jolloin maamme väkiluku oli alle kaksi miljoonaa henkilöä. Vielä 1970-luvulla maassamme oli miljoona alle 15-vuotiasta.

Vuosi 2018 oli kolmas vuosi peräkkäin, kun Suomessa kuolee ihmisiä enemmän kuin syntyy. Syntyneiden määrä jatkaa ennusteen mukaan laskuaan ja kuolleiden määrä nousee eliniän pidentymisestä huolimatta. Ennusteen mukaan nettomaahanmuutto ylläpitäisi väkiluvun kasvua vuoteen 2035 saakka, jolloin maamme väkiluku olisi 5,62 miljoonaa henkilöä. Tämän jälkeen väkiluku kääntyisi laskuun ja 2050-luvulla maamme väkiluku olisi ennusteen mukaan jo nykyistä pienempi.

Syntyvyyden tasoa kuvaava kokonaishedelmällisyysluku oli Suomessa 1,87 vuonna 2010. Vuonna 2017 kokonaishedelmällisyysluku oli Suomen historian matalimmalla tasolla, 1,49. Syntyvyys on

laskenut 20 prosenttia. 2018 oli kahdeksas peräkkäinen vuosi Suomessa, kun syntyvyys laski. Arvion mukaan kokonaishedelmällisyysluku on vuonna 2018 1,40. Edellisen kerran syntyvyys on laskenut näin monena perättäisenä vuotena Suomessa 1960-luvulla.

Väestöllinen huoltosuhde eli alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden ja tätä vanhempien henkilöiden suhde 100 työkäistä kohti oli vuoden 2017 lopussa 60. Ennusteen mukaan huoltosuhde nousee tulevina vuosikymmeninä, mutta aiempia ennusteita hitaammin. Syynä tähän on syntyvyyden lasku ja tämän seurauksena nuorten huollettavien määrän pieneneminen. Huoltosuhde olisi 62 vuonna 2020, 66 vuonna 2030 ja 71 vuonna 2050.

Lyhyellä aikavälillä väestöllinen huoltosuhde heikkenee aiempia ennusteita hitaammin. Pidemmällä aikavälillä väestöllinen huoltosuhde heikkenee aiempia ennusteita enemmän. Vuonna 2070 väestöllisen huoltosuhteen ennustetaan olevan 81.

Työmarkkinat

Jo usean vuoden ajan työmarkkinoilta on eläkkeelle poistunut enemmän väestöä kuin nuoria ikäluokkia on tullut tilalle. Tilanne tulee siis koko ajan vaikeutumaan ja edessä siintää vaikeutuva työvoimapula. Tämä kaikki vaikuttaa kansantalouden kasvuun ja koko yhteiskuntaan hyvin syvästi. ETK julkistaa maaliskuun lopulla oman pitkän aikavälin työeläkejärjestelmän kestävyysarvion, jossa on kiinnostavaa nähdä, miten paljon syntyvyyden lasku on vaikuttanut.

Tarvitsemme lukuisia, ennakkoluulottomia toimia, jotta edessä olevaa työvoimapulaa kyettäisiin korjaamaan.

Työssäkäyntiasteen nostaminen seuraavalla vaalikaudella 75 % on hyvin laajasti hyväksytty. Sen toteutuminen edellyttää aivan uudenlaista otetta työttömien aktivointiin, osaamisen puutteita paikkaavan joustavan aikuiskoulutusjärjestelmään, työssä jaksamisen edistämistä jne.

Julkisuudessaakin esitetty tavoite, että lähivuosina tulee miljoona suomalaista kouluttaa uudelleen, on valtava haaste koulutusjärjestelmämme uudistamiselle ja sen rahoitukselle. Myös nuorten tutkintoon valmistumista on nopeutettava kannustein. Erityisesti poikien syrjäytymistä on ennalta ehkäistävä. Laadukas esi- ja perusopetus, mutta myös vaikeuksissa olevien perheiden ongelmien kärjistymistä ennalta ehkäisevä tuki ovat tärkeitä. Myös työssä jaksamiseen panostaminen on tärkeää.

Eläköityminen

Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrä kääntyi kasvuun vuonna 2018. Eläkkeelle työkyvyttömyyden vuoksi siirtyi viime vuonna 20.000 ihmistä. Luku on selvästi pienempi kuin kymmenen vuotta sitten, mutta vuodesta 2017 nousua on kahdeksan prosenttia.

Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyi etenkin alle 40-vuotiaita ja toisaalta yli 60-vuotiaita. Nuorten keskuudessa yleisin syy olivat mielenterveysongelmat, erityisesti masennus. Ikääntyneiden keskuudessa korostuivat tuki- ja liikuntaelinten sairaudet.

Työkyvyttömyyseläkkeiden määrän kääntyminen kasvuun on huolestuttava ilmiö. Se kertoo ihmisten pahoinvoinnista, mutta rasittaa myös eläkejärjestelmän kestävyyttä samaan aikaan, kun veronmaksajien määrä vähenee muutenkin syntyvyyden rajun laskun myötä.

Kuntatalous

Kuntien talouskehitys eriytyi viime vuonna voimakkaasti. Helsinki ja Espoo porskuttavat edelleen vahvasti. Takavuosina pahoissa vaikeuksissa ollut Vantaa on kokenut talousihmeen, nyt kaupunki on tilikauden tuloksella mitattuna kärkikastia. Moni muu iso kaupunki, kuten Tampere, Turku,

Oulu, Kouvolaa ja Rovaniemi tekivät heikon tuloksen. Näiden ääripäiden väliin jää muu kuntakenttä.

Vuoden 2018 tilinpäätösarvioiden mukaan tulos painui 2018 negatiiviseksi 196:ssa eli peräti noin kahdessa kolmasosassa kunnista, kun vuotta aiemmin miinusmerkkisiä tuloksia on 55 kunnassa.

Kuntaliiton mukaan kuntatalous on ajautunut kriisiin. Näin synkässä tilassa kokonaisuus ei kuitenkaan ole. Kuntaliiton numeroissa ovat mukana kunnat ja kuntayhtymät. Kuntien tytäryhtiöt puuttuvat luvuista. Jos laskelmiin ynnättäisiin tytäryhtiöt, luvut voisivat näyttää hienoisesti paremmilta. Tällöin puhuttaisiin konserniluvuista.

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot kertovat, että verotulot ja valtionosuudet laskivat vuonna 2018. Samaan aikaan menot kasvoivat yli kolme prosenttia.

Kunnat ovat viime vuosina nostaneet kunnallisveroja maltillisesti. Tänä vuonna keskimääräinen kunnallisveroprosentti on 19,88. Kun kunnat syksyllä hierovat ensi vuoden budjettejaan, veronkorotuksia on todennäköisesti edessä.

Samalla pitää muistaa, että vähennysten johdosta keskimääräinen efektiivinen veroaste ei ole noussut. Itse asiassa efektiivinen veroaste on ollut viime vuosina erittäin vakaa. Vuonna 2017 efektiivinen veroprosentti oli 14,35 ja vuoden 2018 ennuste on 14,26. Efektiivisellä veroasteella tarkoitetaan kuntien saamia todellisia kunnallisveroja suhteessa ansiotuloihin, eli se on kuntalaisten keskimäärin maksama veroprosentti.

Verovähennykset laskevat suhteellisesti voimakkaammin erityisesti pienituloisten maksamia veroja. Näin niissä kunnissa, joissa asuu paljon pienituloisia, on vaikea paikata kunnan taloutta verotuksen keinoin.

Valtaosa menojen kasvusta tulee materiaalien ja palvelujen ostoista. Henkilöstökustannukset kasvoivat varsin maltillisesti.

Kuntien ja kuntayhtymien velka kasvoi viime vuonna miljardilla eurolla. Kuntien velkataakka kasvoi reilut kolme prosenttia, mutta kuntayhtymien velka kiri lukuisten sairaalahankkeiden vuoksi yli 11 prosenttia.

Yhteensä kuntatalouden velka on asettumassa noin 19,4 miljardiin euroon, mikä pitää velkaantumisen ennallaan suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Syömävelkaan jouduttiin turvautumaan jopa 38 kunnassa, kun vuotta aiemmin vuosikate oli pakasella vain neljässä kunnassa.

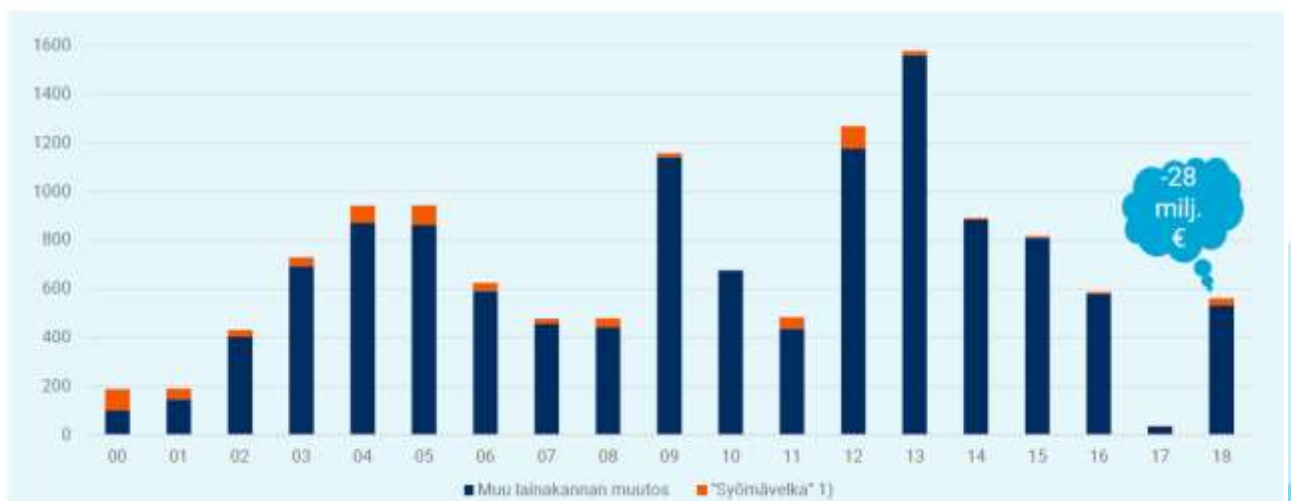
Kunnilla on paljon kulupaineita. Tämän takia Suomessa on jo kauan yritetty saada aikaan maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollonuudistusta. Kaatuneet uudistukset ovat ajaneet kunnat sekavaan tilaan, koska tulevasta ei ole ollut tietoa.

Keskeisiä tietoja kuntien ja kuntayhtymien taloudesta 2017-2018

	Mrd. euroa		Muutos % 2018
	2017	2018 TPA	
Toimintatuotot	9,18	9,39	2,3
Toimintakulut	-36,68	-37,94	3,4
Toimintakate	-27,50	-28,55	3,8
Verorahoitus yhteensä	31,09	30,93	-0,5
-Verotulot	22,55	22,44	-0,5
- Valtionosuudet	8,54	8,49	-0,6
Vuosikate	3,96	2,70	-31,7
Poistot ja arvonalentumiset	-2,82	-2,74	-2,6
<i>Vuosikate % poistoista</i>	141	99	
<i>Neg. vuosikatteen kuntia (kpl)</i>	4	38	
Tilikauden tulos	1,28	0,02	
<i>Neg. tuloksen kuntia (kpl)</i>	55	196	
Investointimenot, brutto	-4,63	-4,77	3,1
Toiminnan ja investointien rahavirta	0,13	-1,47	
Lainakanta 31.12.	18,42	19,41	5,4

Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2018 tilinpäätösarvioiden mukaan. Ahvenanmaan kunnat TP17 mukaisina.

Manner-Suomen kuntien lainakannan muutos 2000-2018, milj. €

1) Syömävelka on kuntien negatiivisten vuosikatteiden summa. Vuosina 2000-2018 syömävelkaa on otettu noin 650 miljoonaa euroa, mikä on 5 % vuosien 2000 - 2018 lainakannan muutoksesta.

Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2018 tilinpäätösarvioiden mukaan

Kunnallinen henkilöstö 2017

Kunta-alalla työskenteli 419 000 henkilöä lokakuussa 2017. Lisäksi palkattomalla virkavapaalla tai työlomalla oli 28 000 henkilöä. Lukumäärissä eivät ole mukana sivutoimiset tuntiopettajat.

Henkilöstöstä

Kokoaikaisia	363 000
Osa-aikaisia	55 000
Sivutoimisia	1 000
Henkilöstöstä naisia	80 %
Kuukausipalkkaisista naisia	81 %
Tuntipalkkaisista naisia	15 %
Virkasuhteisia	26 %
Työsuhteisia	74 %
Vakinaisia	78 %
Kuukausipalkkaisia	411 000
Tuntipalkkaisia	8 000
Yhteensä	419 000

Kunnat ja kuntayhtymät säästivät vuonna 2018 henkilöstökuluissa 214 miljoonaa euroa, mikä on 1,1 prosenttia kunta-alan henkilöstömenoista. Säästöt hankittiin lähes ilman lomautuksia ja irtisanomisia.

Useiden edellisten vuosien tapaan valtaosa kunta-alan vuoden 2018 henkilöstökulujen säästöistä saatiin aikaan sopeuttamistoimilla, jotka perustuivat ennakoivaan henkilöstösuunnitteluun ja joilla haettiin pysyviä säästöjä.

Kunnat ja kuntayhtymät tehostivat toimintaansa työjärjestelyillä ja uusilla toimintatavoilla ja hyödynsivät luonnollista poistumaa. Avoimeksi tulleiden tehtävien täyttämistä harkittiin edelleen tarkein. Sijaisten ja määräaikaisten käyttöä pyrittiin yhä vähentämään huolehtimalla kuitenkin palvelutoiminnasta.

Säästöjä on syntynyt, kun henkilöstön sairauspoissaoloja on saatu vähenemään. Henkilöstöä on myös jäänyt vähemmän varhaiselle työkyvyttömyyseläkkeelle. Molemmat muutokset pienentävät työnantajalle sairastamisesta ja varhe-maksuista aiheutuvia kustannuksia.

Taloutta tasapainotettiin lisäksi henkilöstön vapaaehtoisilla palkattomilla vapailta ja lomarahojen vaihdoilla vapaiksi. Viimeisimmän sopimuskierron tuloksena syntynyt uusi sopimusmääräys lisäsi vapaaksi vaihdettujen lomarahojen määrää ja vähensi palkattomien vapaiden käyttöä. Määräaikaisen sopimusmääräys koskee vuosina 2018 ja 2019 maksettavia lomarahoja.

Henkilöstökulujen sopeuttaminen on osa kuntien ja kuntayhtymien tavoitteellista, pitkäjänteistä ja tuottavuuteen pyrkivää taloudenpitoa.

Kevan ennusteen mukaan eläköityminen kunta-alalla jatkuu voimakkaana. Myös osaavan henkilökunnan saaminen eläkkeelle jäävien tilalle vaikeutuu.

Keva arvioi, että seuraavan kymmenen vuoden aikana kunta-alalta jää eläkkeelle vajaat 170.000 henkilöä. Tämä on miltei kolmasosa nykyisistä kuntatyöntekijöistä.

Hyvästä kehityksestä huolimatta sairauspoissaolot ja ennenaikaiset eläköitymiset aiheuttavat kunta-alalla vuosittain 2 miljardin euron kustannukset, mikä vastaa kahden kuntaveroprosenttiyksikön tuottoa koko maassa.

Hyvän kehityksen säilyttäminen on myös tulevaisuudessa entistä vaikeampaa. Tämän vuoksi tarvitaan vaikuttavaa työkykyjohtamista.

Henkilöstöpulaa helpottamaan tarvitaan kaikki keinot, joilla työssä jaksamista eläkeikään saakka lisätään ja poissaoloja vähennetään. Myös toimialan vetovoimaisuudesta työnantajana on huolehdittava siten, että sillä on tasavertaiset mahdollisuudet kilpailla työvoimasta muiden sektoreiden kanssa.

Eläkepoistumassa on suurta alueellista vaihtelua esimerkiksi maakuntien välillä. Työntekijämäärältään suurimmissa maakunnissa eli Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Pirkanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla lähivuosien eläkepoistuma on melko lähellä valtakunnallista keskiarvoa tai jopa sen alle. Kovin eläköitymistähti on Lapissa, Kainuussa, Pohjois-Karjalassa, Kymenlaaksossa ja Etelä-Savossa. Maakuntien sisällä kuntakohtaiset erot saattavat olla vielä huomattavasti suurempia.

Olellisimmat tapahtumat kunnan taloudessa ja toiminnassa

Tuloperusteiden muutokset

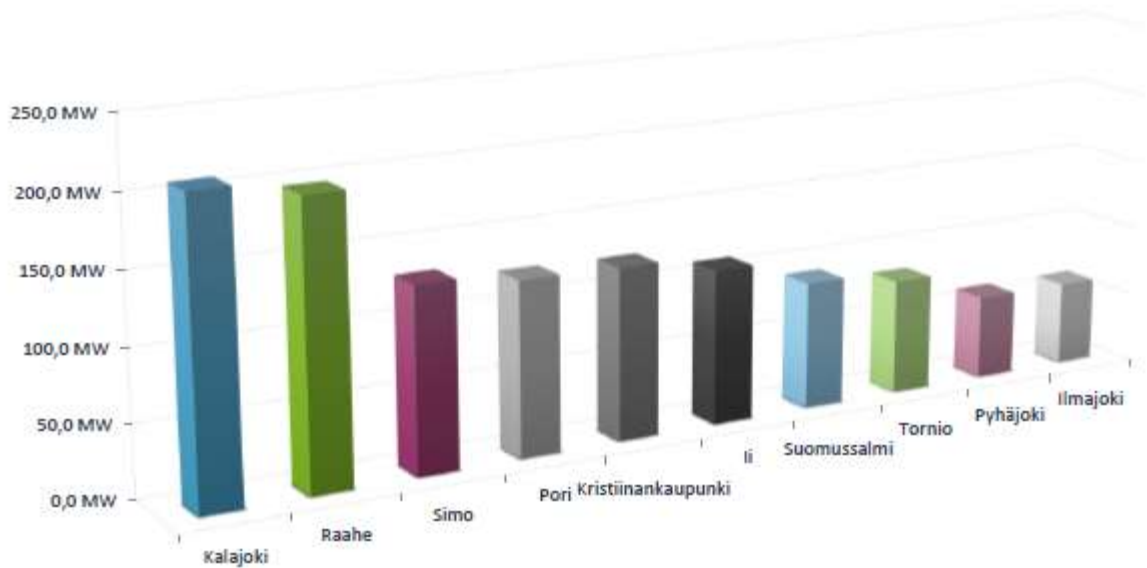
Kaupungin tuloveroprosenttiin ei ole tehty muutoksia. Tuloveroprosentti oli sama kuin vuonna 2017 eli 20,00 prosenttia.

Vuoden 2018 alusta nostettiin vakituisten asuinrakennusten kiinteistövero 0,50 prosenttiin (2017 0,45 %) ja voimalaitosten kiinteistövero 3,10 prosenttiin (2017 2,40 %). Muut kiinteistöveroprosentit pysyivät muuttumattomina.

Kiinteistöverossa merkittävin muutos on 25.10.2017 tehty eduskunnan päätös, jolla tuulivoimalaitokset siirtyvät voimalaitosveron piiriin. Kunta voi soveltaa usean tuulivoimayksikön muodostamaan tuulivoimapuistoon voimalaitoksen kiinteistöveroprosenttia, jos puiston nimellisteho on yhteenlaskettuna vähintään 10 megavoltiampeeria ja ne liittyvät sähkö- tai jakeluverkkoon yhteisen liityntäpisteen kautta. Kalajoella on verotusarvolla mitattuna eniten tuulivoimaa Suomessa.

Tuulivoimalat 2018, vuonna 2018 ei asennettu uutta kapasiteettia.

Kunnallinen kumulatiivinen kapasiteetti - Top 10 (MW)

Olennaiset organisaatiossa ja toimintojen järjestämisessä tapahtuvat muutokset

- Projektitoimiston lakkauttaminen ja hanketoiminnan uudelleenorganisointi: hankeasiantuntija siirtyi sivistyspalveluiden kehittämis- ja kansainvälisyyspalveluihin, hankesihteerin työpanos tuotetaan talousohjauksesta nykyresursilla sekä lisäresursilla, jotta varautuminen aluehallintouudistuksen henkilömuutoksiin toteutuu
- Konsernitilitoimiston ja konsernipalvelutiimin perustaminen hallintopalveluihin
- Lupa- ja liittymätiimin perustaminen teknisiin palveluihin
- Kaupungintalon tilaratkaisun toteuttaminen siten, että kaupungintalon tiloja hyödynnetään tiiviisti sekä luovutaan harkitusti ulkopuolisista tiloista, näin keskitettiin kaikkien palvelujen hallinnon tarvitsemat toimitilat osoitteeseen Kalajoentie 5, pääasiassa kaupungintalolle, luotiin tilojen osalta puitteet toimintaprosessien sähköiseen toteutukseen, parannettiin päätöksenteon valmistelua ja täytäntöönpanoa, parannettiin hallinnon tuottavuutta sekä luotiin edellytyksiä palvelujen tuottavuuden nostamiselle, mahdollistettiin aikaisempaa paremmin muutoksen hallinta.

Suurimmat investointikohteet

Investointeihin varattiin talousarviossa 2018 16 milj. euroa. Vuoden 2018 aikana tästä käytettiin 16,6 milj. euroa.

Sataman yhteydessä sijaitseva Repolan teollisuuskiinteistö hankittiin kaupungin omistukseen, vuokrattiin Kalajoen Satama Oy:lle, joka vuokrasi tiloja edelleen erilaisiin yritystoiminnan tarpeisiin.

Merkittävimmät vuoden 2018 aikana valmistuneet peruskorjaukset ja investoinnit ovat,

- Kirjasto- ja kulttuuritilat
- Uusi paloasema
- Pikku-Mansikan kalastajien hallin perusparannus
- Ventelän talon 2. vaihe
- Kaupungintalon tilaratkaisut

- SaniFanin yritystilojen saneeraus ja kylpylän puku- ja pesutilojen saneeraus ja kylpylän äänentoiston parantaminen

Keskeneräisenä vuodelle 2019 jatkuvat

- Merenojan yhtenäiskoulun ja liikuntahallin rakennuttaminen

Julkisen käyttöomaisuuden määrärahalla rakennettiin seuraavia kohteita:

- Uusien kaava-alueiden rakentaminen
  - Kesäranta, Hilmantori, Marina, Ymmyrkäisentien jatko, Hiekkakuja, Tapionportin meluvalli
- Muut alueet
  - Pohjankyläntien suunnitelmat, Kaskelantanhua, Yliuntisentie, Uunilan rantatie, Merenojan kuivatus ja välikaista, sadevesiviemärit, valaistus, Jokelan tarha-alueen tiet

Viher- ja ulkoilualueiden määrärahalla toteutettiin seuraavat kohteet:

- Leikkikentille uusittiin välineitä, Valaistusta uusittiin kuntoradoille, Lankkupolkuja uusittiin Hiekkasärkille sekä Pikku-Mansikan ja Konikarvon laiturit uusittiin

Uusia viemäriinjoja rakennettiin Marinan kaava-alueelle, Kesärannan kaava-alueelle, Tapionportin kaava-alueelle. Viemäriinjoja saneerattiin eripuolilla verkostoa eritoten Himangan alueella. Raviradan alueelle uusittiin pumppaamo.

Merkittävimmät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon

Talousarvioon tehtiin vuoden 2018 aikana seuraavat määrärahamuutokset:

- kv 29.1.2018 § 5 investointiosan kiinteän omaisuuden määrärahaa lisättiin 2.300.000 euroa. Lisäys rahoitettiin sijoitusten tulouttamisella.
- kv 28.5.2018 § 40 investointiosan osakkeisiin ja osuuksien määrärahaa lisättiin 93 525 euroa. Lisäys rahoitettiin kassavaroin.

Valtuusto on kokouksessaan 9.5.2017 § 46 päättänyt, että yhtenäiskoulun uudistarkentaminen ja vanhan koulun purkaminen rahoitetaan kiinteistöleasingillä. Valtuusto valitsi 28.5.2018 § 50 Merenojan yhtenäiskouluhankkeen rahoittajaksi kiinteistöleasingillä Kuntarahoitus Oyj:n.

Valtuusto on 18.12.2017 § 40 päätti, että kaupungin viemärlaitoksesta muodostetaan kirjanpidollinen taseyksikkö 1.1.2018 alkaen. Valtuusto perusti 25.6.2018 § 80 avaavan taseen kaupungin viemärlaitoksen taseyksikölle.

Valtuusto päätti 25.6.2018 § 89 hankkia Merenojan koululle väistötiloja.

Valtuusto hyväksyi 17.12.2018 § 124 vuoden 2018 talousarviomuutokset. Toisesta osavuosisatuksesta oli jo nähtävillä, että verotulojen toteuma on talousarviossa odotettua heikompi ja talousarvion verotulo-odotusta piennettiin.

Vuoden 2018 tiputus johtuu pääosin luonnollisten henkilöiden poikkeuksellisen suurista ennakonpalautuksista, jotka vähennettiin joulukuun tilitysten yhteydessä. Verovuosien 2017 ja 2018 oikaisut johtavat omalta osalta myös siihen, että kunnallisverot putosivat vuonna 2018. Jäännösverot selittävät osan ensi vuoden kasvusta, sillä verovuoden 2018 jäännösverot tilittyvät kunnille verotuksen joustavan valmistumisen myötä pääosin kalenterivuoden 2019 aikana.

Yhteisöveron osalta ollaan myös huomioitu verovuoden 2017 valmistunut verotus. Kaikki yhteisöverot nousivat 1,9 %, mutta kuntaryhmän jako-osuuden johdosta yhteisövero ei muutu verovuodesta 2016. Yhteisöveron kertymäennuste laski vuonna 2018. Syy löytyy pääosin viime vuoden yksittäistapauksesta. Viime vuonna yhteisövero kertymää nosti kertaluontoisesti merkittävä verovuoteen 2016 liittyvä täydennysmaksu, joka tuotti kunnille kertaluontoisesti tilityksiä noin 210 miljoonaa euroa. Tämän johdosta yhteisöveron kehitys ei näytä oikeaa kuvaa tilanteesta.

Lisäksi on päätetty Merenajan koulun väistötilatarpeista, jotka aiheuttivat käyttötalouteen lisämääräraha tarpeen sekä tilavuokriin että rakentamispalveluihin yhteensä 761 400 euroa.

Hyvinvointipalveluille myönnettiin talousarviomuutoksessa lisämäärärahaa lastensuojelun avo- ja laitoshoitoon 437.000 euroa ja ikääntyneiden sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asu- mispalveluihin 300.000 euroa.

Suunnitelman mukaiset poistot valtuuston hyväksymän uuden poistosuunnitelman mukaan ovat noin 1,4 milj. € edellisvuotta pienemmät. Merenajan koulussa on poistamatonta hankintamenoa 4,3 milj. euroa. Merenajan tasearvoa alas kirjattiin vuonna 2018 noin 3 milj. euroa ja vuodelle 2019 1 milj. euroa ja vuodelle 2020 loput.

Vuoden 2018 talousarviossa odotettu tilikauden ylijäämä kääntyi alijäämäiseksi 3,3 milj. euroa. Tulosta heikensi Merenajan koulun väliaikaistilojen hankinnasta aiheutuvat kulut sekä koulun vä- liaikaistilojen vuokratkulut. Samoin lastensuojelun avohuollon ja laitoshuollon sekä ikäihmisten- ja mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden menojen kasvaminen arvioidusta. Lisäksi tulosta pienensi Merenajan koulun poistokirjaus.

Investoinnit

Tekniset palvelut vuoden 2018 talousarvion investointiosasta poiketen seuraavat investointimää- rärähat siirrettiin käytettäväksi kulttuuri- ja kirjastokeskuksen toteutuneisiin kustannuksiin.

- Paloaseman rakentaminen - 50.000 €
- Kaupungintalon tilaratkaisun suunnittelu ja toteutus - 240.000 €
- Uimahallin kylpylä pesu- ja puku huoneet- 100.000 €
- Muut liike- ja teollisuusrakentaminen - 86.000 €

Yhteensä - 476.000 €

Merenajan liikuntahallin rakentamiseen on vuoden 2018 talousarviossa varattu 3.000.000 €, Josta tälle vuodelle 1.350.000 €. Lopullisen KVR- urakkatarjouksen mukaan kuitenkin kaupungin rahoittaman liikuntahallin osuus on 5.175.000 €. Vuoden 2018 töiden etenemisen mukaan tarvittiin lisämäärärahaa 878.700 € varatun 1.350.000 € määrärahan lisäksi eli yhteensä 2.228.700 €. Marinan rakentamiseen varatuista, käyttämättä jääneistä määrärahoista siirrettiin Merenajan lii- kuntasalille puuttuva 800.000 €.

Yhteenveto tuloarvioiden toteutumisesta ja määrärahojen riittävydestä

HALLINTO	TA 2018	TP2018	TOT%	TOT-TA	TP 2017	MUUT 18-17	MUUT %
TUOTOT	395 900	447 175	113 %	51 275	766 182	-319 007	-42 %
KULUT	-3 810 736	-3 718 289	98 %	92 447	-3 720 978	2 689	0 %
NETTO	-3 414 836	-3 271 114	96 %	143 722	-2 954 796	-316 318	11 %

KEHITTÄMINEN	TA2018	TP2018	TOT%	TOT-TA	TOT2017	MUUT 18-17	MUUT %
TUOTOT	4 831 074	4 449 818	92 %	-381 256	4 552 968	-103 150	-2 %
KULUT	-5 665 887	-5 286 620	93 %	379 267	-5 355 666	69 046	-1 %
NETTO	-834 813	-836 802	100 %	-1 989	-802 698	-34 104	4 %
PERUSTURVA	TA2018	TP2018	TOT%	TOT-TA	TOT2017	MUUT 18-17	MUUT %
TUOTOT	10 367 509	10 456 364	101 %	88 855	10 103 168	353 196	3 %
KULUT	-43 869 813	-44 585 751	102 %	-715 938	-45 245 027	659 276	-1 %
NETTO	-33 502 304	-34 129 387	102 %	-627 083	-35 141 859	1 012 472	-3 %
SIVISTYS	TA2018	TP2018	TOT%	TOT-TA	TOT2017	MUUT 18-17	MUUT %
TUOTOT	1 668 024	1 873 355	112 %	205 331	1 719 406	153 949	9 %
KULUT	-18 998 002	-18 989 811	100 %	8 191	-18 368 419	-621 392	3 %
NETTO	-17 329 978	-17 116 456	99 %	213 522	-16 649 013	-467 443	3 %
TEKNINEN	TA2018	TP2018	TOT%	TOT-TA	TOT2017	MUUT 18-17	MUUT %
TUOTOT	3 945 040	4 775 208	121 %	311 536	4 662 391	112 817	2 %
KULUT	-14 826 185	-13 600 075	92 %	524 038	-13 894 595	294 520	-2 %
NETTO	-10 881 145	-8 824 867	81 %	835 574	-9 232 204	407 337	-4 %
YHTEENSÄ	TA2018	TP2018	TOT%	TOT-TA	TOT2017	MUUT 18-17	MUUT %
TUOTOT	21 207 547	22 001 920	103,7 %	794 373	21 804 115	197 805	0,9 %
KULUT	-87 170 623	-86 180 546	98,9 %	990 077	-86 584 685	404 139	-0,5 %
NETTO	-65 963 076	-64 178 626	97,3 %	1 784 450	-64 780 570	601 944	-0,9 %

Tarkemmin palvelut on kuvattu käyttötalousosan kunkin palvelun käyttötalousosiossa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Mahdollinen maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollonuudistus olisi keventänyt kuntien tehtäviä, lieventänyt kustannuspaineita ja muuttanut rahoituksen rakennetta. Nopeimmin kasvavat väestön ikääntymisestä johtuvat menot olisivat poistuneet kuntien vastuulta ja talouden ennakoitavuus helpottunut, mutta toisaalta investointipaineet säilyneet korkeina.

Kuntien elinvoima ja mahdollisuudet järjestää palveluita eriytyvät väestökehityksen johdosta. Viimeisen kymmenen vuoden aikana väkiluku on vähentynyt kahdessa kolmasosassa kuntia. Näissä kunnissa koko maan väestöstä asuu kuitenkin vain 30 prosenttia. Nykyisin on noin 40 kuntaa, joissa syntyy vuosittain alle 15 lasta, ja vuoteen 2030 mennessä tällaisten kuntien määrän arvioidaan kasvavan. Samalla niiden kuntien määrä, joiden asukkaista vähintään kolmannes on yli 65-vuotiaita, yli kaksinkertaistuu. Väestöennuste kertoo myös, että väestön keskittyminen isoimpiin kaupunkeihin jatkuu.

Väestöään menettävien kuntien verotulopohja heikentyy jatkuvasti, mutta tietyt investointipaineet säilyvät. Sopeutusvaraa ei usein ole. Väestön keskittyminen kaupunkiseuduille puolestaan parantaa näiden alueiden tulopohjia, mutta tuo mukanaan kustannus- ja investointipaineita.

Myös muutokset verotuksessa kertovat kuntien välisestä eriytymiskehityksestä: viimeisen reilun 10 vuoden aikana kunnallisveroprosentit ovat nousseet suurimmalla osalla kunnista yli 20 prosentin. Viime vuosikymmenellä vain osalla kunnista kunnallisveroprosentti ylitti 20:n rajan.

Muutokset nostavat esiin kysymykset kansalaisten palveluiden saatavuuden ja niiden rahoituksen yhdenvertaisuudesta sekä julkisten varojen tehokkaasta käytöstä, mutta myös paikoin kunnallisen itsehallinnon merkityksen säilymisestä. On hyvää pitkän tähtäimen kuntapolitiikkaa pyrkiä vastaamaan huoliin ja haasteisiin aktiivisesti ja mahdollisimman koordinoitulla lähestymistavalla.

Lähtökohtana on jatkossakin, että kuntien talous ei kestä tehtävien lisäämistä tai laajentamista, ellei joitain muita tehtäviä vähennetä. Merkittävä kustannusriski piilee kuntien rakennuskannassa. Sen tervehdyttäminen ja korjausvelan pienentäminen vaativat kunnilta nykyistä määrätietoisempaa ja suunnitelmallisempaa päätöksentekoa ja työtä. Väestökehitys osaltaan pakottaa palveluverkon uudelleenarviointiin. Valtio voi tukea tätä työtä edistämällä kuntien rakennuskantaa ja tilojen käyttöä koskevan tietopohjan käytettävyyttä sekä tiedolla johtamisen edellytyksiä.

Kalajoen kaupungin talouden tilanne on ollut viime vuosina kireästä kuntatalouden tilanteesta huolimatta kohtuullisella tasolla. Kaupungin vuoden 2018 tulos muodostui alkuperäistä talousarviota huonommaksi. Kaupungin vuoden 2018 tulos on noin 1 milj. euroa alijäämäinen. Talouden tilanne heikkeni alkuvuodesta arvioidusta erityisesti verotulokertymää koskevien ennusteiden heikentymisen johdosta. Verotulokertymä jäi koko maan tasolla merkittävästi aiemmin arvioitua heikommaksi vuoden 2017 verotuksen perusteella tehtävien oikaisujen johdosta. Lisäksi kaupungin tulosenustetta heikensi myös Merenojan koulun väliaikaistilojen hankinnasta muodostuvat kulut sekä koulun väliaikaistilojen vuokratulot. Lisäksi Merenojan koulu lisäpoisto, joka oli noin 3 milj. euroa vuonna 2018. Työ- ja virkaehtosopimuksen mukaan viranhaltijalle tai työntekijälle maksettiin tammikuun 2019 palkanmaksun yhteydessä tuloksellisuuteen perustuva erillinen kertaerä noin 0,4 milj. euroa. Tuloksellisuuserä kirjattiin kokonaisuudessaan vuoden 2018 tilinpäätökseen kuluksi ja siirtovelaksi, koska työnantajalle syntyy maksuvelvollisuus jo vuoden 2018 aikana. Lisäksi hyvinvointipalvelujen lastensuojelun avo- ja laitoshuoltoon varatut määrärahat ylittyivät varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Samoin vammaispalveluiden määrärahat sekä ikäihmisten- ja mielenterveyskuntoutujien asumispalvelujen ostomäärärahat ylittyivät. Erikoissairaanhoidolle vuodelle 2018 budjetoidut määrärahat riittivät.

Vuonna 2018 kaupungin velkaantuminen jatkui. Vuosi 2018 on investointitasolla mitattuna huipputuotevuosi ja investointitaso on korkea myös tulevina vuosina. Lisäksi kaupungin koulurakennusinvestointeja toteutetaan kiinteistöleasingrahoituksella.

Matalan korkotason myötä korkomenot ovat säilyneet hallinnassa, mutta korkotason mahdollinen nousu tulee tulevina vuosina kasvattamaan korkomenojen kokonaistasoa tällä lainakannalla.

Lainakannan sekä leasingvastuiden lisäksi myös kaupungin takausvastuiden määrä kasvoi vuoden 2018 aikana Kalajoen Satama Oy:tä koskevien takausten johdosta.

Takausvastuun kasvu osaltaan kasvattaa kaupungin talouteen kohdistuvia riskejä.

Kaupungin taseessa oli vuoden 2018 lopussa kumulatiivista ylijäämää 17,3 milj. euroa (v. 2018 1.397 €/asukas, v. 2017 1.461 euroa/asukas).

Lähtökohdat tuleville vuosille ovat edelleen talouden näkökulmasta kireät.

Kustannuspaineet ovat nousseet viime vuosiin nähden erityisesti palkkaratkaisun sekä kilpailukysöimykseen mukaisen lomarahaleikkauksen päättymisen johdosta. Korkea investointiohjelma nostaa kaupungin poistojen tasoa. Lisäksi tulevien vuosien investointitarpeet ovat edelleen suhteellisen mittavat ja kaupungin velkaantumisen pysäyttäminen edellyttää lähivuosina investointien priorisointia ja karsintaa.

Hallitusohjelman mukainen maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollonuudistuksen valmistelu on päättynyt kuluvalle hallituskaudella. Myös kunnissa on tehty laajaa valmistelutyötä. Sosiaali- ja terveys- sekä valtionvarainministeriön mukaan maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollonuudistuksen valmisteluun on vuosina 2017 – 2019 käytetty noin 200 milj. euroa. Valtaosa rahoituksesta on myönnetty maakuntien liitoille uudistuksen esivalmistelutehtäviin sekä uudistuksessa tarvittavien ICT-muutosten valmisteluihin. Vaikka maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollonuudistus ei nyt edennytkään eduskunnan päätettäväksi, tarve sosiaali- ja terveydenpalveluiden uudistukselle ei ole poistunut. Tarve on sama tai jopa suurempi kuin aiemminkin väestön ikääntymisen, hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamisen ja kustannusten kasvun hillinnän vuoksi.

Kunnan henkilöstö

Kalajoen henkilöstö

Henkilöstön lukumäärä 31.12				
	2015	2016	2017	2018
Vakinaiset:				
Hallintopalvelut	26	28	27	30
Kehittämispalvelut	91	87	84	74
Hyvinvointipalvelut (2015 alusta perusturva- ja sivistyspalvelut yhdistettiin)	536	541	537	536
Tekniset palvelut	114	117	114	111
<i>Yhteensä</i>	<i>767</i>	<i>773</i>	<i>762</i>	<i>751</i>
Muut:				
Määräaikaiset	287	270	253	293
Tukityöllisteyt	16	4	8	16

Yhteensä	303	274	261	309
Henkilöstö yhteensä	1070	1047	1023	1060

Yhteensä henkilöstömäärä oli vuoden 2018 lopussa 1060, joista vakinaisia 751 henkilöä ja 309 määräaikaista. Kalajoen kaupungin vakinaisista työntekijöistä työskentelee hyvinvointipalveluissa 71,4 %.

	2015	2016	2017	2018
Palkat ja palkkiot, M€	33,3	33,3	32,8	33,5
Henkilöstösivukulut, M€	9,9	9,9	8,8	8,5
Eläkekulut, M€	7,9	7,7	7,2	7,1
Muut henkilöstösivukulut, M€	2	2,2	1,7	1,4
Henkilöstökulut yhteensä, M€	43,2	43,2	41,7	42,0

Vuoden 2018 tilinpäätöksen mukaan maksetut palkat ja palkkiot olivat 33,5 milj. euroa sekä eläkkeet ja muut henkilöstösivukulut 8,5 milj. euroa eli yhteensä 42,0 milj. euroa. Vastaava summa vuonna 2017 oli 41,7 milj. euroa, joten henkilöstökulujen kasvu oli 0,3 milj. euroa eli 0,9 %. Henkilöstöohjaus on laatinut erillisen henkilöstökertomuksen ja se tuodaan omana asianaan kaupunginhallituksen ja valtuuston käsittelyyn.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Toimintakertomuksessa on arvioitava kaupungin ja kuntakonsernin toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja.

Toimintaympäristöön liittyvät riskit

Strategisista riskeistä keskiössä ovat edelleen syntyvyyden lasku, työttömyyden lisääntyminen, muuttoliikkeen keskittyminen sekä merkittävät lainsäädäntömuutokset, jotka vaikuttavat kuntien itsehallintoon ja palvelutuotantoon jatkossa.

Valtiontalouden tasapainottamisen toimenpiteillä, kuten valtionosuuksien leikkauksilla, on suora vaikutus kaupungin talouteen. Lainsäädännön muutokset ja kuntien velvoitteiden lisäykset vaikuttavat kaupungin talouteen ja toimintaan. Lainsäädäntömuutosten kustannusvaikutukset arvioidaan pääsääntöisesti liian alhaisiksi, mikä hankaloittaa kuntien taloussuunnittelua. Muutokset tulevat usein voimaan niin nopeasti, että niihin ei ole talousarvion valmistelussa mahdollista varautua. Näin tapahtui mm. varhaiskasvatusmaksujen alentumisen myötä.

Alueen vetovoima haastaa kaikkia alueen kuntia ja lisää riskiä muuttotappioon. Koko Suomen alhainen syntyvyys tuo myös haasteita alueen väestökehitykseen. Elinkeinoelämän kehityksellä ja alueen elinkeinorakenteen murroksella on vaikutuksensa muun muassa työllisyyteen, muuttoliikkeeseen, investointeihin, rakentamiseen ja väestön hyvinvointiin. Elinkeinoelämän toimintaedellytysten heikkeneminen johtaa muun muassa verotulojen pienenemiseen ja työllisyyden tukemisesta sekä työttömyyden seurannaisvaikutuksista aiheutuvien kustannusten kasvuun. Kalajoen työllisyys on edelleen korkea ja työttömyys on laskenut entisestään. Työikäisen väestön määrä

laski vuodesta 2017 vuoteen 2018 69 työkäisellä. Väestön ikääntyminen ja nuorten ja työkäisten poismuuttaminen haastaa verotulojen kehitystä ja palvelutuotantoa.

Tiukkeneva taloustilanne yhdessä toimintaympäristön muutosten kanssa pakottavat kaupunkikonsernin tarkastelemaan palvelutuotannon prosesseja ja niiden tehokkuutta vielä entistä tarkemmin. Toimintojen tehostaminen ja resurssien uudelleenkohdentaminen jatkuvat.

Kaupungin riskeihin liittyvät oleellisesti myös yhteiskunnan turvallisuusstrategian (2010) ja Suomen kansallisen riskiarvion esille nostamat keskeiset uhat. Keskeisimmät näistä uhkista ovat kyberturvallisuusuhkien merkittävä nouseva trendi sekä perinteisempi sähkökatkon uhka, joka voi lamauttaa koko kaupungin palvelutuotannon, sekä esimerkiksi kaupunkilaisille suunnatun tiedottamisen.

Riskienhallintaan liittyvää varautumista on ylläpidetty ja kehitetty. Esimerkkinä ovat valmiusharjoitukset ja ohjeistukset kuten kriisiviestintäohje harjoitteluineen. Vakava häiriötilanne voi syntyä edellä mainittujen laajan sähkökatkon tai tietoliikennehäiriön lisäksi esimerkiksi epidemian tai talousveden saastumisen johdosta.

Riskienhallinnan kannalta vakavat häiriötilanteet toteutuvat strategisilla, toiminnallisilla, taloudellisilla ja vahinkoriskien alueilla. Esimerkiksi vakava väkivallanteko aiheuttaa maineriskin lisäksi monen muun riskin toteutumisen, usein kauaskantoisine seurauksineen. Varautumistoimet erilaisten uhkakuvien varalta ovat pääosin salaista tietoa, mutta näkyviä toimenpiteitä on myös. Nykyisin jokapäiväistä riskienhallintaa yleisötapahtumissa ovat ajoesteet ja järjestyksenvalvonnassa ammattilaisten käyttäminen.

Talouden hallinta ja rahoitus

Kalajoen kaupunki velkaantuu voimakkaasti heikentyneen tulorahoituksen ja toimintamenojen kasvun sekä korkeiden investointimenojen johdosta. Mikäli menokehitystä ei pystytä hallitsemaan, tilanne johtaa negatiiviseen kierteseen eli verojen ja maksujen korotuksiin sekä palvelutason heikkenemiseen. Lisäksi kaupungin investointikyky heikkenee. Kaupungin talouden hallinnan kannalta on keskeistä laskea keskipitkällä aikavälillä investointitasoa ja mahdollistaa kustannusten pienentäminen nykyiseen toimintamalliin verrattuna. Vuosittainen velkamäärän kasvu ja mahdollinen korkojen nousu kasvattavat lyhennyksiä ja korkomenoja. Velanhoitokyky oletettavasti heikkenee maakuntauudistuksen seurauksena.

Kaupungin rahoitusriskit jakautuvat likviditeettiriskiin, valuuttariskiin, luottoriskiin ja markkinariskiin. Likviditeettiriskiä hallitaan maksuvalmiussuunnittelulla sekä lyhytaikaisen rahoituksen mahdollistavalla kuntatodistusohjelmalla. Kaupunki suojautuu korkovirtariskiltä säätelämällä kiinteä- ja vaihtuvakorkoisten lainojen suhdetta lainasalkussa.

Kaupungin kassavirta on ollut hyvin ennustettavissa ja maksuvalmiutta seurataan aktiivisesti. Maksuvalmiuden ylläpitämiseksi kaupungilla on käytössään kuntatodistusohjelmia, joiden avulla maksuvalmiutta voidaan ylläpitää.

Kalajoen kaupungin vieras pääoma 31.12.2018 tilanteessa oli 43,8 M€, josta pitkäaikaisia lainoja 24,0 M€ ja lyhytaikaisia lainoja 19,8 M€. Korkoriskiä hallitaan pitämällä osa lainoista kiinteäkorkoisina.

Luottoriskit kohdistuvat lähinnä kaupungin myöntämiin takauksiin ja antolainasaamisiin. Eräänntyneiden myyntisaamisten määrä on kasvanut heikohkon yleisen taloustilanteen johdosta. Takauksiin liittyviä merkittäviä riskejä ei ole näköpiirissä. Kaupungilla on takausvastuita yhteensä 18,5 miljoonalla eurolla.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskit liittyvät mm. henkilöihin kohdistuviin riskeihin, omaisuusvahinkoihin, keskeytyksiin, vastuisiin sekä ympäristövahinkoihin ja onnettomuuksiin. Näihin riskeihin on varauduttu vahinko- ja vastuuvakuutuksin.

Työturvallisuusriskejä ehkäistään työpaikkojen sekä työsuojeluhenkilöstön välisellä yhteistyöllä. Henkilöstön työhyvinvointia seurataan työhyvinvointikyselyin.

Omaisuusriskit

Merkittävä yksittäinen ongelma on ollut lukuisten kiinteistöjen kunto ja huono sisäilma. Vuonna 2018 aloitettiin merkittäviä uudisrakentamis- ja peruskorjausinvestointeja tavoitteena hyvät ja puhtaat toimitilat niin lapsille kuin työntekijöille. Mittava investointiohjelma on lisännyt kaupungin velkaantuneisuutta ja rahoitukseen liittyviä riskejä.

Sisäilmaongelmien lisäksi kaupungin omaisuuteen ei ole kohdistunut merkittäviä vahinkoja.

Toiminnalliset riskit

Operatiiviset, eli toiminnalliset riskit koskevat mm. päivittäistä toimintaa. Toiminnallisiin riskeihin luetaan kuuluvaksi toimintoihin kuten hankkeiden hallintaan ja toimitiloihin liittyvät riskit, sekä juridisiin vastuihin kuten sopimukseen ja ICT-palveluihin, erityisesti palveluiden jatkumiseen ja luotettavuuteen liittyvät riskit.

Omaisuuheen kohdistuvat riskit kohdistuvat mm. omaisuuden hankintaan ja ylläpitoon. Hankintoja säätelee keskeisesti julkisia hankintoja koskeva lainsäädäntö.

EU:n tietosuoja-asetusta (General Data Protection Regulation, GDPR) on sovellettu 25.5.2018 alkaen kaikissa EU:n jäsenmaissa. Tietosuoja-asetusta sovelletaan lähtökohtaisesti kaikkeen henkilötietojen käsittelyyn.

Palveluiden tuottaminen

Erityisesti sisäilmaongelmiin liittyvät riskit ovat tuoneet häiriötilanteita palvelujen tuottamiseen palveluissa.

Ongelmia on ratkaistu tapauksesta riippuen siten, että palvelutuotanto on pystytty turvaamaan kaikissa tilanteissa.

Luonnonilmiöiden aiheuttamat häiriöt (myrskyt, tulva, ukkonen), joihin liittyy sähkön saanti ja tietoliikenneyhteydet, tuovat riskejä palveluiden tuottamiseen. Riskeihin on varauduttu osittain toimivilla varajärjestelmillä.

Tietohallinnon toimivuus

ICT –palveluihin liittyviä riskejä ovat mm. ulkoiset uhkat kuten palvelunestohyökkäykset, hakkeointi, tietojen kalastelu, haittaohjelmat sekä sisäisen toiminnan aiheuttamat riskitilanteet. Lisäksi haasteena ovat palveluna hankitut järjestelmät sekä pilvipalvelut, jotka toimivat palveluntarjoajan palvelimilla ja joita käytetään internet-yhteyden yli. Toiminnan kannalta yhä tärkeämpää tietoa on näiden palveluiden piirissä, joten myös palveluntarjoajien tulee huolehtia korkeasta käytettävyydestä eri häiriötilanteissa.

Henkilökuntaa ohjeistetaan ja koulutetaan tietoturva koskevissa asioissa. Myös tietosuojassa järjestetään koulutusta vuoden 2019 aikana.

Sopimusriskit

Kaupungilla on käytössä Dynasty asianhallintajärjestelmän sopimushallintaosio, jonne tallennetaan palvelujen sopimukset seurannan varmistamiseksi. Sopimusrekisteri ei ole vielä kaikilta osin aivan ajantasainen.

Muut riskit

Eräisiin oikeudenkäynteihin liittyy taloudellisia riskejä, mm. Vaasa hallinto-oikeuden päätös 10.12.2018 valitukseen ympäristölupa-asiassa oikeudenkäyntikulujen maksamisesta. Oikeusprosessi on kesken ja se jatkuu v. 2019.

Lisäksi vireillä olevaan valitukseen Kalajoen kaupunginvaltuuston päätöksestä koskien Kokkokankaan tuulivoima-alueen osayleiskaavan kaavaehdotusta (dnro 01428/18/4102), SABA Invest Oy Ab:n vahingonkorvaushakemus. (KH 21.1.2019) liittyy taloudellisia riskejä.

Maankäyttö

Maankäytön osalta voidaan pitää riskeinä, että mahdolliset tehdyt kaavavalitukset hidastavat kehittämistoimia ja sitä, että rakentaminen hidastuu ja kaupungin tekemiä investointeja ei päästä hyödyntämään.

Ympäristötekijät

Ympäristöntilinpäätös koskee kaupungin omaa toimintaa. Raportti sisältää keskeiset ympäristöasioiden hoitoa, kestävän kehityksen edistämistä sekä ilmastostrategian toteuttamista koskevat toimenpiteet. Merkittävimpiä ympäristökuluja kaupungille syntyi ympäristönhoidollisista investoinneista ja viemäriverkoston kunnossapidosta. Merkittävimmät investoinnit kohdistuivat vuonna 2018 jätevesiviemäreiden vuotovesien saneeraukseen.

Energiahuolto

Kalajoen Lämpö Oy vastaa Kalajoen alueella kaukolämpöverkosta sekä tuottaa energia-alan asiantuntijapalveluita kaupunkikonsernille. Kaikki Kalajoen lämpölaitokset käyttävät pääasiassa energiana uusiutuvia polttoaineita. Fossiilisia polttoaineita käytetään ainoastaan varalla ja kovimilla pakkasilla. Kalajoen Lämpö Oy on liittynyt elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen energiapalveluiden toimenpideohjelmaan 7.12.2018. Tavoitteena on yhteensä 468 MWh:n energiansäästö sähkökäytössä sekä jakeluhäviöissä ja polttoaineenkulutuksessa.

Kalajoen kaupunki on liittynyt 3.4.2017 Kuntien energiatehokkuussopimuksen (KETS) uudelle kaudelle 2017 - 2025. Vuoden 2018 aikana on päivitetty energiatehokkuus sopimuksen toimintasuunnitelma ja nimetty energiastyöryhmä, jonka tehtävänä on energiatehokkuuden suunnittelu ja kehittäminen, sekä toimenpiteiden jalkauttaminen eri palvelualueille.

Kauden 2017 - 2025 energiansäästötavoitteet muodostuvat vuodelle 2020 asetetusta välitavoitteesta ja vuoden 2025 kokonaistavoitteesta. Energian säästö muodostuu toteutettujen säästötoimenpiteiden perusteella. Kalajoen kaupungille asetetut tavoitteen määräytyvät vuoden 2015 kulutuksen mukaisesti ollen

- vuoden 2020 välitavoite 857 MWh (4 %)
- vuoden 2025 kokonaistavoite 1 607 MWh (7,5 %)

Vuoden 2018 aikana toteutettiin pienempiä energiatehokkuutta parantavia kiinteistönhoidollisia toimia ja toteutettiin viimeisiä energiakatselmuksia kiinteistöihin. Yksittäinen isompi energiatehokkuutta parantava hankinta oli leasing-sopimuksella hankittu ilmalämpöpumpun asentaminen öljylämmityksen rinnalle Tyngän aluekoululle sekä tilatehokkuuden parantaminen kaupungintalolla. Vuoden 2018 aikana toteutettiin myös Pikku-Mansikan kalastajienhallin peruskorjaus, jossa parannettiin myös energiatehokkuutta uusimalla ikkunat ja ovet ja lisäämällä välikatton lämmöneristettä.

Kalajoella on katuvaloja 2779 kpl. Vanhoista elohopealampuista uusittavia on vielä noin 900 kpl.

Vesihuolto

Kalajoki on Vesikolmio Oy:n osakas. Vesikolmio Oy vastaa raakaveden tuottamisesta ja veden myynnistä jakeluyhtiöille sekä jätevedenkäsittelystä koko Kalajoen alueella. Veden jakelun kuluttajille hoitaa Osuuskunta Valkeavesi Kalajoen alueella. Kalajoen kaupunki vastaa viemäriverkostostaan alueellaan, lukuun ottamatta Vesikolmio Oy:n siirtoviemäreitä.

Kalajoen kaupungin alueella toimii kunnallinen viemärilaitos, jonka kirjanpito on eriytetty vesihuoltolain mukaan omaksi taseyksiköksi. Viemärilaitos omistaa viemäriverkoston pumppaamoihin ja vastaa jäteveden keräilystä kuluttajilta ja johtaa jäteveden puhdistettavaksi Vesikolmio Oy:n puhdistamoille Kalajoella, Rautiossa ja Himangalla. Vuotovesien vähentämiseksi on vuosittain 100 000 €:n määräraha, jolla korjataan jätevesiviemäri-verkoston vuotavia osuuksia. Jätevepumpppaamojen automaatiota on uusittu.

Jätehuolto

Vestia Oy on kuntien omistama alueellinen jätehuoltoyhtiö, joka hoitaa kotitalouksien jätehuollon käytännön järjestelyt Pohjois-Pohjanmaalla 16 kunnan alueella. Kunta järjestää lainsäädännön mukaan jätehuollon asukkailleen. Vesti Oy hoitaa jätehuollon järjestämisen käytännön tehtävät, kuten: jätteen vastaanoton, jätteen käsittelyn ja hyödyntämisen, jätteen ohjaamisen hyötykäyttöön, varallisten jätteen vastaanoton ja toimittamisen käsittelyyn, kunnan vastuulla olevien jätekuljetusten järjestämisen sekä jäteneuvonnan. Jätehuollon viranomaistehtäviä hoitaa kuntien yhteinen Jokilaaksojen jätelautakunta.

Meluntorjunta

Asutuksen kannalta merkittävin meluhaitta aiheutuu tie- ja katuliikenteestä. Olemassa olevien asuntoalueiden ja maanteiden meluntorjuntatoimet etenevät katujen ja teiden saneerauksien yhteydessä toteutettavilla meluntorjuntatoimenpiteillä. Uudet asuinalueet sijoitetaan ja suunnitellaan niin, että meluntorjuntatoimenpiteitä ei tarvita. Vuonna 2018 on jatkettu meluvallin rakentaminen 8-tien ja Metsolantien väliselle alueelle aloittamalla maamassojen ajo alueelle. Meluvallin rakentaminen jatkuu vielä tulevina vuosina.

Maaperän ja pohjavesien suojele

Pohjavesien tilaa seurataan vuosittain korkeuksien mittauksilla ja näytteenotolla. Maaperän pilaantumisen tutkimukset Kalajoen vanhan ampuradan alueella on saatu päätökseen ja kunnostus käynnistyy aikaisintaan vuonna 2020.

Vesiensuojelu

Kalajoen kaupunki kuuluu Kalajoen ja Lestijoen vesienhoitoryhmiin. Vesienhoitoryhmien tarkoituksena on miettiä niitä toimenpiteitä, joilla vesistöjen veden laatua saataisiin parannettua. Kalajoki toteuttaa yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa Vääräjoen alaosan ja Siiponjoen kalataloudellista kunnostusta. Kunnostustyöt on aloitettu 2017 ja niitä on jatkettu vesiluvan vaativissa kohteissa 2018.

Yleisen viihtyvyyden edistäminen

Hiekkasärkkien alueella suoritetaan päivittäin yleisten alueiden roskien keräys ja muilla taajama-alueilla joka toinen päivä. Ympäristölautakunta suorittaa vuosittain ympäristökatselmuksen kaupungin alueella. Havaituista puutteista lähetetään kiinteistön omistajille siistimis-, korjaamis- ja purkukehotuksia

Muut ei taloudelliset asiat

Ympäristötilinpäätös on annettu edellä. Ympäristötekijöissä ei vuoden 2018 aikana ollut sellaisia poikkeavia tapahtumia, jotka olisivat vaikuttaneet kaupungin taloudelliseen tulokseen, asemaan tai toiminnan kehitykseen.

Henkilöstöasioista annetaan erillinen henkilöstökertomus. Kalajoen kaupunki on hyväksynyt tasa-arvosuunnitelman vuonna 2006, lisäksi käytössä ovat päihdeohjelma, varhaisen puuttumisen malli ja ohjeet häirintätilanteiden selvittämiseksi.

Kalajoen kaupunki käyttää vuosittain ostopalveluihin yli 30 miljoonaa euroa, ilman erikoissairaanhoidon noin 15 miljoonaa. Lisäksi aine- ja tavarahankintoihin käytetään noin 6 miljoonaa euroa. Kalajoen kaupungin tietoon ei ole tullut esille korruptiota tai lahjontaa. Hankintatoimintaa ohjataan keskitetysti hallintopalveluista. Sellaisten kaupungin puolesta tehtävien sopimusten tekemisestä, joilla on yhtä palvelua laajempi merkitys ja useammalle vuodelle ulottuva vaikutus, päättää kaupunginhallitus.

Selonteko kaupungin sisäisestä valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja siihen olennaisesti liittyvän riskienhallinnan järjestäminen perustuu kunnan perustehtävään, toimintaympäristön analysointiin, kuntastrategiaan sekä toiminnan ja talouden tavoitteisiin. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupungin ja sen toimintayksiköiden toiminta on laillista, taloudellista ja tuloksellista. Sisäisellä valvonnalla edesautetaan päätettyjen toiminnallisten ja strategisten tavoitteiden saavuttamista sekä organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia. Samalla varmistetaan tiedon riittävyys sekä luotettavuus päätösten perusteeksi sekä että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten ja johdon päätöksiä noudatetaan ja että kaupungin omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta ovat osa kaupungin johtamisjärjestelmää.

Sisäisen valvonnan keskeisiä osa-alueita ovat:

- strateginen suunnittelu,
- taloussuunnitelma ja talousarvio, jotka valtuusto käsittelee vuosittain joulukuussa,
- toiminnan ja talouden raportointi, jota toteutetaan kaupunginhallituksen vuosittain vahvistamien talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden puitteissa,
- johtamisjärjestelmä, joka on määritelty pääosin kaupungin hallinto- ja toimintasäännössä,
- hyvä hallintotapa, jonka keskeinen elementti on julkisuusperiaatteen noudattaminen,
- henkilöstöhallinto,
- riskien tunnistaminen ja hallinta sekä
- lakien, ohjeiden ja määräysten noudattamisen valvonta.

Sisäistä valvontaa ovat sisäinen tarkkailu ja sisäinen tarkastus sekä luottamushenkilöiden toteuttama seuranta. Sisäisen valvonnan tehtävänä on kirjanpidon ja muiden informaatiojärjestelmien oikeellisuuden, luotettavuuden ja tarkoituksenmukaisuuden varmistaminen, varojen huolellisen ja taloudellisen hoidon turvaaminen, erehdysten, virheiden ja väärinkäytösten ennaltaehkäisy ja toteaminen, toiminnan tuloksellisuuden edistäminen ja riskien tunnistaminen, ennaltaehkäisy ja hallinta.

Sisäinen tarkkailu on osa kunnan johtamista ja jatkuvaa toimintaa. Sisäinen tarkkailu kytkeytyy kunnan tavanomaisiin toimintarutiineihin ja jokainen palvelu ja yksikkö ovat vastuussa oman toimintansa riittävästä sisäisestä tarkkailusta. Kukin lautakunta sekä esimies vastaavat sisäisestä valvonnasta johtamansa toiminnan osalta. Sisäinen valvonta voi olla ennalta ohjaavaa, toimintarutiineihin sisältyvää tai jälkikäteen tapahtuvaa.

Kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaan (KV 28.10.2014 § 99) valtuuston tehtävänä on päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kaupunginhallitus vastaa siitä, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta muodostavat toimivan ja kattavan kokonaisuuden. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta operatiivisena toimintana kuuluvat kaupunginhallitukselle, kaupunginjohtajalle sekä kunnan muulle johdolle.

Kaupunginjohtaja ja muu konsernijohto vastaavat siitä, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty kaupunkikonsernissa. Kaupunkikonsernin tytäryhteisöissä kunkin yhteisön hallitus vastaa yhteisön sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta lainsäädännön ja oman ohjeistuksensa mukaisesti.

Kaupunginhallitus, lautakunnat, palveluvastaavat, yksiköiden esimiehet sekä konserniyhteisöiden toimielimet huolehtivat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä omilla tahoillaan sekä siitä, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet tulevat täytetyiksi.

Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perustana ovat kuntalaki, kaupunginvaltuuston hyväksymät hallintosääntö, taloussääntö ja johtosäännöt sekä myös kaupunginvaltuuston hyväksymät ohjeet (konserniohje, sisäisen valvonnan ohjeet, hankintaohje ym.).

Kaupunginhallituksen selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä perustuu palvelujen laatimien selontekoihin sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan itsearviointeihin sekä tarkastustietoihin.

Selonteoissa sisäisen valvonnan todettiin olevan pääosin hyvällä tasolla ja merkittäviä sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan puutteita ei ole todettu.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Vuonna 2018 toimielimet ovat kokouksissaan käsitelleet lausuntoja hallinto-oikeudelle ja antaneet vastineita oikaisuvaatimukseen seuraavasti:

Toimielin	Lausunto Korkeim- malle hallinto-oikeu- delle	Lausunto hallinto-oi- keudelle	Oikaisuvaatimuk- seen vastine
Sivistyslautakunta			
Tekninen lautakunta			1
Perusturvalauta- kunta			1
Kaupunginhallitus		3	4

Kaupunginhallitus ei käyttänyt oikaisu-oikeutta vuonna 2018. Kaupungin lakisäätteiset tehtävät on pystytty hoitamaan eikä kaupunginhallituksen tiedossa ole lakisäätteisten tehtävien laiminlyöntejä tai muutoin lakien ja säännösten tai hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus, kante tms. vaatimus tai oikeusseuraamus.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta sekä tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta vuodelta 2018 on esitetty palvelukohtaisena tarkasteluna jäljempänä toimintakertomuksessa. Kuntalain 121 §:n mukaan valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa arvioi myös tarkastuslautakunta antamassaan arviointikertomuksessa.

Valtuusto on hyväksynyt 17.12.2018 § 122 konsernistrategian sekä 17.12.2018 § 123 maaseutu-strategian. Valtuusto on hyväksynyt 30.9.2014 § 91 elinkeinostrategian 2015 – 2025. Tavoitteiden asetannan ja seurannan katsotaan olevan järjestyksessä. Palvelut johtavat tavoitteensa kaupungin strategiasta, joiden perusteella palveluyksiköille asetetaan omat tavoitteensa ja joiden toteutumista seurataan ja valvotaan annettujen ohjeiden ja normaalin raportointikäytännön mukaisesti ja myös osittain asiakaskyselyin.

Toimintaa seurataan ja muutoksiin reagoidaan. Kaupungin toimintatavat ja menettelyt tavoitteiden saavuttamisen, varojen käytön valvonnan sekä tuloksellisuuden ja strategiaprosessin toimivuuden osalta ovat hyväksyttävällä tasolla.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kaupungin toiminnan ja omaisuuden vakuutusturva on järjestetty ja vakuutukset on kilpailutettu vuonna 2017.

Riskienhallinnan osalta epäkohtia havaitaan ja riskienhallinnan kehittämisen tarkoituksenmukaisempaan suuntaan on käynnistynyt. Asioita käsitellään kaupungin johtoryhmässä ja palvelujen omissa johtoryhmissä. Koska muutoksia tapahtuu kaikkialla, asiakkaiden tarpeissa, lainsäädännössä, työtavoissa ja tietojärjestelmissä, on johtoryhmätyöskentelyn yhtenä tarkoituksena hallita tätä laajaa ja moniulotteista kokonaisuutta. Kaupunginhallitus ja lautakunnat arvioivat johtamista, hallintoa ja riskienhallintaa osavuositarkastusten yhteydessä. Lisäksi osavuositarkastusten välillä kaupunginhallituksen ja lautakuntien on mahdollista toteuttaa valvontaa mm. viranomaispäätösten otto-oikeuteen liittyen.

Kaupunginhallituksen tiedossa ei ole ennakoimattomia riskejä, jotka saattaisivat aiheuttaa merkittäviä seurauksia kaupungin toiminnalle tai taloudelle. Riskienhallinta ja sen toimivuuden seuranta on nyky muodossaan vastuutettu asianmukaisesti.

Riskienhallinta on hyväksyttävällä tasolla.

Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Tilikauden 2018 aikana omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa toteutuneet mahdolliset menetykset on ilmoitettu toimintakertomuksessa kunkin palvelun tai palveluyksikön kohdalla. Hankintojen tekemisessä noudatetaan hankintalakea sekä kaupungin omia hankintaohjeita. Kaupunginhallituksella ei ole tiedossa omaisuuden hankinnan, luovutuksen tai hoidon valvonnan osalta laiminlyöntejä tai muuta virheellistä menettelyä, josta saattaisi aiheutua kaupungille korvausvaade.

Sopimustoiminta

Sellaisten kaupungin puolesta tehtävien sopimusten tekemisestä, joilla on yhtä palvelua laajempi merkitys ja useammalle vuodelle ulottuva vaikutus, päättää kaupunginhallitus. Muiden ja yksinomaan ko. palvelua koskevien operatiiviseen toimintaan liittyvien sopimusten tekemisestä päättää asianomainen palvelu.

Pääohjeena on, että sopimukset tulee laatia aina kirjallisena. Lisäksi käytetään oman toimialan erityispiirteet huomioivia yleisiä sopimusehtoja. Kaupungin sopimustoiminnan hallinta hoidetaan hajautetusti. Sopimusten hallinta on palveluissa.

Sopimuksia tehdään kaikissa kaupungin organisaatioyksiköissä ja lähes kaikissa kaupungin toiminoissa. Merkittävimmistä sopimustyypeistä voidaan mainita henkilöstöön ja työsuhteeseen liittyvät sopimukset, laitteet ja laitteistot esim. leasing- ja kunnossapitoasioiden osalta, kiinteistöihin liittyvät sopimukset, rakennuttajasopimukset, vakuutus- ja rahoitussopimukset kaupankäyntiin ja tietojärjestelmiin liittyvät sopimukset ym.

Tällä hetkellä sopimuksia säilytetään sekä keskitetysti että palveluissa eli molemmat tavat on käytännössä käytössä. Sopimusten alkuperäiset kappaleet tulisi olla keskitetysti arkistossa ja käyttökappaleet palvelualueella.

Asianhallinta- ja asiakirjahallinta hoidetaan sähköistä järjestelmää käyttäen. Sopimuksia ylläpidetään Dynasty–asianhallintajärjestelmässä. Sopimus-seurannan varmistamiseksi sopimukset tulisi tallentaa Dynasty järjestelmään. Vanhat sopimukset siirretään sähköiseen sitä mukaa kuin resurssit riittää.

Kaupungin sopimuksenhallinta on hyväksyttävällä tasolla.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Kaupungin organisaatiossa ei ole kaupunginjohtajan alaisuudessa toimiva sisäisen tarkastuksen yksikköä. Yleinen vastuu kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisestä valvonnasta on kaupunginhallituksella ja kaupunginjohtajalla. Palveluvastaavat suorittavat palvelunsa ja kukin esimies oman osastonsa, vastualueensa tai yksikkönsä sisäistä valvontaa. Jokainen palvelu valvoo oman palvelunsa säästöjen ja toimintaohjeiden noudattamista. Käytännössä sisäisestä valvonnasta on vastuussa yksiköiden esimiehet.

Asioiden valmistelussa otetaan huomioon toimintaa sitova lainsäädäntö, kaupungin omat säädökset, vallitsevat eettiset arvot ja mahdolliset riskit. Asioiden valmistelussa tulisi ottaa käyttöön entistä enemmän yritysvaikutusten arviointi.

Keskeinen toiminnan ohjaus tapahtuu talousarviossa asetettujen strategisten tavoitteiden avulla. Tavoitteiden saavuttamista on seurattu valtuustotasolla kaksi kertaa vuodessa. (osavuosikatsaus 30.4. ja 30.8.).

Kaupungin vahinkoriskit henkilöstön, asiakkaiden ja omaisuuden osalta on asianmukaisesti vakuutettu. Suuren taloudellisen ja työterveyteen liittyvän riskin henkilöstölle ja asiakkaille (oppilaat, päiväkotilapset, asukkaat) synnyttää kaupungin kiinteistöjen kunto. Kiinteistöjen lisääntyneet sisäilmaongelmat sekä katujen ja yleisten alueiden kunnan heikkeneminen kuvaavat korjaustarpeen kasvua.

Kun resurssit eivät kasva yhtä nopeasti kuin palvelutarpeet, työn kuormittavuus on kasvanut monilla tehtävälajoilla selvästi. Tämä vaikuttaa henkilöstön jaksamiseen ja sairastavuuteen, johon pyritään vaikuttamaan mm. aktiivisen puuttumisen mallilla.

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Kokonaistalouden kehitystä tarkastellaan päättyneen tilikauden ja sitä edeltäneen tilikauden tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen sekä näiden laskelmien perusteella laskettujen tunnuslukujen avulla. Laskelmiin on sisällytetty vain kaupungin ulkoiset erät ja ne esitetään tuhansina euroina.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

1 000 €

TOIMINTATUOTOT	21 715	21 516
Valmistus omaan käyttöön	286	288
TOIMINTAKULUT	-86 181	-86 585
TOIMINTAKATE	-64 179	-64 781
Verotulot	39 005	38 756
Valtionosuudet	30 873	30 189
Rahoitustuotot ja -kulut	419	613
VUOSIKATE	6 119	4 776
Poistot ja arvonalentumiset	-7 189	-5 503
Satunnaiset erät yht.		906
TILIKAUDEN TULOS	-1 070	179
Varausten ja rahastojen muutokset	54	54
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 016	233
Toimintatuotot/Toimintakulut %	25,3 %	24,9 %
Vuosikate/Poistot %	85,1 %	86,8 %
Vuosikate €/asukas	494,2	381,7
Vuosikate % verorahoituksesta	8,8 %	6,9 %
Vuosikate %	6,7 %	5,2 %
Asukasmäärä	12 383	12 514

Toimintatuotot/Toimintakulut, %-tunnusluku osoittaa paljonko kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla eli mikä on maksurahoituksen osuus.

Kun vuosikate/poistot , %-tunnusluku on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan pitää pätevänä vain, jos poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet, liittymismaksut ja muut rahoitusosuudet.

Vuosikate, €/asukas oli koko maassa v.2016 494 €

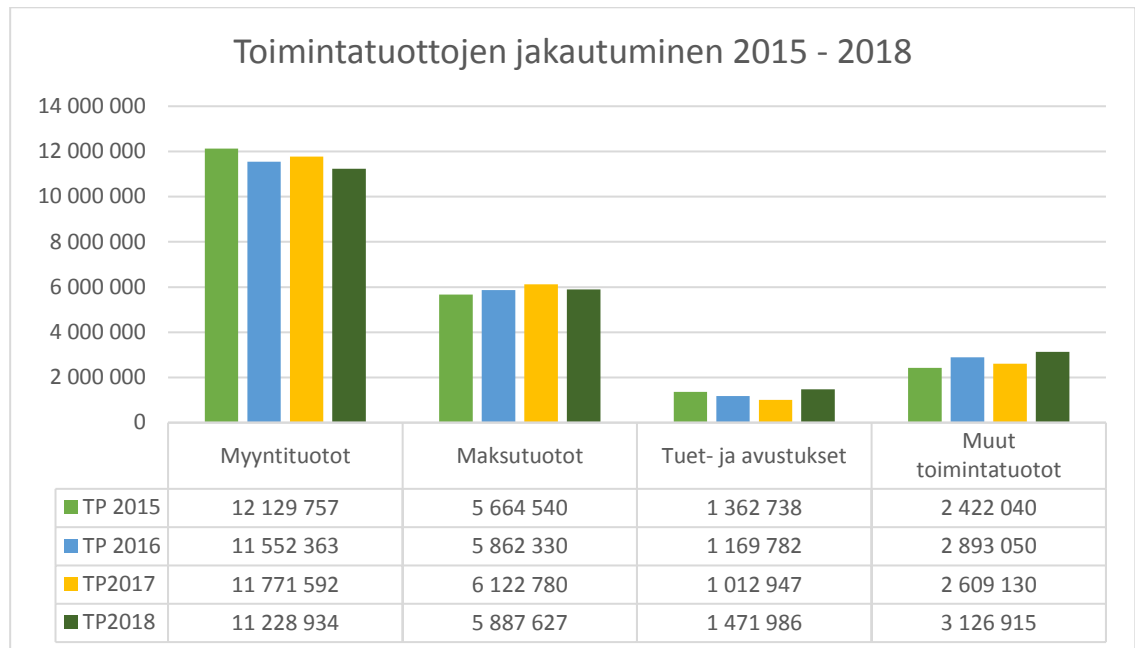
Vuosikate% verorahoituksesta -tunnusluku ilmoittaa kuinka paljon vuosikate on kunnan verotuloista ja käyttötalouden laskennallisista valtionosuuksista.

Tilikauden tuloksen analysointi

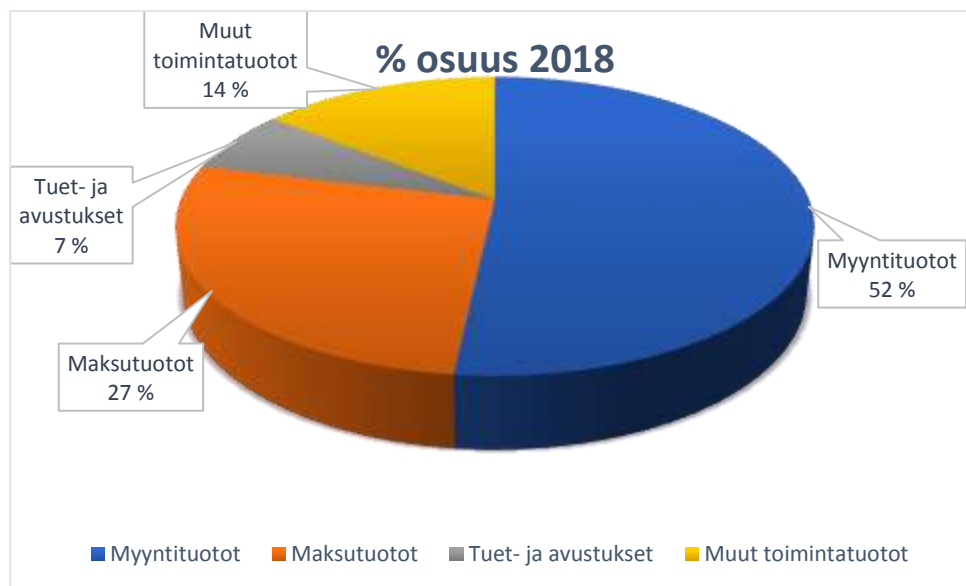
Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa, jonka tehtävänä on osoittaa tuot-
tojen riittävyys palvelujen tuottamisesta aiheutuneisiin kuluihin. Tulorahoituksen riittävyttä ar-
vioidaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen
avulla. Lisäksi käytetään tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

Toimintatuotot, valmistus omaan käyttöön ja toimintakulut

Kalajoen kaupungin tilikauden 2018 toimintatuotot olivat 21,7 milj. euroa eli 0,2 milj. euroa (0,9 %) edellistä tilikautta enemmän. Myyntituotot laskivat 0,5 milj. euroa ja maksutuotot 0,3 milj. euroa. Tuet ja avustukset ovat 1,5 milj. € ja kasvoivat 0,4 milj. euroa.

Toimintatuottojen %- osuudet 2018

Valmistus omaan käyttöön oli 0,3 milj. euroa ja oli samansuuruinen kuin edellisessä tilinpäätöksessä. Valmistus omaan käyttöön on tuloslaskelman oikaisua, jolla omaan käyttöön valmistuksen vaikutus eliminoidaan tilikauden tulokseen silloin, kun taseeseen kirjatun hyödykkeen valmistukseen menoja sisältyy tuloslaskelman menoihin.

Tilikauden 2018 toimintakuluja oli 86,2 milj. euroa eli 0,3 milj. euroa (- 0,4 %) edellistä tilikautta vähemmän. Toimintakulujen suurimmat erät olivat palvelujen ostoissa ja henkilöstökuluissa. Toi-

mintakuluista eniten käytettiin henkilöstökuluihin toteutuman ollessa 42,0 milj. euroa. Henkilöstökulut kasvoivat n. 0,3 milj. euroa vuodesta 2017. Tuloksellisuuserä maksettiin tammikuussa 2019, mutta kuntajaoston lausunnon mukaan se tuli kirjata kuluksi vuoden 2018 tilinpäätökseen.

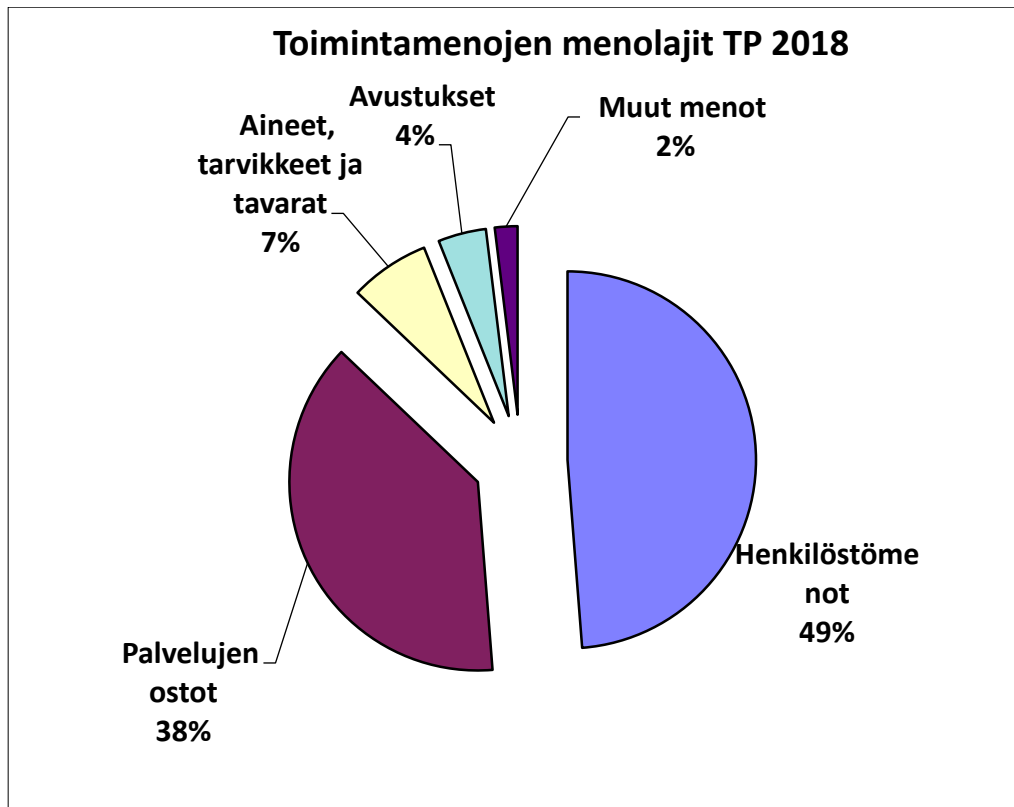
Palvelujen ostoon käytettiin 33,1 milj. euroa ja 0,6 milj. vähemmän kuin edellisellä vuotena. Erikoissairaanhoidon kulut olivat 17,0 milj. euroa. Kalajoen osuus oli 15,5 milj. euroa ja Merijärven osuus on 1,5 milj. euroa.

Palvelujen ostot	2015	2016	2017	2018
Asiakaspalvelujen ostot	17 476 209	17 725 834	20 391 316	19 852 840
Muiden palvelujen ostot	12 694 496	12 942 879	13 235 081	13 213 477
	30 170 705	30 668 713	33 626 397	33 066 317

Toimintakulujen jakautuminen 2015-2018

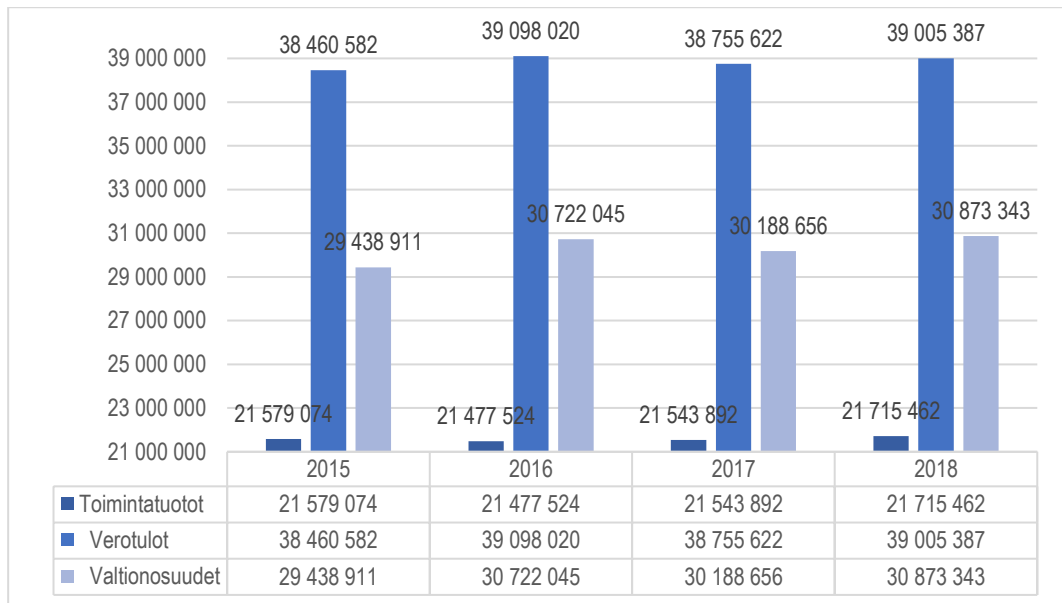
Toimintakate

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulojen erotus, joka osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden menoista jää katettavaksi verorahoituksella eli verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate on kunnissa negatiivinen.

Toimintakatteeksi muodostui -64,2 milj. euroa, joka on 0,5 milj. euroa (-0,9 %) edellisestä tilikautta parempi. Tämä näkyy maksurahoituksen osuutta kuvaavan tunnusluvun (toimintatuotot /toimintakulut, %) arvon parantumisena 24,9 %:sta 25,3 %:iin. Vuonna 2017 kuntien keskimääräinen toimintatuottojen osuus toimintakuluista oli 20,3 %. Kuntakohtaisia eroja selittävät mm. kunnan koko, toimintojen yhtiöittäminen ja oppilaitosten ylläpitäminen.

Verotulot ja valtionosuudet

Toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet vuosina 2015 - 2018

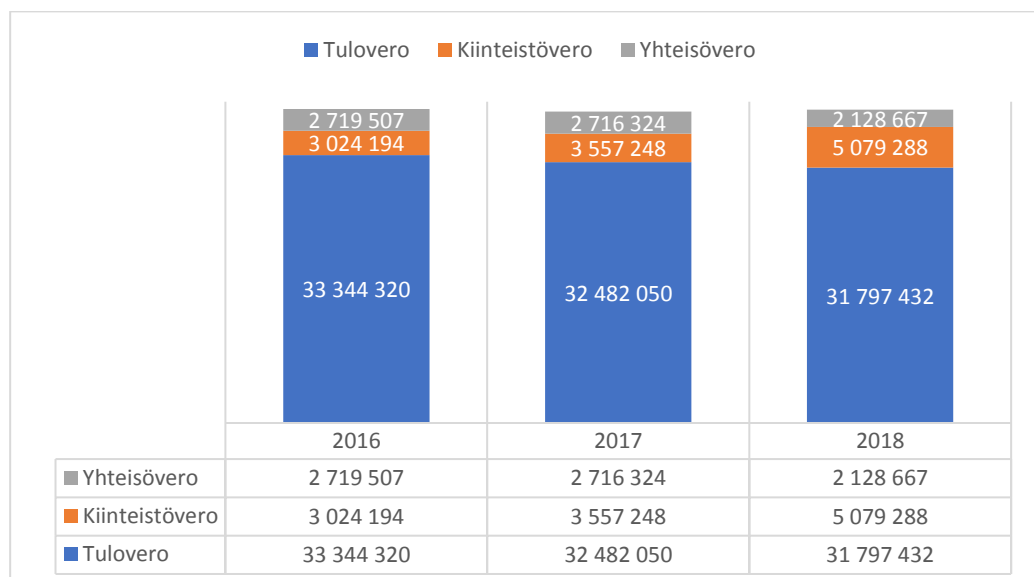

Yhteensä vuonna 2018 toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet olivat yhteensä 90,6 milj. €.

Tulorahoituksen kehitys vuosina 2014 - 2018

Ulkoiset, 1000 €	2014	2015	2016	2017	2018	Muutos %
Toimintatuotot	24 354	21 579	21 478	21 516	21 715	0,92
Verotulot	36 667	38 461	39 098	38 756	39 005	0,64
Valtionosuudet	29 439	29 439	30 722	30 189	30 873	2,27
Tulorahoitus yhteensä	90 460	89 479	91 298	90 461	91 593	1,25

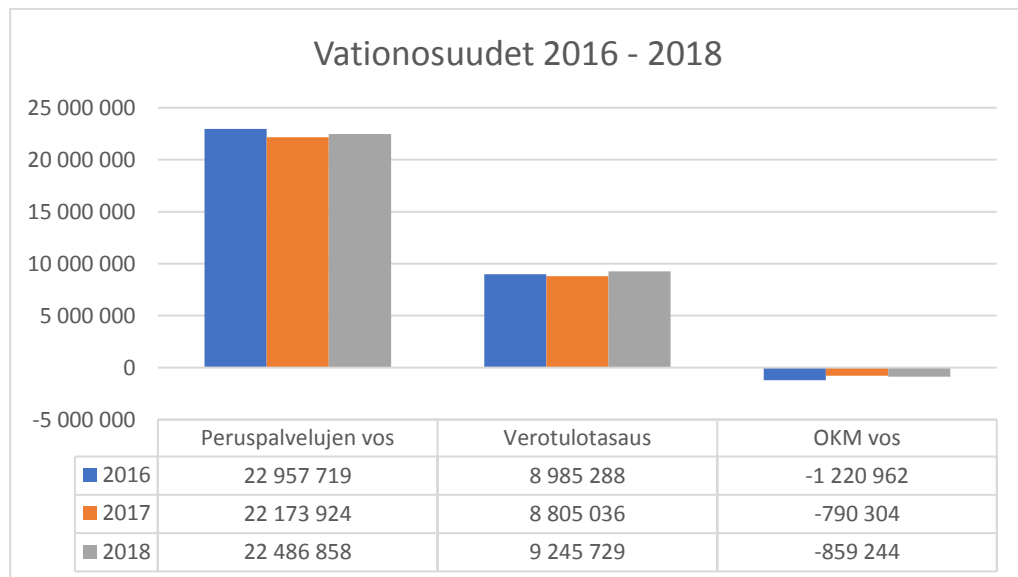
Vuonna 2018 verotuloja kertyi 39,0 milj. euroa, joka on 0,2 milj. euroa (0,6 %) edellisvuotta enemmän. Kunnallisvero pieneni 0,7 milj. euroa, Kalajoen osuus yhteisöveron tuotosta pieneni 0,6 milj. euroa ja kiinteistövero kasvoi 1,5 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna.

Verotulot verovuosina 2014 – 2018

	Verovuosi 2014	Verovuosi 2015	Verovuosi 2016	Verovuosi 2017	Verovuosi 2018
Kunnallisvero, €	32 092 121	33 106 935	32 829 042	31 854 926	
Muutos %	1,3	3,2	-0,8	-3,0	
Yhteisövero, €	2 475 875	3 008 012	3 024 551	2 340 390	
Muutos %	20,2	21,5	0,5	-22,6	
Kiinteistövero maksuunpantu, €	2 249 145	2 713 134	3 046 588	3 658 391	5 092 786
Muutos %	14,9	20,6	12,3	20,1	39,3

Valtionosuuksien määräksi muodostui 30,9 milj. euroa, joka merkitsi 0,7 milj. euron (2,3 %) kasvua vuoteen 2017 verrattuna.

Verotulot ja valtionosuudet eli verorahoitus olivat yhteensä 69,9 milj. euroa. Ne olivat 0,9 milj. euroa suuremmat kuin edellisellä vuonna.

Rahoitustuotot ja -kulut

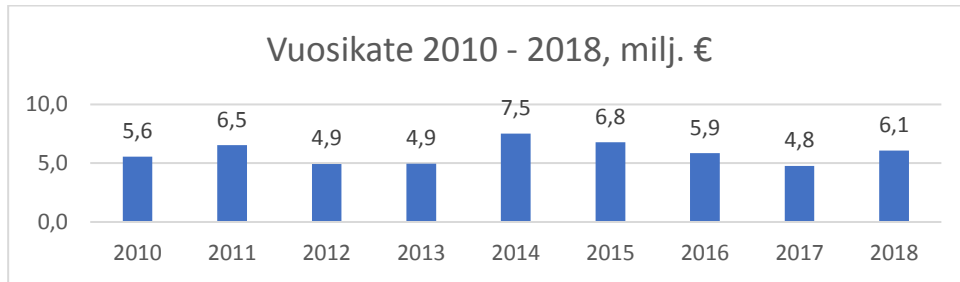
Rahoitustuotot ja -kulut ovat 0,2 milj. euroa pienemmät kuin vuonna 2017

Vuosikate, poisto ja arvonalentumiset

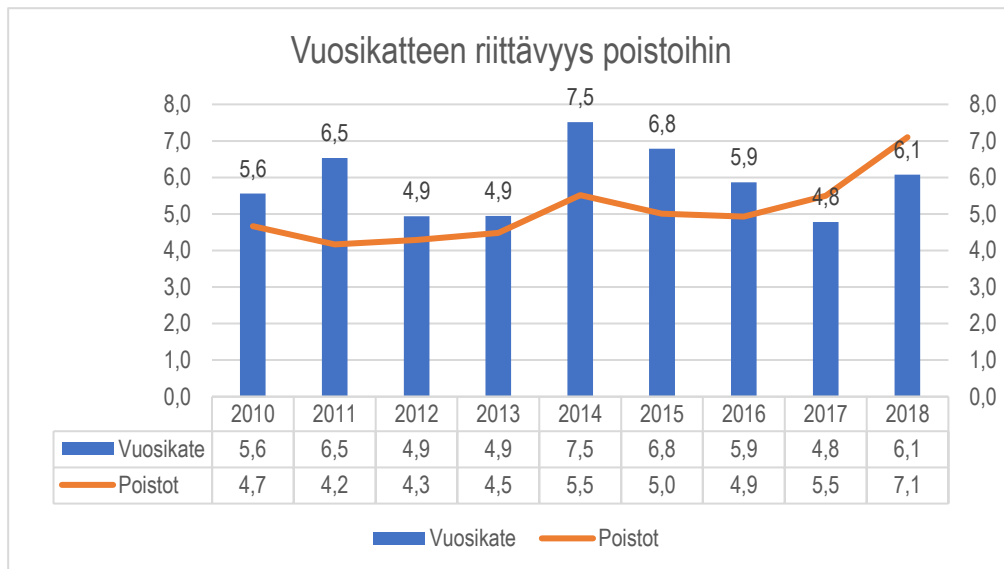
Vuosikate kuvaa kunnan kokonaisrahoituksen riittävyyttä eli osoittaa sen tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate saadaan laskemalla yhteen toimintakate, verotulot ja valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut.

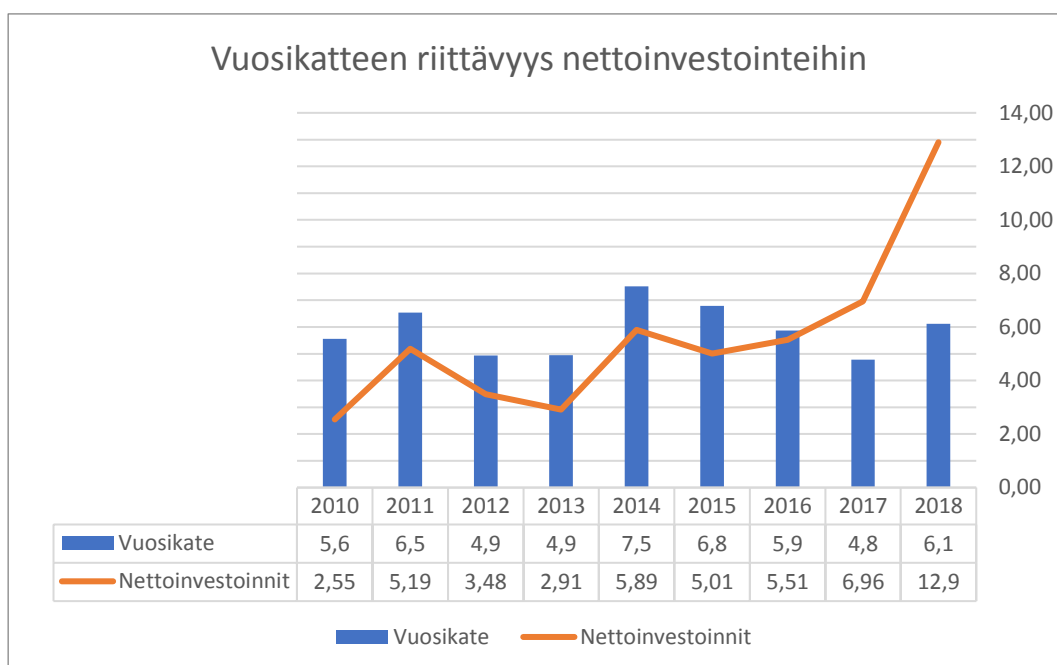
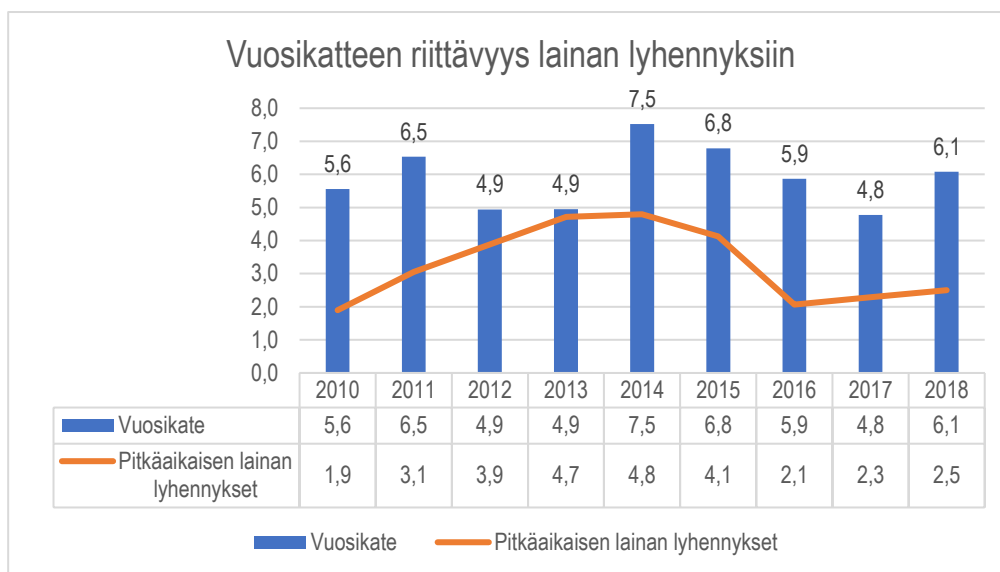
Kaupungin vuosikatteen tilikaudella 2018 muodostui 6,1 milj. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna vuosikate parani 1,3 milj. euroa. Vuosikate on 1,0 milj. euroa poistoja pienempi. Vuosikate kattaa poistoista 85,1 %. Kunnan tulorahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonlaiset investoinnit. Asukaskohtainen vuosikate oli 494 €/asukas ja se parani 112 euroa edellisestä vuodesta.

Suunnitelman mukaiset poistot olivat 4,1 milj. euroa. Arvonalentumisia kirjattiin 3,0 milj. euroa. (Merenojan koulu). Suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalentumisia kirjattiin 7,1 milj. euroa.

Perusoletuksen mukaan kunnan tulorahoitus on riittävä, mikäli vuosikate on vähintään siitä vähennettävien suunnitelman mukaisten poistojen suuruinen. Kalajoen kaupungin vuosikatteen osuus poistoista tilikaudella 2018 oli 85,5 % eli ei ylittänyt 100 %:n raja-arvon.

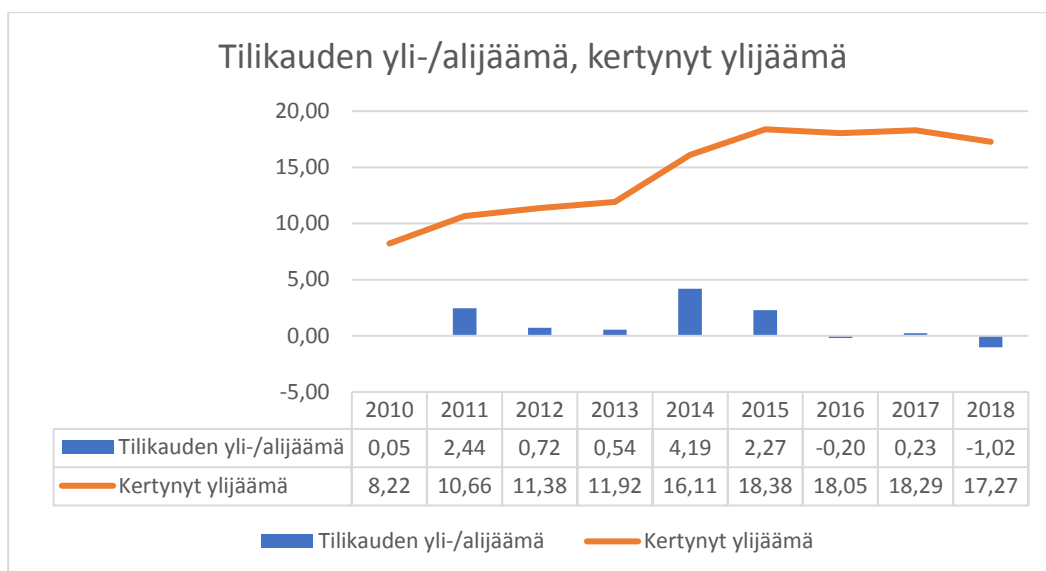

Tilikauden tulos ja yli-/alijäämä

Tilikauden tulos kuvaa kaikkien tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen erotusta. Tuloksessa on huomioitu myös pitkävaikutteisten tuotannon tekijöiden käyttöä kuvaavat poistot. Kalajoen kaupungin tilikauden tulos vuonna 2018 oli – 1,1 milj. euroa (v. 2017, 0,2 milj. €).

Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat tuloksen käsittelyeriä. Alijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään. Ylijäämää lisääviä tai alijäämää vähentäviä eriä ovat varausten ja rahastojen vähentäminen.

Tilikauden alijäämäksi muodostui näin 1 milj. €.

Tuloslaskelman tunnusluvut ovat kehittyneet seuraavasti:

Tuloslaskelman tunnusluvut	2014	2015	2016	2017	2018
Toimintatuotot/toimintakulut, %	29,2	26,0	25,1	24,9	25,3
Vuosikate/poistot, %	133,1	135,6	95,9	86,8	85,1
Vuosikate, €/asukas	595	538	466	382	494
Vuosikate % verorahoituksesta	11,4	10,0	8,4	6,9	8,8
Asukasluku	12 632	12 615	12 586	12 514	12 383

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA 1 000 €	2018	2017
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
VUOSIKATE	6 119	4 776
SATUNNAISET ERÄT	0	
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-712	-1 256
TOIMINNAN RAHAVIRTA	5 408	4 426
INVESTOINTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-16 586	-9 842
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	1 967	858
PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TULOT	1 738	2 022
INVESTOINTOINTIEN RAHAVIRTA	-12 881	-6 961
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-7 473	-2 535
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	-2 081	-887
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	171	64
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	-1 910	-823
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	10 000	6 000
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-2 479	-2 290
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS		
LAINAKANNAN MUUTOKSET	7 521	3 710
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	0	
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUUTOS	-11	22
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	-12	11
SAAMISTEN MUUTOS	259	612
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	80	2 480
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	316	3 125
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	5 928	5 978
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 545	3 443
KASSAVARAT 31.12.	17 933	19 478
KASSAVARAT 1.1.	19 478	16 035
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta 1000 €	-7137	-2 575
Investointien tulo-rahoitus %	41,9	53,2
Pääomamenojen tulo-rahoitus %	31,9	39,5
Lainanhoitokate	2,4	2,0
Kassastamaksut, 1000 €	107 554	99 520
Kassan riittävyys, pv	60,9	71,4
Asukasmäärä	12 383	12 514

Toiminnan ja investointien rahavirta kertoo tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusosuus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen.

Investointien tulorahoitus, % = Vuosikate / investointien omahankintameno (=br. investoinnit-rahoitusosuudet). **Investointien tulorahoitus, % -tunnusluku** kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Investointien omahankintamenoa laskettaessa ei käyttöomaisuuden myyntituloja vähennetä investointimenoista, vaan ainoastaan rahoitusosuudet.

Pääomamenojen tulorahoitus, % = Vuosikate / (Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Lainanlyhennykset)

Pääomamenojen tulorahoitus, % -tunnusluku osoittaa vuosikatteen prosentuaalisen osuuden investointien omahankintamenoa, antolainojen lisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

Lainanhoitokate = (Vuosikate+Korkokulut)/(Korkokulut+Lainanlyhennykset). **Lainanhoitokate** on hyvä, kun tunnusluku on > 2, tyydyttävä 1 - 2 ja heikko < 1.

Kassan riittävyys(pv) = 365 x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella. Huom. Kassavaroihin luetaan myös rahoitusarvopaperit.

Rahoituslaskelman analysointi

Toiminnan rahoitusta kuvataan rahoituslaskelmassa, johon on koottu rahan lähteet ja rahan käyttö tilikauden aikana. Rahoituslaskelman tehtävänä on osoittaa kunnan rahoituksen riittävyys ja se, miten investoinnit, sijoitukset ja lainojen lyhennykset on tulorahoituksen lisäksi muutoin rahoitettu.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan rahavirta osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana saamaan käyttötalouden avulla rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien toteuttamiseen ja lainojen takaisinmaksuun.

Vuosikate oli 6,1 milj. euroa. Vuosikatetta oikaistaan rahavirtaa laskettaessa satunnaisilla erillä ja tulorahoituksen korjauserillä, joista pääosa koostuu käyttöomaisuuden myyntivoitoista.

Toiminnan rahavirta oli 5,4 milj. euroa ja se vahvistui 1,0 milj. euroa edellisestä vuodesta. Se osoittaa paljonko varsinainen toiminta on tuottanut tilikauden aikana rahavaroja käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin.

Investointimenot olivat 16,6 milj. euroa, kun ne vuotta aikaisemmin olivat 9,8 milj. euroa. Rahoitusosuuksia investointimenoihin saatiin eri viranomaisilta 2,0 milj. euroa ja 1,1 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja eli omaisuuden myyntituloja kirjattiin 1,7 milj. euroa. Luovutustulot kertyvät maa- ja vesialueiden sekä kiinteistöjen myynneistä. Vuonna 2017 ko. luovutustulot olivat 0,3 milj. euroa suuremmat.

Investointien rahavirta on negatiivinen 12,8 milj. euroa, kun se edellisenä vuotena oli negatiivinen 7,0 milj. euroa. Investointien rahavirta kuvaa investointeihin käytetyn ja omaisuuden myynnistä saatujen tuottojen vaikutusta rahavaroihin.

Investointien vuoden 2018 tulorahoitusprosentiksi, joka lasketaan vuosikatteen ja investointien omahankintameno suhteesta, muodostui 41,9 %. Tunnusluku kertoo, että investointien omahankintamenosta on kyetty rahoittamaan tulorahoituksella 42 % ja loppu on rahoitettu omaisuuden myynneillä, kassavaroilla ja lainanotolla. Edellisenä vuonna tunnusluku oli 53,2 %.

Toiminnan ja investointien rahavirta on yhteensä negatiivinen 7,5 milj. euroa, kun se vuonna 2017 oli 2,5 milj. euroa negatiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on - 7,1 milj. euroa ja vuonna 2017 se oli - 2,6 milj. euroa. Tunnusluvun avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päätty-

neenä tilikautena on positiivinen. Siten Kalajoen kaupungin osalta omarahoitusvaatimus ei täytynyt. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Rahoituksen rahavirta

Rahoituksen rahavirta osoittaa antolainojen ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutoksen tilikaudella. Kaupungin rahoituksen rahavirta oli 5,9 milj. euroa positiivinen.

Uusia antolainoja annettiin 2,1 milj. euroa ja kaupungille maksettiin takaisin antolainoja 0,2 milj. euroa. Antolainauksen muutokset olivat siten 1,9 milj. euroa. Antolainoja myönnettiin Kalajoen Satama Oy:lle.

Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin 10,0 milj. euroa ja lyhennettiin 2,5 milj. euroa. Lainakannan nettolisäys oli siten 7,5 milj. euroa, kun se vuonna 2017 oli 3,7 milj. euroa.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävydestä vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainanhoitokykyä pidetään hyvänä, kun tunnusluvun arvo on yli 2. Lainanhoitokyky on tyydyttävä, kun tunnusluku on 1 -2. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kalajoen kaupungin lainanhoitokate pysyi hyvänä ollen vuoden lopussa 2,4. Vuosina 2014 – 2018 tunnusluku on vaihdellut 1,5:sta – 2,4:ään. Siten Kalajoen lainanhoitokyky on ollut tyydyttävä tai hyvä.

Taseen oman pääoman muutoksia ei ole ollut. Muuta maksuvalmiuden muutokset ovat olleet 0,3 milj. euroa.

Maksuvalmius

Rahavarojen muutos muodostuu toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirroista yhteensä ja vastaa taseesta laskettua rahavarojen muutosta. Kaupungin rahavarojen muutos tilikaudella 2018 oli 1,5 milj. euroa negatiivinen. Kassan riittävyys päivissä -tunnusluku kertoo, kuinka monen päivän kassasta maksut voidaan kattaa vuoden viimeisen päivän rahavaroilla. Kassan riittävyys päivinä oli 60,9, mikä kertoo maksuvalmiuden vahvuudesta.

Rahoituslaskelman tunnusluvut ovat kehittyneet seuraavasti:

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2014	2015	2016	2017	2018
Investointien tulorahoitus, %	49,9	91,3	93,9	53,2	41,9
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-2 313	-519	-3 522	-2 575	-7 137
Lainanhoitokate	1,5	1,6	2,7	2,0	2,4
Kassan riittävyys, pv	54,0	58,0	61,3	71,4	60,9

Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	1 000 €	2 018	2 017
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet		34	100
Muut pitkävaikutteiset menot		1 439	983
Aineettomat hyödykkeet		1 473	1 083
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		22 445	21 085
Rakennukset		32 806	31 569
Kiinteät rakenteet ja laitteet		17 021	15 985
Koneet ja kalusto		725	517
Muut aineelliset hyödykkeet		24	21
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat			
Ennakkomaksut		340	558
Keskeneräiset hankinnat		6 890	4 381
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		7 229	4 938
Aineelliset hyödykkeet		80 251	74 116
Sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet			
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä		11 818	11 932
Kuntayhtymäosuudet		4 262	4 262
Osakkeet ja osuudet osak. ja omist. yht.		1 038	1 038
Muut osakkeet ja osuudet		293	293
Osakkeet ja osuudet		17 411	17 526
Muut lainasaamiset		4 653	2 767
Muut saamiset		471	447
Sijoitukset		22 535	20 740
PYSYVÄT VASTAAVAT		104 259	95 939
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet		26	26
Muut toimeksiantojen varat		325	341
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		351	367
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus		65	53
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		1 255	1 326
Muut saamiset		14	14
Pitkäaikaiset saamiset		1 269	1 340
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		2 990	3 520
Lainasaamiset		2	7
Muut saamiset		567	519
Lyhytaikaiset saamiset		3 559	4 046
Siirtosaamiset			
Siirtyvät korot		3	12
Muut siirtosaamiset		2 085	1 727
Siirtosaamiset		2 088	1 740
Saamiset		6 916	7 125
Rahoitusarvopaperit			
Joukkovelkakirjalainasaamiset			560
Muut arvopaperit		11 837	12 340
Rahoitusarvopaperit		11 837	12 900
Rahat ja pankkisaamiset		6 096	6 578
VAIHTUVAT VASTAAVAT		24 914	26 656
VASTAAVAA		129 524	122 962

VASTATTAVAA	1 000 €	2 018	2 017
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma		40 332	40 332
Arvonkorotusraho		141	141
Muut omat rahastot		8 681	8 681
Edellisten tilikausien yli/alijäämä		18 287	18 054
Tilikauden yli-/alijäämä		-1 016	233
OMA PÄÄOMA		66 425	67 441
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET			
Poistoero		1 327	1 381
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		1 327	1 381
PAKOLLISET VARAUKSET			
Muut pakolliset varaukset		7	
PAKOLLISET VARAUKSET		7	
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
Valtion toimeksiannot		30	40
Lahjoitusrahastojen pääomat		26	26
Muut toimeksiantojen pääomat		372	388
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		428	454
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		23 946	16 825
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat		3 955	3 736
Pitkäaikainen		27 901	20 562
Lyhytaikainen			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		19 884	19 223
Lainat julkisyhteisöiltä			261
Saadut ennakot		52	39
Ostovelat		5 050	6 883
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat		979	795
Siirtovelat			
Siirtyvät korot		50	32
Lomapalkkajaksotus		4 435	4 310
Valtionosuusennakot		157	130
Muut siirtovelat		2 829	1 453
Siirtovelat		7 471	5 925
Lyhytaikainen		33 436	33 125
VIERAS PÄÄOMA		61 337	53 687
VASTATTAVAA		129 524	122 962
Tilikauden yli/alijäämä €/asukas		-82,0	18,6
Kertynyt ylijäämä 1000 €		17 271	18 287
Kertynyt yli/alijäämä €/asukas		1 395	1 461
Omavaraisuusaste, %		52,3	56,0
Nettovelka 1000 €		-25 898	-16 831
Nettovelka/asukas		-2 091	-1 345
Suhteellinen velkaantuneisuus %		66,9	59,3
Lainasaamiset 1000 €		4 653	2 767
Lainat/asukas		3 540	2 901
Lainakanta 31.12. 1000 €		43 831	36 309
Velat ja vastuut % käyttötuloista		68,4	60,2
Asukasluku		12 383	12 514

Omavaraisuus-% -tunnusluku mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä tasoa (v. 2011 se oli 64,2 %). 50 % tai sitä alempi aste merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta.

Rahoitusvarallisuus €/asukas osoittaa likvidien varojen riittävyyden vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Nettovelka = rahoitusomaisuusarvopaperit+rahat ja pankkisaamiset - lainakanta

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista (=toimintatuotot, verotulot ja valtion-osuudet) tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluku ottaa paremmin huomioon erilaisilla malleilla, kuten rahoitusleasingsopimuksilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa

Taseen analysointi

Taseen ja siitä laskettujen tunnuslukujen avulla kuvataan kunnan tilinpäätöspäivän mukaista rahoituksen rakennetta. Kalajoen kaupungin taseen loppusumma 31.12.2018 oli 129,5 milj. euroa, mikä on 6,5 milj. euroa suurempi kuin vuotta aikaisemmin.

Vastaavaa

Taseen vastaavaa puolen pysyvien vastaavien tasearvo oli 104,3 milj. euroa 31.12.2018, kun se oli 96 milj. euroa vuotta aikaisemmin. Lisäys pysyvien vastaavien tasearvossa oli 8,3 milj. euroa. Pysyvien vastaavien merkittävin omaisuuserä on aineelliset hyödykkeet, 80,2 milj. euroa ja se kasvoi 6,1 milj. euroa. Aineellisissa hyödykkeissä rakennusten tasearvo kasvoi 1,2 milj. euroa 32,8 miljoonaan euroon sekä kiinteiden rakenteiden ja laitteiden tasearvo 1,0 milj. eurolla 17,0 milj. euroon. Sijoitusten tasearvo oli 22,5 milj. euroa, se lisääntyi 1,8 milj. eurolla, kun muut lainasaamiset tasearvo kasvoi 1,9 milj. eurolla.

Vaihtuvien vastaavien tasearvo oli 24,9 milj. euroa, vähennystä 1,8 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Saamiset olivat 6,9 milj. euroa ja ne vähentyivät 0,2 milj. euroa. Rahat ja pankki saamiset puolestaan vähentyivät 0,5 milj. euroa ollen 6,1 milj. euroa.

Vastattavaa

Taseen vastattavaa puolen oma pääoma oli 66,4 milj. euroa tilikauden lopussa ja se väheni 1,0 milj. euroa. Omaa pääomaa pienensi tilikauden alijäämäisyys. Kertynyt ylijäämä oli 17,2 milj. euroa, kun se oli 18,3 milj. euroa vuotta aikaisemmin. Asukasta kohden laskettuna kertynyt ylijäämä oli 1 395 euroa ja tunnusluku heikkeni 66 euroa/asukas.

Kuntien keskimääräinen asukaskohtainen kertynyt ylijäämä oli vuoden 2017 tilinpäätöstietojen mukaan koko maassa 2 072 €/asukas ja Pohjois-Pohjanmaalla 2 495 €/asukas

Kalajoen kaupungin omavaraisuusaste tilinpäätöspäivänä oli 52,3 %, kun se vuotta aiemmin oli 56,0 %. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Hyvänä tavoite tasona kuntataloudessa pidetään 70 %:n omavaraisuutta. Omavaraisuusaste 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Vieraan pääoman tasearvo oli 61,3 milj. euroa ja se kasvoi 7,6 milj. euroa. Muutos johtuu pääosin pitkäaikaisen vieraan pääoman kasvulla, kun lainojen määrä lisääntyi 7,3 milj. eurolla. Lyhytaikainen vieraan pääoman muutos oli vähäinen, se lisääntyi 0,3 milj. euroa. Muut lyhytaikaisen vieraan pääoman erät kasvoi eniten siirtovelat 1,5 milj. euroa.

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Kalajoen kaupungin lainakanta oli vuoden 2018 lopussa 43,8 milj. euroa eli 7,5 milj. euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Asukaskohtaiseksi lainamääräksi muodostui tilinpäätöspäivänä 3 540 €/asukas. Manner-Suomen kuntien keskimääräinen lainakanta per asukas oli vuoden 2018 lopussa ennakkotiedon mukaan 3 052

euroa (Suomen Kuntaliitto / Tilastokeskus, vuosi 2018 tilinpäätösarvioiden mukaan). Kalajoen asukaskohtainen lainakanta ylittää näin ollen maan keskiarvon 488 €/asukas.

Suhteellinen velkaantuneisuus heikkeni ja se oli 66,9 %. Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisin maksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Kunnan mahdollisuuksia selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella voidaan pitää heikkona, jos tunnusluvun arvo ylittää 50 %. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisin maksusta tulorahoituksella. Toisin sanoen kaupungin mahdollisuudet selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella olivat edelleen heikot päättyneen tilikauden aikana.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluku ottaa paremmin huomioon esim. rahoitusleasingsopimuksilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa. Velat ja vastuut olivat 67,4 % käyttötuloista, kun tunnusluku oli 59,8 % edellisessä tilinpäätöksessä.

Lainasaamisilla tarkoitetaan taseen pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen. Kalajoen kaupungin lainasaamiset 31.12.2018 olivat 4,7 milj. euroa eli 1,9 milj. € enemmän kuin vuonna 2017.

Taseen tunnusluvut, jotka ilmaisevat vakavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaantuneisuutta, ovat kehittyneet seuraavasti:

Taseen tunnusluvut	2014	2015	2016	2017	2018
Omavaraisuusaste, %	58,0	59,5	59,3	56,0	52,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	52,9	52,0	52,0	59,3	66,9
Velat ja vastuut % käyttötuloista			52,9	59,7	67,4
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	16 108	18 382	18 184	18 287	17 271
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	1 275	1 457	1 446	1 461	1 395
Lainakanta 31.12., 1 000 €	33 542	32 667	32 599	36 309	43 831
Lainat, €/asukas	2 655	2 590	2 590	2 901	3 540
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	1 467	2 064	2 030	2 767	4 653

Kaupungin kokonaistulos ja menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistetty rivi riviltä. Kokonaistulo ja -meno -käsitteet laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

Vuoden 2018 kokonaistulot olivat 105,5 milj. euroa ja ne olivat 4,7 milj. euroa suuremmat kuin edellisenä vuonna. Suurimmat tulojen lisäykset edelliseen vuoteen verrattuna olivat pitkäaikaisien lainojen lisäys 4 milj. eurolla.

Kokonaismenot olivat 107,4 milj. euroa ja ne olivat 6,9 milj. euroa suuremmat kuin edellisenä vuotena. Investointimenojen kasvu oli 6,8 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Antolainojen lisäys oli 1,2 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

TULOT	1 000 €	%-osuus	MENOT	1 000 €	%-osuus
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	21 715	20,6	Toimintakulut	86 181	80,3
Verotulot	39 005	37,0	Valmistus omaan käyttöön	-286	-0,3
Valtionosuudet	30 873	29,3	Korkokulut	188	0,2
Korkotulot	97	0,1	Muut rahoituskulut	327	0,3
Muut rahoitustuotot	837	0,8	Satunnaiset kulut		0,0
Satunnaiset tuotot		0,0	Tulorahoituksen korjauserät		0,0
Tulorahoituksen korjauserät			Pakollisten varausten muutos	-7	0,0
Pakollisten varausten muutos		0,0	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-166	-0,2
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-885	-0,8	Investoinnit		
Investoinnit			Käyttöomaisuusinvestoinnit	16 586	15,4
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 967	1,9	Rahoitustoiminta		
Käyttöomaisuuden myyntitulot	1 738	1,6	Antolainasaamisten lisäys	2 081	1,9
Rahoitustoiminta			Pitkäaikaisien lainojen vähennys	2 479	2,3
Antolainasaamisten vähennykset	171	0,2	Lyhytaikaisten lainojen vähennys		0,0
Pitkäaikaisien lainojen lisäys	10 000	9,5	Oman pääoman vähennykset		0,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		0,0	Kokonaismenot yhteensä	107 382	100,0
Oman pääoman lisäykset		0,0			
Kokonaistulot yhteensä	105 520	100,0			

Täsmäytys

Kokonaistulot - Kokonaismenot

-1862

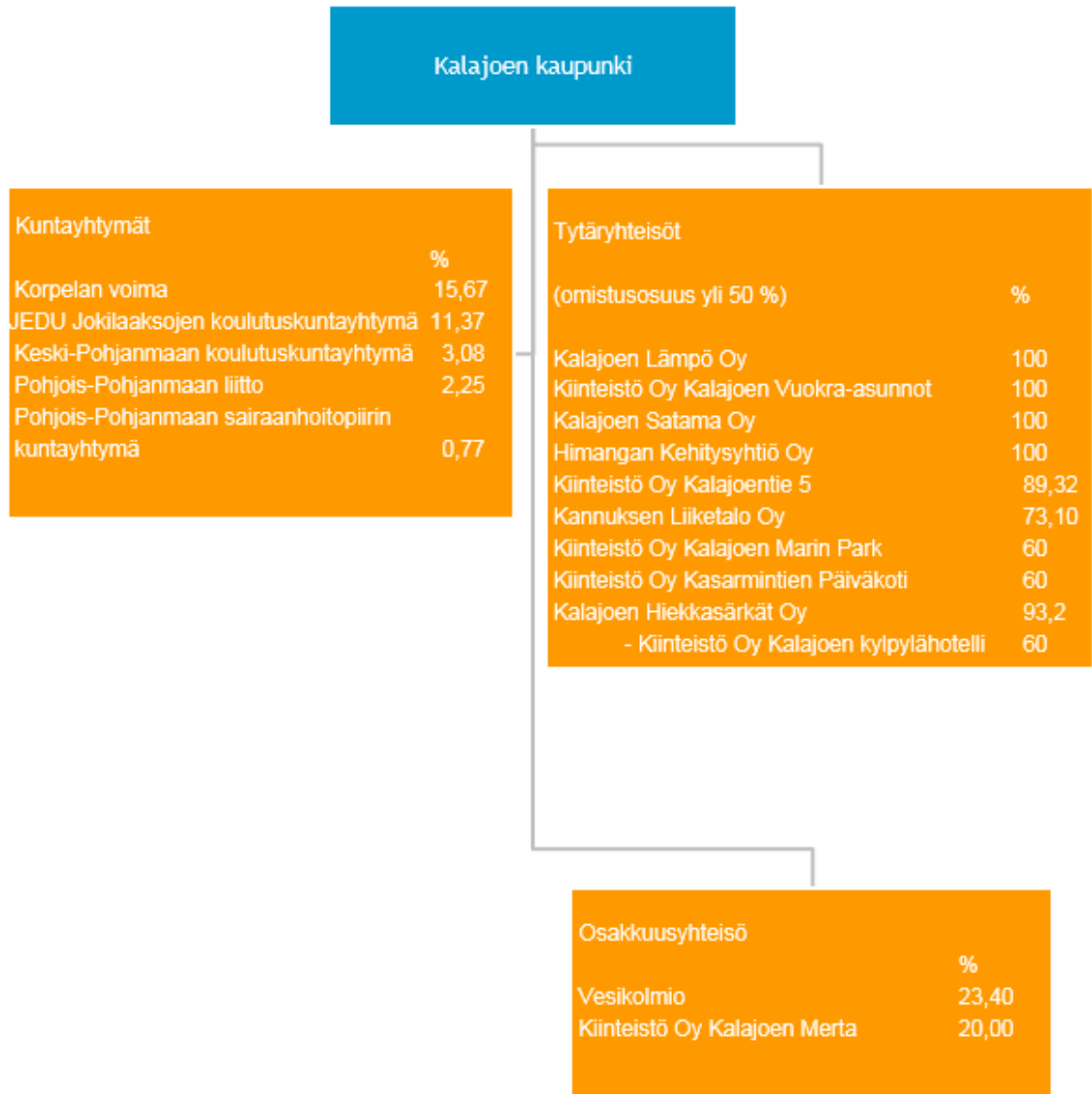
Muut maksuvalmiuden muutokset - Rahavarojen muutos

-1861

0

Kaupunkikonsernin toiminta ja talous

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä

Kalajoen kaupunki ja sen määräysvallassa olevat tytäryhteisöt (9 osakeyhtiötä ja niiden tytäryhtiöt) ja lisäksi 5 kuntayhtymää ja 2 osakkuusyhtiötä muodostavat kaupunkikonsernin. Määräämisvalta merkitsee kunnan mahdollisuutta ohjata tytäryhteisöjen toimintaa niin, että konsernin tavoitteet ja edut tulevat kokonaisvaltaisesti otetuksi huomioon.

Tilikaudella Kalajoen Hiekkasärkät Oy on myynyt Kalajoen Apartementos Oy:n osakkeet ja osakkuusyhteisöistä Keski-Pohjanmaan Komposti Oy on asetettu vapaaehtoiseen selvitystilaan yhtiön purkamiseksi. Uutena osakkuusyhteisönä konserniin kuuluu KOY Kalajoen Merta, joka aloitti toimintansa vuonna 2018.

Konsernin toiminnan ohjaus

Yhtiöiden toimintaa ohjaa osakeyhtiölaki. Kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhtiöt ja soveltuvin osin myös kuntayhtymät sekä muut yhtiöt, joissa kaupunki on osakkaana, noudattavat toiminnas-

saan konserniohjetta, Kalajoen kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita sekä hyvää hallintotapaa, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai säännöstä muuta johdu.

Kalajoki-konsernin toimintaa ohjaavia asiakirjoja ovat:

- Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 28.10.2014 § 99 tehnyt kuntalain 14 § 2 mom. 7 kohdan mukaisen päätöksen Kalajoen kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.
- Kaupunginhallitus on 20.12.1999 hyväksynyt sisäisen valvonnan ohjeet.
- Kaupunginhallitus on kokouksessaan 6.6.2016 136 § hyväksynyt hankintaohjeen.
- Hankintakäsikirja on hyväksytty 14.2.2011 § 429. Pienhankintojen toteuttamista on lisäksi täydennetty vuonna 2013 kaupunginjohtajan antamalla ohjeistuksella.
- Kalajoen kaupungin konserniohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 27.11.2007. Konserniohje päivitetään vuonna 2019. Samalla ohjeissa huomioidaan uuden kuntalain (410/2015). vaatimukset.

Kaupungin konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että konsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätetyt tavoitteet saavutetaan, päätösten perusteena oleva tieto on riittävä ja luotettava ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Konsernin talouden seurannan merkitys kasvoi uuden kuntalain myötä. Konsernin lainakanta ja suhteellinen velkaantuneisuus ovat osa erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelykriteereitä. Konsernivehän kehitys aiheuttaa haasteita tulevaisuudessa. Emokaupungin lisäksi investointipainetta on myös tytäryhtiöissä.

Olellaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arviot tulevasta kehityksestä

Kalajoen Lämpö Oy

Olellaiset tapahtumat tilikauden aikana

Energiaa myytiin noin 1 700 MWh enemmän kuin edellisvuonna liittymämäärän kasvusta ja sääolosuhteista johtuen. Ostoenegian hinta nousi noin 4 % savukaasujen puhdistukseen liittyvän investoinnin vuoksi. Polttoainehinnat nousivat myös lievästi. Uusia kaukolämpösopimuksia laadittiin 10 kpl, joista 7 Kalajoen keskustajamaan ja 3 Hiekkasärkille. Näistä 3 korvasi edellisen sopimuksen ja 1 liittymä otetaan käyttöön vuonna 2019. Verkostoa rakennettiin 654 m, josta keskustaan 418 m ja Hiekkasärkille 236 m. Pirkonsuon pellettilämpökeskuksen tuotanto oli noin 7 700 MWh kuluneen vuoden aikana. Hiekkasärkkien lämpölaitoksella uusittiin syöttösuppilon jäähditys, joka lisäsi selvästi öljyn käyttöä edellisestä vuodesta. Himangan lämpölaitoksella korjattiin syöttösuppilo ja arinan akselikiinnikkeet.

Lämpölaitosten tonteille suunniteltiin useita pieniä kehittämistoimenpiteitä, jotka tehdään tulevina vuosina. Marinan alueelle selvitettiin kaukolämmön rakentamisen vaiheistusta ja kannattavuutta. Lämpölaitoshoitajat päivittivät turvallisuuskorttikoulutuksensa.

Yhtiö perusti joulukuussa tytäryhtiön tarjoaman kehittyneitä valokuituun perustuvia tietoliikennepalveluita Kalajoen alueella. Kalajoen Kuitu Oy:lle myönnettiin konsernilaina toiminnan käynnistämiseksi ja yhtiö jakaa osin toimitusjohtajaresurssia lämpöyhtiön kanssa.

Yhtiön henkilöstössä tapahtui useita muutoksia. Toimitusjohtaja irtisanoutui alkuvuodesta ja tehtävää hoiti viransijainen noin kuusi kuukautta, kunnes rekrytoitu uusi toimitusjohtaja aloitti syyskuun alussa. Pitkäaikainen konsernipalveluna hankittu toimistosihiteeri jäi joulukuussa lomalle.

jääden myöhemmin eläkkeelle. Tehtävää alkoi hoitamaan ostopalveluna yhteinen sihteeri Kalajoen Hiekkasärkät Oy:n kanssa.

Arvio tulevasta kehityksestä

Yhtiö hakee kasvua kuituverkkoliiketoiminnasta. Muita uusia liiketoimintamahdollisuuksia selvitetään aktiivisesti.

Kaukolämmön osalta uusia asiakkaita tavoitellaan pääasiassa nykyisen verkoston alueella lukuun ottamatta Marinan aluetta, jossa riittävän suuret kiinteistöt voivat laukaista kokonaan uuden verkonosan rakentamisen. Nykyisille asiakkaille tarjotaan uutena liiketoimintana esimerkiksi tarkastuspalveluita.

Jatkossa toimintaa ohjaa vuonna 2019 laadittava pitkän tähtäimen kehittämissuunnitelma ja sen liitteeksi tuleva toimenpideohjelma. Yhtiötä kehitetään suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti.

Toiminnallisten ja taloudellisten riskien arviointi

Suurimmat toiminnalliset riskit liittyvät lämmönjakelun keskeytyksiin joko verkostovikojen tai tuotantohäiriöiden vuoksi. Riskiä pienennetään varautumalla häiriöihin riittävillä henkilöresursseilla sekä varalaitteilla. Häiriöiden hoidossa korostuu tiedottaminen ja lyhyet vasteajat.

Taloudellisista riskeistä merkittävimmät ovat laajat toimitushäiriöt, lämpölaitosonnettomuudet sekä polttoaineiden ja lämpöenergian saatavuusongelmat. Taloudellisiin riskeihin on pyritty varautumaan sopimusteknisesti ja vakuutusten avulla.

Kalajoen Satama Oy

Olennaiset tapahtumat tilikauden aikana

Kuluneesta vuodesta kehkeytyi historian paras vuosi liikennemääriä ja liikevaihtoa tarkasteltaessa. Tammi- ja helmikuu olivat hiljaisempia kuukausia laivausten kannalta, mutta maaliskuun jälkeen liikenne lähti kasvamaan. Toukokuu oli historian suurin laivauskuukausi 62 000 ton ja loppuvuodesta historian suurimmaksi laivauskuukaudeksi kiri marraskuu 66 000 ton. Konttiliikenne käynnistyi kesäkuun loppupuoliskolla Kalajoelta. Tavoitteena 2018 vuodelle konttimäärissä oli 13 laivausta 3250 teu. Tavoite ylitettiin, konttimäärän ollessa joulukuun lopussa 4960 teu. Konttiliikenne vakiintui Kalajoelle säännölliseksi, joka katsotaan hyväksi saavutukseksi. Raakapuun vienti Kalajoelta kasvoi sahatun puutavaran määriin kuluneena vuotena, ollen näin 50 % viennistä. Satamassa aloitettiin kesäkuussa Länsilaiturin laajennusinvestointi, joka etenee aikataulun mukaisesti. Laajennuksen myötä satamaan saadaan lisää laituripituutta 123m nykyisellä -8,5m syvyyksellä. Laajennus mahdollistaa yhtäaikaista kahden ison laivan satamassa olon. Maaliskuussa kaupunki osti sataman viereisen konepajakiinteistön ja teki sataman kanssa pitkän vuokrasopimuksen kiinteistöstä. Tehdyn suunnitelman mukaisesti satama vuokraa kiinteistöä konepajatoimijalle.

Arvio tulevasta kehityksestä

Vuosi 2019 on arvioitu konttien osalta jatkuvan 2018 viikkomäärillä, mutta liikenne toimii koko 2019 vuoden ajan ja konttimäärien kasvu syntyy siitä. Sahatavaraviennin uskotaan kasvavan ensi vuonna, sekä tuontiliikenteen näkymät ovat myös positiiviset ja sitä kautta kokonaisliikenteen uskotaan kasvavan ensi vuonna lähes 20 %. Satamalla on käynnissä yhteistyössä Oulun Yliopiston kanssa energiahankkeita konepajakiinteistölle ja sataman alueelle, joilla tavoitellaan kannattavuuden kasvua ja hiilijalanjäljen pienentymistä. Satamana halutaan nostaa esille, ja toivotaan konsernin yhteistyötä sekä poliitikoilta asian eteenpäin ajamista, Suomen poikittaisliikenteen

vahvistamiseksi ja poikittaisliikenteen edellytysten ylläpitämiseksi ja parantamiseksi. Poikittaisliikenteellä tuetaan ympäristötavoitteita sekä vähennetään Suomen pitkittäisliikenteen rasittamia pääväyliä. Tavoitteena on siirtää kumipyöräliikennettä maantieltä ympäristöystävällisemmäksi laivaliikenteeksi lähisatamasta maailman merille. Raakapuun vienti jatkuu vastaavana kuin kuluneella tilikaudella. Länsilaiturin laajennus saadaan valmiiksi aikataulun mukaisesti 2019 toukokuun lopulla. Laajennuksen jälkeen on satamassa käytössä yhteensä noin 550 laiturimetriä. Konepajakiinteistön vuokraustilanne näyttää lupaavalta ja vuokrausaste kasvavalta.

Toiminnallisten ja taloudellisten riskien arviointi

Viennin laskeminen sahatavaran ja raakapuun osalta vaikuttaa merkittävästi sataman kokonaisliikennemäärään ja sitä kautta talouteen. Konttiliikenteen myötä markkinat ovat nyt isommat ja se tasoittaa yksittäisiä heilahteluja viennissä. Korkomarkkinoiden nousu kasvattaa sataman investointien rahoituskuluja. Korkeiden nousuun on varauduttu sitomalla puolet Länsilaiturin investoinnin rahoituksesta kiinteään korkoon. Sataman infra on osittain vanhaa ja korjausinvestointeja joudutaan tekemään tulevana vuosinakin. Vanhojen laiturialueiden rakenteet ovat näyttäneet väsymisen merkkejä nykyisten isojen satamalaitteiden käytön jälkeen. Laiturialueita korjataan vikojen ilmetessä, mutta mikäli yhtä aikaa uusinvestoinnin kanssa on tehtävä mittavia korjauksia rasittaa se yhtiön taloutta merkittävästi. Vanhat laiturialueet ja rakennukset kartoitetaan 2019 aikana ja laaditaan tarvittavin osin korjaussuunnitelmat. Uusien toimijoiden tuleminen alueelle ja heidän muutostarpeensa infraan kasvattavat kertainvestointien määrää ja voi hetkellisesti aiheuttaa taloudellista epätasapainoa.

KOY Kalajoen Vuokra-asunnot

Olennot tapahtumat tilikauden aikana

Yhtiön hallintaan siirtyi vuoden 2018 aikana kolme aiemmin Kalajoen kaupungin suorassa omistuksessa ollutta kiinteistöä. Omistusjärjestelyt tehtiin jo osin vuoden 2017 aikana. Hallinnoitavien asuntojen määrä on tämän jälkeen 324, joista 235 Kalajoen keskustassa, 83 Himangan kuntakeskuksessa ja 6 Rautiossa. Toimintavuonna tapahtui poikkeuksellisesti kolme vesivahinkoa. Näiden korjausten lisäksi yhtiössä on tehty suunnitelman mukaisia korjauksia yhtiön talouden sallimissa rajoissa. Toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto on saatettu päätökseen kiinteistöjen hallinnoinnin, laskutuksen ja markkinoinnin osalta. Yhtiön kotisivut on avattu vuoden 2018 aikana ja asuntojen hakeminen on nyt mahdollista sähköisesti. Lisäksi sivut tarjoavat tietoa asukkaalle.

Arvio tulevasta kehityksestä

Yhtiön saatavien määrä on kehittynyt huolestuttavasti. Perintätoimenpiteitä on tehostettava riipeästi. Tämä tarkoittaa myös yhteistyötä sosiaalitoimen kanssa. Markkinoinnin toimenpiteitä on edelleen tehostettava hyvän käyttöasteen ja riittävän vuokratulon ylläpitämiseksi. Viimeisten talvien sääolosuhteet ovat nostaneet kiinteistöjen käyttökustannuksia, joiden hallitsemiseksi on myös pohdittava vaihtoehtoja.

Toiminnallisten ja taloudellisten riskien arviointi

Yhtiön isännöintiosaaminen on tällä hetkellä yhden henkilön varassa, mikä on olennainen toiminnallinen riski. Siirtymällä käyttämään uutta toiminnanohjausjärjestelmää riskiä on voitu pienentää siten, että olemassa oleva tieto on aiempaa paremmin järjestelmissä. Yhtiön omat pääomat ovat heikot, minkä vuoksi mm. korkotason kehittymistä on seurattava aktiivisesti. Kiinteistöjen korjauksiin ja kunnossapitoon on kuitenkin samaan aikaan pystyttävä osoittamaan varoja, jotta

ne säilyvät kiinnostavina asumisvaihtoehtoina ja paikkakunnalla pystytään tarjoamaan kohtuuhintaisia asuntoja. Tuottamattomien tai yhtiölle tappiota tuottavien kiinteistöjen osalta on tehtävä jatkosuunnitelmia pikaisesti.

Kalajoen Hiekkasärkät Oy

Olennaiset tapahtumat tilikauden aikana

Yhtiö on toteuttanut Kalajoen matkailun kasvuohjelman mukaisia toimia mm. kehittämällä Kalajoenseudun palveluliiketoiminnan konsepteja, kartoittamalla ja aktivoimalla toimijoita, markkinoimalla Kalajoen matkailukeskuksen mahdollisuuksia sekä edistämällä sen kansainvälistymistä. Kehitystoimien kärkihankkeena on Marinan kokonaisuus. Kalajoen rekisteröityjen yöpymisten kasvu oli yli 9% ollen valtakunnan tasollakin erinomainen tulos. Kalajoen matkailukeskuksessa on toteutunut tilikaudella 2018 huomattavia investointeja ja avattu uusia palveluja. Yhtiö on kehittänyt hallitsemiaan liiketiloja tavoitteenaan edistää monipuolista palveluliiketoimintaa ja hyvää asiakaskokemusta. Kylpyläkiinteistön modernisoinnin ensimmäinen vaihe valmistui keväällä 2018 ja myös kylpylän palvelusisältöjä on uudistettu. Strategiansa mukaisena toimenpiteenä yhtiö on tilikauden aikana myynyt Kalajoen Apartementos Oy :n osakkeet sekä vähentänyt omistustaan Kiinteistö Oy Kalajoen Kylpylähotellissa nykyiseen 60 % tasoon.

Arvio tulevasta kehityksestä

Alkaneella tilikaudella jatketaan kylpylän palvelujen kehittämistä ja yhtiö jatkaa kehittämistyötään Kalajoen matkailun kasvuohjelman tavoitteiden mukaisissa toimenpiteissä. Tilikauden 2019 fokus on Kalajoen Marinassa ja tapahtumatoiminnan vauhdittamisessa. Uusien kehittämishankkeiden ennakoitun ajoituksen johdosta ulkopuolisten hanketuottojen osuuden arvioidaan alentuvan edellisestä vuodesta, mutta tilikauden 2019 liikutuloksen arvioidaan toteutuvan positiivisena ja yhtiön taloudellisen aseman säilyvän vakaana.

Toiminnallisten ja taloudellisten riskien arviointi

Yhtiö pyrkii säännöllisesti tunnistamaan ja arvioimaan riskejään. Yhtiön tavoitteena on ennakoivilla toimenpiteillä turvata ja kehittää yhtiön toimintoja sekä jatkuvasti parantaa riskienhallintamenetelmiä. Merkittävimmät toiminnalliset riskit liittyvät yhtiön uimahalli- ja kylpyläliiketoimintaan sekä kehitystoimintaan. Näihin sisältyy riski siitä, että yhtiön tuottamissa palveluissa tai suorituksissa tapahtuu virhe tai viivästys, laiminlyönti tai muu tuottamus, joka aiheuttaa vahingon. Toiminnallisia riskejä pyritään hallitsemaan mm. johtamisjärjestelmällä, ohjeistuksella, turvallisuuskäytännöillä ja sopimuksin sekä vakuutuksilla soveltuvin osin. Merkittävimmät taloudelliset riskit liittyvät yhtiön kassavirtaan, joka on riippuvainen yhtiön liiketoimintojen ja varallisuuserien kehityksestä. Yhtiön kassavirtaan vaikuttaa myös julkisen hankerahoituksen toteutuminen. Yhtiö pyrkii ennaltaehkäisemään taloudellisten riskien toteutumista mm. suunnittelulla, ennakoinnilla, ohjeistuksen noudattamisella ja sisäisen valvonnan avulla.

Himangan Kehitysyhtiö Oy

Olennaiset tapahtumat tilikauden aikana

Tilikauden aikana ei tapahtunut olennaisia muutoksia yhtiön toiminnassa.

Tavoitteena on ollut valmistella yhtiön asioita siten, että yhtiön purkaminen on lähivuosien aikana mahdollista. Tavoitteena on ollut vuosittaisen tilikauden tuloksen saaminen lähelle nollaa ja siinä on onnistuttu.

Arvio tulevasta kehityksestä

Yhtiöllä ei käytännössä enää ole yhtiöjärjestyksen mukaista toimintaa. Yhtiön purkutoimia on valmisteltu ja purkaminen tulee toteutumaan lähivuosien aikana.

Toiminnallisten ja taloudellisten riskien arviointi

Yhtiön oma pääoma on reilusti alle puolet alkuperäisestä johtuen siitä, että yhtiöllä on iso määrä tappiollisia vuosia takana. Yhtiöllä ei ole velkaa ja pankkitilillä on hyvin rahaa. Yhtiön myöntämä yrityslainamäärä on pieni ja lainaa on hoidettu täysin sopimuksen mukaisesti.

Kiinteistö Oy Kalajoen Marin Park*Olennaiset tapahtumat tilikauden aikana*

Venetehtaasta teetettiin kiinteistöarvio rahoitusneuvotteluja varten. Elokuussa erääntyi bullet-laina, joka korvattiin kilpailutuksen jälkeen toisen rahoittajan tarjoamalla lainoituksella. Samassa yhteydessä osa lainasta lyhennettiin tilivaroista. Toistaiseksi voimassa oleva vuokrasopimus päivitettiin viiden vuoden määräaikaiseksi vuokrasopimukseksi, jonka jälkeen sopimus muuttuu toistaiseksi voimassa olevaksi 12 kk irtisanomisajalla.

Yhtiön tavoitteena on kattaa vuokratuloilla yhtiön kiinteät kustannukset, lainojen lyhennykset ja korot, ja siinä onnistuttiin. Vuoden aikana kyettiin tekemään ylimääräinen lainanlyhennys tilivaroilla.

Arvio tulevasta kehityksestä

Omistajien kesken on sovittu, että kun pankkilainat on saatu maksettua, yhtiön omistus siirtyy kokonaisuudessaan vuokralaiselle osakassopimuksessa sovitulla tavalla. Lähitulevaisuuden tavoitteena on löytää edullisempi lämmitysratkaisu kiinteistöön.

Toiminnallisten ja taloudellisten riskien arviointi

Yhtiön toiminta on riippuvainen vuokralaisen toimialan suhdanteista. Näköpiirissä ei ole merkittäviä muutoksia toimintaan.

KOY Kalajoentie 5*Olennaiset tapahtumat tilikauden aikana*

Kiinteistössä on toteutettu toimisto-osan konesaumattun peltikatteen ja sadevesikourujen ja -rännien uusinta. Lisäksi on tehty normaaleja kiinteistönhoitotöitä, joilla ylläpidetään turvallista ja hyvää toimintaympäristöä, sekä estetään ennen aikaisen korjaustarpeiden syntymistä.

Yhtiön tavoitteena on toimivan ja turvallisen sekä kustannustehokkaan toimisto- ja asuin ympäristön tarjoaminen osakkaille ja vuokralaisille. Kuluvana vuonna tavoite on saavutettu.

Arvio tulevasta kehityksestä

Yhtiön toimintaa pyritään jatkamaan kustannustehokkaasti mutta laadukkaasti. Kiinteistöä huolletaan vuosittain vahvistettavan PTS-suunnitelman mukaisesti. Vuoden 2019 aikana suunnitellaan toimisto-osan linjasaneeraus toteutettavaksi vuonna 2020. Linjasaneeraus rahoitetaan osin korjausvastikkeella, osin lainarahoituksella.

Toiminnallisten ja taloudellisten riskien arviointi

Mahdollisten korjaustöiden kasvaminen on niin toiminnallisesti kuin taloudellisesti riskitekijä yhtiölle. Tätä on huomioitu korjausvastikkeen määrittelyssä, jotta yhtiöllä on mahdollisuus toteuttaa pienempiä korjaustöitä ilman, että sillä on välitön vaikutusta vastikkeiden tasoon.

KOY Kasarmintien Päiväkoti*Olennaiset tapahtumat tilikauden aikana*

Kiinteistössä on tehty normaaleja kiinteistönhoitotöitä, joilla ylläpidetään turvallista ja hyvää toimintaympäristöä, sekä estetään ennen aikaisen korjaustarpeiden syntymistä. Yhtiön tavoitteena on toimivan ja kustannustehokkaan päiväkotiympäristön tarjoaminen yksityiselle Päiväkoti Arkki Oy:lle. Kuluvana vuonna tavoite on saavutettu.

Arvio tulevasta kehityksestä

Yhtiön toimintaa pyritään jatkamaan kustannustehokkaasti mutta laadukkaasti. Toimintasuunnitelmassa ei tältä osin ole muutosta.

Toiminnallisten ja taloudellisten riskien arviointi

Mahdollisten korjaustöiden kasvaminen on niin toiminnallisesti kuin taloudellisesti riskitekijä yhtiölle. Tämä täytyy huomioida joltain osin myös vuokran määrittelyssä, jotta yhtiöllä on mahdollisuus toteuttaa pienempiä korjaustöitä ilman, että sillä on välitön vaikutus toimijan vuokratasoon. Taloudellinen riski on myös, että päiväkodilla on riittävä asiakaskunta toiminnan ja vuokramaksun mahdollistamiseksi.

KOY Kannuskylän Liiketalo*Olennaiset tapahtumat tilikauden aikana*

Kiinteistössä on tehty normaaleja kiinteistönhoitotöitä, joilla ylläpidetään turvallista ja hyvää toimintaympäristöä, sekä estetään ennen aikaisen korjaustarpeiden syntymistä. Tämän lisäksi tilikauden aikana korjattiin kiinteistön katto sekä uusittiin sadevesikourut. Yhtiön tavoitteena on toimivien ja kustannustehokkaiden asuin- ja liiketilojen tarjoaminen osakkaille ja heidän vuokralaisilleen. Vuonna 2018 tavoite on saavutettu.

Arvio tulevasta kehityksestä

Yhtiön toimintaa pyritään jatkamaan kustannustehokkaasti mutta laadukkaasti. Toimintasuunnitelmassa ei tältä osin ole muutosta. Tulevalla tilikaudella maalautetaan vesikatto ja teetetään laitettu kattoterassi uudelleen.

Toiminnallisten ja taloudellisten riskien arviointi

Mahdollisten korjaustöiden kasvaminen on niin toiminnallisesti kuin taloudellisesti riskitekijä yhtiölle. Tämä täytyy huomioida joltain osin myös vastikkeen määrittelyssä, jotta yhtiöllä on mahdollisuus toteuttaa pienempiä korjaustöitä ilman, että sillä on välitön vaikutus vastiketason.

KOY Kalajoen Merta*Olennaiset tapahtumat tilikauden aikana*

Kiinteistön rakennustyöt ovat valmistunut ja vuokralaiset ovat aloittaneet toimintansa. Yhtiön tavoitteena on tuottavan, kustannustehokkaan ja toimivan kauppakeskuskiinteistön omistaminen ja ylläpitäminen. Kuluvana vuonna tavoite on saavutettu.

Arvio tulevasta kehityksestä

Yhtiön toimintaa pyritään jatkamaan kustannustehokkaasti mutta laadukkaasti. Toimintasuunnitelmassa ei tältä osin ole muutosta.

Toiminnallisten ja taloudellisten riskien arviointi

Mahdollisia taloudellisia riskejä yhtiölle on enneaikaiset korjaustarpeet ja vuokrasuhteiden päättyminen. Kyseisiä riskitekijöitä ei ole näköpiirissä.

Keski-Pohjanmaan Komposti Oy*Olennaiset tapahtumat tilikauden aikana*

Keski-Pohjanmaan Komposti Oy:n yhtiökokous on 12.6.2018 päättänyt yksimielisesti asettaa yhtiön osakeyhtiölain 20 luvun 3 §:n mukaiseen vapaaehtoiseen selvitystilaan yhtiön purkamiseksi ja valinnut yhtiön selvitysmieheksi OTK Ilkka Rannan Jyväskylästä hallituksen sekä toimitusjohtajan tilalle.

Keski-Pohjanmaan Komposti Oy on myynyt kompostointilaitoksen Kalajoen kaupungille 21.12.2017 tehdyllä kauppakirjalla.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniohjaus jaetaan omistajaohjaukseen ja tytäryhteisöjen valvonta koskevien ohjeiden antamiseen. Omistajaohjaus on kaupungin edustajien päätösvallan käytön ohjaamista yhtiökokouksessa tai vastaavassa toimielimessä. Tytäryhtiöiden valvontaa koskevia ohjeita taas annetaan kunnan omille toimielimille ja viranhaltijoille. Lisäksi kaupunki antaa teknisluonteista ohjeistusta tytäryhteisöille sovituissa konsernin toiminnoissa kuten tilinpäätösraportoinnissa tai rahoituksen taikka hankintojen järjestämisestä. Kaupungin konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että konsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätetyt tavoitteet saavutetaan, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että säännöksiä, ohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan.

Toimivallan ja -vastuunjako konserniohjauksessa

Kaupunginhallitus vasta kaupunkikonsernin omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnasta kaupunginjohtajan ohella.

Ohjeiden anto kaupungin edustajille tytäryhteisöissä

Kaupunginhallitus on antanut yhtiökokousedustajalle ehdotuksensa ao. yhtiön hallintoelimiin valittavista kelpoisista henkilöistä. Kaupunginhallituksen toimivaltaa hallituksen jäsenten ehdottamisessa rajoittavat ao. yhtiön yhtiöjärjestys, mahdolliset osakassopimukset ja tasa-arvolain säännökset.

Kaupunginhallitus on antanut myös muut tarvittavat toimiohjeet yhtiökokousedustajalle. Kaupungin tytäryhtiöitä valvotaan konserniohjeiden kautta. Kaupungin tytäryhtiöt ovat velvolliset hankkimaan kaupungin suostumuksen merkittäviin yhtiön toiminnassa tapahtuviin muutoksiin ja oikeustoimiin sekä investointeihin. Kaupungin tytäryhtiöissä kirjanpitoa ja hallintoa tarkastaa sama tilintarkastusyhteisö kuin kaupungin omaakin kirjanpitoa ja hallintoa. Konserniohje ja hyvä hallintotapa-suositus on hyväksytty tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa ja hallituksissa.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Kaupunginvaltuusto antaa vuosittain tytäryhteisöille kaupungin omistajapolitiikkaan nojaavat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Tytäryhtiöiden ja kuntayhtymien tavoitteiden toteutumisesta sekä taloudellista kehitystä sekä tunnuslukuja seurataan säännöllisesti. Raportointi kaupunginhallitukselle/valtuustolle tapahtuu neljännesvuosiraportoinnin sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Kuntayhtymän ohjauksesta vastaava viranhaltija tuo aina tarvittaessa keskeiset omistajaohjauskysymykset kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Valtuusto asetti talousarvion 2018 vahvistamisen yhteydessä tulostavoitteet seuraaville tytäryhtiöille: Kalajoen Lämpö Oy, Kalajoen Satama Oy, Kalajoen Hiekkasärkät Oy ja KOY Kalajoen Vuokra-asunnot. Tavoitteiden toteuma on raportoitu käyttötalouden toteumavertailussa kohdassa ”konserniohjaus”.

Kaupunginjohtajan tytäryhtiöiden toimitusjohtajien kanssa käymissä omistajaohjauskeskusteluissa on käyty läpi tytäryhtiöiden taloudellista tilannetta ja riskejä sekä keskusteltu niiden pohjalta yhtiöiden tulevaisuuden näkymistä. Omistajaohjauskeskusteluihin on osallistunut myös talousjohtaja. Keskustelut toimitusjohtajien kanssa on pyritty käymään vähintään kaksi kertaa vuodessa. Tarvittaessa kaupunginjohtaja on käynyt useampia keskusteluja.

Keskitettyjen konsernitoimintojen ja -palveluiden käyttö

Keskitettyjen konsernitoimintojen tavoitteena on, että konsernissa hyödynnetään erilaisten tukipalvelujen hankinta- ja volyyimiedut sekä ammatti- että erityisosaaminen.

Kaupunkikonsernin yhteisöillä on mahdollisuus käyttää hyväkseen konsernin tietohallintoa, taloushallintoa, henkilöstöhallinto, kiinteistönhoidon ja talonrakentamisen palveluita. Palveluiden hinnoittelu perustuu toteutuneisiin kustannuksiin. Kaupungin taloushallinto hoiti vuonna 2018 kirjanpidon Kalajoen Lämpö Oy:lle, Hiekkasärkät Oy:lle ja Kalajoen Satama Oy:lle, KOY Kalajoen Vuokra-asunnoille ja Himangan Kehitysytio Oy:lle. Palkkahallinto tuotti palvelut Kalajoen Lämpö Oy:lle, Kalajoen Satama ja KOY Kalajoen Vuokra-asunnoille. Konserniohjauksen tukemiseksi kaupunki on edellyttänyt tytäryhteisöjen yhtiökokouksilta, että tytäryhteisöissä valitaan vastuulliseksi tilintarkastajaksi kaupungin tilintarkastajaksi valitun yhteisön osoittama tilintarkastaja. Tämä keskitetty tilintarkastus palvelee konsernin johtamista ja valvontaa sekä osaltaan varmentaa konsernitalinpäätöksen oikeellisuutta. Konserniohjeen noudattamisesta ei ole huomautettavaa.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 28.10.2014 § 99 kuntalain (410/2015) 14 § 2 mom. 7 kohdan edellyttämän päätöksen Kalajoen kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Päätöksellä valtuusto ohjaa koko kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja

riskienhallinnan järjestämistä ja edellyttää, että konsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasolla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Konserniohjeen mukaisesti hallituksen on huolehdittava, että yhtiön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan ja niitä seurataan. Yhteisöjen antamien selonteojen mukaan riskikartoitukset on laadittu ja riskien realisoitumisen ehkäisemiseen panostetaan. Selonteoissa riskeiksi tunnistettiin kannattavuuden ylläpitoon, rahoitukseen sekä kiinteistöjen kunnossapitoon liittyvät riskit. Kaupunkikonsernin riskienhallinta ja sen seuranta on vastuutettu konsernijohdon osalta ja konsernin tytäryhteisöissä ei ole havaittu merkittäviä ennakoimattomia riskejä.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Kuntalain 116 §:n mukaan ”Kunnan tytäryhteisön hallituksen tai sitä vastaavan toimielimen on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.” Yhteisöille asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä yhteisöjen taloudellista kehitystä ja tunnuslukuja seurataan säännöllisesti. Keskeiset konserniyhtiöt antoivat osavuosikatsauksen per 30.4. ja 31.8. Lisäksi konserniyhtiöiden kanssa käydään tarpeen mukaan neuvotteluja konserniyhtiöiden toiminnasta sekä toimitusjohtajat raportoivat tarvittaessa kaupunginvaltuustolle.

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2018	2017
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
Toimintatuotot	39 888	37 969
Toimintakulut	-104 096	-102 797
Osuus osakuusyht. Voitosta (tappiosta)	136	49
Toimintakate	-64 073	-64 779
Verotulot	38 850	38 599
Valtionosuudet	35 082	34 367
Rahoitustuotot ja -kulut	0	
Korkotuotot	101	68
Muut rahoitustuotot	859	730
Korkokulut	-473	-471
Muut rahoituskulut	-385	-56
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	103	271
Vuosikate	9 961	8 458
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelmanmukaiset poistot	-6 885	-8 233
Omistuksen eliminointierot	0	0
Arvonalentumiset	-3 041	-89
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-9 926	-8 322
Satunnaiset erät	146	906
Tilikauden tulot	182	1 042
Tilinpäätössiirrot	10	6
Tilikauden verot	-54	-53
Laskennalliset verot	59	36
Vähemmistöosuudet	-89	-65
Tilikauden ylijäämä	108	966
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	38,3	36,9
Vuosikate/Poistot, %	100,4	101,6
Vuosikate, €/asukas	804	676
Asukasluku	12 383	12 514

Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernin tuloslaskemalla liitetietoineen osoitetaan kaupunkikonsernin tulorahoituksen riittävyys ja toiminnan taloudellinen tulos. Tuloslaskelmassa on vähennetty konserniyhteisöjen väliset sisäiset tuotot ja kulut sekä sisäinen voitonjako. Ulkopuolisten omistus tytäryhteisöjen tuloksesta on omana eränä nimikkeellä Vähemmistöosuudet. Konsernin osuus osakkuusyhteisöjen tuloksesta on omalla rivillä nimikkeellä Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta). Lisäksi saadut osingot ja muut vastaavat voitto-osuudet on vähennetty konsernituloslaskelmasta.

Konsernin tilikauden tulos oli 108 tuhatta euroa ylijäämäinen. Tulos on 0,9 milj. euroa heikompi kuin edellisenä vuotena.

Konsernin toimintatuotot olivat tilikaudella 2018 39,9 milj. euroa ja toimintakulut 104,1 milj. euroa. Toimintatuotot kasvoivat 5,1 % edellisestä vuodesta ja toimintakulut kasvoivat 1,3 % vuo-

desta 2017. Toimintatuotot kattoivat 38,3 % konsernin toimintamenoista. Emokaupungin vastaava tunnusluku oli 25,3 %. Konsernin toimintakate oli – 64,1 milj. euroa, joka on 0,7 milj. euroa parempi kuin edellisellä vuonna.

Konsernin verotulot olivat 38,9 milj. euroa. Verotulot olivat 0,25 milj. euroa suuremmat kuin edellisellä vuotena. Valtionosuudet olivat 35,1 milj. euroa. Valtionosuudet olivat 0,7 milj. euroa suuremmat kuin vuonna 2017.

Konsernin vuosikate oli 9,9 milj. euroa, joka on 1,5 milj. euroa parempi kuin edellisellä vuotena. Vuosikate kattoi tilikauden poistot ollessa 100,4 %, kun se edellisellä vuonna oli 101,6 %. Vuosikate asukasta kohti oli 804 euroa ja vuonna 2017 676 €/asukas. Emokaupungin vastaavat tunnusluvut olivat 85,1 % ja 494 €/asukas.

Konsernin suunnitelman mukaiset poisto ja arvonalentumiset olivat 10 milj. euroa ja ne kasvoivat 0,6 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Konsernintuloslaskelman tunnusluvut vuosilta 2014 – 2018:

	2014	2015	2016	2017	2018
Toimintatuotot/toimintakulut, %	38,1	37,1	36,4	36,9	38,3
Vuosikate/poistot, %	126,0	131,6	121,6	101,6	100,4
Vuosikate, €/asukas	781	861	866	676	804
Asukasluku	12 632	12 615	12 576	12 514	12 383

Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2018	2017
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	9 961	8 458
Satunnaiset erät	146	906
Tilikauden verot	-39	-20
Tulorahoituksen korjaukset	-1 502	-1 188
	<u>8 566</u>	<u>8 156</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-21 918	-11 598
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 038	877
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulo	2 833	2 154
	<u>-17 047</u>	<u>-8 567</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 481	-411
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-83	-842
Antolainasaamisten vähennykset	653	79
	<u>570</u>	<u>-763</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	15 287	9 175
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-6 328	-4 022
Lyhytaikaisten lainojen muutos	25	154
	<u>8 985</u>	<u>5 306</u>
Oman pääoman muutokset	-154	-3 914
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	-11	22
Vaihto-omaisuuden muutos	57	-109
Saamisten muutos	828	755
Korottomien velkojen muutos	-385	2 184
	<u>490</u>	<u>2 852</u>
Rahoituksen rahavirta	9 890	3 482
Rahavarojen muutos	1 409	3 071
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	27 680	26 271
Rahavarat 1.1.	26 271	23 201
	<u>1 409</u>	<u>3 071</u>
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2018	2017
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-7413	-1999
Investointien tulorahoitus, %	50,1	78,9
Pääomamenojen tulorahoitus, %	38,9	54,5
Lainanhoitokate	1,5	1,9
Rahavarat 31.12., T€	27 680	26 271
Kassastamaksut/vuosi, T€	133 282	119 788
Kassan riittävyys, pv	76	80
Asukasmäärä	13838	12514

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernin rahoituslaskemalla osoitetaan varojen hankinta ja niiden käyttö tilivuoden aikana. Laskelmassa otetaan huomioon tuloslaskelmaan ja taseeseen tehdyt eliminointi- ja yhdistelykirjaukset. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa konsernin rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Konsernin varsinainen toiminnan rahavirta eli tulorahoitus oli 8,5 milj. euroa, joka on 0,4 milj. euroa edellisvuotta suurempi. Tulorahoituksen korjaukset olivat 1,5 milj. euroa. Korjauksilla oikaistaan vuosikatetta kaupunkikonsernin saamien pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoittojen ja -tappioiden, osakkuusyhteisöjen tulososuuksien ja pakollisten varausten muutosten osalta.

Kaupunkikonsernin investoinnit olivat 21,9 milj. euroa, joka on 10,3 milj. euroa edellistä vuotta suurempi.

Toiminnan ja investointien yhteenlaskettu rahavirta oli 8,5 milj. euroa negatiivinen eli rahavirrat eivät kattaneet konsernin nettoinvestointeja. Tulorahoituksen riittävyyttä kuvaava investointien tulorahoitusprosentti oli 50,1 %, kun se edellisenä vuonna oli 78,9 %. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viimeisen viiden vuoden ajalta on voimakkaasti negatiivinen 7,4 milj. euroa. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Konsernin rahoituksen rahavirta on 9,9 milj. euroa positiivinen. Kaupunkikonsernissa pitkäaikaisia lainoja nostettiin 15,3 milj. euroa ja lainoja lyhennettiin 6,3 milj. euroa.

Konsernin rahavarat lisääntyivät 1,4 milj. euroa ja ne olivat vuoden lopussa 27,7 milj. euroa.

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Konsernin kassan riittävyys oli 76 päivää, kun se edellisenä vuonna oli 80 päivää.

Konsernin lainahoitokate oli 1,53. Lainahoito kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vie-raan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoituksen katsotaan riittävän lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo 1 tai suurempi. Edellisen vuoden lopussa tunnusluku oli 1,93.

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut vuosina 2014 – 2018:

	2014	2015	2016	2017	2018
Investointien tulorahoitus, %	113,6	55,4	139,7	78,9	50,1
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-9581	-7833	-6229	-1999	-7413
Lainanhoitokate	1,59	1,89	1,57	1,93	1,53
Kassan riittävyys			75	80	76

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVA	2018	2017
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	131 740	123 493
Aineettomat hyödykkeet	1 890	1 465
Aineettomat oikeudet	360	441
Muut pitkävaikutteiset menot	1 489	987
Ennakkomaksut	41	37
Aineelliset hyödykkeet	123 934	115 824
Maa- ja vesialueet	23 181	21 767
Rakennukset	63 176	63 348
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20 927	19 699
Koneet ja kalusto	3 120	3 208
Muut aineelliset hyödykkeet	2 096	2 248
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	11 435	5 553
SIJOITUKSET	5 916	6 203
Osakkuusyhteisöosuudet	3 658	3 894
Muut osakkeet ja osuudet	615	617
Muut lainasaamiset	1 411	1 466
Muut saamiset	232	228
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	664	676
Valtion toimeksiannot	106	146
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	29	29
Muut toimeksiantojen varat	529	501
VAIHTUVAT VASTAAVAT	38 159	37 088
Vaihtoomaisuus	485	542
Aineet ja tarvikkeet	350	303
Keskeneräiset tuotteet	108	217
Valmiit tuotteet	26	
Muu vaihto-omaisuus	0	22
Ennakkomaksut	0	0
Saamiset	9 994	10 274
Pitkäaikaiset saamiset	1 180	1 265
Myyntisaamiset	1 132	1 191
Lainasaamiset	19	29
Muut saamiset	28	46
Lyhytaikaiset saamiset	8 814	9 009
Myyntisaamiset	5 225	5 826
Lainasaamiset	6	17
Laskennalliset verosaamiset	2	
Muut saamiset	1 225	1 120
Siirtosaamiset	2 356	2 046
Rahoitusomaisuusarvopaperit	11 939	12 996
Osakkeet ja osuudet	56	0
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	0	49
Joukkovelkakirjalainasaamiset	11 884	560
Muut arvopaperit	0	12 387
Rahat ja pankkisaamiset	15 741	13 275
VASTAAVA YHTEENSÄ	170 563	161 257

VASTATTAVAA	2018	2017
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
OMA PÄÄOMA	73 967	74 275
Peruspääoma	40 332	40 332
Osuus kuntayhtymien oman pääoman lisäyksestä	0	0
Arvonkorotusrahasto	1 103	1 474
Muut omat rahastot	10 357	10 500
Edellisten tilikausien yli/-alijäämä	22 066	21 004
Tilikauden yli/-alijäämä	108	966
VÄHEMMISTÖOSUUDET	946	884
PAKOLLISET VARAUKSET	290	276
Muut pakolliset varaukset	290	276
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	743	766
Valtion toimeksiannot	136	186
Lahjoitusrahastojen pääomat	29	29
Muut toimeksiantojen pääomat	578	550
VIERAS PÄÄOMA	94 617	85 055
Pitkäaikainen	56 039	47 736
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	43 955	35 172
Lainat julkisyhteisöiltä	793	1 035
Lainat muilta luotonantajilta	1 793	2 283
Muut velat	9 315	9 067
Laskennalliset verovelat	183	178
Lyhytaikainen	38 578	37 319
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	21 459	20 353
Lainat julkisyhteisöiltä	55	332
Lainat muilta luotonantajilta	383	236
Saadut ennakot	180	177
Ostovelat	6 389	8 050
Muut velat	1 031	902
Siirtovelat	9 079	7 264
Laskennalliset verovelat	3	5
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	170 563	161 257
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuus-%	44,0	46,7
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	83,0	76,5
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	22 174	21 970
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € / asukas	1791	1756
Nettovelka 31.12., 1.000 € *)	-40 757	-33 140
Nettovelka €/asukas	-3 291	-2 648
Konsernin lainat, €/asukas	5 527	4 748
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 €	68 437	59 412
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 €	1 411	1 466
Asukasmäärä	12 383	12 514
Velat ja vastuus % Käyttötuloista	84,3	77,4

*) Nettovelka = Rahoitusomaisuusarvopaperit+Rahat ja pankkisaamiset-

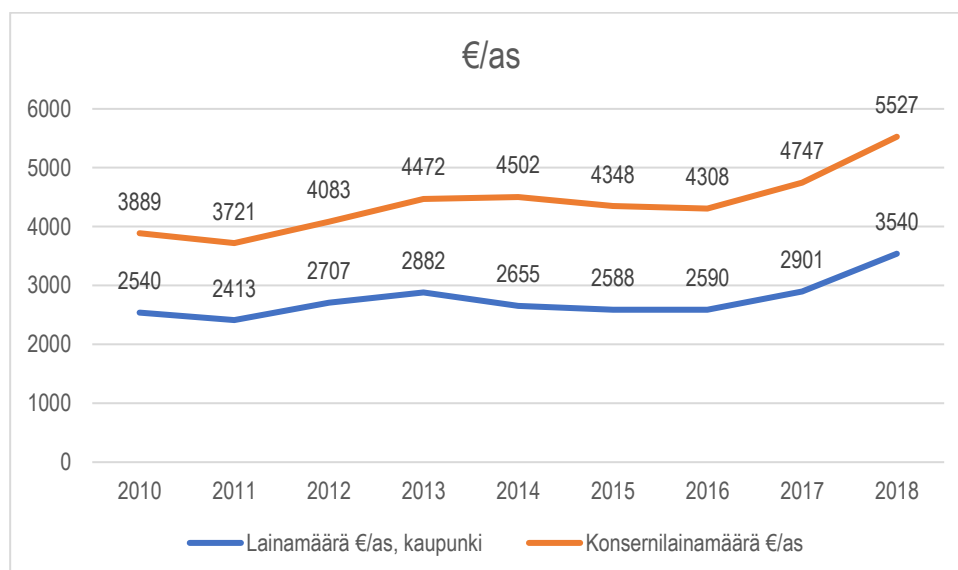
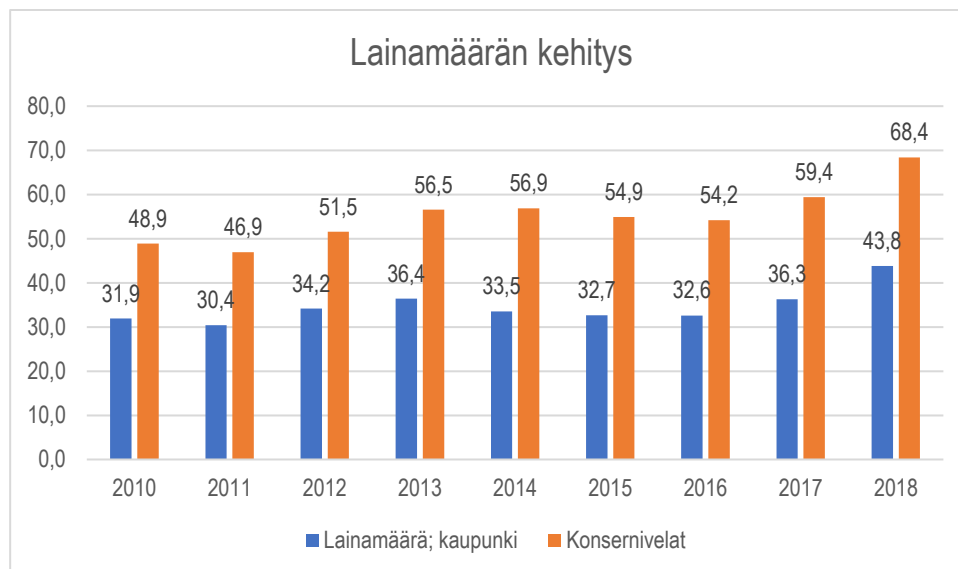
Konsernin tase ja sen tunnusluvut

Konsernitaseella ja sen liitteillä osoitetaan kuntakonsernin taloudellinen asema selvittämällä konserniyhteisöjen varat, velat ja vastuut ulkopuolisille. Konserniyhteisöjen keskinäiset saamiset ja velat sekä omistukset on eliminoitu. Konsernitilinpäätöksen yhdistettyjen yhteisöjen taseisiin aktivoitujen sisäisten katteiden muutokset tilikauden aikana otetaan huomioon.

Konsernitaseen loppusumma on 170,6 milj. euroa, jossa on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 9,3 milj. euroa. Taseen vastaavista 131,7 milj. euroa on pysyvien vastaavien hyödykkeitä ja 16 milj. euroa rahaa ja pankkisaamisia. Pysyvät vastaavat kasvoivat 8,2 milj. euroa.

Konsernin oma pääoma oli 74 milj. euroa. Oman pääoman osuus taseesta on 43,3 %. Konsernitaseeseen kertynyt ylijäämä on 22,2 milj. euroa. Asukasta kohden laskettuna ylijäämä 1 791 euroa.

Konsernin ulkoinen lainakanta vuoden lopussa oli 68,4 milj. euroa. Lainakanta kasvoi edellisvuodesta 9,0 milj. eurolla. Asukaskohtainen tunnusluku nousi 779 euroa edellisvuodesta ollen 5 527 euroa.

Konsernitaseen tunnusluvut vuosina 2014 – 2018:

	2014	2015	2016	2017	2018
Omavaraisuusaste, %	46,9	48,8	49,8	46,7	44,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	71,9	69,5	68,7	76,5	83,0
Velat ja vastuut % käyttötuloista			69,4	77,4	84,3
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	18 455	21 151	23 106	21 970	22 174
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	1 461	1 677	1 836	1 754	1 791
Lainakanta 31.12., 1 000 €	56 866	54 879	54 218	59 412	68 437
Lainat, €/asukas	4 502	4 350	4 308	4 748	5 527
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	693	689	677	1 466	1 411

Tilikauden tuloksen käsittely ja tasapainottamistoimenpiteet

Tilikauden tuloksen käsittely

Kaupunginhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta.

Kalajoen kaupungin taseessa on 18 286 988,26 euroa edellisten tilikausien ylijäämää.

Kalajoen kaupunginhallitus esittää tilikauden – 1 069 848,02 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

1. Tuloutetaan aiemmin tehtyjä poistoeroja suunnitelmien mukaisesti 53 925,33 euroa.
2. Alijäämä – 1 105 922,69 euroa siirretään taseen edellisten tilikausien ylijäämään.

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kunnan tuloskehitys edellyttää tasapainottamista silloin, kun tuloslaskelma päättyneeltä tilikaudelta osoittaa alijäämää eikä taseessa ole edellisten tilikausien ylijäämää sen kattamiseen. Kalajoen kaupungin vuoden 2018 tilinpäätös ei edellytä kuntalain mukaisia tasapainottamistoimenpiteitä.

Talousarvion toteutuminen

Tässä osiossa annetaan kuntalain mukainen selvitys sitovien toiminnallisten tavoitteiden sekä sitovien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.

Henkilöstömäärä ja HTV:n laskeminen käyttötalousoosassa

Henkilöstömäärän vaihtelu vuoden aikana ja osa-aikatyötä tekevien osuus henkilöstöstä vaikuttavat siihen, että henkilötövuosi kuvaa paremmin vuoden aikana palvelussuhteessa ollutta työvoimaa kuin henkilöstömäärä tietyssä päivänä eli 31.12. Henkilötövuosi = palkallisten palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenteripäivinä/ 365 * (osa-aikaprosentti/100). Henkilötövuodella tarkoitetaan täyttä työaikaa tekevän henkilön työskentelyä koko kalenterivuoden aikana. Osa-aikainen henkilö muutetaan henkilötövuodeksi osa-aikaprosenttiaan vastaavasti (esim. osa-aikaisuus 50 % koko vuoden työssä = 0,5 henkilötövuosi). Osa-aikaisuus lasketaan työajasta. Vain osan vuotta palvelussuhteessa olleen työ lasketaan suhteessa koko vuoden työpäiviin (esim. työssä 1.3. – 31.5. = 92/365 = 0,25 henkilötövuotta). Edellä mainitulla tavalla lasketut henkilötövuodet on laskettu yhteen. Henkilötövuoden määrä on aina enintään yksi, jolloin ylitöitä tai muullakaan tavoin tehtyä normaalin työajan ylittävää työaikaa ei oteta laskennassa huomioon.

Käyttötalousoosan toteutuminen

Hallintopalvelut

TOIMINNANOHJAUS JA ARVIOINTI

Kaupunginvaltuusto

Vuosi 2018 oli kuntavaaleissa 2017 valitun valtuuston toinen toimintavuosi.

Valtuuston 2017 – 2021 paikkajako on seuraava:

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.	2 valtuutettu
Kansallinen Kokoomus r.p.	4 valtuutettua
Suomen Keskusta r.p.	20 valtuutettua
Vihreä liitto r.p.	3 valtuutettu
Vasemmistoliitto r.p.	4 valtuutettua
Suomen Kristillisdemokraatit r.p.	1 valtuutettu
Perussuomalaiset r.p.	1 valtuutettu
YHTEENSÄ	35 VALTUUTETTUA

Toimintavuonna 2018 kaupunginvaltuusto 2017 - 2021 kokoontui 11 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 129 asiaa.

Katso kohta 1.1.2. Hallinto

TOIMINNANOHJAUS JA ARVIOINTI (Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTAKULUT	-90 836	-107 670	0	-107 670	-123 056	-15 386	35,5 %
Toimintakate	-90 836	-107 670	0	-107 670	-123 056	-15 386	35,5 %
Vuosikate	-90 836	-107 670	0	-107 670	-123 056	-15 386	35,5 %
Tilikauden tulos	-90 836	-107 670	0	-107 670	-123 056	-15 386	35,5 %
LASKENNALLISET ERÄT	-833	0	0	0	-316	-316	-62,1 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-91 669	-107 670	0	-107 670	-123 371	-15 701	34,6 %

TOIMINNANOHJAUS JA ARVIOINTI (Sisäinen,Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTAKULUT	-134 200	-148 349	0	-148 349	-168 300	-19 951	25,4 %
Toimintakate	-134 200	-148 349	0	-148 349	-168 300	-19 951	25,4 %
Vuosikate	-134 200	-148 349	0	-148 349	-168 300	-19 951	25,4 %
Tilikauden tulos	-134 200	-148 349	0	-148 349	-168 300	-19 951	25,4 %
LASKENNALLISET ERÄT	-833	0	0	0	-316	-316	-62,1 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-135 033	-148 349	0	-148 349	-168 615	-20 267	24,9 %

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Vuonna 2018 toimitettiin presidentinvaalit. Presidentinvaaleissa 28.1.2018 Sauli Niinistö sai yli puolet äänistä. Hän tuli vaaleissa valituksi presidentiksi ensimmäisellä kierroksella.

Alla olevassa taulukossa on eri vaaleissa äänestysaktiivisuudesta Kalajoella.

KALAJOKI

Vaalit	Ennakkoon äänestäneet		Vaalipäivänä äänestäneet		Äänestäneet yhteensä	
	lkm	% -osuus	lkm	%- osuus	lkm	% -osuus
ED 2011	2792	29,3	4018	42,1	6810	71,4
PRES 2012 I	2904	30,4	4145	43,4	7049	73,8
PRES 2012 II	2871	30,1	3458	36,2	6329	66,3
KUN 2012	2515	26,0	3635	37,5	6150	63,5
EU 2014	1313	13,7	2495	26,0	3808	39,7
ED 2015	2983	31,1	3954	41,2	6937	72,3
KUN 2017	2531	26,1	3588	37,0	6119	63,0
PRES 2018 I	3133	33,0	3544	37,3	6677	70,3

KESKUSVAALILAUTAKUNTA (Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	0	41 400	0	41 400	20 970	-20 430	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-24 326	-61 098	0	-61 098	-18 307	42 790	-24,7 %
Toimintakate	-24 326	-19 698	0	-19 698	2 662	22 360	-110,9 %
Vuosikate	-24 326	-19 698	0	-19 698	2 662	22 360	-110,9 %
Tilikauden tulos	-24 326	-19 698	0	-19 698	2 662	22 360	-110,9 %
LASKENNALLISET ERÄT	-163	0	0	0	-59	-59	-63,9 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-24 489	-19 698	0	-19 698	2 603	22 301	-110,6 %

KESKUSVAALILAUTAKUN- TA (Sisäinen,Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	0	41 400	0	41 400	20 970	-20 430	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-26 037	-62 294	0	-62 294	-19 801	42 493	-23,9 %
Toimintakate	-26 037	-20 894	0	-20 894	1 168	22 062	-104,5 %
Vuosikate	-26 037	-20 894	0	-20 894	1 168	22 062	-104,5 %
Tilikauden tulos	-26 037	-20 894	0	-20 894	1 168	22 062	-104,5 %
LASKENNALLISET ERÄT	-163	0	0	0	-59	-59	-63,9 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-26 200	-20 894	0	-20 894	1 110	22 004	-104,2 %

TARKASTUSTOIMINTA

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty kuntalaissa ja sillä on erityinen asema lautakuntien joukossa. Tarkastuslautakunnan tehtävä eroaa muista lautakunnista, koska se ei valmistelee asioita hallitukselle kuten muut lautakunnat. Sen tehtävä on hallituksen ja sen alaisen organisaation suoritusten arvioiminen ja raportointi valtuustolle. Lautakunnalla ei ole valtuuston asettamia toiminnallisia tavoitteita.

Tarkastuslautakunta kokoontui kahdeksan (8) kertaa käsittelemään yhteensä 34 asiaa. Kaupungin tilintarkastusyhteisö on Julkispalvelut EY Oy, päävastuullisena tilintarkastajana KHT, JHT Anne Räisänen.

Tarkastuslautakunnan työnjaossa ei ole ollut epäselvyyttä ja tarkastuslautakunnan arviointityön systematisoimiseksi onkin laadittu vaalikauden kattava arviointisuunnitelma, jota täsmennetään vuosittain. Arviointisuunnitelma sisältää ne tehtäväalueet, jotka otetaan kunakin vuonna syvällisemmän arvioinnin kohteeksi. Suunnitelma täsmennetään työohjelmaksi vuosittain sekä painotusten että menetelmien osalta. Jäsenet ovat olleet sitoutuneita työhönsä ja resurssit ovat olleet riittävät vuonna 2018.

TARKASTUSLAUTAKUN TA (Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTAKULUT	-22 102	-32 500	0	-32 500	-23 018	9 482	4,1 %
Toimintakate	-22 102	-32 500	0	-32 500	-23 018	9 482	4,1 %
Vuosikate	-22 102	-32 500	0	-32 500	-23 018	9 482	4,1 %
Tilikauden tulos	-22 102	-32 500	0	-32 500	-23 018	9 482	4,1 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-22 102	-32 500	0	-32 500	-23 018	9 482	4,1 %

TARKASTUSLAUTAKUNTA (Sisäinen,Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTAKULUT	-24 427	-34 213	0	-34 213	-25 147	9 067	2,9 %
Toimintakate	-24 427	-34 213	0	-34 213	-25 147	9 067	2,9 %
Vuosikate	-24 427	-34 213	0	-34 213	-25 147	9 067	2,9 %
Tilikauden tulos	-24 427	-34 213	0	-34 213	-25 147	9 067	2,9 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-24 427	-34 213	0	-34 213	-25 147	9 067	2,9 %

KONSERNIOHJAUS

Katso kohta 1.1.2. Hallinto

Konserniohjaus muodostuu kaupunginhallituksesta ja kaupunginjohtajasta.

Kaupunginhallitus kokoontui vuonna 2018 aikana 26 kertaa ja käsitteli 380 asiaa. Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimi yksi jaosto: *henkilöstöjaosto*. Kaupunginhallitus on valinnut valmistelemaan määrättyä palvelualueita kaksi toimikuntaa: *elinkeino- ja maankäyttötoimikunnan* sekä *maaseututoimikunnan*.

Avustukset

Avustuksia yhteisöille maksettiin 27.800 €. Avustusta maksettiin Kalajoen Kristilliselle Opistolle 24.000 euroa. Opisto on rakennuttanut asuntolarakennuksen (2,4 M€) ja avustusta myönnetään opistolle vuosittain ja korkeintaan 10 v. Lisäksi kaupunginhallitus jakoi toiminta-avustuksia järjestöille 3.350 eurolla (KH 14.5.2018 § 140).

Henkilöstö Kaupunginjohtaja ja myynti- ja asiakkuusvastaava

Henkilömäärä ja henkilötyövuodet

Konserniohjaus	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	2018
Vakinaiset	2	2	2	2	2
Määräaikaiset			1		
Sijaiset					
Työllistetyt					
Yhteensä	2	2	3	2	2
HTV	2	2,83	2,62	2	2

KONSERNINOHJAUS (Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	308 278	6 100	0	6 100	23 443	17 343	-92,4 %
TOIMINTAKULUT	-785 296	-827 186	0	-827 186	-739 563	87 623	-5,8 %
Toimintakate	-477 019	-821 086	0	-821 086	-716 119	104 967	50,1 %
Vuosikate	-477 019	-821 086	0	-821 086	-716 119	104 967	50,1 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-261 880	0	0	0	0	0	-100,0 %
Tilikauden tulos	-738 899	-821 086	0	-821 086	-716 119	104 967	-3,1 %
LASKENNALLISET ERÄT	-676	0	0	0	-1 089	-1 089	61,1 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-739 575	-821 086	0	-821 086	-717 209	103 877	-3,0 %

KONSERNINOHJAUS (Sisäinen,Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	308 278	6 100	0	6 100	23 443	17 343	-92,4 %
TOIMINTAKULUT	-821 328	-853 373	0	-853 373	-772 161	81 212	-6,0 %
Toimintakate	-513 050	-847 273	0	-847 273	-748 718	98 555	45,9 %
Vuosikate	-513 050	-847 273	0	-847 273	-748 718	98 555	45,9 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-261 880	0	0	0	0	0	-100,0 %
Tilikauden tulos	-774 930	-847 273	0	-847 273	-748 718	98 555	-3,4 %
LASKENNALLISET ERÄT	-676	0	0	0	-1 089	-1 089	61,1 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-775 607	-847 273	0	-847 273	-749 807	97 466	-3,3 %

Tytär yhteisöille asetettujen tavoitteiden toteuma
Kalajoen Satama Oy

TA 2018 TAVOITTEET	TOTEUMA 2018 TAVOITTEET
Liikennemäärien kehitys toimialan keskimääräistä tasoa paremmin	Liikennemäärät ovat kasvaneet Kalajoen Satamassa tilikauden aikana edelliseen vuoteen verrattuna kokonaisliikenteen osalta + 40 %, joka on toimialan keskiarvoa + 5,2 % huomattavasti parempi kehitys. Tuontiliikenteen osalta Kalajoen liikennemäärässä oli pudotusta -15 % (valtakunnan taso + 7,4 %) ja vientiliikenteen osalta kasvua Kalajoella oli + 77 % (valtakunnan taso + 3,2 %). Suurin kasvu Kalajoella syntyi raakapuun viennissä.
Liikevaihdon vähintään 5 %:n vuotuinen kasvu	Liikevaihto kasvoi edelliseen vuoteen + 38 %, liikevoitto kasvoi + 250 % tuloksen ollen positiivinen. Kokonaisuudessaan kasvu on ollut hyvä vuosikymmenen alusta, 1 M€ liikevaihdosta 2,2 M€ liikevaihtoon. Konepa kiinteistön vaikutus koko liikevaihdosta oli noin 6 %.
Aktiivinen logistiikkatoimialalla toimiminen ja yhteistyön tiivistäminen muiden satamien kanssa	Satamana on toimittu aktiivisesti Suomen satamaliitossa ja Perämeren satamien neuvottelukunnassa. Neuvottelukunnan tarkoituksena on ajaa Perämeren satamien etuja ja edistää näiden satamien välistä yhteistyötä. Olemme olleet mukana vaikuttamassa satamille tärkeistä runkoverkoista ja pääväylistä. Toimimme aktiivisesti Satamaliiton eri työryhmissä. Satamaliiton mukana ajamme edunvalvontaa valtion suuntaan mm kärkihankkeena väylämaksujen poistaminen kokonaan, joka heikentää tällä hetkellä Suomen satamien kilpailukykyä.

Kalajoen Hiekkasärkät Oy

TA 2018 TAVOITTEET	TOTEUMA 2018 TAVOITTEET
Matkailun kasvuohjelman 2015–2025 tavoitteiden toteuttaminen	Yhtiö pyrkii toiminnallaan edistämään Kalajoen matkailun kasvuohjelman tavoitteiden toteutumista ja kehittämään Kalajoenseudun palveluliiketoimintaa matkailutoimialalla. Yhtiö on saavuttanut vuoden 2018 osalta toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteensa. Tehdyt toimet ovat edistäneet matkailun kasvuohjelman tavoitteita ja tapahtumatuotanto on kehittynyt. Yhtiö on aktiivinen toimija ja sen toiminta on taloudellisesti kannattavaa.
Tapahtumatuotannon kehittäminen	

Kalajoen Lämpö Oy

TA 2018 TAVOITTEET	TOTEUMA 2018 TAVOITTEET
<p>Toimia konsernin energia-asioista vastaavana ja vähentää öljyn käyttöä kaukolämpötuotannossa</p>	<p>Uuden toimitusjohtajan myötä lämpöyhtiö on aloittanut ottamaan roolia konsernin energia-asioista vastaavana asiantuntijana. Öljynkäyttö on hieman lisääntynyt, kun on siirrytty raskaasta polttoöljystä kevyen polttoöljyn käyttöön.</p>
<p>Toimittaa kaukolämpöä edulliseen hintaan alueellisesti ja valtakunnallisesti tarkasteltuna</p>	<p>Yhtiöllä on vakaa taloustilanne. Liikevaihto on kasvanut maltillisesti uusien asiakkaiden myötä ja tulos on selkeästi voitollinen. Kassatilanne on hyvä. Yhtiö tarjoaa kaukolämpöä valtakunnallista keskiarvoa edullisemmin, kun verrataan hintoja kaukolämpöverkkoihin, joissa kaukolämpö on tuotettu pääosin erillistuotannolla lämpökeskuksissa. Alueellisesti tarkasteltuna kaukolämmön hinta on keskimääräistä edullisempaa. Haasteena kulurakenteen osalta on kolme erillistä kaukolämpöverkkoa, kolme pienehköä lämpölaitosta sekä suhteellisen laaja verkosto asiakasmäärään nähden.</p>
<p>Kaukolämpöverkoston kunnossapidon vahvistaminen</p>	<p>Kaukolämmön toimitusvarmuus on ollut erinomainen. Kaukolämpöverkoston kunnossapitoa on vahvistettu ottamalla käyttöön uusia toimintamalleja henkilöstön työnjaon ja tiedonvaihdon osalta.</p>

KOY Kalajoen Vuokra-asunnot

TA 2018 TAVOITTEET	TOTEUMA 2018 TAVOITTEET
<p>Vuokra-asuntokannan käyttöaste yli 93 %:a</p>	<p>Yhtiön liikevaihto kehittyi tilikauden aikana myönteisesti. Tähän vaikuttivat sekä vuoden aikana tehdyt vuokrankorotukset että asuntokannan käyttöasteen kehitys. Keskimääräinen käyttöaste vuoden 2018 lopussa oli 91,2 %, kun se edellisenä vuonna oli 89,5 %. Kehitys on ollut erityisen myönteinen Kalajoen keskustan alueen vapaarahoitteisissa asunnoissa, joissa keskimääräinen käyttöaste oli 96,9% (90,2 % v. 2017). Muissa Kalajoen alueen asunnoissa käyttöaste oli 92,6 ja Himangan alueella 83,9%.</p>
<p>Tehokas asukashankinta vuokra-asuntojen aktiivisella myynnillä ja markkinoinnilla</p>	

<p>Kokoa Kalajoen kaupungissa tarjolla olevat asumispalvelut asiakkaan helposti vuokrattavaksi tai ostettavaksi</p> <p>Vuokra-asuntokannan jatkuva uudistaminen kysyntää vastaavaksi</p>	<p>Asukashankintaa on pystytty tehostamaan yhtiön kotisivujen avulla. Kaupungin muut toimenpiteet asukasmarkkinoinnissa, kuten www.kodiksikalajoki.fi -sivuston avaaminen sekä myynti- ja markkinointivastaavan työpanos ovat vaikuttaneet myönteisesti myös KOY Kalajoen Vuokra-asuntojen asukastilanteeseen.</p> <p>Yhtiöllä on kuitenkin kiinteistöjä, jotka eivät vastaa asunnonhakijoiden tarvetta ja joiden käyttöaste on heikko. Näiden osalta on tehtävä ratkaisuja lähivuosien aikana. Yhtiön maksuvalmius on kohtuullinen. Mittavaan lainakantaan liittyvää korkoriskiä on hallittu kilpailuttamalla olemassa olevia lainoja ja konvertoimalla vaihtuvakorkoinen laina kiinteäkorkoiseksi.</p>
--	--

HENKILÖSTÖOHJAUS

Toiminta-ajatus

Henkilöstöohjaus on keskitetty sisäinen tukipalvelu, jonka tehtävänä on tukea organisaation toimivaa johtoa päivittäisessä henkilöstötyössä ja palkanlaskennassa. Henkilöstöohjauksen vastuulla on ylläpitää yhtenäisiä käytäntöjä, mitä tulee työ- ja virkaehtosopimusten tulkintaan, henkilöstöä koskevaan ohjeistukseen ja palkkaukseen. Lisäksi se vastaa strategisesta henkilöstötyöstä, kuten johtamisen, esimiestoiminnan ja osaamisen kehittämisestä sekä henkilöstön työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tukemisesta yhteistyössä palvelujen ja yhteistyökumppanien kanssa. Henkilöstöohjaus valmistelee ja esittelee henkilöstöä koskevat asiat kaupunginhallituksen henkilöstöjaoston päätettäväksi sekä antaa lausunnon kaupunginhallituksen toimialaan kuuluvista henkilöstöä ja resursointia koskevista asioista.

Henkilöstöohjaukseen kuuluvan yhteistoiminnan tarkoituksena on mahdollistaa henkilöstön osallistuminen kaupungin toiminnan kehittämiseen sekä antaa henkilöstölle mahdollisuus vaikuttaa omaa työtään ja työyhteisöään koskevien päätösten valmisteluun. Yhteistoiminta tapahtuu keskeisesti päälähtömiesten kautta. Kokoontumiset toteutuvat yhdessä henkilöstöjohtajan kanssa järjestettävissä epävirallisissa tapaamisissa sekä yhteistoimikunnan kokouksissa, joihin osallistuu myös työsuojeluorganisaatio.

Henkilöstöohjauksen merkittävin yhteistyökumppani on työterveyshuolto. Kaupungin työntekijöiden työterveyshuollosta on vastannut Suomen Terveystalo Oy, Kalajoki 1.1. -31.12.2018. Kalajoen kaupungin työterveystiimiin kuuluvat vastaava työterveyslääkäri, työterveyshoitaja, sairausvastaanottoa hoitavia lääkäreitä, työfysioterapeutti, työpsykologi sekä työterveysassistentti. Työterveyshuollon toiminnan pääpaino on ollut ennaltaehkäisevässä työterveyshuollossa ja työkykyä ylläpitävässä toiminnassa. Tavoitteena on ollut työhyvinvoinnin ylläpitäminen, varhainen reagointi terveysmuutoksiin sekä työkyvyn hallinta ja seuranta. Työterveyshuollon ohjausryhmä kokoontuu vuosittain kolme kertaa. Henkilöstöjohtaja ja vastaava työterveyshoitaja ovat aktiivisessa yhteydessä työkykyyn liittyvissä kysymyksissä toistuvasti.

Henkilöstön kehittämisen osa-alueen tehtävät liittyvät keskeisesti esimiestyön kehittämiseen. Lähtökohtana näissä toimenpiteissä toimivat kahden vuoden välein toteutettavat henkilöstökyselyt ja niissä esiin nousevat kehittämistarpeet.

Kuvaus vuoden toiminnasta ja määrärahojen riittävydestä

Keväällä 2018 voimaan tulleet uudet virka- ja työehtosopimukset sisälsivät palkkahallinnossa huomioitavia muutoksia. Sopimuskauteen sisältyy useita yleiskorotuksia sekä 1.1.2019 jaettava järjestelyerä, jota neuvoteltiin yhteistyössä henkilöstön edustajien kanssa jo vuonna 2018. Lisäksi sopimusteksteihin tuli muutoksia, jotka on huomioitava sekä esimiestyössä että palkanlaskennassa. Vuoden 2019 alusta voimaan tullut kansallinen tulorekisteri edellytti valmistelutyötä vuoden 2018 loppupuoliskolla. Vuoden aikana on myös kehitetty Merijärven palkanlaskennan prosesseja.

Henkilöstöhallinnon kustannukset toteutuivat määrärahojen puitteissa lukuun ottamatta HR-järjestelmään tehtyjä lisähankintoja, jotka liittyivät pääosin kansalliseen tulorekisteriin. Palkkahallinnossa on syntynyt ylityötä, jotka yhdessä sijaisuuden kanssa näkyvät kasvaneina palkkakustannuksina.

Yhteistoiminnan puitteissa vuoden aikana käytiin organisaatiomuutoksiin liittyviä yt-neuvotteluja mm. opetuspalveluissa ja varhaiskasvatuksessa. Näiden neuvottelujen seurauksena on sijoitettu henkilöitä uusiin tehtäviin ja työyksiköihin eikä niiden tavoitteena ole ollut työvoiman vähentäminen.

Sairauspoissaolot lisääntyivät edelliseen vuoteen nähden, mutta tämä ei vaikuttanut työterveyshuollon kustannuksiin, jotka pysyivät edellisen vuoden tasolla

Henkilöstöohjauksen toimintaa kuvataan yksityiskohtaisemmin henkilöstöraportissa.

Talousarviotavoitteiden toteuma

Strategia-päämaara	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Kehitetään henkilöstön ammattitaitoa toimintaympäristön muutoksia ennakoiden ja tuottavuutta parantaen				
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus					
Kaupungin henkilöstön osaamisen hyödyntämis- ja laajennusmahdollisuudet maakunta-uudistuksessa		Henkilöstön vaihtumisen yhteydessä on edelleen tehty arviota osaamisen kohdentamisesta siten, että se vastaisi mahdollisimman hyvin myös tulevaisuuden tarpeita. Tehtäväkokonaisuuksia on myös muokattu tarpeen mukaan uudelleen. Maakuntauudistuksen siirtyminen antaa perusteet panostaa osaamisen kehittämiseen omassa organisaatiossa.					
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus					
Sairauspoissaolojen vähentäminen		Sairauspoissaolojen vähentämisessä ei ole päästy sille asetettuun tavoitteeseen. Erityisesti pitkät poissaolot, joissa taustalla on vaikeita työkyvyn haasteita, ovat lisääntyneet. Yhteistyötä työterveyshuollon kanssa on tiivistetty edelleen mm. lisäämällä työterveyslääkärin, työterveyshoitajan ja henkilöstöjohtajan yhteisiä tapaamisia, joissa käsitellään työkykytilannetta ennakoivasti. Työkykyneuvotteluita käytiin runsaasti vuoden 2018 aikana ja niiden lopputuloksena on tehty runsas määrä toimenpiteitä, joilla on voitu vaikuttaa työhön paluuseen.					
Mittari							
Sairauspoissaolojen määrä pv/hlö		edellinen arvo	14,80	tavoite arvo	12,00	toteuma arvo	16,00

Henkilöstö henkilöstöjohtaja, 4,4 palkkasihteeriä

Henkilömäärä ja henkilötyövuodet

Henkilöstöohjaus	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	2018
Vakinaiset	6	6	7	6	6
Määräaikaiset	1	1			
Sijaiset					
Työllistetyt					
Yhteensä	7	7	7	6	6
HTV	6,65	6,22	6,7	5,65	5,37

HENKILÖSTÖOHJAUS (Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	230 782	211 000	0	211 000	267 307	56 307	15,8 %
TOIMINTAKULUT	-919 105	-868 704	0	-868 704	-924 587	-55 883	0,6 %
Toimintakate	-688 322	-657 704	0	-657 704	-657 279	424	-4,5 %
Vuosikate	-688 322	-657 704	0	-657 704	-657 279	424	-4,5 %
Tilikauden tulos	-688 322	-657 704	0	-657 704	-657 279	424	-4,5 %
LASKENNALLISET ERÄT	228 398	0	0	0	359 137	359 137	57,2 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-459 924	-657 704	0	-657 704	-298 143	359 561	-35,2 %

HENKILÖSTÖOHJAUS (Sisäinen,Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	466 350	211 000	0	211 000	505 328	294 328	8,4 %
TOIMINTAKULUT	-945 595	-891 443	0	-891 443	-951 665	-60 222	0,6 %
Toimintakate	-479 245	-680 443	0	-680 443	-446 337	234 106	-6,9 %
Vuosikate	-479 245	-680 443	0	-680 443	-446 337	234 106	-6,9 %
Tilikauden tulos	-479 245	-680 443	0	-680 443	-446 337	234 106	-6,9 %
LASKENNALLISET ERÄT	228 398	0	0	0	359 137	359 137	57,2 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-250 846	-680 443	0	-680 443	-87 200	593 243	-65,2 %

TALOUSOHJAUS**Palvelun kuvaus**

Talousohjaus vastaa kaupungin taloushallinnon tehtävälueesta sisältäen kirjanpidon, maksuliikenteen, kassavalmiuden ja lainanhallinnan, myynti- ja ostoreskontran siltä osin kuin niitä ei ole hajautettu, sijoitustoiminnan, talouden sekä väestö- ja elinkeinorakenteen tietohuollon sekä avustaa kaupungin strategisessa ja operatiivisessa suunnittelussa. Talousohjaus kokoaa ja valmistee vuosittain talousarvion, osavuositarkastukset ja tilinpäätöksen.

Kuvaus vuoden toiminnasta ja määrärahojen riittävydestä

Talousohjauksen kolme tiimiä konsernitalouden ohjaus ja suunnittelu-, kirjanpito- ja kassanhallintatiimi ovat aloittaneet toimintansa.

Konsernistrategiassa on asetettu konsernin taloutta koskevia strategisia tavoitteita, joiden ohjauksesta ja valmistelusta vastaa talousohjaus. Konsernin taloutta koskevien strategisten tavoitteiden raportointi toteutetaan talousohjauksen toimesta.

Vuonna 2018 aikana kehitettiin ja tarkennettiin sisäisten veloitusten malleja. Sisäiset veloitukset koskevat palvelulta toiselle myytäviä suoritteita ja palveluita, esimerkiksi talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon palveluita, ruokapalveluita ja sisäisiä vuokria. Kalajoen kaupungin perintä siirtyi kilpailutuksen myötä vuoden alussa Lowell Oy:lle (Lindorf Oy). Perinnässä siirryttiin keskitettyyn perintäprosessiin. Perintäyhtiön vaihdoksen ja perintäprosessin keskittämisen myötä perintä tehostui. Perinnän onnistumisprosentti on noussut 51,1 %:tiin ollen aiemmin noin 20 %:a. Sähköisten prosessien kehittämistä on jatkettu myyntilaskutuksen ja pienille toimittajille tarjotun toimittajaportaalin osalta. Uuden maksuliikenneohjelman käyttöönotto loi loppuvuodelle haasteita.

Varatut määrärahat riittivät talousohjauksen toimintaan. Toimintatuotot ylittyivät 10 %:a talousarvioon verrattuna. Tämä johtui perintäprosessin muuttamisesta ja perintäpalkkiotulojen kohdistumisesta talousohjaukseen. Toimintakulut alittuivat 9 %, johtuen suurimmaksi osaksi arvioitua alemmista henkilöstösivukuluista. Toisaalta haasteita toi palvelujenostojen ylittyminen arvioidusta jopa 50 %:a. Tätä selittää perintäyhtiöiden perimät palkkiot, joita ei ole arvioitu talousarviossa samoin kuin perintätulojenkaan kohdalla. Toisaalta menot kasvoivat myös edelleen ICT palveluissa verrattuna talousarvioon tai edellisvuoteen. Toimintakulujen kasvussa henkilöstömenojen osalta edellisvuoteen verrattuna näkyy myös taloushallinnon tehtävien keskittäminen.

Talousarviotavoitteiden toteutuma

Strategia-paamaara	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Järjestetään palvelut laadukkaasti ja kustannustehokkaasti				
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus					
Kaupungin taloudellisten voimavarojen optimointi maakuntauudistuksessa		Soteuudistus on lykkääntynyt. Asian valmistelua jatketaan mahdollisesti eduskuntavaalien jälkeen.					
Strategia-paamaara	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Kehitetään kunnan toimintaprosesseja sekä kuntalaisen sähköistä asiointia				
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus					
Asiakaslähtöisen toimintatavan vahvistaminen talouden prosesseja tehostamalla		Lähes kaikki toimittajat lähettävät sähköisiä verkkolaskuja. Toimittajaportaalaa käytetään laajasti, mutta haasteita on ulkomaisten laskuttajien ja valtion virastojen osalta. Muutos on vähentänyt rutiinivaikeuksia merkittävästi. Myyntilaskuprosessia on edelleen kehitetty. Myyntilaskujen laatimista käyttöliittymällä on laajennettu. Tämä on tehostanut myyntilaskuprosessia sekä vapauttanut talousohjauksen työaikaa tietojen täydennyspyynnöiltä ja laskujen korjaamiselta.					
Mittari							
Paperiset laskut toimittajaportaalin kautta sähköisenä, %-osuus		edellinen arvo		tavoite arvo	100	toteuma arvo	99
Mittari							
Myyntilaskutiedot sähköisenä prosessin mukaisesti, %-osuus		edellinen arvo	0,00	tavoite arvo	80	toteuma arvo	70

Talousarviotavoite		Tilannekuvaus					
Kaupunkikonsernin investointien rahoittamisen optimointi		Kaupunkikonsernin investointeihin on tarkasteltu eri rahoitusvaihtoehtoja. Osana tätä on päätetty toteuttaa yhtenäiskoulun rahoitus kiinteistöleasingia hyödyntämällä. Tytäryhtiöiden uudet lainat on kilpailutettu laajasti sekä osin vanhempia korkotasoltaan korkeita lainoja maksetaan uusilla järjestelyillä ennaikaisesti pois.					
Mittari							
Kaupunkikonsernin nettovelkamäärä, 5 v ajanjaksolla		edellinen arvo	2 648,00	tavoite arvo	3 100,00	toteuma arvo	4 745,00
Mittari							
Kaupunkikonsernin bruttovelkamäärä, €/vuosi		edellinen arvo	4 748,00	tavoite arvo	5 100,00	toteuma arvo	5 527,00

Henkilöstö talousjohtaja, kehittämis- ja laskentapäällikkö, laskentasihteeri, taloussihteeri, pääkirjanpitäjä, 2 kirjanpitäjää ja 2 toimistosihiteeriä

Henkilömäärä ja henkilötyövuodet

Talousohjaus	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	2018
Vakinaiset	6	6	7	6	8
Määräaikaiset	1	1			1
Sijaiset					
Työllistetyt					
Yhteensä	7	7	7	6	9
HTV	6,65	6,22	6,7	6,54	8,23

TALOUSOHJAUS (Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	49 357	52 300	0	52 300	66 597	14 297	34,9 %
TOIMINTAKULUT	-395 162	-587 984	0	-587 984	-532 382	55 601	34,7 %
Toimintakate	-345 806	-535 684	0	-535 684	-465 786	69 898	34,7 %
Vuosikate	-345 806	-535 684	0	-535 684	-465 786	69 898	34,7 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 836	-500	0	-500	-16 505	-16 005	110,6 %
Tilikauden tulos	-353 642	-536 184	0	-536 184	-482 291	53 893	36,4 %
LASKENNALLISET ERÄT	-12 113	0	0	0	-4 140	-4 140	-65,8 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-365 755	-536 184	0	-536 184	-486 430	49 753	33,0 %

TALOUSOHJAUS (Sisäinen,Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	290 509	543 896	0	543 896	477 761	-66 135	64,5 %
TOIMINTAKULUT	-428 516	-620 018	0	-620 018	-567 953	52 064	32,5 %
Toimintakate	-138 007	-76 122	0	-76 122	-90 192	-14 071	-34,6 %
Vuosikate	-138 007	-76 122	0	-76 122	-90 192	-14 071	-34,6 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 836	-500	0	-500	-16 505	-16 005	110,6 %
Tilikauden tulos	-145 842	-76 622	0	-76 622	-106 697	-30 075	-26,8 %
LASKENNALLISET ERÄT	-12 113	0	0	0	-4 140	-4 140	-65,8 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-157 955	-76 622	0	-76 622	-110 837	-34 215	-29,8 %

YLEISHALLINTO

Toiminta-ajatus

Yleishallinto toimii kaupunginjohtajan apuna kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston ratkaisovaltaan kuuluvien asioiden valmistelussa. Yleishallinto vastasi keskusarkistosta ja ohjasi asiakirjahallintoa. Yleishallintoon kuuluivat velkaneuvonta ja kunnallinen edunvalvonta.

Kaupunginkanslia/asianhallintayksikkö

Asianhallintayksikkö hoitaa keskitetysti kirjaamon ja päätöksenteon tukitehtävät kuten esityslistat, pöytäkirjat ja täytäntöönpanot sekä arkistointitehtävät.

Henkilöstö: kaupunginsihteerä, arkistosihteerä, toimistosihteerä, hallintosihteerä.

Talusojohtaja on ollut perhevapaalla 20.7. – 31.12.2018. Kaupunginsihteerä on nimetty talusojohtajan sijaiseksi talusojohtajan perhevapaan ajaksi. Kaupunginsihteerän tehtäviä hoitamaan rekrytoitiin hallintosihteerä 11.9.2018 alkaen.

Konsernipalvelut

Konsernipalvelut vastasivat kaupungin asiakaspalvelusta, vierashallinnasta ja kaupungintalon tukitehtävistä.

Henkilöstö: 3 toimistosihteerä, joista yksi 30 % ja yksi 80 %.

Talous- ja velkaneuvonta

Talous- ja velkaneuvonnan tehtävänä on ylivelkaantumisen ehkäiseminen ja sen seurauksien korjaaminen. Ylivieskan kaupungin ja Pohjois-Suomen aluehallintoviraston välisen toimeksiantosopimuksen mukaan tarjotaan talous- ja velkaneuvontaa mm. Kalajoen kaupungin asukkaille. Talous- ja velkaneuvonnan toimialueella oli 1.1.2018 yhteensä 81.379 asukasta. Palveluksessa on ollut kaksi toimihenkilöä, jotka ovat toimineet Ylivieskassa ja Haapajärvellä.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Uudet asiakkaat	172	160	167	170	223	212
Uudet yritysasiakkaat				13	4	7
Neuvontakäyntien määrä	277	268	229	268	239	180
Velkajärjestelyhakemukset	41	42	45	51	39	37
Vapaaehtoiset sovintoesitykset	28	26	13	11	20	9
Takaus hakemukset Takuu-Säätiöön	5	0	1	7	7	5

Selvittely lisätilityksestä	16	18	22	13	21	17
Maksuohjelma asiakkaan puolesta käö:lle	2	0	2	4	5	15
Maksuohjelma muutoksia	11	20	16	18	25	23
Puhelinneuvonta	555	468	471	456	451	484
Kirjallinen/sähköpostineuvonta	115	122	120	140	102	80
Lausumia käräjäoikeuteen ja selvittä- jälle		10	21	36	25	15

Vuosi 2018 oli edellisten vuosien tavoin vilkas. Työn laatu on pysynyt haastavana moniongelmaisten asiakkaiden ja heidän suurten velkamäärien vuoksi.

Talous - ja velkaneuvonnan budjetti 2018 ja toteuma
31.12.2018

	Budjetti 2018	Toteutuma 31.12.2018
Tulot:		
KTM	65 000,00	69 442,28
Kuntien osuus	46 220,00	18 104,23
Henkilöstökorvaukset	0,00	0,00
Työllistämistuki	0,00	0,00
	111 220,00	87 546,51
Menot:		
Palkat kuluineen	90 520,00	72 806,08
Matkakulut	3 500,00	1 303,13
Kalusto, atk	2 400,00	367,27
Koulutus	500,00	0,00
Vuokrat	5 600,00	7 335,50
Posti-, toimisto ym. kulut	8 700,00	5 734,53
	111 220,00	87 546,51

Ylivieskan kaupunki sai talous- ja velkaneuvonnan hoitamisesta työ- ja elinkeinoministeriöltä vuonna 2018 perus- ja lisäkorvausta yhteensä 69.442,28 €.

Kalajoen kaupungin maksuosuus oli vuonna 2018 **2 784,41 €**.

1.1 2019 talous- ja velkaneuvonta siirtyi oikeusaputoimiston alaisuuteen.

Kunnallinen edunvalvonta

Liittojen maksuosuuksia on maksettu vuosina 2015 - 2018 seuraavasti:

	Maksuosuu- det vuosi 2015	Maksuosuudet vuosi 2016	Maksuosuudet vuosi 2017	Maksuosuudet vuosi 2018
Keski-Pohjanmaan liitto	46 035,00			
Pohjois-Pohjanmaan liitto	92 368,29	90 515,46	93 506,31	92 189,85
Kuntaliitto	39 918,00	39 760,00	39 623,00	39 344,00
Yhteensä	178 321,29	130 275,46	133 129,31	131 533,85

Väestönsuojelu

Kustannuspaikalle on kirjattu johtokeskuksen Virvestä aiheutuneita kuluja.

Vuonna 2018 ei järjestetty valmiusharjoituksia.

Henkilöstö: kaupunginsihteerä, arkistosihteerä, 2 toimistosihteerä, hallintosihteerä.

Talusojohtaja on ollut perhevapaalla 20.7. – 31.12.2018. Kaupunginsihteerä on nimetty talusojohtajan sijaiseksi talusojohtajan perhevapaan ajaksi. Kaupunginsihteerän tehtäviä hoitamaan rekrytoitiin hallintosihteerä 11.9.2018 alkaen.

Henkilömäärä ja henkilötyövuodet

Yleishallinto	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	2018
Vakinaiset	4	5	5	4	7
Määräaikaiset	1	1			1
Sijaiset					
Työllistetyt					1
Yhteensä	5	6	5	4	9
HTV	4,97	5,31	5,51	4,99	7,64

YLEISHALLINTO (Ulkoisen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	15 344	2 800	0	2 800	5 041	2 241	-67,1 %
TOIMINTAKULUT	-423 445	-583 058	0	-583 058	-538 083	44 975	27,1 %
Toimintakate	-408 101	-583 058	0	-580 258	-533 042	47 216	30,6 %
Vuosikate	-408 101	-583 058	0	-580 258	-533 042	47 216	30,6 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 580	0	0	0	-1 483	-1 483	-6,1 %
Tilikauden tulos	-409 681	-583 058	0	-580 258	-534 525	45 733	30,5 %
LASKENNALLISET ERÄT	-1 341	0	0	0	-11 834	-11 834	782,6 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-411 022	-583 058	0	-580 258	-546 359	33 899	32,9 %

YLEISHALLINTO (Sisäinen,Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	313 172	399 929	0	399 929	426 969	27 040	36,3 %
TOIMINTAKULUT	-469 469	-620 397	0	-620 397	-579 187	41 210	23,4 %
Toimintakate	-156 297	-220 468	0	-220 468	-152 218	68 250	-2,6 %
Vuosikate	-156 297	-220 468	0	-220 468	-152 218	68 250	-2,6 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 580	0	0	0	-1 483	-1 483	-6,1 %
Tilikauden tulos	-157 877	-220 468	0	-220 468	-153 701	66 767	-2,6 %
LASKENNALLISET ERÄT	-1 341	0	0	0	-11 834	-11 834	782,6 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-159 218	-220 468	0	-220 468	-165 535	54 933	4,0 %

TIETOHALLINTOPALVELUT

Toiminta-ajatus

Tietohallintopalvelut on Kalajoen kaupungin hallintopalveluihin sijoitettu tukipalveluyksikkö, joka tuottaa muille yksiköille tarvittavia tietohallinto- ja ICT-palveluita palveluiden tuottamiseen ja kehittämiseen. Toimintaa ohjaa asiakaskeskeisyys.

Kuvaus vuoden toiminnasta ja määrärahojen riittävydestä

Maakuntavalmistelu työllisti merkittävästi ja haittasi kaupungin omia kehittämishankkeita. Resurssit eivät riitä kaikkiin toimenpiteisiin ja käynnissä oleviin projekteihin ei ole riittävästi aikaa. Projektien vähentäminen ei kuitenkaan ole mahdollista. Lakisääteiset velvoitteet on täytettävä ja maakuntauudistuksen vaikutuksiin pitää reagoida. Projekteissa hyödynnetään yhteistyöverkostoja ja kumppaneita mahdollisuuksien mukaan.

Vuoden 2018 aikana tehtiin päätös ICT-palvelutuotannon ulkoistamisesta Joki ICT:lle. Ulkoistus astui voimaan 1.1.2019. Ulkoistuksella haetaan apua toimintaympäristön kasvun hallintaan ja vapautetaan tietohallinnon resurssia muihin tehtäviin siirtymäkauden jälkeen.

Jokilaaksojen tietohallinnon yhteistyö on edennyt, joskin hitaasti vuoden 2018 aikana. Yhteistyö tuottaa tuloksia pitkällä aikavälillä mm. tietosuoja- ja tietoturva-asioissa, ICT-kuluissa ja digitalisointihankkeissa.

Ulkoiset toimintatuotot jäivät tavoitteesta 18 483 € ja ulkoiset toimintakulut ylittyivät 76 756 €. Toimintakate alittui -95 239 €. Ylitykset johtuvat arvioitua suuremmista palveluiden ostoista (-56 647 €) ja vuokramenoista (-27 915 €). Ulkoisten ja sisäisten yhteenlaskettu toimintakate ylittyi 122 608 €.

Tulevaisuuden näkymiä ja riskejä

Maakuntauudistuksen kaatuminen voi helpottaa työkuormaa hetkellisesti, vaikka maakunnan ICT-yhteistyö jatkuu huolimatta soten kaatumisesta. Tulevan eduskunta ja hallitusohjelma voivat kuormittaa uudella tavalla syksyllä 2019. Riskinä on valmistelun totaalinen uudelleenaloitus, jolloin jo tehtyjä selvityksiä ja valmisteluja tehdään toistamiseen.

ICT-palveluiden ulkoistuksen seurannan kehittäminen vaatii panostusta vuoden 2019 aikana. Myös Joki ICT:n toiminnan kehittäminen yhdessä muiden kuntien kanssa on tärkeää Kalajoen ICT-palveluiden kannalta. Epäonnistuminen johtaa palveluiden heikkenemiseen ja/tai kustannusten

nousuun. Onnistuminen taas johtaisi laadun paranemiseen ja kustannusten kasvun hidastumiseen ja jopa laskuun yksikköhinnoina mitattuna.

Talousarviotavoitteiden toteuma

Strategia-paamaara	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Kalajoki on haluttu yhteistyökumppani; kaupunki on mukana aktiivisesti sekä alueellisessa yhteistyössä että muissa yhteistyöverkostoissa			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Tietohallinnon yhteistyön ja palvelumyynnin lisääminen		Yhteistyö on lisääntynyt ja useita yhteishankkeita on vireillä. Realisoituvat vuoden 2019 aikana. Palvelumyynti ei ole lisääntynyt, koska myytävää resursssia ei ole ollut.				
Mittari						
ePS projektien määrä	edellinen arvo	0,00	tavoite arvo	2,00	toteuma arvo	
Strategia-paamaara	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Kehitetään henkilöstön ammattitaitoa toimintaympäristön muutoksia ennakoiden ja tuottavuutta parantaen			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Tietosuojalain (GDPR) vaatimusten riittävä täyttäminen 25.5.2018 mennessä ja jatkuvan tietosuojaproessin käynnistäminen		Tärkeimmät asiat ehdittiin tekemään. Osa tehtävistä siirtyi vuodelle 2019. Yhteistyö on auttanut joiltain osin.				
Strategia-paamaara	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Kehitetään kunnan toimintaprosesseja sekä kuntalaisen sähköistä asiointia			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Kuntalaisten palveluprosessien sujuvoittaminen asiakaslähtöisesti digitalisoinnin avulla		Dynasty 10 päivityksen lykkääntyminen on lykännyt hanketta. Vuodelle 2019 suunniteltu toimenpiteet ja aikataulu.				
Mittari						
Digiaste	edellinen arvo	20,00	tavoite arvo	40,00	toteuma arvo	

Henkilöstö Tietohallintojohtaja, järjestelmäasiantuntija, tietoliikenne- ja järjestelmäasiantuntija, kaksi ICT-asiantuntijaa, 2 laiteasiantuntijaa ja Pyhäjoen ICT-asiantuntija.

Henkilömäärä ja henkilötyövuodet

Tietohallinto	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	2018
Vakinaiset	6	6	9	9	7
Määräaikaiset	1	1	2	1	1
Sijaiset					
Työllistetyt		1			
Yhteensä	7	8	11	10	8
HTV	7,74	9,7	11,31	11,17	8,64

TIETOHALLINTO (Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	162 121	82 300	0	82 300	63 817	-18 483	-60,6 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	300	0	0	0	0	0	-100,0 %
TOIMINTAKULUT	-1 060 655	-742 538	0	-742 538	-819 293	-76 755	-22,8 %
Toimintakate	-898 234	-660 238	0	-660 238	-755 476	-95 238	-15,9 %
Vuosikate	-898 234	-660 238	0	-660 238	-755 476	-95 238	-15,9 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-952	-5 750	0	-5 750	-9 539	-3 789	902,0 %
Tilikauden tulos	-899 185	-665 988	0	-665 988	-765 015	-99 027	-14,9 %
LASKENNALLISET ERÄT	-3 263	0	0	0	-3 321	-3 321	1,8 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-902 448	-665 988	0	-665 988	-768 336	-102 348	-14,9 %
TIETOHALLINTO (Sisäinen,Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	844 705	543 385	0	543 385	756 224	212 839	-10,5 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	300	0	0	0	0	0	-100,0 %
TOIMINTAKULUT	-1 137 336	-805 828	0	-805 828	-896 060	-90 231	-21,2 %
Toimintakate	-292 330	-262 443	0	-262 443	-139 836	122 608	-52,2 %
Vuosikate	-292 330	-262 443	0	-262 443	-139 836	122 608	-52,2 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-952	-5 750	0	-5 750	-9 539	-3 789	902,0 %
Tilikauden tulos	-293 282	-268 193	0	-268 193	-149 375	118 819	-49,1 %
LASKENNALLISET ERÄT	-3 263	0	0	0	-3 321	-3 321	1,8 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-296 545	-268 193	0	-268 193	-152 695	115 498	-48,5 %

HALLINTOPALVELUT (Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	765 882	395 900	0	395 900	447 175	51 275	-41,6 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	300	0	0	0	0	0	-100,0 %
TOIMINTAKULUT	-3 720 927	-3 810 736	0	-3 810 736	-3 718 289	92 447	-0,1 %
Toimintakate	-2 954 745	-3 414 836	0	-3 414 836	-3 271 115	143 722	10,7 %
Vuosikate	-2 954 745	-3 414 836	0	-3 414 836	-3 271 115	143 722	10,7 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-272 247	-6 250	0	-6 250	-27 526	-21 276	-89,9 %
Tilikauden tulos	-3 226 992	-3 421 086	0	-3 421 086	-3 298 641	122 445	2,2 %
LASKENNALLISET ERÄT	210 009	0	0	0	338 379	338 379	61,1 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3 016 983	-3 421 086	0	-3 421 086	-2 960 262	460 824	-1,9 %

HALLINTOPALVELUT (Sisäinen,Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	2 223 014	1 745 710	0	1 745 710	2 210 694	464 984	-0,6 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	300	0	0	0	0	0	-100,0 %
TOIMINTAKULUT	-3 986 908	-4 035 916	0	-4 035 916	-3 980 274	55 642	-0,2 %
Toimintakate	-1 763 593	-2 290 206	0	-2 290 206	-1 769 579	520 627	0,3 %
Vuosikate	-1 763 593	-2 290 206	0	-2 290 206	-1 769 579	520 627	0,3 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-272 247	-6 250	0	-6 250	-27 526	-21 276	-89,9 %
Tilikauden tulos	-2 035 841	-2 296 456	0	-2 296 456	-1 797 106	499 350	-11,7 %
LASKENNALLISET ERÄT	210 009	0	0	0	338 379	338 379	61,1 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 825 831	-2 296 456	0	-2 296 456	-1 458 727	837 729	-20,1 %

Kehittämispalvelut ELINKEINOPALVELUT

Toiminta-ajatus

Elinkeinopalvelut toteuttaa elinkeinojen edistämistoimenpiteitä keskittymällä yritys- ja elinkeino-neuvontaan, kehittämishankkeiden toteutukseen ja rahoitukseen, yritysten toimitilaratkaisujen selvittämiseen, yhteistyöverkoston toimintaan sekä päätöksenteon valmisteluun elinkeinojen kehittämiseen liittyvissä asioissa.

Kuvaus toiminnasta ja määrärahojen riittävydestä

Keskeiset onnistumiset

Keskustan kauppa- ja kulttuurikeskus Merta sekä Hiekkasärkkien Ostoskylä Raitti valmistuivat ja toiminta käynnistyi. Kauppakeskuksiin sijoittui yhteensä 12 Kalajoelle uutta yritystä tai yrityksen toimipistettä Kalajoella jo toimivaa yritystä. Kulttuuritiloissa käynnistyi kaupungin työ- ja toimintapalvelujen kahvilatoiminta. Kulttuuritilat osoittautuivat käytettävyydeltään tavoitellun monipuolisiksi; tilat sopivat hyvin elokuvien, teatterin, musiikin, kokousten ja muiden tapahtumien järjestämiseen. Kuntalaiset ottivat kulttuuritilat omakseen.

Keskustan alueelle valmistui yksi uusi kerrostalo, yhden kerrostalohankkeen rakentaminen käynnistyi ja kaksi kerrostalohanketta oli ennakkomyyntivaiheessa. Ventelän talon remontti valmistui, ja tilat otettiin aktiiviseen yhdistystoiminnan ja erilaisten tilaisuuksien käyttöön. Torimyyjät löysivät uuden myyntipaikan Ventelän talon piha-alueelta. Kalajoelle avattiin kolme yksityistä päiväkotia. Vanhan paloaseman tilat myytiin ja ne otettiin käyttöön kaupan laajeneviin tarpeisiin uuden paloaseman valmistuttua.

Hiekkasärkkien ydinalueen ja Hilmantorin infran rakentuminen on mahdollistanut ydinalueelle useita yritysten toteuttamia rakennushankkeita. Uusiin tiloihin sijoittui uusia yrityksiä ja viimeinen ydinalueen isompi rakennuskokonaisuus oli rakenteilla vuodenvaihteessa. Sataman yhteydessä sijaitseva Repolan teollisuuskiinteistö hankittiin kaupungin omistukseen, vuokrattiin Kalajoen Satama Oy:lle, joka vuokrasi tiloja edelleen erilaisiin yritystoiminnan tarpeisiin. Tiloihin sijoitettiin myös toimintaansa laajentava konepaja-alan yritys, johon syntyi loppuvuoden aikana yli kymmenen työpaikkaa.

Kaikki vuoden aikana käynnissä olleet omat tai kaupungin osatoteuttamat hankkeet onnistuivat hyvin niille asetetuissa tavoitteissa ja tuloksissa. Biohankkeiden lopputuotoksina perustettiin kolme yritystä ja hankkeiden aikana muodostui useita toimijaverkostoja tulevaa yhteistyötä varten.

Haasteet

Asukasluku tippui yli sadalla asukkaalla edellisvuoteen verrattuna. Asukasmarkkinointia on toteutettu ja asukaspalvelujen kehittämistä on tehty voimakkaasti koko vuoden ajan. Vuoden aikana toteutettiin erilaisia asukas-, asunto- ja tonttmarkkinoinnin kokeilutoimenpiteitä yhteistyössä yritysten kanssa. Kiinnostus Kalajokea kohtaan on kasvanut, mutta tämä kiinnostus ei vielä näy asukasluvun kehityksessä. Useita asukaspalvelujen asiakkaana olleita on muuttanut vuoden aikana Kalajoelle, ja useiden kanssa palveluprosessi on vielä kesken. Haasteena yrityspalvelujen puolella oli uusien omistajanvaihdosprosessien käynnistyminen.

Hankkeet

Palveluliiketoiminnan kehittämishanke (Kalajoki päähallinnoijana, HSOY osatoteuttajana)

Hankkeen kehittämispäällikkö kontaktoi toimijoita liittyen kasvuohjelman eri osa-alueiden markkinointiin ja kehittämiseen, ja järjesti tilaisuuksia eri osa-alueiden edistämiseksi. Hanketta on toteutettu lähinnä toimijakartoituksin ja kasvuohjelman osa-alueiden markkinoinnin suunnittelu- ja toteutustoimenpitein. Hankkeessa toteutettiin useita selvityksiä, jotka liittyivät toimistohotelliin, tapahtumahotelliin, moottoriurheiluun, ilmailuun, hevostoimintaan ja matkailukeskuksen mantereenpuolen kehittämiseen.

Bioarvolanta (Luonnonvarakeskus päähallinnoijana, Kalajoki osatoteuttajana)

Hanke sai jatkoaikapäätöksen 30.6.2018 saakka. Luonnonvarakeskuksen osiossa keskityttiin tutkimukseen ja kaupungin osiossa tuotteen markkinatutkimukseen, yritysverkoston kasaamiseen, yhteistyön käynnistämiseen ja aloitustoimien valmisteluun. Hankkeen päättyessä kesäkuussa kompostilaitoksessa käynnistettiin yritystoiminta. Hankkeen kokonaistulokset olivat hyviä. Hankkeen aikana saatiin kehitettyä turkislantaa ja biohiiltä sisältävä kasvualustaseos, joka sopii mm. vihanneksille ja yrteille. Seoksen sopivuutta testattiin hankkeen aikana, ja testien tuloksena voitiin osoittaa mm. kasteluveden kulutuksen ja lannoitetarpeen väheneminen. Bioarvolantahankkeen aikana muodostui kaksi toimijaverkostoa, mukana oli useita yrityksiä ja yksi uusi yritys perustettiin.

Bio-AIKO -hanke sai jatkoaikaa 30.6.2018 saakka. Hankkeen tavoitteena oli mm. selvittää biotalouden tarjoamia mahdollisuuksia uusien innovaatioiden liiketoimintaan. Hankkeen aikana muodostui verkostoryhmä, jossa on mukana useita yrityksiä ja yliopisto, sekä perustettiin kaksi yritystä aurinkovoimalan rakentamiseksi ja aurinkopaneelien telineiden valmistamiseksi.

Marina Masterplan -hanke päättyi 30.4.2018. Hankkeen aikana valmistui Marinan alueen Masterplan -suunnitelma, joka toimii pohjana alueen tulevalle suunnittelulle, toimijahaulle, markkinoinnille ja tonttimyynnille. Hankkeen aikana suunniteltiin jatkotoimenpiteet ja aikataulus.

Tuottava rannikkoseutu (Kalajoki päähallinnoijana, Raahen osatoteuttajana)

Tuottava rannikkoseutu -hanke käynnistyi rekrytointien jälkeen. Hankkeen yritysasiantuntija suuntasi työpanostaan konkreettiseen työhön yritysten tuotannon, laadun ja ympäristöasioiden kehittämisessä. Yrityskehittäjän toimesta järjestettiin alueella ajankohtaistilaisuuksia liittyen ISO9001 ja ISO45001-järjestelmiin, sisäiseen auditointiin ja alueen suurhankkeiden alihankintamahdollisuuksiin. Hankkeen konkreettisiin toimenpiteisiin osallistui 29 yritystä, lisäksi koulutuksiin ja seminaareihin osallistuneet. Hankkeessa on haettu aktiivisesti uusia palveluja ja kokeiltu uusia palvelumalleja yrityskehittämiseen. Laatupäälliköiden työpajamallia on kokeiltu hankkeen aikana erittäin hyvin tuloksin.

Kalajoen sataman tutkimushanke sai maakunnan kehittämisrahoituksen satama-altaan pohjatutkimukseen. Hankeaika oli 31.12.2018 saakka, mutta sääolosuhteet estivät tutkimuksen suorittamisen loppuun saakka. Tutkimuksen loppuun suorittamiseksi hankkeelle haettiin jatkoaikaa 28.2.2019 saakka.

Muistamiset

Kalajoen vuoden 2018 yritykseksi valittiin Silta-Asennus Mäkelä Oy ja Matkailumajakan 2018 sai Suomen Keskusvaraamo Oy.

Talousarviotavoitteiden toteuma

Strategia-pää-määrä	Elinvoimankehittäminen	Strategia-tavoite	Kalajoki on Pohjois-Pohjanmaan eteläosan ja Keski-Pohjanmaan houkuttelevin asuinpaikka ja työskentely-ympäristö
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus	

Invest in Kalajoki -sijoittumispalvelut kotimaisille ja kansainvälisille toimijoille	Sijoittumispalveluja on markkinoitu Repolan tehdasalueelle, satamaan, matkailukeskukseen, kaupan toimitiloihin sekä biotaloushankkeisiin ja Hanhikiven toimintaympäristöön liittyville toimijoille sekä yrityspalvelukeskuksen, Kalajoen Hiekkasärkät Oy:n ja Kalajoen Satama Oy:n toimesta. Repolan halliin sijoittumista varten kontaktoitiin useita konepaja- ja metallialan yrityksiä.					
Mittari						
Kalajoelle sijoittuneet uudet yritykset/toimipisteet	edellinen arvo	4,00	tavoite arvo	2,00	toteuma arvo	18,00
Mittari						
Yrityskontaktit, kpl	edellinen arvo		tavoite arvo	100,00	toteuma arvo	52,00
Talousarviotavoite			Tilannekuvaus			
Kalajoen markkinointi ja myynti alueen tuleville asukkailla ja työntekijöitä palkkaaville kotimaisille ja kansainvälisille yrityksille		<p>Muuttoa suunnittelevia henkilöitä on kontaktoitu / tavattu yli 400 kertaa vuoden aikana. Muuttamista suunnittelevat ovat olleet Suomesta, Venäjältä, Ruotsista, Intiasta, Liettuasta, Sveitsistä, Tšekistä ja Skotlannista. Muuttajapalvelussa olleista henkilöistä on konkreettisesti muuttanut Kalajoelle vuoden aikana noin 40 asukasta. Toukokuussa järjestettiin Kodiksi Kalajoki -tapahtuma yhteistyössä kiinteistövälittäjien ja rakennusliikkeiden kanssa, tapahtumassa noin 60 henkilöä kiinnostunut tonteista tai muuttamisesta Kalajoelle. Fennovoiman kuntapäivillä tavattiin noin 150 potentiaalista muuttajaa. Suurhankeinfoon osallistuttiin Oulussa, josta saatiin viisi muuttajakontaktia. Kansainvälinen iltapäivä toukokuussa onnistui hyvin, tapahtumassa noin 4-500 kävijää ja useita muuttajapalvelun asiakkaita. Asuntosijoittamisen ilta järjestettiin kesäkuussa, mukana 20 asiasta kiinnostunutta. Suurhankeinfosta Raahesta saatiin 10 kontaktia. Energiames- sus syyskuussa, joista suoria kontakteja asumiseen liittyen noin 30. RSA-messut Kokkolassa syyskuussa, osastolla kontaktoitiin noin 400 henkilöä. Fennovoiman Asuntopäivä Helsingissä lokakuussa, kontaktoitiin noin 80 tulevaa muuttajaa. Hanhikiveen liittyvien yritysten eri osastojen vierailuja on järjestetty syksyn aikana noin 80 hengelle. Muuttajapalveluja ovat käyttäneet myös alueelle sijoittuvien uusien yritysten työntekijät muuttamisen yhteydessä. Toteutettu www.kodiksikalajoki.fi -sivusta suomeksi ja englanniksi sekä Kodiksi Kalajoki -esite (FIN, RUS, ENG). Facebookissa yhteensä 286 julkaisua, joista suoraan asukasmarkkinointiin liittyviä 70 kpl. Nämä julkaisut on nähnyt yhteensä yli 270.000 henkilöä. Videoblogien julkaisu on aloitettu, tuoneet hyvin kävijöitä sivustoille. Osallistuttu Pohjanmaan Suurmessuille tonttimarkkinoinnin merkeissä. Järjestetty useita osastokoh- taisia vierailuja ja kuntaesittelyitä Hanhikivihankkeeseen liittyen. Lisäksi on ollut aktiivista yhteistyötä alueen kiinteistövälittäjien kanssa.</p>				
Mittari						
Työllistävien yritysten kontaktit, kpl	edellinen arvo		tavoite arvo	20,00	toteuma arvo	18,00
Mittari						
Muuttoa suunnittelevien kontaktit, kpl	edellinen arvo		tavoite arvo	150,00	toteuma arvo	400,00
Talousarviotavoite			Tilannekuvaus			

Lähienergiaklusteri Kalajoelle	Bioarvolantahankkeessa oli konkreettisina toimijoina viisi yritystä, mukana myös viisi sidosryhmää mm. Luke, BSAG, Stora Enso ja Profur. Kasvualustan kehittämistyötä ja liiketoiminnan kehittämistä on jatkettu aktiivisesti yrityksen puitteissa. BioAIKOssa mukana viisi omistajayritystä ja kuusi sidosryhmää mm. VTT, Luke, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Oulun Yliopisto ja BSAG. Toimintaympäristön ja liiketoiminnan kehittämistyötä on tehty aktiivisesti. Molemmissa kokonaisuuksissa on mukana useita asiantuntijoita eri organisaatioista. Biotalousrahoituksia ei varsinaisesti saatu vuonna 2018, mutta kiertotalouteen liittyviä yrityksiä perustettiin 2 kpl, nämä haavat yrityskohtaiset rahoitukset omiin hankkeisiinsa.					
Mittari						
Biotalousrahoitukset, €	edellinen arvo		tavoite arvo	500 000,00	toteuma arvo	
Mittari						
Biotaloushankkeiden verkostotoimijat, kpl	edellinen arvo		tavoite arvo	15,00	toteuma arvo	23,00
Mittari						
Biotalous kärkehankkeet, kpl	edellinen arvo		tavoite arvo	3,00	toteuma arvo	4,00
Talousarviotavoite			Tilannekuvaus			
Toimistohotellin tilojen valmistuminen ja toiminnan käynnistyminen			Toimistohotellin Kalajoelle sopivan toimintamallin konsepti- ja tilasuunnitelma ja kannattavuuslaskelmat on hankittu Kalajoenseudun palveluliiketoiminnan kehittämishankkeen kautta. Toimistohotellia on markkinoitu mm. alueella järjestetyissä PopUpHUB -tilaisuuksissa ja eri yhteistyökumppaneille tapaamisten yhteydessä. Syksyllä käynnistettiin markkinoiden tutkiminen ja tavoitteena oli löytää tulevaa toimintaa pyörittävä taho. Toimistohotellin markkinaselvitys valmistui. Mahdollisten toimijatahojen kanssa on neuvoteltu mahdollisesta operointitoiminnasta. Yleinen kiinnostus toimistohotellityypistä mallia kohtaan on kasvanut. Mahdollinen toiminnan aloitus siirtyy vuodelle 2019, mikäli toiminnan vetämiseen löytyy operattoritaho.			
Talousarviotavoite			Tilannekuvaus			
Uusien yritysten perustaminen yrityshautomotoiminnan kautta			Kalajoelle perustettiin vuoden aikana 72 uutta yritystä. Lisäksi alueelle on sijoittunut useita jo olemassa olevien yritysten toimipisteitä. Suunnitteilla on merkittäviä bio- ja kiertotalouden hankkeita, joiden edistämiseen tehdään töitä. Vuoden 2018 aikana yrityksen perustamista suunnittelevien asiakkaiden joukossa on näkynyt merkittävästi aktiivimallin aiheuttama paine.			
Mittari						
Hautomoyritysten työntekijämäärä	edellinen arvo		tavoite arvo	20,00	toteuma arvo	16,00
Mittari						
Yrityshautomoon osallistuvat henkilöt	edellinen arvo		tavoite arvo	30,00	toteuma arvo	35,00
Mittari						
Yrityshautomon kautta perustetut yritykset	edellinen arvo		tavoite arvo	20,00	toteuma arvo	12,00
Talousarviotavoite			Tilannekuvaus			

Yritysk kehittämisen uusien työkalujen ja prosessien kehitystyö ja toteutus	Vuoden aikana yritysasiantuntijoiden asiakkaana on ollut Kalajoella 220 yritystä tai yrityksen perustajaa, joista 33 % on uusia asiakkuuksia ja 67 % aiemmin palveluja käyttäneitä asiakkaita. Erilaisia toimenpiteitä on yrityksille toteutettu 242 kpl. Toimenpiteistä 35 on ollut yrityksen perustamiseen liittyviä, neljä omistajanvaihdoksiin liittyviä, 65 rahoitukseen liittyviä, 114 erilaisiin kehittämistoimenpiteisiin liittyviä, 14 lupa-asioihin liittyvää ja 22 toimitiloihin liittyviä. Toimenpiteistä johtuvien työpaikkojen mahdollisen kasvun tarkkaa määrää on vaikea kerätä, mutta varmuudella työpaikkoja asiakasyrityksissä on syntynyt 25 kpl toimenpiteiden johdosta.					
---	---	--	--	--	--	--

Mittari

Uudet työpaikat	edellinen arvo		tavoite arvo	25,00	toteuma arvo	25,00
-----------------	----------------	--	--------------	-------	--------------	-------

Mittari

Kehittämistoimenpiteet, kpl	edellinen arvo		tavoite arvo	40,00	toteuma arvo	20,00
-----------------------------	----------------	--	--------------	-------	--------------	-------

Mittari

Osallistuvat yritykset, kpl	edellinen arvo		tavoite arvo	50,00	toteuma arvo	36,00
-----------------------------	----------------	--	--------------	-------	--------------	-------

Talousarviotavoite**Tilannekuvaus**

Yritysten toimitilaratkaisujen selvittäminen ja toteutus, tulevan toimintamallin selvittäminen maakuntauudistus huomioiden	Keskustan kauppakeskus Merta avattiin 3.5.2018, ensimmäisen kerroksen kauppakerrokseen sijoittui viisi yritystä, joista kaksi kokonaan uutta toimijaa Kalajoella. Syyskuussa avattiin kulttuurikeskuksen tilat, joihin sijoittui yksi uusi yritys. Vuoden vaihteessa keskustan alueella oli muutama isompi liiketila vapaana. Toimitilamahdollisuuksia on selvitelty loppuvuoden aikana erityisesti keskustan toimistotilojen, konepaja-alan yrityksen, satama-alueelle ja matkailualueelle mahdollisesti sijoittuville yrityksille.					
--	--	--	--	--	--	--

Mittari

Keskustan tyhjien liiketilojen määrä %	edellinen arvo		tavoite arvo	10,00	toteuma arvo	12,00
--	----------------	--	--------------	-------	--------------	-------

Mittari

Keskustan elinvoimaluku	edellinen arvo		tavoite arvo	3,90	toteuma arvo	3,41
-------------------------	----------------	--	--------------	------	--------------	------

Mittari

Uudet yritystoimitilat, m2	edellinen arvo		tavoite arvo	13 000,00	toteuma arvo	14 000,00
----------------------------	----------------	--	--------------	-----------	--------------	-----------

Strategia-pää-määrä	Elinvoimankehittäminen	Strategia-tavoite	Luodaan keskustasta ja taajamista entistä elinvoimaisempia kohtaamispaikkoja			
----------------------------	-------------------------------	--------------------------	--	--	--	--

Talousarviotavoite**Tilannekuvaus**

Katveen alueen kehittäminen	Katveen alueelle on suunnitteilla Asunto Oy Kalajoen Kompassi, joka on parhaillaan hanketta eteenpäin vievän tahon yhteistyökumppanilla ennakkomarkkinoinnissa. Yhteistyökumppanin kanssa on järjestetty yksi toimijatilaisuus Kalajoella ja toimijat ovat esitelleet kohdetta useaan kertaan paikan päällä. Ensimmäisen kerroksen liiketiloja on markkinoitu kaupungin toimitilamarkkinoinnin kautta suoraan toimijoille. Järjestetty asutussijoittamisen tilaisuus rakennushankkeiden edustajille ja kiinnostuneille sijoittajille. Markkinoitu kaikkia ennakkomarkkinoinnissa olevia kohteita Kalajoelle asumista suunnitteleville.					
-----------------------------	--	--	--	--	--	--

Mittari

Toimijakontaktien määrä, kpl	edellinen arvo		tavoite arvo	15,00	toteuma arvo	8,00
------------------------------	----------------	--	--------------	-------	--------------	------

Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Kauppa- ja kulttuurikeskuksen käynnistyminen	Kauppakeskus Merta avattiin 3.5.2018 kaupan toimijoiden kanssa yhteisesti järjestetyn avajaistilaisuuden jälkeen. Kulttuuritilojen toiminnan yhteistyöneuvotteluja käytiin ja sopimus muutaman toimijan kanssa allekirjoitettiin. Kevään aikana kulttuuritiloihin haettiin kahvilayrittäjää, mutta hakemuksia ei saapunut. Ensimmäisen toimintavuoden ajaksi päätettiin kahvilatoiminnot järjestää kaupungin työ- ja toimintapalvelujen kautta. Myös catering-palvelujen kilpailutus toteutettiin. Syyskuussa järjestettiin kauppa- ja kulttuurikeskuksen yhteisavajaiset viikonlopun kestoisena tapahtumana. Kulttuuritilojen yhteistyökumppaneiden ja tapahtumajärjestäjien kokoamisesta vastasi KalajokiAkademia. Yhteistyöhön on lähtenyt useita tahoja mukaan.					
Mittari						
Kulttuuritilojen yhteistyösopimukset	edellinen arvo		tavoite arvo	5,00	toteuma arvo	5,00
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Keskustan kehittämistoimien toteutus ja jatkosuunnittelu yrittäjäyhdistyksen ja muiden toimijoiden kanssa	Keskustan kaupan yhteistapahtumia ovat olleet mm. Ystävänpäivän tempaus, Outlet-myymlä, Katiska-kauppatapahtuma, Kodiksi Kalajoki-tapahtuma ja joulunavaus. Keskustan kehittämistoiminnan, kaupungin imago-markkinoinnin ja matkailun yhteismarkkinoinnin osalta kokoonnutaan yhteiseen palaveriin kuukausittain markkinointiasioiden äärellä. Kalajoen Yrittäjät ry:n ja kaupungin yhteinen kehittämishanke sai rahoituspäätöksen Rieska-Leaderistä aivan vuoden lopussa ja toiminta käynnistyi. Uusi hanke kehittää Kalajoen keskustoja ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä.					
Mittari						
Tapahtumat (kpl)	edellinen arvo	10,00	tavoite arvo	10,00	toteuma arvo	11,00

Henkilöstö elinkeinojohtaja, kaksi yritysasiantuntijaa, turkistalousneuvoja.

Henkilömäärä ja henkilötyövuodet

Elinkeinopalvelut	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Vakinaiset	5	4	4	4	3
Määräaikaiset		1	2	1	1
Sijaiset			1		
Työllistetyt					
Yhteensä	5	5	7	5	4
HTV	8,13	5	5,87	5,78	4,43

KEHITTÄMISPALVELUT ELINKEINOPALVELUT KÄYTTÖTALOUS	Ed. tp	TA	TA- muutok- set	TA muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poik- keama	Muutos % ed tp
Määrätavoitteet							
Yrityskanta kpl *	943	963		963	962	-1	2,0
Työpaikkamäärä*	4 541	4 700		4 700	4 503	-197	-0,8
Työpaikkarakenne % (mies- /naistyöpaikat)	56/44	54/46		54/46	56/44		
Perustetut yritykset kpl	73	40		40	72	32	-1,4
Uudet omistajanvaihdos- prosessit	15	20		20	5	-15	-66,7
Kalajoelle siirtyneet yritykset	4	2		2	18	16	350,0
Yritystuet €	1 059 000	500 000		500 000	155 990	-344 010	-85,3
Yritystilaisuudet/koulutukset kpl	11	10		10	27	17	145,5
Yritystilaisuudet/koulutus hlöä	820	300		300	598	298	-27,1

* Yrityskanta on toisen neljänneksen tieto vuodelta 2018.

** Työpaikkamäärä on viimeisimmän Tilastokeskuksen ilmoittaman tiedon mukaan vuodelta 2016.

ELINKEINOPALVELUT (Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeaa- ma	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	225 922	321 069	0	321 069	240 635	-80 434	6,5 %
TOIMINTAKULUT	-946 128	-1 036 513	0	-1 036 513	-931 456	105 057	-1,6 %
Toimintakate	-720 206	-715 444	0	-715 444	-690 820	24 623	-4,1 %
Vuosikate	-720 206	-715 444	0	-715 444	-690 820	24 623	-4,1 %
Tilikauden tulos	-720 206	-715 444	0	-715 444	-690 820	24 623	-4,1 %
LASKENNALLISET ERÄT	-2 117	0	0	0	-8 835	-8 835	317,4 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-722 322	-715 444	0	-715 444	-699 656	15 788	-3,1 %

ELINKEINOPALVELUT (Ulkoinen,Sisäinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeaa- ma	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	226 232	321 069	0	321 069	240 802	-80 267	6,4 %
TOIMINTAKULUT	-979 159	-1 058 285	0	-1 058 285	-961 548	96 738	-1,8 %
Toimintakate	-752 927	-737 216	0	-737 216	-720 746	16 471	-4,3 %
Vuosikate	-752 927	-737 216	0	-737 216	-720 746	16 471	-4,3 %
Tilikauden tulos	-752 927	-737 216	0	-737 216	-720 746	16 471	-4,3 %
LASKENNALLISET ERÄT	-2 117	0	0	0	-8 835	-8 835	317,4 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-755 044	-737 216	0	-737 216	-729 581	7 635	-3,4 %

MAASEUTUPALVELUT

Maaseutuelinkeinojen kehittäminen

Toiminta-ajatus

Maaseutupalvelut toteuttaa maksajavirastotehtäviä KaSi-yhteistoiminta-alueella. Maksajavirastotehtävät järjestetään Maaseutuviraston kanssa allekirjoitetun maksajavirastosopimuksen mukaisesti sopimuksessa asetettujen palvelutavoitteiden sekä muiden edellytysten mukaisesti. Näihin kuuluvat mm. tuenhakijoiden riittävä koulutus, hakemusten, maksujen ja takaisinperintöjen käsittely annettujen määräaikojen puitteissa. Maksajavirastotehtävien lisäksi maaseutupalvelut vastaavat maaseudun ja kylien kehittämisestä toimialueellaan, johon kuuluvat Alavieskan, Merijärven, Pyhäjoen ja Siikajoen kunnat sekä Raahen ja Kalajoen kaupungit.

Kuvaus vuoden toiminnasta ja määrärahojen riittävydestä

Keskeiset onnistumiset

Viljelijätukiin liittyviä koulutuksia järjestettiin kaikissa yhteistoiminta-alueen kunnissa. Tukiehtomuutosten lisäksi painopisteenä oli sähköinen asiointi niin kartta-asioissa kuin varsinaisen tukihakemuksen osalta. Sähköisen asioinnin painopiste onnistui hyvin, sähköinen asiointi päätukihaun osalta YTA-alueella on kehittynyt seuraavasti:

	2017		2018	
	kpl	%	kpl	%
Alavieska	123/128	96 %	122/125	98 %
Kalajoki	294/311	95 %	288/299	96 %
Merijärvi	53/57	93 %	48/55	87 %
Pyhäjoki	97/103	94 %	95/99	96 %
Raahe	163/186	88 %	160/182	88 %
Siikajoki	197/219	90 %	194/215	90 %
Koko YTA	927/1004	92 %	907/975	93 %
Koko Suomi		92 %		93 %

Kpl-sarakkeessa ensimmäinen luku on sähköisesti palautetut hakemukset ja toinen luku on hakemukset yhteensä päätukihaussa.

Viljelijätukia maksettiin vuonna 2018 koko yhteistoiminta-alueella 49 280 898 €. Tästä Kalajoen osuus oli 15 348 438 €. Kalajoen yhteistoiminta-alue oli vuonna 2018 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusalueen suurin tuen maksaja. Suurimpia maksettuja tukia olivat:

	Kalajoki	YTa - alue
Luonnonhaittakorvaus	4 149 622	14 364 920
Perus- ja viherryttämistuki	2 742 998	9 642 004
Maidon tuotantotuki	2 360 750	6 520 506
Ympäristökorvaus	1 698 121	5 462 283
Pohjoinen kotieläintuki	1 686 528	4 658 534

Hankkeet

Kylätoiminta / valokuituverkot vetämään

Valokuituverkot vetämään -hankkeelle saatiin jatkoaikaa siten, että hanke päättyi 31.12.2018. Hankkeen infotilaisuuksia järjestettiin hankeaikana 39 kpl ja niihin osallistui 809 henkilöä. Hankkeessa saatiin rekrytoitua 48 kyläkohtaista aktivaattoria, jotka tekivät aktivointia 506 tuntia. Infotilaisuuksien lisäksi projektityöntekijä tiedotti hankkeesta vuonna 2018 erilaisissa tapahtumissa mm. Rautioviikoilla, Energiamesseilla, Raumankarin markkinnoilla sekä Parhalahtipäivillä Pyhäjoella.

Verkon suunnittelun karttapohjainen suunnitteluohjelmisto sekä ennakkotilaajien kehittämisen karttanäkymä -ohjelmistot saatiin käyttöön vuodenvaihteessa 2017-2018. Keväällä 2018 toteutettiin infokirjekampanja alueen kotitalouksille. Tällä tiedotettiin hankkeesta ja sen tavoitteista. Infokirjeen mukana olevan ennakkositoumuslomakkeen pystyi palauttamaan joko palautuspisteisiin (18 kpl) tai hankkeen toimipisteeseen. Infokirjekampanja uusittiin syksyllä 2018.

Ennakkoon valokuidusta kiinnostuneiksi ilmoittautui 2.108 kiinteistöä, joista asuinkiinteistöjä oli 1.870 kpl, maatiloja 131 kpl, yritysikiinteistöjä 29 kpl ja rivi-/kerrostaloja sekä muita kiinteistöjä 78 kpl. Tietoa valokuidun hyödyistä ja nopeudesta on saatu välitettyä alueen asukkaille ja yrityksille. Jatkossa hankealueen kunnat ja kaupungit vastaavat valokuidun edistämisestä hankealueella. Kunnat ovat valinneet kuituverkon rakentamisesta vastaavat toimijat. Kaikissa hankealueen kunnissa on tehty päätökset valokuidun rakentamisesta mikäli toteutukseen saadaan valtion tukea.

Aiko-sesonkityövoimahanke

Maaseutustrategian valmistelun yhteydessä nousi tuottajajärjestöjen esittelytilaisuudessa esiin tavoitteeksi ammattimaisen lisätyövoiman saatavuuden turvaaminen. Maatilat käyttävät enenevässä määrin tilan ulkopuolista lisätyövoimaa. Tähän lisätyövoiman ja sesonkityövoiman osaamisen ja saatavuuden turvaamiseen haettiin Pohjois-Pohjanmaan liitolta AIKO-rahoitusta ja myönteinen rahoituspäätös saatiin lokakuussa 2018. Vuoden 2018 puolella ehdittiin pyytää tarjouspyynnöt hankkeen toteuttamisesta.

Maaseudun kehittäminen

Maaseutustrategia

Vuoden 2018 aikana valmisteltiin Kalajoen maaseutustrategiaa. Virkamiesvalmistelun lisäksi maaseututoimikunta on työstänyt strategiaa vuoden 2018 aikana neljässä kokouksessa. Maaseutustrategiaan pyydettiin kommentteja Kalajoen tuottajayhdistyksiltä ja kyläyhdistyksiltä. Kommenttipyyntöjen lisäksi maaseutustrategia esiteltiin yhteisesti kaikille Kalajoen tuottajayhdistyksille. Maaseutustrategian lähtökohtana oli valmistautua alueuudistukseen siten, että käytännön toimet maaseutuasumisen ja maaseudun kehittämisen osalta toimivat myös alueuudistuksen jälkeisessä tilanteessa.

Maaseutustrategia käsiteltiin luottamustoimielimissä samassa tahdissa kuntastrategian kanssa. Ennen maaseutustrategian lopullista hyväksymistä strategia esiteltiin myös kaupunginvaltuustolle, joka hyväksyi maaseutustrategian talousarviokokouksen yhteydessä joulukuussa 2018.

Kylien toiminta-avustukset

Kyliä toiminta-avustukset suunnattiin yleisavustuksen lisäksi aktivoimaan kyliä järjestämään kylillä toimintaa, tapahtumia ja tilaisuuksia. Lisäksi avustettiin pienimuotoisia investointeja. Kyläavustuksia maksettiin vuonna 2018 yhteensä 22 481 €.

Muistamiset

Kalajoen vuoden 2018 maaseutuyritykseksi valittiin Lauri Juolan maatila.

Määrärahojen riittävyys

Maaseutupalveluiden toiminta järjestettiin määrärahojen puitteissa.

Lomituspalvelut

Toiminta-ajatus

Lomituspalvelujen hallinnosta vastaa Mela, joka antaa varat maatalouslomitukseen täysimääräisenä ja hallinnon kustannuksiin laskennallisena lomitettujen päivien perusteella. Kalajoki hallinnoi lomituspalveluja neljän kunnan alueella; Kalajoki, Pyhäjoki, Alavieska ja Merijärvi. Lomituspalvelut järjestetään taloudellisesti ja tehokkaasti koko paikallisyksikön alueella. Palvelut järjestetään lomituspalvelulain mukaisesti turvaten yrittäjien oikeudet tasapuolisesti. Lomittajia palkataan tarpeellinen määrä joko vakinaiseen tai tilapäiseen työsuhteeseen.

Kuvaus toiminnasta ja määrärahojen riittävydestä

Vuonna 2018 lomituspalveluja käytettiin seuraavasti: Vuoden aikana lomitettiin vuosilomia yhteensä 8.924 ja sijaisapua 5.757 päivää. Vuosiloman käyttöaste oli noin 95 %. Sijaisapua käytti 127 ja vuosilomaa 363 yrittäjää. Vuosilomaa lomitettiin 24.58 pv/yrittäjä, Melan tavoite oli 25.5 pv. Sijaisapua yrittäjää kohden käytettiin 45.33 päivää ja toteutumisaste noin 95 %.

Tuettua maksullista lomituspäivää on käytetty 14.257 tuntia eli 2.087 päivää. Tätä lomitustuotoa käytti yhteensä 221 yrittäjää. Täysin maksullista lomitusta käytti 21 yrittäjää, yhteensä 542 tuntia ja 79 päivää. Täysin maksullinen lomitus ei kerrytä hallintorahaa. Itse järjestetyn lomituksen piirissä on ollut tiloista 1,86 % eli 4 tilaa/8 yrittäjää.

Tarhaajien lomituspalvelut

Vuonna 2018 vuosilomaoikeus oli 18 päivää ja lisävapaata oli käytettävissä 120 tuntia tarhaajaa kohden ja siitä perittävä maksu 6,59 €/tunti. Toimintaa oli seuraavasti: Lomaoikeus myönnettiin 46 tarhaajalle. Itse järjestetyn lomituksen hakeneista valitsi 17 tarhaajaa ja 29 tarhaajaa valitsi kunnallisen lomituksen. Lomituspäiviä kertyi seuraavasti:

Itse järjestetty: Vuosilomaa 251 pv ja 1.860 tuntia. Lisävapaata 840 tuntia (107 pv). Käyttäjiä vuosilomassa 16 henkilöä ja lisävapaassa 7 henkilöä.

Kunnallinen: Vuosilomaa 385 pv ja 2.539 tuntia. Lisävapaata 1.211 tuntia (173 pv). Käyttäjiä vuosilomassa 23 henkilöä ja lisävapaassa 14. Kaikki lomituspäivät yhteensä 17.763 pv.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Talousarvion mukaiset maksutulot maatalouslomituksessa ylittyivät noin 30 % ja tarhalomituksessa noin 18 %. Toimintakulut pysyivät talousarvion puitteissa ja toteutuma kustannuspaikoittain jakautuu hallintoon 95,8 %, maatalouslomitukseen 95 % ja tarhalomitukseen 117 %.

Lomituspäivän nettohinnaksi vuonna 2018 tuli noin 179 € ja lomitustunnin hinnaksi noin 26,80 €. Se jää alle täysin maksullisen lomituksen tuntihinnan, joka oli 35,46 €/tunti.

Laadullisten tavoitteiden toteutuminen

Vuonna 2018 tehtiin vuosittainen oma asiakaspalautekysely tiloille ja se pohjautui Melan antamaan valtakunnalliseen tulokorttiin.

Melan tavoite valtakunnalliseksi keskiarvoksi oli 4. Vastanneita oli 49 % tiloista.

Talousarviotavoitteiden toteuma

Strategia-pää-määrä	Elinvoimankehittäminen	Strategia-tavoite	Sote- ja maakuntahallintouudistuksessa tavoitellaan aluetuotantomallia, jossa Kalajoki on yksi vahva tuotantopaikka
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus	
Maakuntauudistuksessa Kalajoella vahva maaseutupalveluiden yksikkö		Maakuntauudistuksen työryhmyöskentely on jatkunut. Valmistelussa on edetty koetalousarvion laatimisvaiheeseen.	

Strategia-pää-määrä	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Järjestetään palvelut laadukkaasti ja kustannustehokkaasti			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Lomituspäivän keskimääräinen hinta		Lomituspäivän hinta nousee vuosittain kun kustannukset ja kulut kokonaisuudessaan nousevat. Henkilöstön määrä sekä poissaolojen, lähinnä sairaspöissaolojen määrä vaikuttaa päivän hintaan. Tavoite on että hinta pysyy kohtuullisena maan keskiarvoon verrattuna. Melan toimesta päivän hinnasta tehdään vertailuja eri tavoin; Bruttohinta, nettohinta sekä päivänhinta ilman matkakuluja. Tämä on arvio tämän hetkisillä tiedoilla nettohinnasta.				
Mittari						
Lomituspäivän nettohinta (€) Kalajoella	edellinen arvo	180,00	tavoite arvo	182,00	toteuma arvo	195,00

Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Lomituspäivän keskimääräinen pituus		Lomituspäivän keskimääräinen pituus on pysynyt kohtuullisena ja jäi hie-man alle arvion. Vuosilomassa päivän pituus oli 6.77 h / päivä ja sijais-avussa 7.02 tuntia. Tämä on Melan antamien ohjeiden ja tavoitteiden mukaan myös oikeassa suhteessa.				
Mittari						
Lomituspäivän pituus	edellinen arvo	6,70	tavoite arvo	6,85	toteuma arvo	6,89

Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Maatalousyrittäjien lomituspäivien määrä		Lomittaja tilanne vuoden 2018 aikana oli aiempia vuosia tiukempi ja se vaikutti lopputulokseen. Henkilöstöä on lähtenyt muihin tehtäviin ja lisäksi yrittäjien sairaslomapäivät ovat vieneet osan lomittajien työajasta. Vuosilomia siirtyy seuraavalle vuodelle. Lisäksi muutama yrittäjä lopetti tilanpidon kesken vuoden ja lomapäivät jäivät käyttämättä.				
Mittari						
Vuosilomapäivien määrä per yrittäjä (ka.)	edellinen arvo	24,95	tavoite arvo	17,33	toteuma arvo	24,61

Talousarviotavoite		Tilannekuvaus	
Tarhaajien lomituspäivien määrä		Myönteisen lomapäätöksen saaneita tarhaajia oli vuonna 2018 46 henkilöä. Vuosilomaa käytti 39 henkilöä, yhteensä 636 päivää. Päivien määrä prosentteina on noin 77 % oikeuksien määrästä. Lisävapaata käytti 21 tarhaajaa yhteensä 2051 tuntia. Tämä on n. 37 % myönnettyistä oikeuksista.	

Strategia-pää-määrä	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Kehitetään kunnan toimintaprosesseja sekä kuntalaisen sähköistä asiointia
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus	

Maaseudun kehittämisen strategia	Maaseutustrategia tavoitteineen ja toimenpiteineen on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 17.12.2018. Maaseutustrategian toimenpiteet tulevat olemaan maaseudun kehittämisen painopisteinä tulevina vuosina.					
Mittari						
Maaseudun kehittämishankkeiden kappalemäärä	edellinen arvo		tavoite arvo	2,00	toteuma arvo	1,00
Talousarviotavoite			Tilannekuvaus			
Sähköisen asioinnin edistäminen	Päätukihaussa jätettiin Kalajoen osalta tukihakemuksia 299 kpl. Koko hallinnoitavan yhteistoiminta-alueen hakemusmäärä päätukihaussa oli 975 kpl. Kalajoen osalta sähköisten tukihakemusten osuus kasvoi edellisvuodesta (94 %) 96 %:iin Yhteistoiminta-alueen osalta sähköisten tukihakemusten osuus kasvoi edellisvuodesta (92 %) 93 %:iin					
Mittari						
Sähköisten tukihakemusten osuus %	edellinen arvo	94,00	tavoite arvo	96,00	toteuma arvo	96,00
Talousarviotavoite			Tilannekuvaus			
Valokuituverkko - hankkeella aktivoidaan kuntalaisia riittävästi, että alueelle saadaan paremmat tietoliikenneyhteydet	Kalajoen, Alavieskan, Merijärven, Pyhäjoen ja Raahen alueilla päätettiin vuoden 2018 loppuun mennessä kuituverkkojen rakentamisesta, mikäli toiminnan taloudellisen kannattavan edellytykset täyttyvät. Tämän selvittäminen toteutuu vasta myöhemmin, kun varsinainen kuituliittymien myynti aloitetaan. Kalajoelta kerättiin valokuituhankkeen päättymiseen mennessä yli 900 ennakkositoumusta. Kalajoen kaupunki antoi valokuituverkon toteutuksen Kalajoen Lämpö Oy:n tehtäväksi, mikäli yhtiö katsoo liiketoiminnassa olevan kannattavan toiminnan edellytyksiä. Kalajoen Lämpö Oy perusti Kalajoen Kuitu Oy:n toteuttamaan hanketta.					
Mittari						
Valokuituverkon rakentamishankkeiden määrä	edellinen arvo		tavoite arvo	2,00	toteuma arvo	5,00

KEHITTÄMISPALVELUT MAASEUTUPALVELUT KÄYTTÖTALOUS	Ed. tp	TA	TA- muutok- set	TA muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp
Määrätavoitteet							
Maaseutuelinkeinojen kehittäminen							
Korkotukilainat, Kalajoki €	3 564 584	4 000 000		4 000 000	2 550 404	-1 449 596	-28,5
Avustukset Kalajoki, €	1 243 721	1 500 000		1 500 000	2 243 589	743 589	
Maataloustulo Kalajoki, €	54 870 000	50 000 000		50 000 000	53 350 000	3 350 000	-2,8
Maataloustulo YTA, €	153 060 000	140 000 000		140 000 000	148 980 000	8 980 000	-2,7
EU- ja kansalliset tuet, Kalajoki €	17 585 423	16 000 000		16 000 000	15 348 438	-651 562	-12,7
EU- ja kansalliset tuet YTA €	52 666 448	50 000 000		50 000 000	49 280 898	-719 102	-6,4
aktiivituloja	1004	950		950	975	25	-2,9
aktiivituloja Kalajoen osuus	311	300		300	299	-1	-3,9
keskim. Tilakoko ha Kalajoki	54,36	53		53	56,46	3	3,9
keskim. Tilakoko ha YTA Kalajoki	60,05	60		60	60,18	0	0,2
SPV-kauppoja Yta Kalajoki	13	12		12	8	-4	-38,5
SPV-Kalajoki	3	6		6	0	-6	-100,0
Lomitus							
lomitetut päivät	18 502	18 900		18 900	17 763	1 137	-100,0
Laatutavoitteet							
asiakastytyväisyys	96 %	1		1	95 %	0	-1,0
Taloudellisuus							
lomituspäivän bruttohinta	180	182		182	195	13	8,3
Vaikuttavuus						0	
toteutumisaste	96 %	1		1	95 %	0	-1,0
Toiminnan kysyntä- / laajuustiedot							
Yrittäjien määrä	447	420		420	409	-11	-8,5

Henkilöstö Maaseutujohtaja, kuusi maaseutuasiamiestä, kolme toimistosiihteriä

Vuonna 2018 lomituspalveluissa henkilöstöä oli seuraavasti: Vastuuhenkilö lomatoimenjohtaja sekä kolme johtavaa maatalouslomittajaa ovat hallinnon henkilöstöä. Vakinaisessa työsuhteessa olevia maatalouslomittajia oli 57 henkilöä 31.12.2018. Pidemmässä määräaikaisissa työsuhteissa oli 15 henkilöä. Lisäksi vuoden aikana on työskennellyt iso määrä tilapäistä työvoimaa. Henkilöstön tarve vaihtelee vuoden aikana paljon kysynnän mukaan, ja siihen pyritään vastaamaan käyttämällä tilapäistä työvoimaa sekä ostopalvelulomittajia saatavuuden mukaan.

Henkilömäärä ja henkilötyövuodet

Maaseutupalvelut	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Vakinaiset	90	87	83	80	71
Määräaikaiset	54	42	43	25	29
Sijaiset		1			
Työllistetyt					
Yhteensä	144	130	126	105	100
HTV	98,39	93,36	90,45	87,87	81,92

MAASEUTUPALVELUT (Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	4 326 746	4 510 005	0	4 510 005	4 206 591	-303 414	-2,8 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	300	0	0	0	2 592	2 592	763,7 %
TOIMINTAKULUT	-4 409 538	-4 629 375	0	-4 629 375	-4 355 164	274 210	-1,2 %
Toimintakate	-82 492	-119 370	0	-119 370	-145 981	-26 612	77,0 %
Vuosikate	-82 492	-119 370	0	-119 370	-145 981	-26 612	77,0 %
Tilikauden tulos	-82 492	-119 370	0	-119 370	-145 981	-26 612	77,0 %
LASKENNALLISET ERÄT	-20 209	0	0	0	-34 473	-34 473	70,6 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-102 701	-119 370	0	-119 370	-180 454	-61 084	75,7 %

MAASEUTUPALVELUT (Ulkoinen,Sisäinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	4 334 259	4 510 005	0	4 510 005	4 213 070	-296 935	-2,8 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	300	0	0	0	2 592	2 592	763,7 %
TOIMINTAKULUT	-4 503 083	-4 701 668	0	-4 701 668	-4 460 812	240 857	-0,9 %
Toimintakate	-168 524	-191 663	0	-191 663	-245 150	-53 486	45,5 %
Vuosikate	-168 524	-191 663	0	-191 663	-245 150	-53 486	45,5 %
Tilikauden tulos	-168 524	-191 663	0	-191 663	-245 150	-53 486	45,5 %
LASKENNALLISET ERÄT	-20 209	0	0	0	-34 473	-34 473	70,6 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-188 733	-191 663	0	-191 663	-279 623	-87 959	48,2 %

KEHITTÄMISPALVELUT (Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	4 552 668	4 831 074	0	4 831 074	4 447 226	-383 848	-2,3 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	300	0	0	0	2 592	2 592	763,7 %
TOIMINTAKULUT	-5 355 666	-5 665 887	0	-5 665 887	-5 286 620	379 267	-1,3 %
Toimintakate	-802 698	-834 813	0	-834 813	-836 802	-1 988	4,2 %
Vuosikate	-802 698	-834 813	0	-834 813	-836 802	-1 988	4,2 %
Tilikauden tulos	-802 698	-834 813	0	-834 813	-836 802	-1 988	4,2 %
LASKENNALLISET ERÄT	-22 325	0	0	0	-43 308	-43 308	94,0 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-825 024	-834 813	0	-834 813	-880 110	-45 297	6,7 %

KEHITTÄMISPALVELUT (Ulkoinen,Sisäinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	4 560 491	4 831 074	0	4 831 074	4 453 872	-377 202	-2,3 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	300	0	0	0	2 592	2 592	763,7 %
TOIMINTAKULUT	-5 482 242	-5 759 954	0	-5 759 954	-5 422 359	337 595	-1,1 %
Toimintakate	-921 451	-928 880	0	-928 880	-965 895	-37 016	4,8 %
Vuosikate	-921 451	-928 880	0	-928 880	-965 895	-37 016	4,8 %
Tilikauden tulos	-921 451	-928 880	0	-928 880	-965 895	-37 016	4,8 %
LASKENNALLISET ERÄT	-22 325	0	0	0	-43 308	-43 308	94,0 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-943 776	-928 880	0	-928 880	-1 009 204	-80 324	6,9 %

Hyvinvointipalvelut/Sivistyslautakunta

Hyvinvointipalvelut tukevat asukkaiden hyvinvointia ja toimintakykyä sekä kasvua ja oppimista tarjoamalla asiakaslähtöiset, oikea-aikaiset palvelut laadukkaasti ja taloudellisesti. Hyvinvointipalvelut sisältävät varhaiskasvatuspalvelut, opetuspalvelut, Kalajoki Akatemian, kehittämis- ja kansainvälisyysyksikön, sosiaalipalvelut, terveystalot ja ympäristöterveydenhuollon.

HALLINTO

Toiminta-ajatus

Hallinto vastaa organisaation johtamisesta, kehittämisestä ja tiedon tuottamisesta. Hallinnon tehtävänä on mahdollistaa tavoitteiden, vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden onnistuminen sujuvilla ja tehokkailla sisäisillä palveluilla sekä osallistamalla aktiivisesti palveluprosessien kehittämiseen.

Kuvaus vuoden toiminnasta ja määrärahojen riittävydestä

Valmisteilla ollut maakuntauudistusta koski sosiaali- ja terveystalot sekä ympäristöterveydenhuoltoa. Valmistelu työllisti eri tehtävissä olevia, varsinkin esimiehiä. Rannikon simuloinnissa

tehtiin yhteistyötä Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän kanssa. Valmistelutyö hidastui vuoden loppua kohti ja päätös valmistelun lopettamisesta tehtiin maan hallituksessa maaliskuussa 2019.

Henkilöstö:

Hyvinvointipalvelujohtaja, taloussihteeri, hankeasiantuntija, kansainvälisyyskoordinaattori, Manager of International Activities

Hyvinvointipalvelut hallinto *)	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018
Vakinaiset	4	5	6	5	4
Määräaikaiset		1	1	0	1
Sijaiset		2	0	0	0
Työllistetyt	2		0	0	0
Yhteensä	6	8	7	5	5
HTV	4,22	7,23	7,17	4,87	4,74

*) sisältää myös kansainvälisyys- ja kehittämissyksikön tiedot

Sivistyspalvelut hallinto	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018
Vakinaiset	3				
Määräaikaiset	1				
Sijaiset					
Työllistetyt					
Yhteensä	4	0	0	0	0
HTV	4	0	0	0	0

Palvelualueen tavoitteet	TP 2017	TA 2018	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2018	Poikkeama	Muutos % ed. tp
Määrätavoitteet							
Ltk:n kokoukset/Petula	8	10		10	11	1	37,5 %
Käsitellyt asiat/ § Petula	127	140		140	132	-8	3,9 %
Ltk kokoukset Sivla	6	10		10	11	1	83,3 %
Käsitellyt asiat/§ Sivla	75	90		90	120	30	60,0 %
Tak - Hyvinvointipalvelut yhteensä		4		4	4,2	0,2	

HALLINTO

	Ed. tp	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp
ulkoiset							
TOIMINTATUOTOT	79 056	84 500	0	84 500	112 291	27 791	42,0 %
TOIMINTAKULUT	-323 342	-288 280	0	-288 280	-231 971	56 309	-28,3 %
Toimintakate	-244 286	-203 780	0	-203 780	-119 681	84 100	-51,0 %
Vuosikate	-244 286	-203 780	0	-203 780	-119 681	84 100	-51,0 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	-500	0	-500	0	500	0,0 %
Suunnitelman mukaiset poistot	0	-500	0	-500	0	500	0,0 %
Tilikauden tulos	-244 286	-204 280	0	-204 280	-119 681	84 600	-51,0 %
LASKENNALLISET ERÄT	7 881	0	0	0	-1 621	-1 621	-120,6 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-236 405	-204 280	0	-204 280	-121 302	82 979	-48,7 %

HALLINTO- JA TOIMISTOPALVELUT

	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
ulkoiset ja sisäiset							
TOIMINTATUOTOT	432 403	317 686	0	317 686	448 487	130 801	3,7 %
TOIMINTAKULUT	-495 161	-401 975	0	-401 975	-397 198	4 777	-19,8 %
Toimintakate	-62 758	-84 289	0	-84 289	51 289	135 578	-181,7 %
Vuosikate	-62 758	-84 289	0	-84 289	51 289	135 578	-181,7 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	-500	0	-500	0	500	0,0 %
Tilikauden tulos	-62 758	-84 789	0	-84 789	51 289	136 078	-181,7 %
LASKENNALLISET ERÄT	7 881	0	0	0	-1 621	-1 621	-120,6 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-54 876	-84 789	0	-84 789	49 668	134 457	-190,5 %

VARHAISKASVATUS

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuspalveluiden tehtävänä on tukea lasten kasvua, kehitystä, oppimista ja hyvinvointia yhdessä vanhempien kanssa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on suojella ja edistää lasten oikeutta hyvään ja turvalliseen lapsuuteen. Varhaiskasvatus perustuu käsitykseen lapsuuden itseisarvosta, jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella lapsella on oikeus tulla kuulluksi, nähdyksi, huomioon otetuksi ja ymmärretyksi omana itsenään sekä yhteisönsä jäsenenä.

Kuvaus vuoden toiminnasta ja määrärahojen riittävydestä

Toimintavuoden aikana on varhaiskasvatuspalveluissa tehty rakenteellisia muutoksia. Uudet yksityiset päiväkodit avasivat ovensa elokuussa ja päiväkotipaikkoja on nyt riittävästi. Perheille on tarjolla monipuoliset palvelut, erilaisia toimintapaikkoja ja palveluntarpeen tuntimäärien valintamahdollisuuksia.

Suunnitellusti määräaikaisten perhepäivähoitajien työsuhteet päättyivät ja ryhmäperhepäiväkoti Mustikka ja Seilari suljettiin heinäkuun lopussa. Lasten kotihoidontuen pieneneminen on näkynyt niin, että perheet käyttävät oikeutta varata lapselle osa-aikainen varhaiskasvatuspaikka. Tämä näkyy varhaiskasvatukseen osallistuvien alle kouluikäisten lasten määrän kasvuna (6,5%), mutta ei nosta merkittävästi käyttöastetta. Jokaiselle lapselle tehdään henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma.

Vuorohoidon lisääntyminen on nostanut päiväkotia Mäntylän kustannuksia. Maahanmuuttaja lasten määrä ei ole merkittävästi lisääntynyt. Kielenoppimisen tueksi tehtävä S2 – suunnitelma valmistuu alkuvuodesta 2019.

Daisy-toiminnanohjausjärjestelmä on tuonut tehokkuutta palveluohjaukseen. Osa-aikaisen päivähoidon ohjaajan virkaa ei ole täytetty kesäkuun jälkeen. Toimistosihteerin tehtävä on muutettu lokakuun alusta osa-aikaiseksi.

Koululaisten aamu- ja iltapäiväryhmiä on edellisvuotta vähemmän kysynnän vähenemisestä johtuen.

Strategia-pää-määrä	Elinvoimankehittäminen	Strategia-tavoite	Kalajoki on Pohjois-Pohjanmaan eteläosan ja Keski-Pohjanmaan houkuttelevin asuinpaikka ja työskentely-ympäristö			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Järjestetään nykyaikaisia eri tarpeisiin vastaavia varhaiskasvatuspalveluita		Päiväkotipaikkoja on tarpeeseen nähden riittävästi. Palvelutarjonta on monipuolistunut, kun perheille on tarjolla erikokoisia ja eri painotuksin toimivia varhaiskasvatusyksiköitä. Päiväkotipaikkojen määrällinen tavoite on saavutettu. Palveluseleiden määrä ylittää tavoitteen. Tämä johtuu siitä, että osa-aikaisen varhaiskasvatuksen kysyntä on lisääntynyt				
Mittari						
Palvelusetelien määrä	edellinen arvo	95,00	tavoite arvo	141,00	to-teuma arvo	156,00
Mittari						
Päiväkotipaikkojen määrä	edellinen arvo	248,00	tavoite arvo	314,00	to-teuma arvo	314,00

Strategia-pää-määrä	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Järjestetään palvelut laadukkaasti ja kustannustehokkaasti			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Järjestetään palvelut kustannustehokkaasti		Käyttöaste on pysynyt odotetulla tasolla ja oli vuonna 2018 keskimäärin 82. Varhaiskasvatukseen osallistuvien alle kouluikäisten lasten määrä on kasvanut (6,5%) edellisvuoteen verrattuna. Perheet käyttävät entistä enemmän oikeutta varata lapselle osa-aikainen varhaiskasvatuspaikka, ja vaikka samaa paikkaa saattaa käyttää useampi lapsi käyttöaste ei ole merkittävästi noussut. Täyttöaste on 31.12.2018 103%.				
Mittari						
Täyttöaste	edellinen arvo		tavoite arvo	95,00	to-teuma arvo	103,00
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Järjestetään palvelut laadukkaasti		TAK-tutki, arvioi-kehitä –kyselyn perusteella palveluun ollaan tyytyväisiä. Tavoitteena koko palvelussa on 4, palvelun tulos on 4,2 (2017; 4,08). Lasten viihtyminen, yhteistyö kasvatushenkilöstön kanssa, luottamus henkilöstöön saavat parhaat arvoinnit, tulos on selkeästi parantunut edellisiin kyselyihin verrattuna. Piha-alueiden viihtyisyys 3,88 on parantunut edelliseen kyselyyn verrattuna (2017; 2,63) ja Daisy-järjestelmän toiminnallisuus 3,24 (2017; 2,84). Lapset viihtyy päivähoitossa 4,56 (2017 4,52) ja vanhemmat arvostavat varhaiskasvatuskeskusteluja 4,38 (2017 4,33).				
Mittari						
TAK-arviointi	edellinen arvo	4,00	tavoite arvo	4,00	to-teuma arvo	4,20

Strategia-pää-määrä	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Kalajoki edistää kansainvälistymistä erityisesti matkailussa ja koulutuksessa sekä tarpeen mukaan muissa toiminnoissa			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Kalajoki kansainvälistyy		Uusia lapsia varhaiskasvatuksen piiriin on tullut odotettua vähemmän. Toimintavuoden lopussa äidinkielenään muuta, kuin suomea puhuvia lapsia oli 14. S2-opetus suunnitelma valmistuu tammikuussa 2019				
Mittari						
Laaditaan S2-opas perhepäivähoitoon	edellinen arvo		tavoite arvo		to-teuma arvo	

Palvelualueen tavoitteet	TP	TA	TA	TA	Toteutuma	Poikkeama	Muutos %
	2017	2018	muutokset	muutosten jälkeen	31.12.2018		ed. tp
Asiakastyytyväisyys TAK (1-5)	4	4		4	4,2	0,2	5,0 %
Päiväkotipaikat	194	194		194	194	0,0	0,0 %
Ryhmäperhepk. Kalajoki	48	36		36	24	-12,0	-50,0 %
Ryhmäperhepk. Merijärvi	20	20		20	28	8,0	40,0 %
Perhepvhoitopaikat Kalajoki	123	100		100	107	7,0	-13,0 %
Perhepvhoitopaikat Merijärvi	8	8		8	11	3,0	37,5 %
Päiväkodit läsnäolopäivät	38 750	35 000		35 000	34 623	-377,0	-10,7 %
Ryhmäperhepvhoito							
- läsnäolopäivät Kalajoki	8 715	6 000		6 000	5 600	-400,0	-35,7 %
- läsnäolopäivät Merijärvi	3 413	3 400		3 400	4 412	1 012,0	29,3 %
Perhepäivähoito							
- läsnäolopäivät Kalajoki	25 072	20 000		20 000	22 200	2 200,0	-11,5 %
- läsnäolopäivät Merijärvi	1 345	700		700	1 225	525,0	-8,9 %
Käyttöaste, koko pvhoito	79	80		80	82	1,7	3,4 %
Kotihoidontuki lasta tuen piirissä Ka	233	290		290	202	-88,0	-13,3 %
Yksityisen hoidon tuen piirissä Ka	4	10		10	1	-9,0	-75,0 %
Kotihoidontuki lasta tuen piirissä Me	60	60		60	54	-6,0	-10,0 %
Yksityisen hoidon tuen piirissä Me	1	4		4	0	-4,0	-100,0 %
Esiopetus päiväkodit	81	84		84	97	13,0	19,8 %
Esiopetus koulut	83	79		79	75	-4,0	-9,6 %

Varhaiskasvatus	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018
Vakinaiset	91	87	93	86	84
Määräaikaiset	26	18	13	17	9
Sijaiset	6	9	6	9	12
Työllistetyt	2	4	0	0	0
Yhteensä	125	118	112	112	105
HTV	122,19	115,53	112	105,69	101,59

VARHAISKASVATUSPALVELUT

	Ed. tp	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp
ulkoiset							
TOIMINTATUOTOT	1 107 283	1 074 700	0	1 074 700	1 007 423	-67 277	-9,0 %
TOIMINTAKULUT	-5 005 553	-5 221 433	0	-5 221 433	-5 150 332	71 102	2,9 %
Toimintakate	-3 898 270	-4 146 733	0	-4 146 733	-4 142 908	3 825	6,3 %
Vuosikate	-3 898 270	-4 146 733	0	-4 146 733	-4 142 908	3 825	6,3 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-278	0	0	0	-3 333	-3 333	1100,0 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-278	0	0	0	-3 333	-3 333	1100,0 %
Tilikauden tulos	-3 898 548	-4 146 733	0	-4 146 733	-4 146 242	492	6,4 %
LASKENNALLISET ERÄT	-32 803	0	0	0	-43 837	-43 837	33,6 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3 931 352	-4 146 733	0	-4 146 733	-4 190 079	-43 345	6,6 %

VARHAISKASVATUSPALVELUT

	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
ulkoiset ja sisäiset							
TOIMINTATUOTOT	1 107 283	1 074 700	0	1 074 700	1 007 423	-67 277	-9,0 %
TOIMINTAKULUT	-5 785 978	-6 061 961	0	-6 061 961	-5 960 847	101 114	3,0 %
Toimintakate	-4 678 695	-4 987 261	0	-4 987 261	-4 953 424	33 837	5,9 %
Vuosikate	-4 678 695	-4 987 261	0	-4 987 261	-4 953 424	33 837	5,9 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-278	0	0	0	-3 333	-3 333	1100,0 %
Tilikauden tulos	-4 678 973	-4 987 261	0	-4 987 261	-4 956 757	30 504	5,9 %
LASKENNALLISET ERÄT	-32 803	0	0	0	-43 837	-43 837	33,6 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-4 711 776	-4 987 261	0	-4 987 261	-5 000 594	-13 333	6,1 %

OPETUSPALVELUT

Toiminta-ajatus

Opetuspalveluiden tehtävänä on tarjota laadukkaita ja kustannustehokkaasti tuotettuja perus- ja lukiokoulutuksen palveluita. Lasten ja nuorten kehittymistä tuetaan kokonaisvaltaisesti vanhempien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Kuvaus vuoden toiminnasta ja määrärahojen riittävyydestä

Perusopetuksen uuden opetussuunnitelman mukainen tuntijako on otettu käyttöön vuosiluokilla 1-8. Siirtymä toteutetaan valtakunnallisen porrastuksen mukaisesti. Koko perusopetus noudattaa uutta opetussuunnitelmaa syksystä 2019 alkaen. Lukuvuoden 2018-19 monialainen oppimiskokonaisuus oli Itämeri, johon liittyviä tapahtumia ja teemoja järjestettiin koulukohtaisesti kaikissa kouluissa.

Merenojan yhtenäiskoulun rakentaminen on alkanut syksyllä 2018. Kokonaan uusi yhtenäiskoulu aloittaa toimintansa suunnitelman mukaisesti syksyllä 2020. Yhtenäiskoulun henkilökunta osallistui tarjouskilpailun pohjana olleen pedagogisen suunnitelman laadintaan sekä saatujen tarjousten arviointiin. Henkilökunta on kommentoinut suunnitelmia suunnittelun edetessä.

Liikkuva koulu –toiminta on jatkunut kaikilla kouluilla ja hankkeelle on saatu myös jatkorahoitus.

Kansainvälinen toiminta jatkui oppilasvaihdolla ystävyyskaupunki Izumon kanssa aikaisempien vuosien mukaisesti. Ulkopuolinen rahoitus saatiin kolmelle uudelle kansainväliselle hankkeelle, joiden toiminta alkoi syksyllä 2018.

Opetushallituksen Toimivat tutorit2 –hankkeen rahoituksella on parannettu opettajien osaamista tietokoneavusteisen opetuksen ja koodaamisen opettamiseksi kaikilla kouluilla. Lisäksi on jatkettu Oppilasagentti toiminta, jossa oppilaita koulutetaan toimimaan vertaisopettajina. Lukiossa opetusjärjestelyitä kehitetty kohti sähköisiä yo-kirjoituksia. Matematiikka lukuun ottamatta kaikki aineet kirjoitettiin sähköisesti syksyn 2018 tutkinnossa. Matematiikka sähköistyy kevään 2019 tutkinnossa, minkä jälkeen koko tutkinto suoritetaan sähköisessä Abitti-järjestelmässä

Merenojan sisäilmaongelmat ovat haastaneet myös taloutta sillä, väistötilaratkaisuja on jouduttu hakemaan monesta eri paikkaa. Syyslukukauden 2018 alusta, koulu on toiminut useassa eri toimipisteessä. Kymmenen koulualueella sijaitsevan väistöluokan lisäksi opetusta on järjestetty JEDUn Kalajoen yksikön tiloissa (TN, TS, KU ja JOPO), liikunnan väistötiloissa Ymmyrkäisentiellä sekä musiikin väistötiloissa Vierivainiontiellä. Lisäksi yksi ryhmä on ollut väistössä Kuovitieltä vuokratusta huoneistossa.

Merkittävä määrä opetusmateriaalia on jouduttu poistamaan käytöstä, koska sitä ei ole voinut siirtää väistötiloihin. Merenojan koulun väistötilojen rakentaminen alkoi syksyllä 2018. Tilat otetaan käyttöön pääosin helmikuussa 2019.

Haasteista huolimatta koulujen opetustoiminta on pystytty järjestämään talousarvion määrärahojen puitteissa.

Strategia-päämäärä	Elinvoimankehittäminen	Strategia-tavoite	Kalajoella on korkeatasoiset opetuspalvelut, joka sisältää yliveraisen valinnaisainetarjonnan ja yrittäjyyskasvatuksen laadukkaissa oppimisympäristöissä				
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus					
Korkeatasoiset ja kehittyvät opetuspalvelut		Lukion urheilulinja käynnistyi ensimmäistä kertaa syksyllä 2018. Linjalla aloitti 11 opiskelijaa. Kalajoen ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden osuus nousi 30,5%iin.. Asiakastyytyväisyyskyselyn tulos koko opetuspalveluiden osalta 4.14. Henkilöstö osallistunut täysimääräisesti uuden yhtenäiskoulun pedagogiseen suunnitteluun.					
Mittari							
Kalajoen ulkopuolelta tulevien luokilaisten määrä (% / kaikista opiskelijoista)	edellinen arvo	29,00	tavoite arvo	30,00	to-teuma arvo	30,50	
Mittari							
Asiakastyytyväisyys, TAK-arviointi 1-5	edellinen arvo	4,10	tavoite arvo	4,40	to-teuma arvo	4,14	
Mittari							
Henkilöstön osallistuminen (%) sekä pedagogiseen että oppimisympäristön suunnitteluun	edellinen arvo		tavoite arvo	100,00	to-teuma arvo	100,00	
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus					
Perusopetuksen laadun kehittäminen		Kaikki vuosiluokkiin sidottua perusopetusta käyneet yhdeksännen luokan oppilaat saivat perusopetuksen päättötodistuksen keväällä 2018. Kaikki peruskoulun päättäneet saivat myös jatkokoulutuspaikan.					
Mittari							
Perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen päässeiden määrä %	edellinen arvo	99,40	tavoite arvo	100,00	to-teuma arvo	100,00	
Mittari							
Perusopetuksen päästötodistuksen saaneiden määrä (%)	edellinen arvo	99,40	tavoite arvo	100,00	to-teuma arvo	100,00	

Strategia-päämäärä	Elinvoimankehittäminen	Strategia-tavoite	Kalajoella on Pohjois-Pohjanmaan eteläosan ja Keski-Pohjanmaan monimuotoisin ja aktiivisin tapahtuma-, 20. urheilu-, liikunta- ja kulttuuri-toiminta			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				

Aktiivinen ja toiminnallinen koulupäivä	Liikkuva-koulu toimintamalli on käytössä kaikissa Kalajoen kouluissa Move-mittaukset tehty mutta yksittäistä vertailulukua tuloksista ei ole saatavissa, sillä tulokset ilmoitettu erikseen tytöille ja pojille mittauskohteittain. Kalajoen tulokset suhteessa mediaaniin vaihtelevat mittauskohteittain ja ikäryhmittäin. Esimerkiksi 7-9 luokkien pojat ovat mediaanin yläpuolella kaikissa muissa paitsi kestävyyskuntoa osoittavissa mittauksissa. Vastaavasti tytöt samassa ikäryhmässä ovat motorisissa taidoissa tutkimuksen mediaanissa. 3-6 luokkien pojat ovat pääosin alle valtakunnan mediaanin lähes kaikissa mittauskohteissa, vastaavan ikäisten tyttöjen tulokset vaihtelevat mittauskohteesta riippuen					
Mittari						
MOVE-mittausten tulos yli valtakunnan keskiarvon	edellinen arvo		tavoite arvo		to-teuma arvo	
Mittari						
Liikkuva koulu -toimintamallia arvioidaan Nykytilan arvioinnin avulla (%)	edellinen arvo		tavoite arvo	100,00	to-teuma arvo	100,00

Strategia-pää-määrä	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Kalajoki edistää kansainvälistymistä erityisesti matkailussa ja koulutuksessa sekä tarpeen mukaan muissa toiminnoissa			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Kansainvälisyyden kehittäminen		Keväällä päättyneellä hakukierroksella tavoitteen mukaisesti neljä kansainvälistä hanketta sai rahoituspäätöksen. Yhden hankkeen osalta myönnetty rahoitus oli kuitenkin niin pieni, että osapuolet päättivät, että hanketta ei aloiteta vaan uusi rahoitushakemus tehdään seuraavalla hakukierroksella. Muut kolme kansainvälistä hanketta ovat alkaneet suunnitelmien mukaisesti				
Mittari						
Lukiossa englanniksi opettavia kursseja	edellinen arvo	0,00	tavoite arvo	6,00	to-teuma arvo	3,00
Mittari						
Ulkopuolelta rahoitettavien uusien hankkeiden määrä (perusopetus + lukio)	edellinen arvo	4,00	tavoite arvo	4,00	to-teuma arvo	3,00

Henkilöstö:

Opetuspalvelut	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018
Vakinaiset	151	149	146	148	145
Määräaikaiset	37	30	28	36	38
Sijaiset	14	9	7	9	8
Työllistetyt	1			0	0
Yhteensä	203	188	181	193	191
HTV	185,14	173,1425	172,66	177,35	178,46

Palvelualueen tavoitteet	TP 2017	TA 2018	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2018	Poikkeama	Muutos % ed. tp
Asiakastyytyväisyys (TAK)	4,46	4		4	4,1	0,1	-7,2 %
Perusopetus							
Oppilasmäärät:							
Etelänkylän koulu	81	82		82	78	-4,0	-3,7 %
Mehtäkylän koulu	33	33		33	31	-2,0	-6,1 %
Pohjankylän koulu	343	342		342	339	-3,0	-1,2 %
Raution koulu	74	75		75	74	-1,0	0,0 %
Rahjan koulu	39	39		39	41	2,0	5,1 %
Raumankarin koulu	307	309		309	312	3,0	1,6 %
Tyngän aluekoulu	128	126		126	126	0,0	-1,6 %
Vuorenkallion koulu	112	112		112	102	-10,0	-8,9 %
Merenojan koulu	378	380		380	383	3,0	1,3 %

OPETUSPALVELUT

	Ed. tp	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp
ulkoiset							
TOIMINTATUOTOT	444 812	378 385	0	378 385	565 293	186 908	27,1 %
TOIMINTAKULUT	-11 304 324	-11 549 583	0	-11 549 583	-11 548 566	1 017	2,2 %
Toimintakate	-10 859 512	-11 171 198	0	-11 171 198	-10 983 273	187 925	1,1 %
Vuosikate	-10 859 512	-11 171 198	0	-11 171 198	-10 983 273	187 925	1,1 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-31 527	-90 950	0	-90 950	-28 195	62 755	-10,6 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-31 527	-90 950	0	-90 950	-28 195	62 755	-10,6 %
Tilikauden tulos	-10 891 039	-11 262 148	0	-11 262 148	-11 011 468	250 681	1,1 %
LASKENNALLISET ERÄT	-42 978	0	0	0	-58 233	-58 233	35,5 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-10 934 017	-11 262 148	0	-11 262 148	-11 069 700	192 448	1,2 %

OPETUSPALVELUT

	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
ulkoiset ja sisäiset							
TOIMINTATUOTOT	448 681	378 385	0	378 385	576 525	198 140	28,5 %
TOIMINTAKULUT	-15 563 042	-15 697 191	0	-15 697 191	-16 122 681	-425 490	3,6 %
Toimintakate	-15 114 361	-15 318 806	0	-15 318 806	-15 546 157	-227 351	2,9 %
Vuosikate	-15 114 361	-15 318 806	0	-15 318 806	-15 546 157	-227 351	2,9 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-31 527	-90 950	0	-90 950	-28 195	62 755	-10,6 %
Tilikauden tulos	-15 145 888	-15 409 756	0	-15 409 756	-15 574 352	-164 596	2,8 %
LASKENNALLISET ERÄT	-42 978	0	0	0	-58 233	-58 233	35,5 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-15 188 866	-15 409 756	0	-15 409 756	-15 632 584	-222 828	2,9 %

KEHITTÄMIS- JA KANSAINVÄLISYYSKSIKKÖ

Toiminta-ajatus

Yksikön tehtävänä on innovoida ja käynnistää uusia kehittämishankkeita palveluiden kehittämistyön tueksi. Se tukee erityisesti kouluja, päiväkoteja ja Kalajoki-Akatemiaa kehittämishankkeiden suunnittelussa, toteutuksessa, arvioinnissa ja ulkoisen rahoituksen hankinnassa, mutta on käytettävissä koko kaupungin hankkeisiin. Kansainvälisen toiminnan käynnistäminen ja tukeminen on

yksikön työssä keskeisellä sijalla. Yksikössä on erityisosaamista kansainvälisten hankkeiden laati-
miseen ja toteutukseen.

Kuvaus vuoden toiminnasta ja määrärahojen riittävydestä

Kehittämisen- ja kansainvälisyysyksikkö on ollut valmistelemassa seuraavia hankkeita:

HYVINVOINTIPALVELUN HANKKEET	2018	kokonaiskustannus	avustus
Kalajoki akatemian kulttuuritalo-hanke	Kulttuuri- ja kirjastotalon rakentaminen	3 000 000,00 €	300 000,00 €
Kulttuurisalin varustaminen - 31.12.2018	Kalajoki akatemian kulttuurisalin varustaminen	500 000,00 €	100 000,00 €
Merenojan Liikuntahalli, 1.1.2018-31.12.2020	Merenojan yhtenäiskoulun liikuntahallin rakentaminen	3 726 000,00 €	750 000,00 €
YHTEISÖSTÄ VOIMAA – HANKE, 1.3.2016 – 28.02.2019	parantaa ja ylläpitää heikossa työmarkkina-asetuksessa olevien työ- ja toimintakykyä ja sosiaalisen osallisuuden lisääminen	414 966,00 €	331 973,00 €
Yhteisöstä voimaa palkkatuki-hanke	rinnakkaishanke palkkatukeen. Hanke sisältää työvoimapolitiittiset toimet	216 000,00 €	216 000,00 €
Piirun verran liikkuvampi Kalajoki 3: 01.01.2018 – 31.12.2018	luodaan toimintamalli, jossa kannustetaan kuntalaisia lisäämään hyvinvointia ja jaksamista arjessa liikunnan avulla, mm. liikuntapassin kehittäminen, kuntoneuvolan käynnistäminen, kuntotestaus sekä ryhmässä tapahtuvaan hyvinvointivalmennukseen	50 000,00 €	25 000,00 €
Maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla, 01.01.2018 – 31.12.2018	Kalajokisten urheiluseurojen kanssa toimintatapa, jonka avulla uudet kuntalaiset sekä maahanmuuttajat pääsevät osallistumaan ohjattuun liikuntatoimintaan sekä löytävät paikkansa yhteisöllisessä seuratoiminnassa ja vapaa-ajan vietossa	40 000,00 €	20 000,00 €
Lasten ja nuorten paikallinen harrastustoiminta; 5.6.2017-31.5.2018	7–18-vuotiaille tarkoitettuun harrastustoimintaan	21 000,00 €	5 450,00 €
Lasten ja nuorten paikallinen harrastustoiminta, 01.06.2018–31.05.2019	7–18-vuotiaille tarkoitettuun harrastustoimintaan	13 722,22 €	7 222,22 €
Kerhoilla hyvinvointia arkeen, 1.6.2018-31.5.2019	päiväleiritoimintaan.	25 715,00 €	18 000,00 €
Kerhot koulujen rinnalla 2017-2018	Kerhotoiminta	18 572,00 €	13 000,00 €
Palvelumuotoilu ja verkostoiminen Kalajoen uuden kaupunginkirjaston kehittämisessä	Kirjasto- kulttuuritalon palveluiden palvelumuotoiluun ja uudistamiseen, sidosryhmien ja kansalaisten osallisuuden kehittämiseen	66 600,00 €	53 280,00 €
Nuoret taitajat lavalla, 31.5.2019	Nuorten esitys	23 169,80 €	20 852,46 €
Rannikon aluetutor-toiminnan kehittäminen: 1.1.2018-30.6.2019	Rannikon alueen tutor toiminnan kehittäminen	100 225,00 €	100 225,00 €
Toimivat tutorit 2; 1.12.2017 - 30.6.2019	Hankkeella jatketaan ja vakiinutetaan aloitettua tutoropettajatoimintaa. Toiminnalla tuetaan digiloikkausta, opetuksen ja koulujen toimintakulttuurin uudistamista sekä opettajien ja oppilaiden verkostotoiminnan lisäämistä.	35 000,00 €	28 000,00 €

Kielten opiskelun varhentaminen, kehittäminen ja lisääminen perusopetuksessa: 6.3.2017-31.7.2018	Hallituksen kärkihankke 1:n Uusi peruskoulu -ohjelma: Valtionavustus kieltenopetukseen liittyvään kokeiluun kielten opiskelun varhentamiseen, kehittämiseen ja lisäämiseen perusopetuksessa ajalla	36 843,00 €	35 000,00 €
Perusopetuksen ryhmäkokojen pienentäminen:1.8.2017- 31.12.2018		55 175,00 €	39 000,00 €
Liikkuva Kalajoki 4, 1.8.2017-31.7.2018	Koulutusta henkilökunnalle, seminaareja, tapahtumia, liikunnallisuutta edistävän toimintaympäristön kehittäminen.	46 000,00 €	23 000,00 €
Liikkuva Kalajoki 5, 01.08.2018 - 31.07.2019	edistetään jokaisen oppilaan osallisuutta ja toiminnallisuutta huomioiden oppilaiden välinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	59 002,00 €	29 501,00 €
Englantirikastus päiväkoteihin	Kielikylpytoiminnan, kaksikielisen ja kielirikasteisen opetuksen laajentaminen.	22 500,00 €	18 000,00 €
EU employment skills (job skills)	oppilaiden ja opettajien kansainvälistyminen ja vaihto, uusien opetusmetodien oppiminen, oppilaiden työllistymistaitojen kehittäminen sekä uusien verkostojen ja suhteiden luominen.	194 000,00 €	27 370,00 €
Welcome to Europa: 3i - inclusion, integration & internalization. 1.10.2015-1.10.2018	hyvien käytänteiden etsiminen ja levittäminen partnerimaiden seminaareissa. Kansainvälistämisen tarkoituksena on antaa kunnan, 3. sektorin työntekijöille ja vapaaehtoisille tietoa ja käytänteitä muuttajien kohtaamiseen ja auttamiseen hänen asettuaan paikkakunnalle.	137 500,00 €	137 500,00 €
Feel better, learn better, live better	Early school leaving, combating failure in education, health and wellbeing. Pedagogy and didactics	90 360,00 €	12 490,00 €
Stress free and inspirational learning for a more effective European classroom. 1.9.2017-31.8.2019	Pohjankylän koulu:	106 590,00 €	12 460,00 €
Keep on shining a project on lighthouse	Edistää eri tutkimusalojen käyttöä opiskelijoiden oppimisessa, yhteinen teema ovat majakat. Hankkeen tavoitteina on pysyvä kouluyhteistyö,	21 595,00 €	21 595,00 €
Straightening winding routes to active citizenship. 1.9.2017-31.8.2019	ERASMUS+ yleissivistävälle koulutukselle, strateginen kumppanuushanke	70 110,00 €	16 195,00 €
EU Energy eStory, 1.9.2017-31.8.2019	EU estory - Understanding Energy through IT is an Erasmus+ KA2 project between, Finland, Germany, Ireland, Czech Republic and Austria dealing with energy from different point of views, using innovative and nontraditional ICT methods to research and present the findings in line with EU 2020 goal "use IT smartly" and the EU	118 520,00 €	28 145,00 €

Yksikkö on edistänyt kansainvälistä kulttuuriyhteistyötä sekä alueelle muuttavien perheiden kotoutumista.

KEHITTÄMIS- JA KANSAINVÄLISYYSYKSIKKÖ

	Ed. tp	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp
ulkoiset							
TOIMINTATUOTOT	1 350	0	0	0	19	19	-98,6 %
TOIMINTAKULUT	-75 004	-257 788	0	-257 788	-215 516	42 272	187,3 %
Toimintakate	-73 654	-257 788	0	-257 788	-215 497	42 291	192,6 %
Vuosikate	-73 654	-257 788	0	-257 788	-215 497	42 291	192,6 %
Tilikauden tulos	-73 654	-257 788	0	-257 788	-215 497	42 291	192,6 %
LASKENNALLISET ERÄT	-330	0	0	0	3 051	3 051	-1023,6 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-73 984	-257 788	0	-257 788	-212 446	45 342	187,2 %

KEHITTÄMIS- JA KANSAINVÄLISYYSYKSIKKÖ

	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
ulkoiset ja sisäiset							
TOIMINTATUOTOT	1 350	0	0	0	19	19	-98,6 %
TOIMINTAKULUT	-82 601	-262 724	0	-262 724	-223 228	39 496	170,2 %
Toimintakate	-81 251	-262 724	0	-262 724	-223 209	39 515	174,7 %
Vuosikate	-81 251	-262 724	0	-262 724	-223 209	39 515	174,7 %
Tilikauden tulos	-81 251	-262 724	0	-262 724	-223 209	39 515	174,7 %
LASKENNALLISET ERÄT	-330	0	0	0	3 051	3 051	-1023,6 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-81 581	-262 724	0	-262 724	-220 159	42 566	169,9 %

KALAJOKI AKATEMIA

Toiminta-ajatus

Kalajoki Akatemia tukee asukkaiden hyvinvointia tuottamalla laadukkaita ja monipuolisia kirjasto-, kansalaisopisto-, liikunta-, kulttuuri- sekä nuorisopalveluita. Kalajoki Akatemia kannustaa kaiken ikäisiä kuntalaisia sekä matkailijoita omaehtoiseen aktiivisuuteen luomalla mahdollisuuksia monipuoliseen itsensä kehittämiseen sekä mielekkääseen vapaa-ajan toimintaan. Tehtäviin sisältyy myös lasten ja nuorten taiteen perusopetuksen organisointi sekä yhteistyö järjestöjen, yhdistysten sekä urheiluseurojen kanssa.

Kuvaus vuoden toiminnasta ja määrärahojen riittävydestä

Kuluneen vuoden aikana valmistui Leader-rahoituksen turvin peruskorjattu yhteisöotalo Ventelä sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön investointituen avulla Kauppa- ja kulttuurikeskus Mertaan rakennettu uusi pääkirjasto sekä Virta-Sali. Toiminta uusissa tiloissa lähti vilkkaasti käyntiin ja kirjastossa käyntejä kirjattiin 41 300 syyskuun puolivälistä vuoden loppuun. Virta-Salissa kulttuuri- ja koulutustapahtumiin osallistui 11000 kävijää. Muita tapahtumia Kalajoella toteutettiin 133: Kalajoki Akatemia oli mukana toteuttamassa 95 tapahtumaa, joista 6 tapahtumaa keräsi yli 5000 kävijää ja 12 ylsi yli 2000 kävijään. Uutena toimintona käynnistyi myös Havulan yhteydessä toimiva museokahvila jonka toiminta toteutettiin kaupungin omana työnä, yhteistyössä työllistämispalveluiden kanssa.

Nuorisokeskus Aleksille keskitettiin lasten- ja nuorten toimintaa osoittamalla sinne toimitilat

4H:lle sekä MLL:n perhekerholle. Koulunuorisotyötä sekä nuorisotilatoimintaa vahvistamaan saatiin toinen nuoriso-ohjaaja joulukuun alussa. Urheiluakatemia urheiluopistotoiminta käynnistyi syksyllä lukion urheilulinjalla sekä testiaseman aktiivisella käytöllä mm. senioreiden kuntotestausten sekä valtakunnallisten ja alueellisten urheiluleireillä toteutettujen kuntotestausten merkeissä. Myös oppisopimuskoulutus käynnistettiin kahden opiskelijan voimin ja käynnistettiin liikuntaneuvonta.

Toimintaa kehitettiin useiden aluehallintoviraston rahoittamien erillishankkeiden avulla mm. Piirunverran Liikkuvampi Kalajoki 3, Maahanmuuttajien kotouttaminen liikunnan avulla 2, Uuden kirjaston palvelumuotoilu sekä Lasten- ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan kehittäminen.

Strategiapäämäärä	Elinvoimankehittäminen	Strategiatavoite	Kalajoella on Pohjois-Pohjanmaan eteläosan ja Keski-Pohjanmaan monimuotoisin ja aktiivisin tapahtuma-, 20. urheilu-, liikunta- ja kulttuuri-toiminta				
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus					
Lisätään ympärivuotista tapahtumatuotantoa		Järjestettyjä tapahtumia Kalajoella oli aiempia vuosia monipuolisemmin ja osallistujien määrä kasvoi huomattavasti. Syyskuussa avatussa Virta-Salissa järjestettyihin kulttuuri ja koulutustilaisuuksiin osallistui kaikkiaan 11000 henkilöä. Muualla kuin Virta-Salissa tapahtumia järjestettiin kaikkiaan 133 joista 6 tapahtumaa ylitti 5000 osallistujan määrän, suurimpina SLEyn kesäjuhla 14000 kävijällä ja seuraavana Bimmer Party 7000 kävijällä. Yli 2000 hengen tapahtumia järjestettiin 12 ja yli 1000 henkeä osallistui 15 tapahtumaan. Alle 1000 hengen tapahtumia järjestettiin 100. Kalajoki Akatemia oli mukana tukemassa ja toteuttamassa 95 tapahtumaa Virta-Salin tapahtumien lisäksi.					
Mittari							
Laajojen tapahtumien määrä		edellinen arvo	0,00	tavoite arvo	4,00	to-teuma arvo	33,00
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus					
Nuorisokeskus/ Nuorten palveluverkoston kehittäminen		Nuorisokeskus Alexilla toimii avoin nuoriso-tilatoiminta, 4H:n toimistot sekä kerhotoiminta, MLL perhekahvila, Jelppi-verkon Jelppi-kahvila, Kohdennettu toiminta erityisnuorille sekä vertaistukiryhmiä. Toinen nuoriso-ohjaaja aloitti työn joulukuun alussa ja nuorisotilatoiminta jatkui myös Himangan Rehiksellä. Nuorten palveluiden tehostamiseksi on tiivistetty yhteistyötä Jelppi-verkon sekä Yhteisöstä voimaa-hankkeen työpajatoiminnan kanssa.					
Mittari							
		edellinen arvo		tavoite arvo		to-teuma arvo	
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus					
Urheiluakatemia testiaseman käynnistäminen ja kehittämissuunnitelman laatiminen		Kalajoki-Akatemia Urheiluopistomainen toiminta on toteutunut testi- ja mittauspalveluiden käyttöönoton sekä valmennuskoulutuksen ja Lukion urheilulinjan muodossa. Tapahtumatuotantoa on lisätty syyskuun puolivälissä avatun Virta-Salin konsertti-, teatteri-, koulutus- ja seminaaritapahtumien avulla. Yhteistyössä yrittäjien ja yhdistysten kanssa on ylläpidetty- ja kehitetty olemassa olevia alueellisia toimintatapahtumia. Kalajoki Akatemia on aktiivisesti mukana elinvoiman kehittämistä lisäävissä hankkeissa sekä yhteistyökumppanina että päätoteuttajana.					
Mittari							
		edellinen arvo		tavoite arvo		to-teuma arvo	

Strategiapää-määrä	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Järjestetään palvelut laadukkaasti ja kustannustehokkaasti				
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus					
Asiakastyytyväisyys		Asiakaspalautetta kerättiin kirjasto- ja kulttuurikeskuksessa, taiteen perusopetuksen ryhmissä sekä kansalaisopistossa. Palautteen keskiarvo 4.					
Mittari							
Asiakastyytyväisyyskysely TAK (1-5)		edellinen arvo	3,12	tavoite arvo	4,00	to-teuma arvo	

Strategiapää-määrä	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Kaupunki edistää yhteisöllisyyttä kaupungin toiminnossa ja kaupunkirakenteen kehittämisessä yhdessä yksityisen ja kolmannen sektorin sekä kylien kanssa			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Lasten ja nuorten aktivointi ja yhteisöllisyyden kasvattaminen		Vuoden aikana lapsiparlamentti aloitti toimintansa ja nuorisovaltuusto on kokoontunut säännöllisesti. Kaupunki käynnisti syyskauden aikana yhdessä Kalajoen Yrittäjien kanssa Leader-hankkeen Kalajoen keskustojen kehittämiseksi yhteistyössä alueiden asukkaiden, yrittäjien sekä yhdistysten kanssa. Yhtä perhettä- yhteisöllisyshankkeelle haettiin myös rahoitusta tavoitteena yhdistysten ja kaupungin yhteistyön kehittäminen. Kaupungin pääkirjasto ja Virta-Sali avattiin 13.9.2018 jonka jälkeen kuntalaiset ovat käyttäneet tiloja aktiivisesti kokoontumiseen sekä tapahtumiin osallistumiseen. Uudessa kirjastossa loppuvuoden aikana kirjattiin 41000 käyntiä, kulttuurisalin tapahtumiin osallistui 11 000 asiakasta. Toiminnan suunnitteluun on osallistettu kuntalaisia mm. Lukion projektipäivänä jolloin koottiin toiveita Virta-Salin tapahtumista.				
Mittari						
Kalajoki Akatemia -passi käytössä kaikilla 0-9 lk:n oppilailla		edellinen arvo	0,00	tavoite arvo	100,00	to-teuma arvo

Strategiapää-määrä	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Palvelutuotannossa näkyy asiakaslähtöisyys, positiivisuus, uudistumiskyky ja poikkihallinnollinen toimintatapa			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Toimintamalli tehostetun nuorisotyön valmiudeksi yksilöä, ryhmää tai yhteisöä koskeissa kriisitilanteissa		Laadittu kriisityömalli on todettu toimivaksi ja joustavaksi. Saatujen kokemusten pohjalta kriisityömallia päivitetään ja luotua toimintamallia ylläpidetään huolehtimalla henkilöstön koulutuksesta sekä henkilöstön vaihtuessa uusien työntekijöiden riittävästä perehdyttämisestä käytössä olevaan toimintamalliin.				
Mittari						
		edellinen arvo		tavoite arvo		to-teuma arvo

Henkilöstö:

Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja, kehittämis- ja valmennuspäällikkö, vapaa-aikajohtaja, 2 nuorisohjaajaa, kirjaston palvelupäällikkö, kirjastovirkailija 7, kirjastonhoitaja 2, kansalaisopiston koulutussuunnittelija, kansalaisopiston päätoiminen musiikinopettaja, kansalaisopiston rehtori (oto)

Kalajoki Akatemia	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018
Vakinaiset	14	18	16	14	17
Määräaikaiset	44	33	32	39	46
Sijaiset		1	1	2	2
Työllistetyt	1				1
Yhteensä	59	52	49	55	66
HTV *)	48,28	44,22	22,37	22,94	29,04

Palvelualueen tavoitteet	TP 2017	TA 2018	TA muutokset	TA jälkeen	Toteutuma 31.12.2018	Poikkeama	Muutos % ed. tp
TAK arviointi		>4,0		>4,0			
Määrätavoitteet							
Kansalaisopiston tunnit	8 716	8 800		8 800	7 517	-1 283	-13,8 %
Kirjaston paikallislainat	204 152	210 000		210 000	188 161	-21 839	-7,8 %
Lainaus/asukas	16	17		17	15	-2	-6,6 %
Kirj.käynti/asukas	8	9		9	9	0	16,1 %
Avoin nuorisotilatoiminta/osall	2 170	7 000		7 000	2 013	-4 987	-7,2 %
Last. ja nuort ohjattu toim/osall	5 924	3 000		3 000	6 200	3 200	4,7 %
Lasten ja nuorten yöleirit	7	9		9	14	5	100,0 %
Lasten ja nuorten päiväleirit	8	10		10	8	-2	0,0 %
Kulttuuritoiminta/osallistujat	14 450	12 000		12 000	32 000	20 000	121,5 %
Kulttuuritapahtumat, alueelliset	12	12		12	14	2	16,7 %
Kuntotapahtumat, alueelliset	15	12		12	14	2	-6,7 %
Liikuntakampanjat, / osallistujat	10 738	8 000		8 000	12 000	4 000	11,8 %
Kansalaisopiston opiskelijat	3 665	2500		2 500	3 041	541	-17,0 %
Taiteen perusopetus osall.		500		500	585	85	#JAKO/0!
Kansainväliset tapahtumat		5		5	12	7	#JAKO/0!

KALAJOKI AKATEMIA

	Ed. tp	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp
ulkoiset							
TOIMINTATUOTOT	210 446	214 939	0	214 939	300 619	85 680	42,8 %
TOIMINTAKULUT	-2 067 211	-1 969 198	0	-1 969 198	-2 075 397	-106 199	0,4 %
Toimintakate	-1 856 766	-1 754 259	0	-1 754 259	-1 774 778	-20 519	-4,4 %
Vuosikate	-1 856 766	-1 754 259	0	-1 754 259	-1 774 778	-20 519	-4,4 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 115	-11 260	0	-11 260	-19 231	-7 971	1624,1 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 115	-11 260	0	-11 260	-19 231	-7 971	1624,1 %
Tilikauden tulos	-1 857 881	-1 765 519	0	-1 765 519	-1 794 009	-28 490	-3,4 %
LASKENNALLISET ERÄT	-726 231	0	0	0	-722 614	-722 614	-0,5 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 584 112	-1 765 519	0	-1 765 519	-2 516 623	-751 104	-2,6 %

..

KALAJOKI AKATEMIA

	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
ulkoiset ja sisäiset							
TOIMINTATUOTOT	247 392	214 939	0	214 939	303 636	88 697	22,7 %
TOIMINTAKULUT	-3 053 494	-3 376 041	0	-3 376 041	-2 978 519	397 523	-2,5 %
Toimintakate	-2 806 103	-3 161 102	0	-3 161 102	-2 674 883	486 220	-4,7 %
Vuosikate	-2 806 103	-3 161 102	0	-3 161 102	-2 674 883	486 220	-4,7 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 115	-11 260	0	-11 260	-19 231	-7 971	1624,1 %
Tilikauden tulos	-2 807 218	-3 172 362	0	-3 172 362	-2 694 114	478 249	-4,0 %
LASKENNALLISET ERÄT	-726 231	0	0	0	-722 614	-722 614	-0,5 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3 533 449	-3 172 362	0	-3 172 362	-3 416 728	-244 365	-3,3 %

Hyvinvointipalvelut/Perusturvalautakunta SOSIAALIPALVELUT

Toiminta-ajatus

Sosiaalipalvelut tukevat asukkaiden hyvinvointia ja toimintakykyä tarjoamalla asiakaslähtöiset ja oikea-aikaiset palvelut laadukkaasti ja taloudellisesti.

Kuvaus vuoden toiminnasta ja määrärahojen riittävydestä

Lastensuojeluilmoitusten määrä on edelleen viime vuodesta hieman noussut. Tietoa perheiden avuntarpeesta tulee sosiaalitoimeen entistä paremmin ja mahdollistaa perheiden avunsaannin varhaisessa vaiheessa. Toisaalta se lisää tehtävää työtä ja kustannuksia etenkin lastensuojelun avohuollossa. Vuodelle 2019 saatiin sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin lisäresurssi, jonka toivotaan hillitsevän kustannuksia ja tuovan lapsille ja perheille avun entistä nopeammin. Pari- ja perheterapeutin palvelulle on ollut erittäin suurta kysyntää, johon olemme pyrkineet vastaamaan resurssien puitteissa. Koulupsykologin ja sosiaalityöntekijän rekrytointi onnistui, vaikka se on ollut alueella haastavaa.

Tukihenkilöiden ja –perheiden koulutukseen/hankintaan on panostettu ja päästiin yli asetetun tavoitteen eli saimme mukaan 7 uutta tukihenkilöä/-perhettä. Toimeentulotuen siirryttyä Kelalle, ehkäisevän toimeentulotuen kulut ovat pysyneet maltillisina, mutta täydentävän toimeentulotuen tarve on ollut yllättävän suuri. Kalajoella täydentävää toimeentulotukea on saanut 183 kotitaloutta. Vammaispalvelujen määrärahat ovat myös ylittyneet, koska uusia asiakkaita on tullut lakisääteisten palvelujen piiriin.

Asukkaiden kotona asumisen tukemiseen on tarvittu kotihoidon työpanosta yhä enemmän. Eri-tyisesti ilta- ja viikonlopputyö tehdään hyvin tiiviiseen tahtiin, mikä kuormittaa työntekijöiden jakamista. Myös yöpartion tarve on noussut esille. Asiakkaiden kotihoidon turvaamiseksi sijaisten palkkoihin, matkakustannuksiin, erilliskorvauksiin ja hoitotarvikkeisiin ei määräraha riittänyt. Myös Kaarnakodin toiminnan jatkaminen omana toimintana vaati resursseja kotihoidolta. Kotona asumista tukeva kotikuntoutuksen tiimi koottiin marraskuussa 2018, toiminta käynnistyy vähitellen vuonna 2019.

Kotona asumisen tavoite onnistuttiin saavuttamaan. Kotihoidon ja palveluohjauksen henkilökunta on tehnyt työnsä sitoutuneesti, joustavasti ja tunnollisesti tilanteissa, joissa sijaisia ei ole aina saatu rekrytoitua. Sijaisten rekrytointi on vienyt täysin esimiesten työpanoksen ja kehittämiseen ei ole jäänyt riittävästi aikaa.

Omaishoidettavien osuus on alle tavoitteen, vaikka määrällisesti omaishoidettavia on kolme enemmän kuin edellisenä vuonna. Kaikille kriteerit täyttävälle hakijoille on tuki myönnetty. Omaishoitajien lakisääteiset vapaat on pystytty järjestämään kaikille omaishoitajille. Jopa muita vapaita on pystytty järjestämään vaativaa omaishoitotyötä tekeville hoitajille. Tukipalvelua saaneiden asiakkaiden määrä on edellisvuotta pienempi. Lyhytaikaista hoitoa saaneiden asiakkaiden määrä 89 on erehdyksessä laskettu vuonna 2017 tukipalveluasiakkaisiin.

RAI-toimintakyvyn arviointiohjelman hankinta on hyväksytty lautakunnassa ja käyttöönotto on palveluohjauksessa, kotihoidossa ja palveluasumisessa vuonna 2019.

Asumispalveluissa asumisen tavoite on saavutettu ja asumispaikan saaminen on onnistunut alle tavoitearvon. Tämä on kuitenkin aiheuttanut haasteita asumispalveluiden ostoon muilta paikkakunnalta, kun paikkakunnalle ei ole vielä rakentunut lisää asumisen vaihtoehtoja. Omissa palveluasumisyksiköissä on viime vuonna hoidettu tilapäisesti ylipaikoilla asiakkaita, mistä kertoo asumispäivien määrän ylittyminen yli talousarviotavoitteen. Asumispalveluiden henkilöstö on ammattitaitoista, joustavaa ja työhönsä sitoutunutta.

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluissa asiakasmäärät ovat lisääntyneet ja hoitopäiviä on yli suunnitellun. Tähän haasteeseen pyritään vastaamaan 2019 Osviitan toteuttaman kotikuntoutuksen keinoin tulevaisuudessa.

Työ- ja toimintapalveluissa Monitoimikeskus Maakarin toimintaa on muutettu syksyllä tavoitteena vastata tulossa olevan lakimuutoksen tuomiin haasteisiin. Tukea yksin asuville on järjestetty yksilöohjauksen kautta säännöllisesti. Asumisen ohjauksen tarve on lisääntynyt yksinasuvien määrän kasvaessa. Toiminnan kehittäminen jatkuu vuonna 2019 molemmissa monitoimikeskuksissa. Havulan kesäkahvila -toiminta otettiin osaksi työ- ja toimintapalveluja kesällä 2018. Samassa pihapiirissä toimi myös Maakarin ja Kuunarin kesämyymälä. Myös Kahvila Kirja aloitti toimintansa syyskuussa 2018 kirjaston tiloissa ja mahdollistaa myös kuntouttavan työtoiminnan sekä avotyöpaikkoja Maakarin asiakkaille.

Kuntouttavan työtoiminnan osalta haasteena ovat olleet henkilöstövajaus ja työntekijöiden vaihtuminen. Uusi kuntouttavan työtoiminnan ryhmä, Majakka, aloitti toimintansa Kalajoen keskustassa, lähellä asiakkaita. Toiminta käynnistyi hyvin ja vastasi asiakkaiden tarpeisiin. Kuntouttavasta työtoiminnasta on ohjautunut eteenpäin asiakkaita ohjautunut 43 henkilöä työllistymisen, opiskelun, eläköitymisen ja muihin palveluihin ohjautumisen kautta. Haasteena on pitkäaikais-työttömyyden kasvu ja erityisesti tämä näkyy yli 1000 pv työttömänä olleiden määrässä. Asiakkaiden erilaiset haastavat elämäntilanteet sekä fyysinen ja psyykinen terveydentila ovat vaikeutaneet asiakkaiden eteenpäin saamista. Kaikkia asiakkaita ei voida lain puitteissa ohjata työtoimintaan. TYP-toimintaan ohjautuvien asiakkaiden määrä on ollut korkea ja vaatinut paljon sosiaaliohjauksen resursseja.

Yhteisöstä voimaa -hanke on toiminut vuoden aikana aktiivisesti ja järjestänyt monipuolista toimintaa eri asiakasryhmille. Hankkeelle haettiin ja saatiin jatkoaikaa 31.8.2019 saakka. Palveluliikenteessä otettiin käyttöön vuokra-auto vuoden loppupuolella toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi.

Strategiapäämäärä	Konsernistrategia	Strategiatavoite	Järjestetään palvelut laadukkaasti ja kustannustehokkaasti
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus	
Asiakastyytyväisyys		Sosiaalipalveluiden yhteinen keskiarvo	

Mittari						
TAK asiakastyytyväisyyskysely (1-5)	edellinen arvo		tavoite arvo	4,00	to-teuma arvo	4,10
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Monituottajuutta ja palvelusetelin käyttöä kehitetään palveluasumisessa		Palveluasumisen jonotusaikaan on laskettu myös osastolla asumispalvelupaikkaa odottavat. Jonotusaika vuoden 2018 keskiarvon mukaan on 1,9 kk (57,12 vrk).				
Mittari						
Jonotusaika	edellinen arvo		tavoite arvo	3,00	to-teuma arvo	1,90
Mittari						
Tehostetussa palveluasumisessa asuvien +75-vuotiaiden osuus %	edellinen arvo	8,00	tavoite arvo	7,00	to-teuma arvo	7,00
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Perhehoidon kehittäminen		Vuoden 2018 loppuun mennessä olemme saaneet rekrytoitua uusia tukihenkilöitä ja -perheitä yhteensä 7 eli olemme ylittäneet asetetun tavoitteen.				
Mittari						
Tukiperheiden ja – henkilöiden määrä	edellinen arvo		tavoite arvo	6,00	to-teuma arvo	7,00
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Tehokkaan ja vaikuttavan kotioidon kehittäminen Kalajoen yt-alueella		Mobiililaitteiden käyttöönotto Merijärvellä on viivästynyt tietojärjestelmien rajapintojen toimimattomuuden vuoksi. Älypuhelimet on otettu käyttöön ja toiminnanohjausjärjestelmä otetaan käyttöön kevään 2019 aikana.				
Mittari						
Mobiililaitte käytössä	edellinen arvo	80,00	tavoite arvo	100,00	to-teuma arvo	80,00
Mittari						
Kotona asuvien +75-vuotiaiden osuus (%)	edellinen arvo	92,00	tavoite arvo	93,00	to-teuma arvo	93,00
Strategiapää-määrä	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Palvelutuotannossa näkyy asiakaslähtöisyys, positiivisuus, uudistumiskyky ja poikkihallinnollinen toimintatapa			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Työ- ja päivätoiminnan kehittäminen vastaamaan asiakkaiden muuttuvia tarpeita		Henkilöstöresursseissa ollut edelleen vajausta 9 - 12/2018 välisenä aikana. Kuntouttavassa työtoiminnassa ollut 178 aktiivista asiakasta vuonna 2018. Asiakkaissa aikaisempaa enemmän osa-aikatyötä tekeviä ja sairauslomalla olevia, jolloin ei ole velvoitetta osallistua kuntouttavaan työtoimintaan. Asiakkaita on työllistynyt kokoaikatyöhön 26 hlöä ja opintonsa on aloittanut 10 hlöä. Kaikkien asiakkaiden aktivoiminen kuntouttavaan työtoimintaan ei ole lain puitteissa mahdollista. Asiakastyytyväisyys 4,27%.				
Mittari						
Työmarkkinatuen kuntaosuuslissalla yli 300 pv olevien määrä (Kalajoki)	edellinen arvo	80,90	tavoite arvo	50,00	to-teuma arvo	80,00

Henkilöstö:

Lasten ja perheiden palvelut: 3 sosiaalityöntekijää, 2 psykologia, 3 kuraattoria, 2 perhetyöntekijää, perheohjaaja, pakolaisohjaaja, 2 sosiaaliohjaajaa, pari- ja perheterapeutti, toimistos sihteeri ja lastenvalvoja/palvelupäällikkö (/sos.tt.).

Kotiin annettavat palvelut: palvelupäällikkö, toimistos sihteeri, 4 palveluohjaaja, osastonhoitaja, kotiutushoitaja, 7 sairaanhoitajaa, 14½ lähihoitajaa, 22 kodinhoitajaa ja 1 kotiaavustajaa. Kotihoito Merijärvi: 1 sairaanhoitaja ja 5 kodinhoitajaa. Kaarnakoti: 5 määräaikaista lähihoitajaa.

Asumispalvelut: palvelupäällikkö, toimistos sihteeri, 4 osastonhoitajaa, vastaava sairaanhoitaja, 8½ sairaanhoitajaa, 72½ lähihoitajaa, osastoapulainen 0,5 ja yksi palkkatukipaikka.

Työ- ja toimintapalvelut: palvelupäällikkö, 13 ohjaajaa, 2 erityisavustajaa, 2 sosiaaliohjaajaa, 2 hanketyöntekijää, 2 palveluautonkuljettajaa

Sosiaalipalvelut	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018
Vakinaiset	149	148	156	175	173
Määräaikaiset	13	21	27	11	14
Sijaiset	42	41	47	45	64
Työllistetyt	12	9	2	7	9
Yhteensä	216	219	232	238	260
HTV	199,49	199,35	208,25	224,84	221,24

Palvelualueen tavoitteet	TP	TA	TA	TA	Toteutuma	Poikkeama	Muutos %
	2017	2018	muutokset	muutosten jälkeen	31.12.2018		ed. tp
Asiakastyytyväisyys TAK (1-5)	3,99						
Sosiaalityö							
Toimeentulotuen ruokakunnat	117	100		100	187	87	59,8 %
Toimeentulotuen ruokakunnat Me	16	15		15	17	2	6,3 %
Pakolaisohjaajalla käynnit					262		
Pene asiakaskäynnit /Kalajoki	900	700		700	1 160	460	28,9 %
Pene asiakaskäynnit /Merijärvi	97	120		120	93	-27	-4,1 %
Kuraattorien eri asiakkaita Ka+Me					419		
Kuraattorilla käynnit Ka+Me					964		
Koulupsykologi	561	480		480	266	-214	-52,6 %
Lasten psykiatrin käynnit Ka+Me	30	25		25	29	4	-3,3 %
Lastensuojeluilmoitukset	367	200		200	386	186	5,2 %
Lastensuojelu asiakkaat	64	60		60	70	10	9,4 %
Lastensuojelu asiakkaat Me	7	5		5	12	7	71,4 %
Last.suoj. laitoshoido/vrk	3 079	2 500		2 500	4 315	1 815	40,1 %
Last.suoj. laitoshoido/vrk Me	121	60		60	0	-60	-100,0 %
Last.suoj. perhehoito vrk	1 640	1 500		1 500	1 317	-183	-19,7 %
Lastenvalvojan sopimukset	321	300		300	310	10	-3,4 %
Perhetyö/asiakasperheet	69	55		55	60	5	-13,0 %
Perhetyön käynnit Kalajoki	1 157	900		900	1 098	198	-5,1 %
Perhetyön käynnit Merijärvi	134	100		100	139	39	3,7 %
Kuljetuspalvelun asiakkaat Ka+Me	73	110		110	85	-25	16,4 %
Kuntoutt.työt. asiakkaat	194	170		170	178	8	-8,2 %
Kuntoutt.työt. asiakkaat Me	26	16		16	18	2	-30,8 %
Kuntouttava työtoimintapvt	6 931	7 000		7 000	6 521	-479	-5,9 %

Palvelualueen tavoitteet	TP 2017	TA 2018	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2018	Poikkeama	Muutos % ed. tp
Vammaispalvelut							
Vammaispalvelun asiakkaat Ka	96	90		90	122	32	27,1 %
Vammaispalveluasiakkaat, Me	14	15		15	14	-1	0,0 %
Erityishuollon piirissä/Kalajoki	114	110		110	118	8	3,5 %
Erityishuollon piirissä/Merijärvi	14	15		15	15	0	7,1 %
Ryhmäkoti Puistola, asukaspaikat	15	20		20	20	0	33,3 %
asumispäivät	6 267	7 300		7 300	6 333	-967	1,1 %
Kalliokoti (9)	3 157	3 285		3 285	3 191	-94	1,1 %
Asumispalveluiden osto	3 438	4 745		4 745	3 211	-1 534	-6,6 %
Perhehoidossa	1	1		1	1	0	0,0 %
Monitoimikeskus Maakari, asiakkaat	85	75		75	81	6	-4,7 %
toimintapäivät/Kalajoki	6 343	6 000		6 000	6 167	167	-2,8 %
toimintapäivät/Merijärvi	696	650		650	739	89	6,2 %
Monitoimikeskus Kuunari, asiakkaat	30	35		35	27	-8	-10,0 %
toimintapäivät	2 745	2 900		2 900	2 529	-371	-7,9 %

Palvelualueen tavoitteet	TP 2017	TA 2018	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2018	Poikkeama	Muutos % ed. tp
Kotiin annettavat palvelut							
Yli 75-v asuu kotona %	93,00	93		93	93	0	0,0 %
Säännöllistä kotihoitoa saa % ikäluokasta	17,00	15		15	17	2	0,0 %
Säännöllisen kotihoidon asiakkaat Kalajoki	258	240		240	278	38	7,8 %
Säännöllisen kotihoidon asiakkaat Merijärvi	29	38		38	30	-8	3,4 %
Kotihoidon käynnit Kalajoki	151 903	160 000		160 000	158 825	-1 175	4,6 %
Kotihoidon käynnit Merijärvi	11 333	13 000		13 000	12 271	-729	8,3 %
tukipalveluasiakkaat Ka/Me	578/55	550/60		550/60	502		
Omaishoidontukea saa yli 75-v %	4,5	5		5	4	-1	-11,1 %
Omaishoidontuen saajat Ka	125	110		110	128	18	2,4 %
Omaishoidontuen saajat Merijärvi	16	14		14	16	2	0,0 %
Ikäntyneiden palveluasuminen							
Asuu tehostetussa palv. asumisessa	7	7		7	7	0	0,0 %
Mäntyrinne (59 p, v2018 50p)	17 217	18 250		18 250	18 235	-15	5,9 %
Maininki (29 p. v2018 48p)	14 916	17 520		17 520	17 535	15	17,6 %
Osasto2 tehostettu palv.as. (20)	0	0		0		0	
Salmenranta (22 paikkaa)	7 654	8 030		8 030	7 222	-808	-5,6 %
Asumispäivät Kalajoki	32 133	35 770		35 770	35 770	0	11,3 %
Asumispäivät Merijärvi	7 654	8 030		8 030	7 222	-808	-5,6 %
Asumispäivät/palvelusetelillä tuot	7 092	5 840		5 840	2 452	-3 388	-65,4 %
*Asumispalveluiden ostot/ Kalajoki	63	0		0	2 620	2 620	4058,7 %
*Asumispalveluiden ostot/ Merijärvi	0	0		0	0	0	
asumispäivät/osto MTT/Kalajoki	7 332	7 665		7 665	8 757	1 092	19,4 %
asumispäivät/osto MTT/Merijärvi	0	0		0	0	0	#JAKO/0!
Palveluasumisen käyttö%	99,1	98		98	98	0	-1,1 %

* siirretty palveluseteliin

SOSIAALIPALVELUT

ulkoiset	Ed. tp	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp
TOIMINTATUOTOT	4 930 026	5 439 840	0	5 439 840	5 364 963	-74 877	8,8 %
TOIMINTAKULUT	-16 308 548	-15 320 331	-689 000	-16 009 331	-16 562 063	-552 732	1,6 %
Toimintakate	-11 378 522	-9 880 491	-689 000	-10 569 491	-11 197 100	-627 609	-1,6 %
Vuosikate	-11 378 522	-9 880 491	-689 000	-10 569 491	-11 197 100	-627 609	-1,6 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 487	-13 440	0	-13 440	-1 870	11 570	-24,8 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 487	-13 440	0	-13 440	-1 870	11 570	-24,8 %
Tilikauden tulos	-11 381 009	-9 893 931	-689 000	-10 582 931	-11 198 970	-616 039	-1,6 %
LASKENNALLISET ERÄT	-20 116	0	0	0	11 825	11 825	-158,8 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-11 401 124	-9 893 931	-689 000	-10 582 931	-11 187 145	-604 214	-1,9 %

SOSIAALIPALVELUT

ulkoiset ja sisäiset	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
TOIMINTATUOTOT	4 992 505	5 439 840	0	5 439 840	5 425 840	-14 000	8,7 %
TOIMINTAKULUT	-18 726 237	-17 576 604	-689 000	-18 265 604	-19 078 669	-813 065	1,9 %
Toimintakate	-13 733 732	-12 136 764	-689 000	-12 825 764	-13 652 829	-827 065	-0,6 %
Vuosikate	-13 733 732	-12 136 764	-689 000	-12 825 764	-13 652 829	-827 065	-0,6 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 487	-13 440	0	-13 440	-1 870	11 570	-24,8 %
Tilikauden tulos	-13 736 219	-12 150 204	-689 000	-12 839 204	-13 654 699	-815 495	-0,6 %
LASKENNALLISET ERÄT	-20 116	0	0	0	11 825	11 825	-158,8 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-13 756 335	-12 150 204	-689 000	-12 839 204	-13 642 874	-803 670	-0,8 %

TERVEYSPALVELUT

Toiminta-ajatus

Perusterveydenhuoltoon kuuluu väestön terveydentilan seuranta ja sairaanhoito sekä terveyden edistäminen ja terveysneuvonta, terveystarkastukset, kuntoutukset, päivystys ja mielenterveys- ja päihdetyö. Perusterveydenhuolto on yleisesti kaikkien saatavilla ja muodostaa terveysjärjestelmän perustan. Terveyskeskus toimii Kanta-Kalajoella, terveysasemat toimivat Kalajoen Himangalla ja Merijärvellä. Kaikissa toimipisteissä on neuvola – ja vastaanotto toimintaa. Terveyspalvelut sisältävät vuodeosaston, vastaanottotoiminnan, neuvolan, kuntoutuksen sekä erikoissairaanhoidon.

Kuvaus vuoden toiminnasta ja määrärahojen riittävydestä

Neuvolassa terveyden edistämiseen sisältyy sairauksien ehkäisy, terveyden ylläpitäminen ja hyvinvoinnin lisääminen. Perhevalmennukset toteutettiin moniammatillisena yhteistyönä perheneuvolan, sosiaalityön ja kuntoutuksen kanssa. Painonhallintaryhmät järjestettiin ravitsemusterapeutin etäyhteyden avulla.

Kalajoen alueella syntyvyys on alhainen ja se näkyy äitiysneivolakäyntien vähenemisessä. Vuonna 2018 Kalajoen sote-yhteistoiminta-alueella syntyi 115 lasta, joista 17 syntyi Merijärvellä. Kouluterveydenhuollon asiakasmäärät ovat lisääntyneet. Lisäksi aloitettiin 65- vuotiaiden terveystarkastukset, joiden osallistumisprosentti on 76.

Tartuntalain § 48 mukaiset rokotukset on toteutettu neuvolassa. Tänä vuonna neuvolassa on rokotettu ennätysmääräisesti myös influenssarokotteita. Sosiaali- ja terveysministeriön suosittelemat sotaveteraanien pneumokokki rokotukset järjestettiin vuonna 2018.

Lapsiperheiden kotipalvelu aloitettiin vuonna 2018 kokeiluluontoisena työllistämistuella kahden työntekijän voimin. Kotipalvelu on ollut tilapäistä, maksutonta ja lyhytaikaista matalankynnyksen tukea lapsiperheille. Keskeisenä tavoitteena on perheen omien voimavarojen vahvistaminen. Työntekijät ovat käyneet vuoden aikana yli 80 eri perheessä. Perheiltä on tullut paljon positiivista palautetta.

Kuntoutus on ollut mukana kotikuntoutuksen kehittämisessä ja toteuttamisessa. Syksyllä 2018 siirryimme valtakunnallisiin lääkinällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteisiin niiden valmistuessa. Ergonomiakoulutuksia on järjestetty hoitohenkilökunnalle säännöllisesti. Elin- tapaohjausta on järjestetty yhteistyössä vastaanoton kanssa. Esim. Tulpparyhmiä sydän- ja verenkiertosairaus asiakkaille. Omaa puheterapeuttia ei ole saatu rekrytoitua. AVH-vertaistukitapaamia- sia on järjestetty keväällä ja syksyllä.

Osviitassa on aloitettu kotikuntoutuksen toiminnan kehittäminen kotikäyntejä lisäämällä ja asiakkaiden siirtymistä yksityiseltä sektorilta kotiin on tuettu. Asiakkaiden ryhmäkäynnit ovat lisääntyneet. Mielenterveyspuolella on järjestetty syksyllä asiakkaiden toiveesta uniryhmä. Akuutti- aikoja on lisätty. Arviointihoitajan vastaanotolle on päässyt 1 – 3 vrk:n kuluessa yhteydenotosta ja päihdehoitajan vastaanotolle on ollut mahdollista päästä saman vuorokauden aikana. Psykiatrin käyntejä on jouduttu lisäämään mielenterveys- ja päihdeasiakasmäärien lisääntyessä. Soiten kanssa on kehitetty yhteistyötä, aktiivisesti osallistuttu hoitoneuvotteluihin. Lisäksi on lisätty yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien kanssa tarkoituksena järjestää Kalajoella intervalli jaksoja ja tehostetun mielenterveystyön palveluita. Palveluiden ostojen suurin menoerä on psykiatrin, päihdepsykiatrin ja neuropsykologin palkkakustannukset.

Vastaanotto on päivystyspainotteista. Päivystys ulkoistettiin syksyllä 2018 ja sen tavoitteena on ollut terveyskeskuslääkäreiden työpanoksen kohdentamisen esim. kansansairauksien hoitoon sekä ennaltaehkäisevään työhön. Vastaanottoa on kehitetty lisäämällä erikoislääkäripalveluita lähipalveluina. Ortopedi on aloittanut vastaanotto toiminnan 25.5.18 ja silmäklinikkatoiminta aloitti toiminnan kesäkuussa 2018. Määrärahojen ylittyminen on johtunut suurimmaksi osaksi työvoimaresurssien vuokrauksesta (lääkärit) sekä siitä että erikoissairaanhoidosta on siirtynyt vaativia lääkehoitoja perusterveydenhuoltoon ja näin ollen lääkekustannukset ovat lisääntyvässä määrin nousseet esimerkkinä syöpähoito/-lääkkeet.

Vuodeosastolla hoidettujen potilaiden määrä on lisääntynyt, kun taas hoitoajat ovat lyhentyneet. Hoitoajoissa on havaittavissa nousua loppuvuodesta, sillä pitkäaikaisten potilaiden sekä jatkohoitopaikkaa odottavien määrä vuodeosastolla on kasvanut. Avohoitokäyntejä on ollut vuoden 2018 aikana 714 eli 1,9 asiakaskäyntiä päivässä. Osaston toimintaa on kehitetty ja osaston jakaminen akuutti- sekä kotiutusosastoon on onnistunut. Vuodeosasto on ollut aktiivisesti mukana Kalajoen kaupunkia koskevassa palliatiivisen hoidon ja saattohoitosuunnitelman laatimisessa. Osaston haasteina ovat asumispalvelupaikkaa osastolla odottavat potilaat, henkilöstöresurssien riittävyys sekä henkilökunnan jaksaminen. Määrärahojen ylitystä on tullut palveluiden ostoissa sekä henkilöstökuluissa. Asiakaspalveluiden ostot ovat ylittyneet, koska kaikkia vuodeosastohoitoa tarvitsevia ei ole voitu ottaa vastaan paikkapulan vuoksi, vaan heitä on hoidettu muilla vuodeosastoilla. Henkilöstökulujen ylitys johtuu sijaismäärärahojen ylityksestä.

Suun terveydenhuolto

Toiminta-ajatus

Suun terveydenhuollon tehtävänä on kalajokisten suun terveyden edistäminen, suun sairauksien tutkiminen sekä niiden ehkäisy ja hoito.

Kuvaus vuoden toiminnasta ja määrärahojen riittävydestä

Suun terveydenhuollossa tavoitteena oli keskittyä riskiryhmien tehokkaampaan profylaksiaan. Joka jäi kuitenkin toteutumatta, vakituisen henkilökunnan puutteen vuoksi. Tästä johtuen emme ole voineet tarjota hammaslääkäri/suuhygienistiäkoja kaikille halukkaille. Jonoja olemme joutuneet perustamaan loppuvuodesta.

Strategia-päämäärä	Elinvoimankehittäminen	Strategia-tavoite	Kalajoki on Pohjois-Pohjanmaan eteläosan ja Keski-Pohjanmaan houkuttelevin asuinpaikka ja työskentely-ympäristö				
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus					
Edistää yli 65-vuotiaiden terveyttä		65-vuotiaiden terveystarkastukset aloitettiin Kalajoella 2018. Heistä 76 % on osallistunut terveystarkastukseen (yhteensä 106 henkilöä).					
Mittari							
Osallistumisprosentti ikäluokasta (%)	edellinen arvo		tavoite arvo	80,00	to-teuma arvo	76,00	

Strategia-päämäärä	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Järjestetään palvelut laadukkaasti ja kustannustehokkaasti			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Asiakastyytyväisyys						
Mittari						
Asiakastyytyväisyyskysely TAK (1-5)	edellinen arvo	4,10	tavoite arvo	4,10	to-teuma arvo	4,25

Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Koululaisten suun terveyden parantaminen		Henkilökunnan vajauksen vuoksi koululaisten suun terveys ei ole parantunut, emmekä ole pystyneet riskiasiakkaiden hoitoon panostamaan.				
Mittari						
DMF -indeksi 12 vuotiailla	edellinen arvo	1,27	tavoite arvo	1,07	to-teuma arvo	1,32

Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Päihde- ja mielenterveysasiakkaiden nopea hoitoon pääsy akuuttitilanteissa		Mielenterveys asiakkaat pääsevät hoitajan arvioon 1-5 vrk:n kuluessa ja päihdeasiakkaat saman vuorokauden aikana hoitajan vastaanotolle.				
Mittari						
Vastaanoton toteutuminen alle 7 vrk	edellinen arvo		tavoite arvo	2,00	to-teuma arvo	3,00

Strategia-päämäärä	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Kehitetään henkilöstön ammattitaitoa toimintaympäristön muutoksia ennakkoiden ja tuottavuutta parantaen			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Erikoissairaanhoidon tarpeen väheneminen perusterveydenhuollon toimintaa kehittämällä		Oman lääkäritoiminnan ja oman erikoissairaanhoidon toiminnan ansiosta luku on jäänyt alle tavoitteen				
Mittari						
Kustannusten kasvun tahtuminen, läheteiden lukumäärä (som. OYS)	edellinen arvo	1 249,00	tavoite arvo	1 880,00	to-teuma arvo	1 680,00
Mittari						

Aikuispsyk.vuodeosastojen hpv (Soite)	edellinen arvo	798,00	tavoite arvo	700,00	to-teuma arvo	1 221,00
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Hoitohenkilöstön osaamisen varmistaminen vuodeosastolla	Ergonomiakortti -koulutukset järjestetty keväällä 2018. Vakituudesta henkilökunnasta suurin osa suorittanut koulutuksen. Henkilökunnan ergonomiakoulutuksen myötä tules-vaivat vähentyneet. Koulutukset jatkuu vuoden 2019 keväällä.					
Mittari						
Ergonomiakortin suorittaneiden määrä henkilökunnasta (%)	edellinen arvo		tavoite arvo	85,00	to-teuma arvo	90,00

Strategia-päämäärä	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Kehitetään kunnan toimintaprosesseja sekä kuntalaisen sähköistä asiointia			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Asiakaspalvelun kehittäminen ja sähköisten palvelujen monipuolistaminen suun terveydenhuollossa	Markkinointia ei ole tehostettu henkilökunnan vajauksen vuoksi. Klinikkiin yhteydessä olevat tarkastukset ja lohkeamat laitettu jonoon. Yhteydenottoja ollut enemmän kuin arvioitu.					
Mittari						
Hoidon tarpeen arviointien lukumäärä (kk)	edellinen arvo		tavoite arvo	20,00	to-teuma arvo	5,25
Mittari						
Vastausaika yhteydenottoihin (2 vrk)	edellinen arvo		tavoite arvo	2,00	to-teuma arvo	3,00
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Vastaanoton palvelutuotannon kehittäminen	Klinik- yhteydenottoja on yhteensä 482 vuonna 2018. 1.9.- 31.12.2018 välisenä aikana yhteydenottoja on keskimäärin 31/kk.					
Mittari						
Yhteydenottojen määrä 5-12/2018 (kuukaudessa)	edellinen arvo		tavoite arvo	65,00	to-teuma arvo	31,00
Mittari						
Yhteydenottojen määrä 1-4/2018 (kuukaudessa)	edellinen arvo		tavoite arvo	50,00	to-teuma arvo	

Henkilöstö:

Neuvola: 10 terveydenhoitajaa, ½ lähihoitaja ja ½ osastonhoitaja, 2 lapsiperheiden kotipalvelutyöntekijää

Vastaanotto: osastonhoitaja, 9 sairaanhoitajaa, 2 lähihoitajaa, 4 laboratorionhoitaja, 2 röntgenhoitajaa, 2,5 sihteerä

Vuodeosasto: osastonhoitaja, apulaisosastonhoitaja, 11 sairaanhoitajaa, 15 lähihoitajaa, 0,5 farmaseutti, osastosihteerä, osastolääkäri

Kuntoutus: 5 fysioterapeuttia, toimintaterapeutti, 2 kuntahoitajaa ja ½ osastonhoitaja

Osviitta: 6 psykiatrista sairaanhoitajaa, mielenterveyshoitaja ja osastonhoitaja

Hammashoito: Hammaslääkäreitä 6,5, 1,4 suuhygienistiä, 0,6 osastonhoitaja, 8 hammashoitajaa, 1,6 välinehuoltajaa

Terveyspalvelut	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018
Vakinaiset	116	115	112	97	97
Määräaikaiset	5	1	3	5	4
Sijaiset	36	32	25	26	35
Työllistetyt		1	1	0	2
Yhteensä		149	141	128	138
HTV	126,94	123	123,8	114,35	119,74

Palvelualueen tavoitteet	TP	TA	TA	TA	Toteutuma	Poikkeama	Muutos %
	2017	2018	muutokset	muutosten jälkeen	31.12.2018		ed. tp
Asiakastyytyväisyys TAK (1-5)	3,7	4		4		-4,0	-100,0 %
Neuvola							
Äitiysneuvola/Ka	2 377	2 200	2 200	2 200	1 977	-223	-16,8 %
Äitiysneuvola/Me	348	390	350	390	300	-90	-13,8 %
Lastenneuvola/Ka	3 751	3 600	3 500	3 600	3 691	91	-1,6 %
Lastenneuvola/Me	602	600	600	600	601	1	-0,2 %
Koulu- opisk.terv. Ka	4 847	4 600	4 600	4 600	5 035	435	3,9 %
Koulu- opisk.terv. Me	350	320	320	320	357	37	2,0 %
Työttömien terveystarkastukset, kattavuus %		20		20		-20	#JAKO/0!
65-vuotiaiden terveystarkastukset		150		150	106	-44	#JAKO/0!
Vastaanotto							
Paljon palveluita käyttävien osuus käynneistä, %		<15 %		<15 %			#JAKO/0!
Lääkärin vast.otto Ka	12 421	15 200		15 200	12 016	-3 184	-3,3 %
Lääkärin vast.otto Me	1 174	1 050		1 050	1 102	52	-6,1 %
Ulkokuntalaisten käynnit	1 655	1 200		1 200	1 145	-55	-30,8 %
Sairaanhoid.Ka	12 666	10 950		10 950	12 420	1 470	-1,9 %
Sairaanhoid.Me	860	670		670	871	201	1,3 %
Osasto I							
Hoitopäivät	14 316	14 200		14 200	12 808	-1 392	-10,5 %
Hoitojaksot	1 114	1 000		1 000	1 386	386	24,4 %
Keskim. hoitoaika	13,3	13		13	10,4	-3	-21,8 %
Käyttöaste	98,0 %	<96%		<96%	87,7		8849,0 %
Avohoitokäynnit		500		500	714	214	

Palvelualueen tavoitteet	TP	TA	TA	TA	Toteutuma	Poikkeama	Muutos %
	2017	2018	muutokset	muutosten jälkeen	31.12.2018		ed. tp
Laboratorio							
Laboratoriotutkimukset	101590	92 000		92 000	100 965	8 965	-1 %
Käyntimäärä	35709	30 800		30 800	35 189	4 389	-1 %
Röntgen							
Rtg-tutkimukset	3756	4 350		4 350	5 526	1 176	47 %
Myydyt tutkimukset	731	850		850	727	-123	-1 %
Kuntoutus							
Fysioterapiakäynnit							
- avokäynnit	2 327	1 840			2 868	2 868	23 %
- osasto	3 173	3 200		3 200	3 473	273	9 %
Kotikuntoutuskäynnit	271	550		550	867	317	220 %
Ryhmäkäynnit	2 365	2 620		2 620	2 820	200	19 %
Apuvälinekäynnit	1 376	960		960	1 351	391	-2 %
Puheterapiakäynnit	1068	435		435	825	390	-23 %
Toimintaterapiakäynnit	267	470		470	293	-177	10 %
Hammashuolto							
TAK-arviointi	4,4	4,4		4,4	4,4	0,0	0 %
Hammashuollon käynnit	16 540	14 000		14 000	15 374	1 374	-7 %
Suuhygienistin käynnit	2 374	2 200		2 200	2 495	295	5 %
Kust.e/käynti netto	42,7	65		65	48,7	-16	14 %
Kust. e/asukas netto	51,1	75		75	56	-19	10 %
katetaan potilasmaksuilla %	49,2	38		38	49,8	12	1 %
DMF/dmf							
12 v	1,17	1,07		1,07	1,32	0,25	13 %
Ehjähampaisia 5 v, %	45 %	50		50	49	-1	10789 %
ehjähampaisia 15-vuotiaista %	23 %	25		25	24	-1	10335 %
Asiakkaita väestöstä %	46,5 %	43		43	42	-1	8932 %

Palvelualueen tavoitteet	TP	TA	TA	TA	Toteutuma	Poikkeama	Muutos %
	2017	2018	muutokset	muutosten jälkeen	31.12.2018		ed. tp
ehjähampaisia 15-vuotiaista %	23 %	25		25	24	-1	10335 %
Asiakkaita väestöstä %	46,5 %	43		43	42	-1	8932 %
Osviitta							
Asiakaskäynnit psyk.hoitajalla	5 446	4 500		4 500	4 902	402	-10 %
Psykiatrikäynnit	657	375		375	588	213	-11 %
Päihdeasiakaskäynnit hoitajalla	690	320		320	1 115	795	62 %
Ryhmäkäynnit	322	460		460	918	458	185 %
Erikoissairaanhoido							
KALAJOKI							
SOITE							
hvp	2 884	2 511		2 511	3 253	742	12,8 %
pkl	11 832	9 353		9 353	8 551	-802	-27,7 %
psyk hvp	1 173	1 197		1 197	1 523	326	29,8 %
psyk pkl	840	813		813	598	-215	-28,8 %
OYS							
hvp	2 024	1 975		1 975	1 714	-261	-15,3 %
pkl	5 191	5 112		5 112	5 065	-47	-2,4 %
psyk hvp	83	225		225	145	-80	74,7 %
psyk pkl	371	84		84	102	18	-72,5 %
Oulaskangas							
hvp	808	821		821	677	-144	-16,2 %
pkl	2349	2 280		2 280	2 225	-55	-5,3 %
Raahe							
hvp	230	240		240	267	27	16,1 %
pkl	473	620		620	75	-545	-84,1 %
MERIJÄRVI							
OYS							
hvp	183	170		170	320	150	74,9 %
pkl	670	655		655	703	48	4,9 %
psyk hvp	63	50		50	52	2	-17,5 %
psyk pkl	5	2		2	31	29	520,0 %
Oulaskangas							
hvp	198	210		210	183	-27	-7,6 %
pkl	759	720		720	797	77	5,0 %

TERVEYSPALVELUT

	Ed. tp	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp
ulkoiset							
TOIMINTATUOTOT	4 016 011	3 856 830	0	3 856 830	3 986 933	130 103	-0,7 %
TOIMINTAKULUT	-27 384 052	-26 421 018	0	-26 421 018	-26 597 820	-176 802	-2,9 %
Toimintakate	-23 368 041	-22 564 188	0	-22 564 188	-22 610 888	-46 700	-3,2 %
Vuosikate	-23 368 041	-22 564 188	0	-22 564 188	-22 610 888	-46 700	-3,2 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-27 589	-38 380	0	-38 380	-61 352	-22 972	122,4 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-27 589	-38 380	0	-38 380	-61 352	-22 972	122,4 %
Tilikauden tulos	-23 395 630	-22 602 568	0	-22 602 568	-22 672 240	-69 672	-3,1 %
LASKENNALLISET ERÄT	-31 282	0	0	0	-75 411	-75 411	141,1 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-23 426 911	-22 602 568	0	-22 602 568	-22 747 651	-145 083	-2,9 %

TERVEYSPALVELUT

	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
ulkoiset ja sisäiset							
TOIMINTATUOTOT	4 715 115	4 472 500	0	4 472 500	4 755 888	283 388	0,9 %
TOIMINTAKULUT	-29 587 170	-28 324 801	0	-28 324 801	-28 755 037	-430 236	-2,8 %
Toimintakate	-24 872 056	-23 852 301	0	-23 852 301	-23 999 149	-146 848	-3,5 %
Vuosikate	-24 872 056	-23 852 301	0	-23 852 301	-23 999 149	-146 848	-3,5 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-27 589	-38 380	0	-38 380	-61 352	-22 972	122,4 %
Tilikauden tulos	-24 899 645	-23 890 681	0	-23 890 681	-24 060 501	-169 820	-3,4 %
LASKENNALLISET ERÄT	-31 282	0	0	0	-75 411	-75 411	141,1 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-24 930 926	-23 890 681	0	-23 890 681	-24 135 912	-245 231	-3,2 %

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

Toiminta-ajatus

Ihmisen terveyden edistäminen ja turvallisen elinympäristön varmistaminen on yhteiskunnan keskeinen tavoite. Ympäristöterveydenhuolto on osa ennaltaehkäisevää perusterveydenhuoltoa, jossa riskit huomioiden valvotaan viime kädessä ihmisen terveyteen vaikuttavaa elinympäristöä. Ihmisen terveyttä varmistetaan terveydensuojelun lisäksi huolehtimalla elintarvikkeiden, tupakkalain alaisten tuotteiden sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin riittävästä valvonnasta.

Kuvaus vuoden toiminnasta ja määrärahojen riittävydestä Elintarvikevalvonta

Vuoden 2018 aikana valvontaa on tehty valvontasuunnitelman mukaisesti alueella olevissa ravintoloissa, grilleissä, pizzeriaissa ja erikokoisissa päivittäistavara-kaupoissa, joissa myydään pakattuja ja pakkaamattomia elintarvikkeita.

Vuonna 2014 alettiin moniin vähittäismyymälöihin perustaa salaattibaareja. Vuoden 2018 aikana useat pienemmät myymälät lopettivat salaattibaarin pidon, mikä vähensi tarkastuskertoja näissä kohteissa.

Vuoden 2018 aikana vastattiin kuluttajien kysymyksiin ja havaintoihin liittyen elintarvikevalvonnan kohteiden hygieniaan ja ruokamyrkytysriskeihin. Näiden yhteydenottojen pohjalta tehtiin myös tarkastuksia kohteisiin ja annettiin opastusta ja korjausohjeita asiakkaiden niissä havaitsemiin puutteisiin.

Lisäksi jatkettiin opastusta ja ohjausta elintarvikeyrityksien ja julkisen sektorin valmistuskeittiöiden elintarvikkeisiin liittyvissä kehityskysymyksissä. Valvontakäyntien yhteydessä toteutettiin projekti, jossa arvioitiin tuoreen lihan jäljitettävyyttä erilaisissa valvontakohteissa. Vuoden aikana osallistuttiin useisiin alueella tapahtuvaan maakuntauudistukseen liittyviin preaktiivisiin valmennuksiin.

Terveydensuojelulain mukainen valvonta

Terveysvalvonnan osalta merkittävimmät painopistealueet ovat muodostuneet julkisten rakennusten sisäilmaongelmien selvittelytyöstä sekä talousvettä toimittavien laitosten suunnitelmallisesta valvonnasta. Sisäilmaongelmien selvittelytyötä on hoidettu kunnallisten toimijoiden sekä kuntotutkimuksia tekevien konsulttien kanssa yhteistyössä. Sisäilmaongelmien selvittelytyö on vienyt paljon resursseja suunnitelmallisesta valvontatyöstä.

Talovesivalvonnassa jatkettiin vedenjakelualueiden uudelleen määrittämistä vastaamaan lainsäädännön vaatimuksia. Lisäksi osa valvonta-alueella olevista suunnitelmallisen valvonnan ulkopuolella olleista vesiosuuskunnista on otettu mukaan suunnitelmalliseen valvontaan. Talovesiasioita käsittelevässä maakunnallisessa ryhmässä on keskusteltu yhtenevistä käytännöistä valvontatyössä. Terveysvalvonta on myös järjestänyt valvonta-alueellaan talovesilaitoksen erityis-tilanneharjoituksen.

Lisäksi terveystalvonta on aloittanut päiväkotien hygieniakäytäntöihin liittyvän työpajaprojektin, joka jatkuu vuoden 2019.

Eläinten terveyden- ja hyvinvoinnin valvonta

Eläinten terveyden- ja hyvinvoinnin valvonnassa ei vuonna 2018 ollut erityisiä valtakunnallisia tai paikallisempiakaan painopisteitä tai projekteja. Hyvinvoinninvalvontaa suoritettiin epäilyyn perustuen ja yksi keväällä ilmi tullut eläinsuojelutapaus työllisti poikkeuksellisen paljon ja useita yhteistoiminta-alueen eläinlääkäreitä.

Eläinten terveystalvontaa tehtiin sekä suunnitelman mukaisesti (esim. vapaaehtoiset terveystalvonnat kuten lampaiden maedi-visna -valvonnat), että tautiepäilyjen ja -tilanteiden tullessa kohdalle (esim. EHEC-, ja salmonellatilanteet). Lypsykarjatiloilta löytyi valtakunnallisesti loppuvuodesta 2018 selvästi tavanomaista enemmän salmonellaa ja kontaktitilojen näytteenotot työllistivät myös Kalajoen alueella. Kahdelta Kalajokiselta lypsykarjatilalta löytyi salmonellaa, mutta salmonellasaneraus saatiin molemmista karjoista valmiiksi ennen vuodenvaihdetta.

Strategiapäämäärä	Konsernistrategia	Strategiatavoite	Järjestetään palvelut laadukkaasti ja kustannustehokkaasti			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Laadukkaat sisäilma-selvitykset		Useimmiten kunnat ovat lähteneet itsenäisesti ilman terveystalvonnin kehotusta/määräystä selvittämään rakennustensa kuntoa. Terveystalvonta on ohjannut kuntien kiinteistöistä vastaavia tahoja käyttämään rakennusterveysasiantuntijapätevyiden omaavia henkilöitä rakennusten tutkimiseen. Pääsääntöisesti rakennusten kuntoarvioita/kuntotutkimuksia tehneet henkilöt ovat toimineet alalla pitkään ja heidän näin voidaan katsoa täyttävän terveydensuojelulain (763/1994) 49§ 2 mom. mukaiset pätevyysvaatimukset.				
Mittari						
Täyttää pätevyysvaatimukset		edellinen arvo	tavoite arvo	100,00	toteuma arvo	80,00
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Talousveden laatuun vaikuttavat riskit hallinnassa		Ensimmäinen riskinarviointi käynnistettiin joulukuussa 2018. Ensimmäisenä riskinarvioinnin kohteena on Vesikolmio Oy.				
Mittari						
Hyväksytyjen riskinarviointien määrä		edellinen arvo	tavoite arvo	1,00	toteuma arvo	
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Talousvettä toimittavien laitosten valvontatutkimusohjelman päivittäminen sekä valvonnan ja näytemäärien saattaminen asetuksen mukaiseksi		Raahan kaupungin Vihannin alueella on 6-8 pientä vesiosuuskuntaa, joilla ei ole omaa vedenottoa; vesi ostetaan Vihannin Vesi Oy:ltä. Näistä pienistä vesilaitoksista kaksi suurinta on otettu terveystalvonnin piiriin ja niille on laadittu näytteenottosuunnitelmat. Terveystalvonta katsoi, että varsinaista valvontatutkimusohjelmaa ei ole tarpeen tehdä. Terveystarkastaja ottaa suunnitelman mukaiset näytteet.				
Mittari						

Valvontatutki-musohjelmien määrä/talousvettä toimittavien laistosten määrä	edellinen arvo		tavoite arvo		toteuma arvo	
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Terveysvalvonnan laatu	Asiakastytyväisyyskysely tehtiin marraskuussa 2018 terveysvalvonnan asiakkaille. 200 arviointilomaketta maksettuine palautuskuorineen lähetettiin postin välityksellä elintarvikealan toimijoille, vesilaitoksille, koulujen rehtoreille ja päiväkotien johtajille. Vastausprosentti oli 30,5%.					
Mittari						
Asiakastytyväisyyskysely TAK (1-5)	edellinen arvo	4,20	tavoite arvo	4,00	toteuma arvo	4,19

Henkilöstö: terveystarkastajia 5, praktikkoeläinlääkäreitä 6,6, valvontaeläinlääkäreitä 1, ympäristöterveydenhuollon johtaja 1

Ympäristöterveydenhuolto	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018
Vakinaiset	12	13	12	13	14
Määräaikaiset			2	1	0
Sijaiset	4	2	2	4	4
Työllistetyt					0
Yhteensä	16	15	16	18	18
HTV *)	13,52	13,99	6,34	6,16	6,29

*) vuoden 2016 alkaen HTV:raportista on poistettu Kuntatyönantajan ohjeen mukaisesti eläinlääkäreiden henkilötyövuodet, koska eläinlääkäreillä ei ole työaika

YMPÄRISTÖTEVEYDENHUOLTO

	Ed. tp	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp
ulkoiset							
TOIMINTATUOTOT	1 026 957	986 339	0	986 339	992 178	5 839	-3,4 %
TOIMINTAKULUT	-1 133 843	-1 151 184	0	-1 151 184	-1 193 896	-42 713	5,3 %
Toimintakate	-106 886	-164 845	0	-164 845	-201 718	-36 874	88,7 %
Vuosikate	-106 886	-164 845	0	-164 845	-201 718	-36 874	88,7 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-24 504	0	0	0	0	0	-100,0 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-24 504	0	0	0	0	0	-100,0 %
Tilikauden tulos	-131 389	-164 845	0	-164 845	-201 718	-36 874	53,5 %
LASKENNALLISET ERÄT	-18 985	0	0	0	-7 134	-7 134	-62,4 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-150 375	-164 845	0	-164 845	-208 852	-44 008	38,9 %

YMPÄRISTÖTEVEYDENHUOLTO

	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
ulkoiset ja sisäiset							
TOIMINTATUOTOT	1 031 381	986 339	0	986 339	1 000 018	13 679	-3,0 %
TOIMINTAKULUT	-1 187 460	-1 205 942	0	-1 205 942	-1 263 602	-57 660	6,4 %
Toimintakate	-156 079	-219 603	0	-219 603	-263 584	-43 981	68,9 %
Vuosikate	-156 079	-219 603	0	-219 603	-263 584	-43 981	68,9 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-24 504	0	0	0	0	0	-100,0 %
Tilikauden tulos	-180 583	-219 603	0	-219 603	-263 584	-43 981	46,0 %
LASKENNALLISET ERÄT	-18 985	0	0	0	-7 134	-7 134	-62,4 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-199 568	-219 603	0	-219 603	-270 718	-51 115	35,7 %

SIVISTYSLAUTAKUNTA

	Ed. tp	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp
ulkoiset							
TOIMINTATUOTOT	1 763 890	1 668 024	0	1 668 024	1 873 355	205 331	6,2 %
TOIMINTAKULUT	-18 452 092	-18 998 002	0	-18 998 002	-18 989 811	8 192	2,9 %
Toimintakate	-16 688 202	-17 329 978	0	-17 329 978	-17 116 456	213 523	2,6 %
Vuosikate	-16 688 202	-17 329 978	0	-17 329 978	-17 116 456	213 523	2,6 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-32 920	-102 210	0	-102 210	-50 759	51 451	54,2 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-32 920	-102 210	0	-102 210	-50 759	51 451	54,2 %
Tilikauden tulos	-16 721 122	-17 432 188	0	-17 432 188	-17 167 215	264 973	2,7 %
LASKENNALLISET ERÄT	-802 342	0	0	0	-821 633	-821 633	2,4 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-17 523 464	-17 432 188	0	-17 432 188	-17 988 848	-556 660	2,7 %

SIVISTYSLAUTAKUNTA

	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
ulkoiset ja sisäiset							
TOIMINTATUOTOT	1 804 705	1 668 024	0	1 668 024	1 887 603	219 579	4,6 %
TOIMINTAKULUT	-24 485 115	-25 397 917	0	-25 397 917	-25 285 276	112 642	3,3 %
Toimintakate	-22 680 410	-23 729 893	0	-23 729 893	-23 397 672	332 221	3,2 %
Vuosikate	-22 680 410	-23 729 893	0	-23 729 893	-23 397 672	332 221	3,2 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-32 920	-102 210	0	-102 210	-50 759	51 451	54,2 %
Tilikauden tulos	-22 713 330	-23 832 103	0	-23 832 103	-23 448 432	383 672	3,2 %
LASKENNALLISET ERÄT	-802 342	0	0	0	-821 633	-821 633	2,4 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-23 515 672	-23 832 103	0	-23 832 103	-24 270 065	-437 961	3,2 %

PERUSTURVALAUTAKUNTA

	Ed. tp	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp
ulkoiset							
TOIMINTATUOTOT	10 052 050	10 367 509	0	10 367 509	10 456 364	88 855	4,0 %
TOIMINTAKULUT	-45 149 784	-43 180 813	-689 000	-43 869 813	-44 585 751	-715 938	-1,2 %
Toimintakate	-35 097 734	-32 813 304	-689 000	-33 502 304	-34 129 387	-627 083	-2,8 %
Vuosikate	-35 097 734	-32 813 304	-689 000	-33 502 304	-34 129 387	-627 083	-2,8 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-54 580	-52 320	0	-52 320	-63 222	-10 902	15,8 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-54 580	-52 320	0	-52 320	-63 222	-10 902	15,8 %
Tilikauden tulos	-35 152 314	-32 865 624	-689 000	-33 554 624	-34 192 609	-637 985	-2,7 %
LASKENNALLISET ERÄT	-62 501	0	0	0	-72 341	-72 341	15,7 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-35 214 815	-32 865 624	-689 000	-33 554 624	-34 264 951	-710 326	-2,7 %

PERUSTURVALAUTAKUNTA

	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
ulkoiset ja sisäiset							
TOIMINTATUOTOT	11 171 403	11 216 365	0	11 216 365	11 630 233	413 868	4,1 %
TOIMINTAKULUT	-49 996 029	-47 509 321	-689 000	-48 198 321	-49 494 505	-1 296 184	-1,0 %
Toimintakate	-38 824 625	-36 292 956	-689 000	-36 981 956	-37 864 272	-882 316	-2,5 %
Vuosikate	-38 824 625	-36 292 956	-689 000	-36 981 956	-37 864 272	-882 316	-2,5 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-54 580	-52 320	0	-52 320	-63 222	-10 902	15,8 %
Tilikauden tulos	-38 879 205	-36 345 276	-689 000	-37 034 276	-37 927 494	-893 218	-2,4 %
LASKENNALLISET ERÄT	-62 501	0	0	0	-72 341	-72 341	15,7 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-38 941 706	-36 345 276	-689 000	-37 034 276	-37 999 836	-965 560	-2,4 %

HYVINVOINTIPALVELUT

	Ed. tp	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp
ulkoiset							
TOIMINTATUOTOT	11 822 574	12 035 533	0	12 035 533	12 329 719	294 186	4,3 %
TOIMINTAKULUT	-63 613 446	-62 178 816	-689 000	-62 867 816	-63 575 561	-707 746	0,0 %
Toimintakate	-51 790 872	-50 143 283	-689 000	-50 832 283	-51 245 843	-413 560	-1,0 %
Vuosikate	-51 785 937	-50 143 283	-689 000	-50 832 283	-51 245 843	-413 560	-1,0 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-87 500	-154 530	0	-154 530	-113 981	40 549	30,3 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-87 500	-154 530	0	-154 530	-113 981	40 549	30,3 %
Tilikauden tulos	-51 873 436	-50 297 813	-689 000	-50 986 813	-51 359 824	-373 012	-1,0 %
LASKENNALLISET ERÄT	-864 843	0	0	0	-893 975	-893 975	3,4 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-52 738 279	-50 297 813	-689 000	-50 986 813	-52 253 799	-1 266 986	-0,9 %

HYVINVOINTIPALVELUT

	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed tp.
ulkoiset ja sisäiset							
TOIMINTATUOTOT	12 976 109	12 884 389	0	12 884 389	13 517 836	633 447	4,2 %
TOIMINTAKULUT	-74 481 144	-72 907 238	-689 000	-73 596 238	-74 779 781	-1 183 542	0,4 %
Toimintakate	-61 505 035	-60 022 849	-689 000	-60 711 849	-61 261 945	-550 095	-0,4 %
Vuosikate	-61 505 035	-60 022 849	-689 000	-60 711 849	-61 261 945	-550 095	-0,4 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-87 500	-154 530	0	-154 530	-113 981	40 549	30,3 %
Tilikauden tulos	-61 592 535	-60 177 379	-689 000	-60 866 379	-61 375 926	-509 547	-0,4 %
LASKENNALLISET ERÄT	-864 843	0	0	0	-893 975	-893 975	3,4 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-62 457 378	-60 177 379	-689 000	-60 866 379	-62 269 901	-1 403 521	-0,3 %

Tekniset palvelut

Tekninen palvelutuotanto jakaantuu kuuteen palvelualueeseen; hallinto- ja toimistopalvelut, tilipalvelut, kuntatekniikka, maankäyttöpalvelut, ruoka- ja siivouspalvelut ja ympäristönohjaus.

Teknisten palveluiden toiminta koostuu hallinnollisten palveluiden lisäksi eriasteisesta maankäytön-, talonrakennuksen ja yhdyskuntatekniikan suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta. Viranomaistoimintana tekniset palvelut vastaa rakennus- ja ympäristönvalvonnasta. Tekniset palvelut on vastannut myös viemärilaitoksen liiketoiminnasta.

Toimintavuoden 2018 aikana Tekniset palvelut tuotti edellä mainittuja oman toimialansa palveluja Kalajoen kaupungissa.

Kalajoen Lämpö Oy:lle myytiin toimistohenkilön palvelua.

Kuvaus määrärahojen riittävydestä

Teknisten palveluiden toimintakate oli -8 854 535 € toteutumis% 83,2. Toimintakate alittui 1 786 232 €. tuotot 546 288 suuremmat ja menot 1 192 658 pienemmät kuin talousarviossa. Valmistus omaan käyttöön oli 48 144 € arvioitua suurempi.

HALLINTO- JA TOIMISTOPALVELUT

Kuvaus vuoden toiminnasta

Hallinto- ja toimistopalvelut tukevat koko organisaation toimintaa. Teknisten palveluiden hallintoon sisältyy myös teknisen lautakunnan ja ympäristölautakunnan toiminta, sekä alueellisen pelastuslaitoksen kuntakohtainen kustannuserä. Tekninen lautakunta kokoontui 7 kertaa ja ympäristölautakunta 6 kertaa.

Kuvaus määrärahojen riittävydestä

Teknisten palveluiden hallinto- ja toimistopalveluiden toimintakate mukaan lukien pelastustoimen kustannukset olivat -1 424 076 €, toteuma 107,0 %. Budjetti ylittyi 92 663 €:lla.

Henkilöstö Tekninen johtaja**Henkilömäärä ja henkilötyövuodet**

Hallinto	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Vakinaiset	6	6	6	6	2
Määräaikaiset					
Sijaiset					
Työllistetyt	1				1
Yhteensä	7	6	6	6	3
HTV	5,47	5,41	5,57	5,5	2,17

HALLINTO- JA TOIMISTOPALVELUT (Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos ed. tp %
TOIMINTATUOTOT	6	100	0	100	288	188	4926,2 %
TOIMINTAKULUT	-1 393 437	-1 331 515	0	-1 331 515	-1 424 364	-92 850	2,2 %
Toimintakate	-1 393 432	-1 331 415	0	-1 331 415	-1 424 076	-92 662	2,2 %
Vuosikate	-1 393 432	-1 331 415	0	-1 331 415	-1 424 076	-92 662	2,2 %
Tilikauden tulos	-1 393 432	-1 331 415	0	-1 331 415	-1 424 076	-92 662	2,2 %
LASKENNALLISET ERÄT	-904	0	0	0	-7 298	-7 298	707,1 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 394 336	-1 331 415	0	-1 331 415	-1 431 374	-99 960	2,7 %

HALLINTO- JA TOIMISTOPALVELUT (Sisäinen,Ulkoinen)	Ed. tp	TA	TA-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed. tp
TOIMINTATUOTOT	1 858	100	0	100	288	188	-84,5 %
TOIMINTAKULUT	-1 452 546	-1 418 240	0	-1 418 240	-1 478 936	-60 696	1,8 %
Toimintakate	-1 450 688	-1 418 140	0	-1 418 140	-1 478 648	-60 508	1,9 %
Vuosikate	-1 450 688	-1 418 140	0	-1 418 140	-1 478 648	-60 508	1,9 %
Tilikauden tulos	-1 450 688	-1 418 140	0	-1 418 140	-1 478 648	-60 508	1,9 %
LASKENNALLISET ERÄT	-904	0	0	0	-7 298	-7 298	707,1 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 451 592	-1 418 140	0	-1 418 140	-1 485 946	-67 806	2,4 %

MAANKÄYTTÖPALVELUT

Toiminta-ajatus

Maankäyttöpalvelut muodostuu kaavoitus-, maaomaisuus- ja paikkatietoyksioistä. Maankäyttöpalveluita johtaa kaavoituspäällikkö. Maankäyttöpalveluiden strategiset linjaukset ovat toimivia ja vuoropuhelu on luontevaa. Keväällä 2018 oli resurssikuormitusta paikkatietoinsinöörin ja mittaustyönjohtajan tehtävissä, sillä silloinen mittaustyönjohtaja toimi paikkatietoinsinöörin sijaisena hoitaen kahta työtehtävää. Paikkatietoinsinöörin valinta suoritettiin keväällä 2018 ja uusi mittaustyönjohtaja aloitti kesäkuun alussa 2018. Myös uusi mittamies valittiin eläköityneen tilalle keväällä 2018. Nämä kolme uutta rekrytointia onnistuivat hyvin, henkilöt osoittautuivat onnistuneiksi valinnoiksi. Muilta osin henkilöstöresurssit pysyivät ennallaan ja olivat riittävät.

Tonttivaranto on asuinpientalo- ja teollisuustonttien osalta hyvä. Kerros- ja rivitalotonttien tarjonta on tällä hetkellä keskittynyt Kalajoen keskustaan. Himangan keskustan pientalo- ja rivitalotonttien varanto parantui Lopotintien kaavamuutoksen myötä. Loma-asuntotonttien tilanne on tällä hetkellä erinomainen, koska Kesärannan tontit on jätetty haettavaksi ja Tapionportin laajenuksen asemakaava saatiin lainvoimaiseksi kesäkuussa 2018. Marinan kunnallistekniikka on valmistumassa Dyynikylän ja Marinan portin alueella ja tonttien haku käynnistyy alkuvuodesta 2019. Kalajoen keskustaan sijoittuva Lankiperän kaavamuutos saatiin lainvoimaiseksi ja sen myötä voidaan rakentajille tarjota useita vetoimaisia pientalotontteja palveluiden välittömästä läheisyydestä.

Maankäyttöpalvelut on pyrkinyt edesauttamaan keskustan kehittymistä tukevia yksityisiä rakennushankkeita maanhankinnan ja erilaisten selvitysten sekä neuvotteluiden kautta.

Strategia-paamaara	Elinvoimankehittäminen	Strategia-tavoite	Kalajoki on Pohjois-Pohjanmaan eteläosan ja Keski-Pohjanmaan houkuttelevin asuinpaikka ja työskentely-ympäristö			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Aktiivinen tonttimarkkinointi ja -myynti yrityksille, rakennuttajille, loma-asukkaille ja asukkailla.		Tonttimarkkinointiin on panostettu käyttämällä uusiakin menetelmiä, kuten sosiaalista mediaa sekä näyttävää uutisointia maakunnallisissa ja valtakunnallisissa julkaisuissa.				
Mittari						
Rakentuneet liiketilat m2	edellinen arvo	5 766,00	tavoite arvo	13 000,00	toteuma arvo	
Mittari						
Rakentuneet asuinneliöt m2	edellinen arvo	4 652,00	tavoite arvo		toteuma arvo	
Mittari						
Rakentuneet teollisuustilat m2	edellinen arvo	1 324,00	tavoite arvo	56,00	toteuma arvo	
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Hiekkasärkkien mantereenuolen osayleiskaava		Kaavaluonnosta on työstetty syksyn 2018 aikana rakennemallin VE3 pohjalta. Luonnoksen työstäminen jatkuu vielä vuoden 2019 keväälle saakka.				
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Keskustan osayleiskaava		Kaavaehdotuksen työstäminen on sujunut konsultin kanssa hyvin. Kaavaehdotus saataneen nähtäville keväällä 2019.				
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				

Liikuntapuiston asemakaava	Liikuntapuiston asemakaavaa esitetään kaavoitettavaksi vuonna 2021, kun keskustan osayleiskaava on ensin lainvoimainen. Liikuntapuiston asemakaava vaiheistetaan osayleiskaavassa toteutettavaksi useammassa osassa.					
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Raakamaanhankinta Kalajoen keskustan, Hiekkasärkkien ja Raution alueilta	Raakamaan hankinta on onnistunut Savontien risteysalueen ympäriltä kiitettävästi. Kaavahankkeen alueen maanomistus on nyt käytännössä kokonaan kaupungin omistuksessa. Rautiossa on saatu hankittua keskeiseltä alueelta Vääräjoen varrelta maata. Hankinnalla mahdollistetaan lisää asuintontteja Raution kaavamuutoksen yhteydessä.					
Mittari						
Maanosto/vaihto alueella kpl	edellinen arvo		tavoite arvo	5,00	toteuma arvo	
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Sautinkarin asemakaava	Sautinkarin asemakaavahanketta ei ole viety eteenpäin. Ennen asemakaavoitusta on vielä selvitettävä maanhankintaa alueella.					

Kuvaus vuoden toiminnasta ja määrärahojen riittävydestä

Maankäyttöpalveluiden toimintakate oli 543 732 €, joka oli 177 816 € arvioitua suurempi. Toimintatuotot olivat 57 870 € suuremmat ja toimintakulut 119 614 € pienemmät kuin talousarviossa.

Toimintatuottojen suureen kertymään vaikuttaa suurelta osin Kalajoen kauppakeskuksen kiinteistökauppa. Henkilöstökulut jäivät budjetoitua pienemmiksi. Kaavoitusohjelmaa on priorisoitu ja osa merkittävistä kaavahankkeista on valmistumassa. Toimintatuottojen ylitys selittyy pääasiassa vuokratuottojen sekä käyttöomaisuuden myynnistä saaduilla lisätuloilla

Kaavoitus

Kunnan maankäyttöä ja rakentamista ohjaa maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) sekä maankäyttö- ja rakennusasetus (MRA). MRL 20 § mukaan kunnan on huolehdittava alueiden käytön suunnittelusta, rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta alueellaan sekä maapolitiikan harjoittamisesta. Kaavoituksen avulla ohjataan maankäyttöä kunnan alueella omistuspohjasta riippumatta. Kaavoitustoimen tehtävänä on huolehtia, että kunnassa on ajan tasalla oleva yleiskaava, jossa osoitetaan kaupunkirakenteen yleiset kehittämissuunnitelmat. Maankäyttöpalvelut laatii suurimman osan asemakaavoista omana työnä. Kaavahankkeiden vaiheet käsitellään kaupunginhallituksessa ja kaavat hyväksyy kaupunginvaltuusto (vaikutuksiltaan vähäiset kaavat kaupunginhallitus).

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaavoituskatsauksen 2018 ja kaavoitusohjelman 2018-2020 kokouksessaan 26.3.2018. Vuoden 2018 aikana hyväksyttiin kuusi asemakaavaa. Lokakuussa 2018 saatiin lainvoimaiseksi Lankiperän asemakaavan muutos, jossa kaupungille tuli kuusi (6) uutta pientalotonttia (AO) ja yksi kerrostalo/rivitalo (AKR) tonttia hinnoiteltavaksi ja myyntiin. Marraskuussa 2018 saatiin lainvoimaiseksi Hiekkasärkkien vaiheittaiset kaavamuutokset osa-alueilla 1 ja 2. Kaavat mahdollistavat asukkaiden hakea käyttötarkoituksen muutoksen suoralla rakennusluvalla loma-asunnon muuttamiseksi pysyvän asumisen rakennukseksi. Yksityisten maanomistajien aloitteesta käynnistetty Virpirannan ranta-asemakaava saatiin lainvoimaiseksi.

Odotettu valtateiden 8 ja 27 risteysalueen suunnittelu eteni kaavaluonnosvaiheeseen. Kaavaluonnos oli nähtävillä 15.11.-14.12.2018. Uutena kaavahankkeena käynnistettiin Marinan venesataman muutos, jonka kaavaluonnos oli nähtävillä 20.9.-19.10.2018. Plassin Kruununpuiston asemakaavan muutos oli luonnoksena nähtävillä 22.11.-21.12.2018.

Yleiskaavahankkeista Hiekkasärkkien mantereenpuolen osayleiskaava varten laadittiin kolme rakennemallia, joiden pohjalta luonnosta valmisteltiin rakennemallin 3 linjauksin. Luonnosta ei saatu syksyn aikana nähtäville asetettavaan kuntoon. Kalajoen keskustan osayleiskaavan 2035 ehdotuksen työstämistä aloitettiin konsultin kanssa loppuvuodesta 2018. Kokkokankaan tuulipuiston osayleiskaava hylättiin kaupunginvaltuustossa elokuussa 2018. Tuulivoimatoimija Saba Invest Oy teki valituksen kaupunginvaltuuston päätöksestä hylätä osayleiskaava. Valitus on oikeusportaassa käsiteltävänä.

Poikkeamia ja suunnittelutarveratkaisuja käsiteltiin vuoden 2018 aikana yhteensä 22 kpl. Osa poikkeamisista (7 kpl) koski loma-asunnon muuttamista pysyvään asumiseen. Uusia loma-asuntoja vanhan tilalle haettiin poikkeamisella 7 kpl johtuen kaavallisesta tilanteesta tai kaavassa osoitetun rakennusoikeuden ylittämistä.

Muut yleiset asiat

Arkkitehtipalvelua myytiin Merijärven kunnalle vähän, koska Merijärvellä ei ollut vuoden 2018 aikana käynnissä hankkeita, joissa olisi tarvittu laajemmin kaavoituksen palveluja.

Maaomaisuus

Toiminnan eräs keskeinen painopiste on raakamaan hankinta kaavoituksen tarpeisiin. Kaavoitetun maan hankkimisen tavoitteena on ensisijaisesti tiivistää ja tehostaa yhdyskuntarakennetta. Maanhankintaa pyritään ensisijaisesti kohdentamaan kaavoitusohjelman mukaisesti. Vuosi 2018 oli maaomaisuuden toiminnassa kohtuullisen hyvä useilla osa-alueilla. Tontinmyynti- ja vuokraus kehittyi myönteisesti lähinnä Kesärannan tonttien myötä. Maanvuokratulot ovat säilyneet edellisen vuoden tasolla, vaikka useita vuokratontteja on myyty kuluneen vuoden aikana. Vastaavasti tilalle on laadittu uusia vuokrasopimuksia, jotka ovat pääosin Kesärannan alueelta.

Maanhankinta

Maata hankittiin yhteensä 22 kiinteistökaupalla ja -vaihdolla noin 90 ha. Euromääräisesti merkittävin kauppa oli Kalajoen sataman läheisyyteen sijoittuva ns. Repolan kiinteistöjen kauppa. Kiinteistökaupalla mahdollistetaan sataman toimintojen kehittäminen teollisuustilojen vuokraus. Pinta-alaltaan merkittävin vaihto oli Etelänkylän jako- ja kalastuskunnan kanssa toteutettu maa- ja vesialueiden vaihto Kesärannan – Marinan alueelta. Maanhankintaan käytettiin rahaa 2 697 520,00 euroa. Merkittävimmät kaavoituksen raakamaan kaupat ja vaihdot sijoittuivat Etelänkyläntien ja Junnikkalan sahan alueelle. Rautiosta hankittiin kaupungin omistukseen Löttäläntien varrelta noin 1 ha raakamaata sekä Kalajoen Osuuspankilta kaksi kiinteistöä. Edellä mainituilla kaupoilla edesautetaan Raution keskustan asemakaavamuutoksen toteuttamista sekä monitoimitalon ja yksityisen senioritalon rakennushankkeita. Muilta osin maanhankinta oli luonteeltaan kaupungin aiempaa omistusta täydentävää sekä katualueisiin kohdistuvia kauppvoja ja vaihtoja.

Tontinmyynti ja -vuokraus

Tonttien ja maa-alueiden myyntitulo oli noin 11 ha:n maa-alueista yhteensä noin 980 607,09 euroa, josta myyntivoittoa kirjattiin 562 935,93 euroa. Asuintontteja (AO, AR ja AK) myytiin tai vuokrattiin 10 kpl, loma-asuntotontteja (RA ja RM) myytiin tai vuokrattiin 13 kpl. Vuoden 2018 aikana tehtiin yhteensä 44 kappaletta maa-alueiden myyntiin tai vaihtoon liittyvää kauppa- tai vaihtokirjaa. Vuokrasopimuksia vuoden 2018 aikana allekirjoitettiin yhteensä 26 kpl, jotka kohdistuivat pääosin Kesärannan loma-asuntotontteihin. Maa-alueiden vuokratuotto oli 532 113 euroa. Tonttien varaussopimuksia tehtiin 24 kappaletta.

Kiinteistönmuodostus

Lohkomistoimituksia tehtiin vuoden 2018 aikana noin 40 kpl. Lohkomistoimitukset kohdistuivat pääosin asemakaavan mukaisten tonttien muodostamiseen itsenäisiksi kiinteistöiksi.

Paikkatieto

Paikkatiedon henkilöstöä työllistivät vuoden 2018 aikana lukuisat kuntatekniikan rakentamiskohdeet Kalajoen alueella, kaavan pohjakarttojen sekä johtokartan laatimiseen ja perusparannukseen liittyvät tehtävät toimistossa ja maastossa, ympäristökuntien mittaustehtävät sekä WebGIS-paikkatietopalveluun tehdyt aineistolisäykset. Paikkatietopalvelua suoritettiin sopimus pohjaisesti Merijärven, Pyhäjoen ja Sievin kunnille sekä tapauskohtaisesti alueen yrityksille ja kuntalaisille. Paikkatiedon myyntipalvelun taloudellinen merkitys on ollut vuoden 2018 aikana n. 1,5 henkilötyövuotta.

Kartat ja paikkatieto

Paikkatiedon toiminnan painopiste on ollut kaupungin ylläpitämien kartta-aineistojen päivittämisessä sekä perusparantamisessa. Kaupungin selainpohjaisen karttapalvelun uudistamishanketta on valmisteltu vuoden 2018 aikana. Tavoitteena on koota soveltuvin osin Intran kartta-aineistojen kanssa sama tietovaranto julkaistavaksi kuntalaisille www sivujen kautta.

Maastomittaus

Maastomittausta työllistivät perustöiden lisäksi pääasiassa Kesärannan ja pienempien kohteiden. kunnallistekniikan suunnitteluun- ja rakentamiseen liittyvät mittaukset. Lohkomisten maastotyöt Kesärannan tonteilla vaativat ison työpanoksen syksyllä 2018. Kaupungin ulkopuolisia hankkeita tehtiin pääasiassa yksityisille talon- ja maanrakennusyrityksille Kalajoen ja Pyhäjoen alueella. Merkittävimmät ulkopuoliset työtuntimäärät olivat Pyhäjokisuun Vesiosuuskunnalle tehty johtokartan laatimiseen liittyvät maastomittaukset.

Kuntayhteistyösopimukseen liittyen Pyhäjoki on ollut työllistävin tilaustöiden suhteen. Pääasiassa Fennovoiman ydinvoimalahankkeen vaikutuksesta erilaisia työsuoritteita on edelleen tilattu runsaasti. Myös muut Pyhäjoen alueen suunnittelu- ja rakennushankkeet työllistävät maastomittausryhmiä. Tilaustöistä valtaosa on maastoryhmän työtunteja.

Maanmittausalan harjoittelijoita ja kausityöntekijöitä on palkattu hoitamaan lisääntyntä työmäärää kesäkaudella. Väliaikaisen työvoiman turvin on pystytty pitämään palvelujen vasteaika tavoitteiden mukaisina.

Henkilöstö

Kaavoituspäällikkö, kaavoitusteknikko ja kaavasunnittelija.

Maankäyttöpäällikkö, maankäyttösihteeri

Paikkatietoinsinööri, mittaustyönjohtaja, mittamiehet (4)

Henkilömäärä ja henkilötyövuodet

Maankäyttöpalvelut	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Vakinaiset	11	10	10	11	11
Määräaikaiset			1		
Sijaiset		1			
Työllistetyt					
Yhteensä	11	11	11	11	11
HTV	11,85	11,6	10,65	11,79	11,28

MAANKÄYTTÖPALVELUT KÄYTTÖTALOUS	Toteutunut 31.12.2017	TA 2018	Toteutunut 31.12.2018	Poikkeama	Muutos ed tp %
Tunnuslukuja					
Yleiskaava-aluetta ha	15486	16162	18580	2418,0	20,0
Asemakaava-aluetta ha	3544	3548	3566	18,0	0,6
Ranta-asemakaava-aluetta ha	2304	2356	2357	1,0	2,3
Asuntotontit	193	162	161	-1,0	-16,6
Kirkonseutu	90	90	87	-3,0	-3,3
Tynkä	19	18	19	1,0	0,0
Rautio	15	15	15	0,0	0,0
Himanka (kaava-alue)	56	36	39	3,0	-30,4
Himanka (muut)	13	3	1	-2,0	-92,3
Loma-asuntotontit	99	100	99	-1,0	0,0
Teollisuus- ja liiketontit	54	55	53	-2,0	-1,9
Kirkonseutu	39	40	39	-1,0	0,0
Rahja	6	6	6	0,0	0,0
Rautio	0	0	0	0,0	
Himanka	9	9	8	-1,0	-11,1
Myytävät/vuokrattavat tontit				0,0	
Asuintontit		25	13	-12,0	
Kerrostalo		1	3	2,0	
Loma-asunto		25	15	-10,0	

MAANKÄYTTÖPALVELUT (Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos ed. tp %
TOIMINTATUOTOT	1 144 775	1 339 200	0	1 339 200	1 397 072	57 872	22,0 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	328	0	0	0	332	332	1,1 %
TOIMINTAKULUT	-996 528	-973 281	0	-973 281	-853 694	119 587	-14,3 %
Toimintakate	148 576	365 919	0	365 919	543 709	177 791	265,9 %
Vuosikate	148 576	365 919	0	365 919	543 709	177 791	265,9 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-11 617	-6 570	0	-6 570	-1 642	4 928	-85,9 %
SÄTUNNAISET ERÄT	905 671	0	0	0	0	0	-100,0 %
Tilikauden tulos	1 042 629	359 349	0	359 349	542 068	182 719	-48,0 %
LASKENNALLISET ERÄT	-19 981	0	0	0	-19 488	-19 488	-2,5 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 022 648	359 349	0	359 349	522 579	163 231	-48,9 %

MAANKÄYTTÖPALVELUT (Sisäinen,Ulkoinen)	Ed. tp	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed. tp
TOIMINTATUOTOT	1 205 962	1 339 200	0	1 339 200	1 461 618	122 418	21,2 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	328	0	0	0	332	332	1,1 %
TOIMINTAKULUT	-1 037 459	-1 037 056	0	-1 037 056	-893 810	143 246	-13,8 %
Toimintakate	168 831	302 144	0	302 144	568 140	265 996	236,5 %
Vuosikate	168 831	302 144	0	302 144	568 140	265 996	236,5 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-11 617	-6 570	0	-6 570	-1 642	4 928	-85,9 %
SATUNNAISET ERÄT	905 671	0	0	0	0	0	-100,0 %
Tilikauden tulos	1 062 885	295 574	0	295 574	566 498	270 924	-46,7 %
LASKENNALLISET ERÄT	-19 981	0	0	0	-19 488	-19 488	-2,5 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 042 904	295 574	0	295 574	547 010	251 436	-47,5 %

TILAPALVELUT

Toiminta-ajatus

Tilapalvelun tehtävänä on hallinnoida kaupungin omistamaa rakennuskantaa ja ylläpitää niitä käyttötarkoituksen edellyttämässä toimintakunnossa. Rakennuskanta koostuu pääosin hallintokuntien käytössä olevista tiloista, johon oman lisänsä tuovat ulospäin vuokrattavat liike- ja teollisuustilat sekä toiminnasta poistetut rakennukset. Tilapalveluissa peruskorjataan, kunnossapidetään ja hoidetaan olemassa olevaa rakennuskantaa ja rakennutetaan uudiskohteita kaupungin tarpeisiin. Määrältään ja laadultaan riittävät toimitilat luovat pohjan ns. peruspalvelutuotannolle. Tilapalvelu myy konserniyhtiöille isännöinti-, kiinteistönhoito-, kunnossapito- ja rakentamispalveluita.

Tilapalvelut tuottavat kiinteistönhoidon pääosin omalla työvoimalla, joskin mm. Raution kiinteistönhoito on ulkoistettu paikalliselle toimijalle. Tarpeettomista kiinteistöistä on luovuttu ja tilojen käyttöaste on tehostunut tavoitteisiin nähden hyvin.

Kuluvan vuoden aikana valmistui kaupungin uusi kirjasto kulttuuritiloineen sekä paloasema. Merenojan yhtenäiskoulun rakennustyöt on aloitettu ja vanhat kirjasto ja liikuntasali purettu. Yhtenäiskoulu toteutetaan KVR-hankkeena, jolloin kaupungin rooli työmaalla on valvova ja ohjaava.

Merkittävimpiä kunnossapidon kohteita ovat olleet mm. vuosittainen SaniFanin vuosihuolto tamikuussa, Pohjankylän koulun sadevesijärjestelmän uusiminen, Satumajakan ja Raumankarin koulun pihatyöt, Satumajakan, Puikkarin ja Senioripuiston leikkivälit, Jäähallin ylätasanteen lattian korjaus ja parkkipaikan laajennus koulukuljetuksia varten, Sautinsalin ja Leppikarvon vesikatkojen uusiminen sekä naisten sosiaalitilojen rakentaminen kaupungin varikolle.

Merenojan koulun lisäväistötilojen hankinta ajoittui loppuvuoteen ja asennustyöt pääsivät alkamaan joulukuussa.

Rakentamisen puolella toiminta on ollut kiivasta. Vuodelle 2018 varatuista investointimäärärahoista käytettiin 93 %. Merkittävimmät vuoden 2018 aikana valmistuneet peruskorjaukset ja investoinnit ovat,

- Kirjasto- ja kulttuuritilat

- Uusi paloasema
- Pikku-Mansikan kalastajien hallin perusparannus
- Ventelän talon 2. vaihe
- Kaupungintalon tilaratkaisut
- SaniFanin yritystilojen saneeraus ja kylpylän puku- ja pesutilojen saneeraus ja kylpylän äänentoiston parantaminen

Keskeneräisenä vuodelle 2019 jatkuvat

- Merenojan yhtenäiskoulun ja liikuntahallin rakennuttaminen

Toimintaa kehitetään olemassa olevien resurssien puitteissa. Kehityshankkeina on paranneltu sisäisen vuokran mallia, myös korjausvelkalaskelma toteutettiin kaikille kaupungin kiinteistöille. Kiinteistöjen käyttöasteen tehostamisen osalta tavoitteeseen on päästy tilatehokkuutta parantamalla ja myymällä palvelutuotannolle tarpeettomia kiinteistöjä.

Tilikauden aikana haasteita ovat tuottaneet lukuisat ilmenneet sisäilmaongelmat ja väistötilojen tarve.

Tilapalvelun vetovastuulla olevan Kuntien Energiatohokkuusohjelmaa on toteutettu ja kaupunkikonsernin energiatyöryhmä on järjestäytynyt ja kokoontuu säännöllisesti.

Kuvaus määrärahojen riittävydestä

Tilapalveluiden toimintakate oli n. -3 030 816 €, toteumaprosentin jäädessä 75,4 %. Budjetti alitui n. 988 000 €. Poikkeamaa syntyi, kun Merenojan koulun väistötilojen asennuksen aloitus siirtyi joulukuulle, ja suurin osa kustannuksista siirtyi vuodelle 2019. Valmistus omaan käyttöön toteutui 194 %:sti, mikä kuvastaa kaupunkimme rakentamisen trendiä hyvin. Investointien kokonaismenot olivat n 9,9 milj. €, joihin saatiin avustuksia 1,1 milj. € mikä on noin 11 % toteutuneiden investointien määrästä.

Strategiapäämäärä	Konsernistrategia	Strategiatavoite	Järjestetään palvelut laadukkaasti ja kustannustehokkaasti				
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus					
Tehostaa kiinteistöjen käyttöastetta ja luovutaan kiinteistöistä, jotka ovat peruspalvelutuotannon kannalta tarpeettomia ja käyttöasteeltaan vähäisessä käytössä.		Tavoitteet toteutuivat selvästi ennakoitua paremmin. Tilikauden aikana luovutimme 7 palvelutuotannolle tarpeetonta kiinteistöä uudelle omistajalle. Käyttöasteeseen positiivisesti vaikutti myös, että huonokuntoisia tyhjillään olevia kiinteistöjä laitettiin kylmilleen, jolloin ylläpitokustannukset eivät näiden kiinteistöjen osalta enää rasita kaupungin taloutta. Myös tilojen käyttöaste parani näiden toimenpiteiden kautta.					
Mittari							
Tilojen käyttöaste		edellinen arvo	98,00	tavoite arvo	95,00	toteuma arvo	98,00
Mittari							
Kiinteistöjen myynti		edellinen arvo		tavoite arvo	2,00	toteuma arvo	7,00

Henkilöstö Talonrakennuspäällikkö, rakennuttajainsinööri, isännöitsijä, toimitilasihteeri, rakennusmestari, kiinteistöhoitaja 7, kirvesmies 3, asentaja

Henkilömäärä ja henkilötyövuodet

Tilapalvelut	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
--------------	---------	---------	---------	---------	---------

Vakinaiset	20	19	18	17	17
Määräaikaiset	0				
Sijaiset	2				
Työllistetyt					1
Yhteensä	22	19	18	17	18
HTV	19,69	20,43	19,25	17,19	17,12

TILAPALVELUT Suoritteet	Toteutunut 31.12.2017	TA 2018	Toteutunut 31.12.2018	Poikkeama
Palveluiden käytössä olevat rakennukset/huoneistot	50	54	53	-1,0
kerrosala m ²	60798	63 065	68609	5544,0
Teollisuus- ja liiketilat kpl	26	23	32	9,0
kerrosala m ²	25 065	24 836	37257	12421,0
Muut rakennukset kpl	21	11	16	5,0
kerrosala m ²	6458	3 624	3894	270,0
yhteensä	96	88	101	13,0
kerrosala m ²	92319	91 525	109760	18235,0

Osavuositarkastus 4/2018

Pohjankylän vanhan osan neliöt vielä lämmityksessä ja ylläpidossa joten palautettu palvelu Kaarnakoti siirtynyt takaisin perusturvalle liiketiloista

Muista rakennuksista myyty Laitalan talo ja Virkatie

Muiden rakennusten neliöihin lisätty Kalajoen Varikon neliöt (eivät ole TA2018 luvuissa)

Repolan kiinteistön rakennukset ja neliöt lisätty teollisuustiloihin (pl. Kylmillään oleva ent. s

Osavuositarkastus 8/2018

Ventelän talo siirretty kulttuuritoimen rakennuksiin ja lisätty neliöt

Raution Kassakeskus lisätty teollisuus- ja liiketiloihin

Raution Juttutupa lisätty toiminnasta poistettuihin

Raution vanha koulu myyty ja poistettu toiminnastapoistetuista

Tilinpäätös 2018

Juttutupa poistettu käyttöneliöt toiminnastapoistetuista - kylmillään

Pahkalan koulu myyty

Pahkalan paritalo myyty

Santaholman konttori myyty

Vanha Kalajoen paloasema myyty

Uusi paloasema lisätty

Merenojan koulun vuokratut väistötilat (Kokko, Artema, Liikuntasali) lisätty

Vuokrattu kirjastoauton halli lisätty

Uuden kirjaston ja Virta salin neliöt lisätty

TILAPALVELUT (Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos ed. tp %
TOIMINTATUOTOT	1 346 859	1 029 140	0	1 029 140	1 302 428	273 288	-3,3 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	106 996	72 100	0	72 100	136 162	64 062	27,3 %
TOIMINTAKULUT	-4 539 195	-4 358 629	-761 400	-5 120 028	-4 439 720	680 308	-2,2 %
Toimintakate	-3 085 341	-3 257 389	-761 400	-4 018 788	-3 001 130	1 017 659	-2,7 %
Vuosikate	-3 085 341	-3 257 389	-761 400	-4 018 788	-3 001 130	1 017 659	-2,7 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 044 602	-3 135 603	-1 871 000	-5 006 603	-5 215 421	-208 818	71,3 %
Tilikauden tulos	-6 129 943	-6 392 992	-2 632 400	-9 025 391	-8 216 550	808 841	34,0 %
LASKENNALLISET ERÄT	-27 964	0	0	0	-32 198	-32 198	15,1 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-6 157 907	-6 392 992	-2 632 400	-9 025 391	-8 248 748	776 643	34,0 %

TILAPALVELUT (Sisäinen,Ulkoinen)	Ed. tp	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed. tp
TOIMINTATUOTOT	6 495 344	6 152 447	0	6 152 447	6 642 595	490 148	2,3 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	106 996	72 100	0	72 100	136 162	64 062	27,3 %
TOIMINTAKULUT	-4 766 027	-4 443 580	-761 400	-5 204 980	-4 746 214	458 765	-0,4 %
Toimintakate	1 836 314	1 780 967	-761 400	1 019 567	2 032 542	1 012 975	10,7 %
Vuosikate	1 836 314	1 780 967	-761 400	1 019 567	2 032 542	1 012 975	10,7 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 044 602	-3 135 603	-1 871 000	-5 006 603	-5 215 421	-208 818	71,3 %
Tilikauden tulos	-1 208 288	-1 354 636	-2 632 400	-3 987 036	-3 182 878	804 157	163,4 %
LASKENNALLISET ERÄT	-27 964	0	0	0	-32 198	-32 198	15,1 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 236 253	-1 354 636	-2 632 400	-3 987 036	-3 215 076	771 959	160,1 %

RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT

Toiminta-ajatus

Ruoka- ja siivouspalvelut toimivat tukipalveluina. Toiminta pohjautuu kaupungin yhteiseen strategiaan ja toiminnan linjauksiin. Ruokapalvelut tuottavat palveluita hyvinvointipalveluiden toimintayksiköihin sekä kotiin annettavien ateriapalveluiden piirissä oleville asiakkaille.

Siivouspalvelut vastaavat kaupungin kiinteistöjen puhtaanapidosta, huomioiden tilojen käyttötarkoituksen vaatiman puhtaustason. Siivottavia tiloja on n. 42 000 neliötä 52 kohteessa. Ylläpito- ja perussiivouksen ohella laitoshuoltajat tekevät myös oheispalvelutehtäviä mm. kahvituksia, viherkasvien hoitoa, vaatehuoltoa, vuodeosastoilla ruoanjakoa ja muita avustavia tehtäviä.

Kuvaus vuoden toiminnasta

Keskuskeittiö Merta tuotti lounas-, päivällis- ja kotipalveluaterioita, jotka toimitettiin kuuma- ja kylmätoimituksina kaupungin palvelu- ja jakelukeittiöille, sekä kotiin annettaviin palveluihin kuuluvina kotipalveluaterioina, Kalajoella ja Himangalla.

Himangan palvelukeskuksen, Satumajakan päiväkodin, Raumankarin koulun ja Kalliokodin ruokakuljetukset hoidettiin kolme kertaa viikossa keskuskeittiöltä kylmäkuljetuksina. Kalajoen alueen hyvinvointipalveluiden yksiköiden ruokatoimitukset hoidettiin keskuskeittiöltä päivittäin pääosin kuumatoimituksena. Kotiin annettaviin palveluihin kuuluvat ateriapalvelut toimitettiin kolme kertaa viikossa kylmätoimituksina. Himangalla palvelukeskuksen keittiö on tuottanut lounasruuat monitoimikeskus Kuunariin, Kaarnakotiin ja Kalliokotiin, sekä Seilarin ja Puikkarin ryhmäperhepäivähoidon yksiköihin, jotka on toimitettu heille kuumatoimituksena.

Kaupungin toimipisteistä palvelukeittiöitä on ollut kahdeksan: Raumankarin, Merenojan ja Pohjankylän kouluissa, Satumajakan, Puolukan ja Mäntylän päiväkodeissa, Himangan palvelukeskuksessa ja Seniorikeskus Mäntyrinteellä. Niissä palveluiden tuottamisesta vastaa ruokapalveluvastaavat ja palvelutyöntekijät.

Jakelukeittiöitä on kuusi: Etelänkylän, Mehtäkylän, Rahjan, Raution, Tyngän aluekoulun ja Vuorenkallion kouluilla, joissa ruoanjaosta huolehtii pääsääntöisesti ruoka- ja siivouspalvelun yhdistelmätyöntekijänä toimivat palvelutyöntekijät. Edellä mainittujen lisäksi, keskuskeittiöstä toimitetaan ruoka myös ryhmäperhepäivähoidon, kehitysvammahuollon sekä vanhusten asumispalveluyksiköihin. Ruoan jakaminen ja astiahuolto hoidetaan ao. toimipisteissä työskentelevän henkilöstön toimesta.

Ruoka- ja siivouspalvelut järjestivät tammikuussa henkilöstölleen kohdennetun EA 1- koulutuksen ja kesäkuussa osallistuttiin Kannuksessa järjestettyyn Damico Oy:n työyhteisötaitoja ja työpaikan pelisääntöjä käsittelevään koulutuspäivään.

Suojavaatteina on käytetty pääasiassa vuokravaatteita. Joissakin pienemmissä kohteissa on ollut käytössä ruoka- ja puhdistuspalveluiden omaksi hankitut suojavaatteet.

Pohjankylän koululla tehtiin sisäilmaongelmiin liittyvää pintojen ja kalusteiden puhdistusta tammikuulta – elokuulle saakka, normaalin ylläpitosiivouksen ohessa.

Merenojan koulun väistötilojen ylläpitosiivousta on tehty useammassa kohteessa mm. liikuntatilassa Ymmyrkäisentiellä, musiikin opetustilassa Vierivainiontiellä ja Kuovtien asunnossa.

Siivousmitoitus on tehty marraskuussa. Osaan kohteista mitoitus on tehty kartoitusten perusteella ja käytöstä poistuville kohteille tehollisuilla, m²/h.

Määrärahojen riittävyys

Vuodelle 2018 budjetoidut määrärahat ovat olleet riittävät. Ennakoitua pienempinä ovat toteutuneet henkilöstökulut, palveluiden ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä muut toimintakulut. Toimintakate oli -3 803 961 €, tulot ylittyivät 18 117 € ja menot alittuivat 339 418 €.

Vuoden 2018 toteutuma sisältää myös talousohjauksen, henkilöstöhallinnon, yleishallinnon, ICT:n, siivouspalveluiden ja vuokrien sisäiset erät.

Strategia-päämaara	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Kehitetään henkilöstön ammattitaitoa toimintaympäristön muutoksia ennakoiden ja tuottavuutta parantaen
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus	

Keskuskeittiön toiminnan va- kiinnuttaminen tuotannonoh- jausjärjestelmän mukaiseksi	Ateriatilaukset palvelukeittiöittäin keskuskeittiölle, tapahtuvat sähköi- sesti. Välitystuotteet kirjataan tuotannonohjausjärjestelmän kautta lasku- tukseen, josta laskut tehdään toteutuneiden määrien mukaisesti ja siirre- tään taloushallinnon järjestelmään.					
Mittari						
Tuotannonohjausjärjestelmän käyttötaso %	edellinen arvo	30,00	tavoite arvo	100,00	toteuma arvo	97,00
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Sisäisen laskutuksen käyttöön- ottaminen.	Toimintolaskentaa perustuva hinnoittelu ateriatyypeittäin ja asiakaskoh- teittain on tehty ja otettu käyttöön vuoden 2018 aikana.					
Mittari						
Sisäisen laskutuksen toteutumisen %	edellinen arvo		tavoite arvo	90,00	toteuma arvo	90,00

Henkilöstö

Ruokapalvelupäällikkö, palveluohjaaja, ruokapalveluesimies, 9 kokkia, 4,85 ruokapalveluvastaa-
vaa, ja 18,41 palvelutyöntekijää. Osa-aikaisten työntekijöiden työajat on laskettu yhteen ja ilmoi-
tettu kokoaikaisina. Jakelukeittiöiden palvelutyöntekijöiden tehtävistä on ilmoitettu jakelukeit-
tiön toimintoihin käytettävä työaika.

Siivoustyönjohtaja, vakinaisia laitoshuoltajia kokoaikaisiksi laskettuna 27,68 ja määräaikaisia lai-
toshuoltajia kokoaikaiseksi laskettua 9,44.

Henkilömäärä ja henkilötyövuodet

Ruoka- ja siivouspalvelut	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Vakinaiset	67	62	65	64	62
Määräaikaiset	12	27	11	15	14
Sijaiset	18	10	6	6	8
Työllistetyt	4	1	0	1	1
Yhteensä	101	100	82	86	85
HTV	88,92	87,13	85,62	79,01	74,5

RUOKA JA SIIVOUSPALVELUT Suoritteet	Toteutunut 31.12.2017	TA 2018	Toteutunut 31.12.2018	Poikkeama	Muutos ed tp %
Varhaiskasvatus					
Koulut					
Lounas	366329	368 000	365716	-2284,0	-0,2
Ap/ip, aamu- ja välipalat	19592	17 000	17740	740,0	-9,5
Päivähoito					
Aamupala	51649	25 400	26543	1143,0	-48,6
Lounas	82796	59 500	64653	5153,0	-21,9
Välipala	47019	27 800	31845	4045,0	
Koulukiinteistöjen siivous m ²	20477	20 477	20477	0,0	0,0
Perusturvapalvelut					
Ikäihmiset ja asumispalv.yksiköt					
Aamupala	63664	53 200	60592	7392,0	-4,8
Lounas	35561	93 600	91140	-2460,0	156,3
Päiväkahvi	357749	68 300	61320	-6980,0	-82,9
Päivällinen		76 500	79018	2518,0	
Iltapala	58023	43 000	47825	4825,0	-17,6
Perusturvapalvelujen kiinteistöjen siivous m ²	9784	9 784	9784	0,0	0,0
Ateriapalvelu					
Lounas	24627	33 170	25072	-8098,0	1,8
Ruokasali ruokailut	12809		10832	10832,0	
Muiden kiinteistöjen siivous	10344	10 344	10344	0,0	0,0

RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT (Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos ed. tp %
TOIMINTATUOTOT	92 678	73 400	0	73 400	91 517	18 117	-1,3 %
TOIMINTAKULUT	-4 001 373	-4 186 897	-48 000	-4 234 897	-3 895 478	339 419	-2,6 %
Toimintakate	-3 908 695	-4 113 497	-48 000	-4 161 497	-3 803 961	357 536	-2,7 %
Vuosikate	-3 908 695	-4 113 497	-48 000	-4 161 497	-3 803 961	357 536	-2,7 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-55 880	-43 220	0	-43 220	-50 363	-7 143	-9,9 %
Tilikauden tulos	-3 964 575	-4 156 717	-48 000	-4 204 717	-3 854 324	350 393	-2,8 %
LASKENNALLISET ERÄT	-22 496	0	0	0	-54 582	-54 582	142,6 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3 987 071	-4 156 717	-48 000	-4 204 717	-3 908 906	295 811	-2,0 %

RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT (Sisäinen,Ulkoinen)	Ed. tp	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed. tp
TOIMINTATUOTOT	5 318 550	4 458 620	0	4 458 620	5 232 879	774 260	-1,6 %
TOIMINTAKULUT	-5 201 657	-4 540 982	-48 000	-4 588 982	-5 128 693	-539 711	-1,4 %
Toimintakate	116 893	-82 363	-48 000	-130 363	104 186	234 549	-10,9 %
Vuosikate	116 893	-82 363	-48 000	-130 363	104 186	234 549	-10,9 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-55 880	-43 220	0	-43 220	-50 363	-7 143	-9,9 %
Tilikauden tulos	61 013	-125 583	-48 000	-173 583	53 823	227 406	-11,8 %
LASKENNALLISET ERÄT	-22 496	0	0	0	-54 582	-54 582	142,6 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	38 517	-125 583	-48 000	-173 583	-759	172 824	-102,0 %

KUNTATEKNIikka

Kuvaus vuoden toiminnasta ja määrärahojen riittävyys

Talousarviossa asetettuihin toiminnallisiin tavoitteisiin päästiin hyvin. Osa kunnallistekniikan kunnossapito- ja investointitöistä toteutettiin omana työnä ja osa hankittiin ostopalveluna.

Kuntatekniikan toimintakate oli -1 215 212 €, joka oli 256 611 € arvioitua pienempi. Tulot ylittivät 82 488 € ja menot alittuivat 195 033 €.

Liikenneväylät ja yleiset alueet

Kuntatekniikassa lisättiin omaa suunnittelutyötä kuntatekniikan suunnittelijan työpanoksella. Tällä muutoksella saadaan hyvä yhteistyö kaavoituksen ja kuntatekniikan suunnittelun välille ja kunnallisteknisiä ratkaisuja voidaan tarkastella jo kaavoitusvaiheessa.

Hyvin hoidetut ja suunnitelmallisesti rakennetut kunnallistekniikan alueet ja rakenteet on tärkeä osa asumisviihtyvyyttä ja turvallisuutta. Strategiana oli alueiden viihtyisyyden ja turvallisuuden lisääminen, erityisesti keskustajamien ja hiekkasärkkien alueella. Kunnossapidon toimenpiteillä pyritään hidastamaan tai pysäyttämään rakenteiden rappeutuminen ja siten ylläpitämään sijoitetun omaisuuden arvo. Liikenneohjauslaitteiden ja kuivatusjärjestelmien kunnossapidosta sekä toiminnallisuudesta huolehtiminen on myös tärkeä osa turvallisuutta. Kunnossapitotoimia ennakoimalla, päällysteiden reikiä paikkaamalla, reunapaltojen poistolla sekä laskuojien aukaisulla ja kunnan tarkkailulla etukäteen jatketaan rakenteiden elinikää merkittävästi. Henkilövahinkoja eikä vakavia liukastumisia ole tullut tietoon. Osa kunnossapidosta tehtiin omana työnä ja osa ostopalveluna. Palveluiden ostot sisältävät talviaurauksen sekä kesäkunnossapidon.

Sääolosuhteiden ääri-ilmiötä esiintyy useammin aiheuttaen kunnallistekniikassa kunnossapitokustannusten kasvua. Kuntatekniikan osalta on käytössä palautekanava. Kaikkiaan palautteita saatiin vuoden 2018 aikana 45 kappaletta.

Viher- ja ulkoilualueet

Tavoitteena on pitää rakennetut viher- ja ulkoilualueet käyttökunnossa. Latualueista Kalajoen liikuntapuiston ja Himangan liikuntapuiston latuverkostoja on hoidettu myös viikonloppuisin. Hiihtäjille on pystytty tarjoamaan latuverkosto, joka on lumiolosuhteiden salliessa hyvässä käyttökunnossa. Tekolumen avulla hiihtokautta on pystytty jatkamaan. Kovat säävaihtelut ovat asettaneet haasteita kunnossapitajille. Sekä latujen, että jääalueiden kunnostustietoa on voinut seurata netin mski/kalajoki palvelun avulla.

Luistelualueiden osalta ulkoalueiden kunnossapito toimii arkisin. Himangan Raumankarin koululla, Raution koululla ja jäähallin ulkokaukalon kunnossapidosta on tehty myös viikonloppuisin. Yksityiset yrittäjät ovat hoitaneet osan lumitöistä jäälakeilla. Sunnuntaisin on jäähallissa pysyvä yleisöluisteluvuoro, joka on vapaasti kaikkien käytettävissä. Kalajoen koulujen lomaviikoilla on myös yleisöluistelun- ja mailaluisteluvuoroja, jotka ovat vapaasti käytettävissä. Jäähallin varatut harjoitusvuorot ovat tehokkaassa käytössä arki-iltaisina ja viikonloppuisin. Internetistä kuntalaiset voivat seurata varauslistaa.

Veneilykaudella Kalajoen kaupunki vuokraa vuosittain noin 600 venepaikkaa. Venesatamien rakenteiden ja väylien kunnossapito vaatii sesonkiaikoina lähinnä vakinaisen henkilökunnan työpanosta. Osassa satamia kaupungilla ei ole tarjota venepaikkoja kaikille halukkaille.

Viheryksikön kesätöihin puistojen ja leikkikenttien lisäksi kuuluu lukuisten kunnan kiinteistöjen piha-alueiden hoitotöitä. Kukka- ja pensasryhmien hoitotyöt vaativat suoritustason henkilöstöä. Rakennetut kohteet on pystyttävä hoitamaan, muutoin alueiden virkistystarkoitus jää saavuttamatta.

Kesäaikana puistotöihin palkataan vakituisten työntekijöiden lisäksi koululaisia ja puutarha-alan opiskelijoita. Työllisyysvaroin palkatut henkilöt muodostavat osan sesonkiluonteisessa työssä. Puistotöissä kaupunki on voinut tarjota usealle opiskelijalle ja työttömälle mielekästä kesätöitä.

Investoinnit Julkinen käyttöomaisuus

Julkisen käyttöomaisuuden määrärahalla rakennettiin seuraavia kohteita:

- Uusien kaava-alueiden rakentaminen
  - Kesäranta, Hilmantori, Marina, Ymmyrkäisentie jatko, Hiekkakuja, Tapionportin meluvalli
- Muut alueet
  - Pohjankyläntien suunnitelmat, Kaskelantanhua, Yliuntisentie, Uunilan rantatie, Merenjoan kuivatus ja välikaista, sadevesiviemärit, valaistus, Jokelan tarha-alueen tiet

Investoinnit viher- ja ulkoilualueet

Viher- ja ulkoilualueiden määrärahalla toteutettiin seuraavat kohteet:

- Leikkikentille uusittiin välineitä, Valaistusta uusittiin kuntoradoille, Lankkupolkuja uusittiin Hiekkasärkille sekä Pikku-Mansikan ja Konikarvon laiturit uusittiin

Strategia- paamaara	Elinvoimankehittäminen	Strategia-tavoite	Luodaan keskustasta ja taajamista entistä elinvoimaisempia kohtaamispaikkoja
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus	
Keskustan viihtyvyyden parantaminen		Loppuvuoden 2018 aikana ei keskustan viihtyvyyden parantamiseen ole tehty rakenteellisia muutoksia. Tulevina vuosina viihtyvyyttä kehitetään määrärahojen ja resurssien puitteissa.	

Henkilöstö

Yhdyskuntatekniikan insinööri, kuntatekniikan suunnittelija, kuntatekniikan työnjohtaja ja 3 kuntatekniikan työntekijää.

Kaupungin puutarhuri, kenttämestari, 5 ulkoilualueiden hoitajaa ja puutarhuri.

Yhdyskuntatekniikan insinööri, kuntatekniikan työnjohtaja ja 3 kuntatekniikan työntekijää. Kaupungin puutarhuri, kenttämestari, 5 ulkoalueiden hoitajaa ja puutarhuri.

Henkilömäärä ja henkilötövuodet

Kuntatekniikka	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Vakinaiset	14	14	15	13	14
Määräaikaiset	1				
Sijaiset	1	1	1		
Työllistetyt			1		
Yhteensä	16	15	17	13	14
HTV	20,72	19,63	20,06	18,16	17,79

KUNTATEKNIikka Suoritteet	Toteutunut 31.12.2017	TA 2018	Toteutunut 31.12.2018	Poikkeama	Muutos ed tp %
Palvelualueen tavoitteet					
Jäähallin käyttötunnit	2 561	2 400	2274	-126,0	-11,2
Jäähallin €/käyttötunti	92	100	105,32	5,3	14,5
Toiminnan kysyntä- / laajuustiedot				0,0	
kunnossapid. kaavatiet/km	128	125	128	3,0	0,0
kunnossapid. kev.liik.väylä/km	36	38	36	-2,0	0,0
avustettavat yksityistiet/km	171	170	156	-14,0	-8,8
katuvalot kpl	3 060	3 025	3060	35,0	0,0
viemäriin liitetyt kiinteistöt	3 678	3 730	3771	41,0	2,5
puhdistettu jäteväettä m ³	671 763	684 000	600491	-83509,0	-10,6
vuotovesiä	227 015	120 000	189665	69665,0	-16,5
Toiminnan kysyntä- / laajuustiedot					
JV-pumppaamot kpl	170	167	181	14,0	6,5
viemäriverkostoa km	226	217	216	-1,0	-4,4
Vuokratut venepaikat	637	650	624	-26,0	-2,0
Puistot ja leikkikentät	45	45	45	0,0	0,0
Urheilukentät kpl	3	3	3	0,0	0,0
Kaukalot	15	15	15	0,0	0,0
Valaistut ladut km	40	40	40	0,0	0,0
Hoidettava latuverkosto km	138	130	130	0,0	-5,8

KUNTATEKNIikka (Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos ed. tp %
TOIMINTATUOTOT	1 245 553	1 230 200	0	1 230 200	1 312 688	82 488	5,4 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	179 741	168 280	0	168 280	147 370	-20 910	-18,0 %
TOIMINTAKULUT	-2 689 817	-2 870 303	0	-2 870 303	-2 675 269	195 034	-0,5 %
Toimintakate	-1 264 523	-1 471 823	0	-1 471 823	-1 215 211	256 612	-3,9 %
Vuosikate	-1 264 523	-1 471 823	0	-1 471 823	-1 215 211	256 612	-3,9 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 031 472	-2 762 397	400 000	-2 362 397	-1 780 030	582 367	-12,4 %
Tilikauden tulos	-3 295 995	-4 234 220	400 000	-3 834 220	-2 995 241	838 979	-9,1 %
LASKENNALLISET ERÄT	751 631	0	0	0	715 036	715 036	-4,9 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 544 364	-4 234 220	400 000	-3 834 220	-2 280 205	1 554 015	-10,4 %

KUNTATEKNIikka (Sisäinen,Ulkoinen)	Ed. tp	TA	TA- muutokset	TYA- muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed. tp
TOIMINTATUOTOT	1 354 257	1 230 200	0	1 230 200	1 413 685	183 485	4,4 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	179 741	168 280	0	168 280	147 370	-20 910	-18,0 %
TOIMINTAKULUT	-3 034 637	-2 904 901	0	-2 904 901	-3 017 065	-112 164	-0,6 %
Toimintakate	-1 500 640	-1 506 421	0	-1 506 421	-1 456 009	50 412	-3,0 %
Vuosikate	-1 500 640	-1 506 421	0	-1 506 421	-1 456 009	50 412	-3,0 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 031 472	-2 762 397	400 000	-2 362 397	-1 780 030	582 367	-12,4 %
Tilikauden tulos	-3 532 112	-4 268 818	400 000	-3 868 818	-3 236 040	632 778	-8,4 %
LASKENNALLISET ERÄT	751 631	0	0	0	715 036	715 036	-4,9 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 780 480	-4 268 818	400 000	-3 868 818	-2 521 004	1 347 814	-9,3 %

YMPÄRISTÖNOHJAUS

Kuvaus vuoden toiminnasta ja määrärahojen riittävydestä

Ympäristölautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana kuusi kertaa ja asioita kirjattiin 39 pykälää.

Ympäristölautakunnan talousarvio toteutui seuraavasti: Ympäristölautakunnan toimintakate oli 75 801 €. Toimintatuotot olivat 387 350 euroa (talousarviossa 273 000 euroa), joten tuloja saatiin 114 350 euroa enemmän. Talousarviota parempi taloudellinen toiminta johtui lupien suuresta määrästä sekä tuulivoimaloille myönnettyjen rakennuslupien määrästä ja näin lupamaksuja saatiin odotettua enemmän. Ympäristölautakunnan toimintakulut olivat -311 550 euroa (talousarviossa 296 162 euroa), joten kulut ylittyivät 15 388 eurolla. Kulujen ylitys johtuu toisen kokopäiväisen ympäristötarkastajan palkkaamisesta syyskuussa 2018 ja niistä johtuvista henkilöstömenojen kasvusta.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan tehtävät perustuvat pääosin maankäyttö- ja rakennuslain sekä -asetuksen mukaiseen rakentamisen valvontaan kuten mm:

-	rakennuslupien käsittely
-	lausunnot ja kannanotot maankäyttö- ja rakennuslain mukaisiin rakennuskaava-asioihin, poikkeuslupa- ja suunnittelutarve hakemuksiin
-	asuinrakennusten korjauksiin myönnettävien avustusten käsittely, rakennustyön valvonta ja neuvonta
-	asuntorahaston ja maatalousministeriön kautta rahoitettujen kohteiden rakentamiseen liittyvä rakentamisen neuvonta ja valvonta

Maankäyttö- ja rakennuslaki tuli voimaan 1.1.2000. Lain keskeisenä tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestävää kehitystä. Tavoitteena on myös turvata jokaisen osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun, suunnittelun laatuun ja vuorovaikutteisuus, asiantuntemuksen monipuolisuus sekä avoin tiedottaminen käsiteltävinä olevista asioista.

Laki on lisännyt rakennuslupakäsittelyssä rakennusvalvonnan tehtäviä mm. naapurien kuulemisen, rakennuspaikalla suoritettavien katselmusten, aloituskokousten, energiatodistusten, jätevesijärjestelmien ja lämpökaivojen luvittamisen sekä osin lisääntyvän rakentamisen valvonnan kautta.

Kuvaus vuoden toiminnasta

Kulunut vuosi oli rakennuslupien määrän kannalta normaalivuotta vilkkaampi. Uusille omakotiasunnoille myönnettiin 14 rakennuslupaa, rivitaloille 1 ja 4 kerrostalon rakennuslupa. Vapaa-ajan asuntojen ja matkailua palvelevien rakennusten rakennuslupia myönnettiin 35 kpl, joilla rakennetaan yhteensä 68 huoneistoa. Vuonna 2018 myönnettiin rakennus-, toimenpide-, purku- ja ilmoituslupia yhteensä 343 kpl. Myönnettyjen rakennuslupien kerrosala oli yhteensä 45.191 m², josta uusille rakennuksille 31.186 m². Luvitettujen rakennusten rakennuskustannukset olivat n. 35 - 40 miljoonaa euroa.

Määrärahojen riittävyys

Rakennusvalvonnan toimintatuotot olivat 351 414 euroa (talousarviossa 231 000 euroa), joten tuloja saatiin 120 414 euroa enemmän. Rakennusvalvonnan toimintakulut olivat 200 558 euroa (talousarviossa 201.727 euroa), joten kulut alittuivat 1 169 eurolla. Toimintakate oli 121 583 euroa parempi kuin talousarviossa. Talousarviota parempi taloudellinen toiminta johtui lupien suuresta määrästä sekä tuulivoimaloille myönnettyjen rakennuslupien määrästä ja näin lupamaksuja saatiin odotettua enemmän.

Ympäristönvalvonta

Ympäristönsuojelulain tavoitteena on ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen lisäksi muun muassa edistää kestävää kehitystä ja turvallisen elinympäristön säilymistä. Toimintojen luvanvaraisuus perustuu ympäristönsuojelulakiin (YSL 527/2014) ja sen nojalla annettuun ympäristönsuojeluasetukseen (YSA 713/2014).

Kaikki maa-ainesten ottoalueet ja voimassa olevien maa-ainelupien lupaehtojen noudattaminen tarkastettiin. Valvontasuunnitelman mukaisia ympäristöluvallisista toimintoja oli valvontaohjelmassa 66 kpl. Näistä tarkastus tehtiin 5 ympäristöluvalliselle toiminnolle. Valvontaohjelmasta saatiin toteutettua 7,5 %:a. Henkilöstömäärässä oli osan vuotta vajausta vakituisen ja määräaikaisen viranhaltijan virantäyttöprosessien vuoksi.

Kalajoen kaupungin ympäristöviranomaisen valvontaan kuuluvia ympäristöluvallisista ja rekisteröityjä kohteita on yhteensä 165 kpl. Ympäristöluvallisista eläinsuojia on 63, turkistarhoja 56 ja muita

toimintoja 46. Ympäristöluvallisten toimintojen lisäksi valvottaviin kohteisiin kuuluvat kaikki vaarallisia jätteitä tuottavat toiminnot. Lisäksi ympäristöviranomaisen valvontaan kuuluu 46 maa-ainestenottoa paikkaa, joista voimassa olevia lupia on 43 kpl. Lopputarkastamattomia kohteita, joista lupa on vanhentunut, on 3 kpl.

Kuvaus vuoden toiminnasta ja määrärahojen riittävydestä

Ympäristölupapäätöksiä tehtiin 7 kpl. Keskimääräinen käsittelyaika oli 5,5 kk (min 1,3 kk – max 17 kk) laskettuna lupahakemuksen vireille tulosta. Maa-ainelupia myönnettiin 2 kpl, joiden keskimääräinen käsittelyaika oli 9,3 kk. Lisäksi tehtiin 4 kpl väliaikaiseen meluun liittyvää päätöstä. Lausuntoja annettiin 17 kpl.

Maa-ainestenottoa paikoille suoritettiin 42 kpl tarkastuksia ja yksi lopputarkastus.

Ympäristöluvallisille toiminnoille tehtiin määräaikaistarkastuksia 5 kpl. Lupaharkintaan ja ilmoituksiin perustuvia tarkastuskäyntejä tehtiin 18 kpl. Lisäksi osallistuttiin eri viranomaisten yhteisiin tarkastuksiin.

Ympäristövalvonnan toimintatuotot olivat 35 936 euroa (talousarviossa 42 000 euroa), joten tuloja saatiin 6 064 euroa vähemmän. Ympäristövalvonnan toimintakulut olivat 110 992 euroa (talousarviossa 94 434 euroa), joten talousarvio ylittyi 16 558 eurolla. Ympäristövalvonnan toimintakate oli -22 622 euroa.

Toimintatuotot alittuivat -6.064 eurolla, joka johtui siitä, että kaikkia valvontaohjelman mukaisia katselmuksia ei voitu suorittaa henkilöstön vähäisyyden vuoksi. Toimintakulujen ylitys johtui toisen kokopäiväisen ympäristötarkastajan palkkaamisesta syyskuussa 2018 ja niistä johtuvista henkilöistä menojen kasvusta.

Strategia-paamaara	Elinvoimankehittäminen	Strategia-tavoite	Kalajoki on Pohjois-Pohjanmaan eteläosan ja Keski-Pohjanmaan houkuttelevin asuinpaikka ja työskentely-ympäristö			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Ympäristölautakunta suorittaa ympäristökatselmuksen ja kehotusten toteutumisen uusintakatselmuksen vuosittain.		Ympäristölautakunta on suorittanut ympäristökatselmuksen toukuussa 2018 koko Kalajoen kaupungin alueella. Kehotusten toteuttamisen uusintakatselmus suoritettiin lokakuussa 2018.				
Mittari						
Suoritettujen ympäristökatselmusten määrä		edellinen arvo	tavoite arvo	2,00	toteuma arvo	2,00

Strategia-paamaara	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Järjestetään palvelut laadukkaasti ja kustannustehokkaasti			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus				
Rakennusvalvonnan ja ympäristövalvonnan lupahakemukset käsitellään tehokkaasti keskimääräisesti tavoiteaikataulujen puitteissa.		Rakennuslupapäätökset on saatu tehtyä kolmessa viikossa. Tavoite oli neljässä viikossa. Ympäristölupapäätökset on saatu tehtyä 5,5 kuukaudessa. Tavoite oli 4 kuukautta. Maa-ainelupien keskimääräinen käsittelyaika on ollut 9 kuukautta. Tavoite oli 4 kuukautta. Ympäristölupapäätöksissä on menty käsittelyajoissa parempaan suuntaan. Maa-aineluvissa on ollut isoja haastavia lupia, joiden käsittely on vienyt runsaasti käsittelyaikaa.				
Mittari						
Rakennuslupien keskimääräinen käsittelyaika kuukausina		edellinen arvo	tavoite arvo	1,00	toteuma arvo	0,75

Mittari						
Ympäristölupahakemuksien keskimääräinen käsittelyaika kuukausina	edellinen arvo	7,20	tavoite arvo	4,00	toteuma arvo	5,50
Mittari						
Maa-aineslupien keskimääräinen käsittelyaika kuukausina	edellinen arvo	13,00	tavoite arvo	4,00	toteuma arvo	9,00

Henkilöstö Rakennustarkastaja, toimistorakennusmestari ja lupasihteeri
1,6 ympäristötarkastajaa, lupasihteeri

Henkilömäärä ja henkilötyövuodet

Ympäristönohjaus	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Vakinaiset	4	5	5	4	4
Määräaikaiset				1	2
Sijaiset					
Työllistetyt					
Yhteensä	4	5	5	5	6
HTV	4,35	4,63	4,42	4,1	5,07

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA Suoritteet	Toteutunut 31.12.2017	TA 2018	Toteutunut 31.12.2018	Poikkeama	Muutos ed tp %
Palvelualueen tavoitteet					
Rakennusvalvonta					
Rakentamisen luvat kpl	267	360	343	-17,0	28,5
Rakennusluvat	161	230	181	-49,0	12,4
Toimenpideluvat	59	70	107	37,0	81,4
Ilmoitusluvat	21	50	29	-21,0	38,1
Purku- ym luvat	26	10	26	16,0	0,0
Katselmukset ja aloituskokoukset kpl	770	760	675	-85,0	-12,3
Lausunnot kpl	5	10	3	-7,0	-40,0
Ympäristönsuojelu					
Lupapäätökset kpl	12	5	7	2,0	-41,7
Tarkastukset kpl	82	90	58	-32,0	-29,3
Lausunnot kpl	29	10	17	7,0	-41,4
Ilmoitukset	26	25	4	-21,0	-84,6
Maa-ainesluvat kpl	9	4	2	-2,0	-77,8

Ympäristönohjaus (Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos ed. tp %
TOIMINTATUOTOT	545 455	273 000	0	273 000	387 350	114 350	-29,0 %
TOIMINTAKULUT	-274 244	-296 160	0	-296 160	-311 550	-15 390	13,6 %
Toimintakate	271 211	-23 160	0	-23 160	75 801	98 961	-72,1 %
Vuosikate	271 211	-23 160	0	-23 160	75 801	98 961	-72,1 %
Tilikauden tulos	271 211	-23 160	0	-23 160	75 801	98 961	-72,1 %
LASKENNALLISET ERÄT	-3 126	0	0	0	-2 566	-2 566	-17,9 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	268 084	-23 160	0	-23 160	73 235	96 395	-72,7 %

Ympäristönohjaus (Sisäinen,Ulkoinen)	Ed. tp	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed. tp
TOIMINTATUOTOT	548 853	273 000	0	273 000	391 201	118 201	-28,7 %
TOIMINTAKULUT	-304 655	-323 077	0	-323 077	-342 621	-19 544	12,5 %
Toimintakate	244 198	-50 077	0	-50 077	48 581	98 657	-80,1 %
Vuosikate	244 198	-50 077	0	-50 077	48 581	98 657	-80,1 %
Tilikauden tulos	244 198	-50 077	0	-50 077	48 581	98 657	-80,1 %
LASKENNALLISET ERÄT	-3 126	0	0	0	-2 566	-2 566	-17,9 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	241 072	-50 077	0	-50 077	46 015	96 092	-80,9 %

TEKNISET PALVELUT (Ulkoinen)	Ed. tp.	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Muutos ed. tp %
TOIMINTATUOTOT	4 375 325	3 945 040	0	3 945 040	4 491 344	546 304	2,7 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	287 065	240 380	0	240 380	283 864	43 484	-1,1 %
TOIMINTAKULUT	-13 894 595	-14 016 785	-809 400	-14 826 185	-13 600 076	1 226 109	-2,1 %
Toimintakate	-9 232 204	-9 831 365	-809 400	-10 640 765	-8 824 868	1 815 897	-4,4 %
Vuosikate	-9 232 204	-9 831 365	-809 400	-10 640 765	-8 824 868	1 815 897	-4,4 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 143 572	-5 947 790	-1 471 000	-7 418 790	-7 047 456	371 334	37,0 %
SATUNNAISET ERÄT	905 671	0	0	0	0	0	-100,0 %
Tilikauden tulos	-13 470 105	-15 779 155	-2 280 400	-18 059 555	-15 872 324	2 187 230	17,8 %
LASKENNALLISET ERÄT	677 159	0	0	0	598 904	598 904	-11,6 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-12 792 945	-15 779 155	-2 280 400	-18 059 555	-15 273 420	2 786 135	19,4 %
TEKNISET PALVELUT (Sisäinen,Ulkoinen)	Ed. tp	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Muutos % ed. tp
TOIMINTATUOTOT	14 924 823	13 453 567	0	13 453 567	15 142 267	1 688 700	1,5 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	287 065	240 380	0	240 380	283 864	43 484	-1,1 %
TOIMINTAKULUT	-15 796 980	-14 667 836	-809 400	-15 477 236	-15 607 339	-130 103	-1,2 %
Toimintakate	-585 091	-973 889	-809 400	-1 783 289	-181 208	1 602 081	-69,0 %
Vuosikate	-585 091	-973 889	-809 400	-1 783 289	-181 208	1 602 081	-69,0 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 143 572	-5 947 790	-1 471 000	-7 418 790	-7 047 456	371 334	37,0 %
SATUNNAISET ERÄT	905 671	0	0	0	0	0	-100,0 %
Tilikauden tulos	-4 822 992	-6 921 679	-2 280 400	-9 202 079	-7 228 664	1 973 415	49,9 %
LASKENNALLISET ERÄT	677 159	0	0	0	598 904	598 904	-11,6 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-4 145 833	-6 921 679	-2 280 400	-9 202 079	-6 629 760	2 572 319	59,9 %

Tuloslaskelman toteutuminen

	TA	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Tot %
TOIMINTATUOTOT	21 207 547		21 207 547	21 715 449	507 902	102,4 %
Myyntituotot	11 504 389		11 504 389	11 229 097	-275 292	97,6 %
Maksutuotot	5 893 624		5 893 624	5 887 451	-6 173	99,9 %
Tuet ja avustukset	1 068 714		1 068 714	1 471 986	403 272	137,7 %
Muut toimintatuotot	2 740 820		2 740 820	3 126 915	386 095	114,1 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖ	240 380		240 380	286 456	46 076	119,2 %
TOIMINTAKULUT	-85 672 224	-1 498 400	-87 170 624	-86 180 546	990 078	98,9 %
Henkilöstökulut	-43 027 907	-38 909	-43 066 815	-42 041 714	1 025 101	97,6 %
Palvelujen ostot	-31 534 746	-990 091	-32 524 837	-33 066 318	-541 481	101,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavara	-6 014 443	-110 000	-6 124 443	-5 895 450	228 993	96,3 %
Avustukset	-3 186 700	-200 000	-3 386 700	-3 547 322	-160 622	104,7 %
Muut toimintakulut	-1 908 429	-159 400	-2 067 829	-1 629 742	438 087	78,8 %
Toimintakate	-64 224 297	-1 498 400	-65 722 697	-64 178 641	1 544 056	97,7 %
VEROTULOT	39 583 000	-387 000	39 196 000	39 005 387	-190 613	99,5 %
VALTIONOUUDET	30 895 554	-20 000	30 875 554	30 873 343	-2 211	100,0 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-77 000	350 000	273 000	419 028	146 028	153,5 %
Korkotuotot	126 000		126 000	97 016	-28 984	77,0 %
Muut rahoitustuotot	617 000		617 000	836 938	219 938	135,6 %
Korkokulut	-700 000	350 000	-350 000	-187 956	162 044	53,7 %
Muut rahoituskulut	-120 000		-120 000	-326 971	-206 971	272,5 %
Vuosikate	6 177 257	-1 555 400	4 621 857	6 119 116	1 497 259	132,4 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-6 108 570	-1 471 000	-7 579 570	-7 188 964	390 606	94,8 %
Suunnitelman mukaiset po Arvonalentumiset	-6 108 570	1 400 000	-4 708 570	-4 154 207	554 363	88,2 %
Arvonalentumiset		-2 871 000	-2 871 000	-3 034 757	-163 757	105,7 %
SATUNNAISET ERÄT						
Tilikauden tulos	68 686	-3 026 400	-2 957 713	-1 069 848	1 887 865	36,2 %
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSET	53 920		53 920	53 925	5	100,0 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	122 606	-3 026 400	-2 903 793	-1 015 923	1 887 870	35,0 %

Verotulojen erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkema
Verotulot					
Kaupungin tulovero	32 200 000	-124 000	32 076 000	31 797 432	-278 568
Kiinteistövero	4 903 000	155 000	5 058 000	5 079 288	21 288
Yhteisövero	2 480 000	-418 000	2 062 000	2 128 667	66 667
Yhteensä	39 583 000	-387 000	39 196 000	39 005 387	-190 613

Veroprosentit ja kunnallisveroa vastaava määrä

	Tulovero %	Yleinen k- vero %	Asuinrak:n k-vero %	Muiden asuinrak:n k-vero %	Voimalai- tosten k- vero %	Kunnallisveroa vastaava tulo 1.000 €	% muutos
Verovuosi 2009	18,85	0,60	0,30	0,80		139 457	
Verovuosi 2010	19,00	0,75	0,35	0,90		145 212	4,1
Verovuosi 2011	19,00	0,75	0,35	0,90		153 355	5,6
Verovuosi 2012	19,50	0,75	0,35	0,90		156 489	2,0
Verovuosi 2013	19,50	0,75	0,35	0,90		162 485	3,8
Verovuosi 2014	19,50	0,75	0,35	0,90		164 575	1,3
Verovuosi 2015	20,00	0,90	0,40	1,00		165 535	0,6
Verovuosi 2016	20,00	0,90	0,40	1,00	1,40	164 113	-0,9
Verovuosi 2017	20,00	1,00	0,45	1,10	2,40	159 243	-3,0
Verovuosi 2018	20,00	1,00	0,50	1,10	3,10	162 901	2,3

Valtionosuuksien erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkema
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml tasaukset	31 604 703	-20 000	31 584 703	31 732 587	147 884
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-709 149		-709 149	-859 244	-150 095
Valtionosuudet yht.	30 895 554		30 875 554	30 873 343	-2 211

Investointiosan toteutuminen

INVESTOINNIT Yhteensä	TA 2018	TA muutos	TA + muutos yht.	Käytetty 31.12.2018	Tot %	Ali/ylitys
INVESTOINTIEN NETTO	-13 086 295	-2 392 225	-15 478 520	-12 881 255	83,2 %	2 597 265
INVESTOINTIMENOT	-15 842 737	-2 392 225	-18 234 962	-16 585 667	91,0 %	1 649 295
INVESTOINTITULOT	2 756 442	0	2 756 442	3 704 413	134,4 %	947 971
Maa- ja vesialueet						
INVESTOINTIEN NETTO	-100 000	-740 000	-840 000	-212 282	25,3 %	627 718
INVESTOINTIMENOT	-500 000	-740 000	-1 240 000	-1 196 856	96,5 %	43 144
INVESTOINTITULOT	400 000	0	400 000	984 574	246,1 %	584 574
Osakkeet						
INVESTOINTIEN NETTO	-170 000	-93 525	-263 525	-199 351	75,6 %	64 174
INVESTOINTIMENOT	-220 000	-93 525	-313 525	-353 706	112,8 %	-40 181
INVESTOINTITULOT	50 000	0	50 000	154 354	308,7 %	104 354
Rakennukset						
INVESTOINTIEN NETTO	-7 017 610	-2 358 700	-9 376 310	-8 185 524	87,3 %	1 190 786
INVESTOINTIMENOT	-8 260 052	-2 358 700	-10 618 752	-9 898 679	93,2 %	720 073
INVESTOINTITULOT	1 242 442	0	1 242 442	1 713 155	137,9 %	470 713
Julkinen käyttöomaisuus						
INVESTOINTIEN NETTO	-4 828 685	750 000	-4 078 685	-3 503 822	85,9 %	574 863
INVESTOINTIMENOT	-5 892 685	750 000	-5 142 685	-4 358 250	84,7 %	784 435
INVESTOINTITULOT	1 064 000	0	1 064 000	854 428	80,3 %	-209 572
Viemärlaitos						
INVESTOINTIEN NETTO	-600 000	50 000	-550 000	-422 867	76,9 %	127 133
INVESTOINTIMENOT	-600 000	50 000	-550 000	-422 867	76,9 %	127 133
Viher ja ulkoilualueet						
INVESTOINTIEN NETTO	-170 000	0	-170 000	-161 806	95,2 %	8 194
INVESTOINTIMENOT	-170 000	0	-170 000	-161 806	95,2 %	8 194
Irtaimisto						
INVESTOINTIEN NETTO	-200 000	0	-200 000	-195 603	97,8 %	4 397
INVESTOINTIMENOT	-200 000	0	-200 000	-193 503	96,8 %	6 497
INVESTOINTITULOT	0	0	0	-2 100		-2 100

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU
TOIMIELIN KAUPUNGINHALLITUS

	TA 2018	TA muutos	TA + muutos yht.	Käytetty 31.12.2018	Tot %	Ali ylitys
KAUPUNGINHALLITUS						
INVESTOINTIEN NETTO	-470 000	-833 525	-1 303 525	-607 236	46,6 %	696 289
INVESTOINTIMENOT	-920 000	-833 525	-1 753 525	-1 744 065	99,5 %	9 460
INVESTOINTITULOT	450 000	0	450 000	1 136 829	252,6 %	686 829
Maa-ja vesialueet						
INVESTOINTIEN NETTO	-100 000	-740 000	-840 000	-212 282	25,3 %	627 718
INVESTOINTIMENOT	-500 000	-740 000	-1 240 000	-1 196 856	96,5 %	43 144
INVESTOINTITULOT	400 000	0	400 000	984 574	246,1 %	584 574
Osakkeet						
INVESTOINTIEN NETTO	-170 000	-93 525	-263 525	-199 351	75,6 %	64 174
INVESTOINTIMENOT	-220 000	-93 525	-313 525	-353 706	112,8 %	-40 181
INVESTOINTITULOT	50 000	0	50 000	154 354	308,7 %	104 354
Irtaimisto						
INVESTOINTIEN NETTO	-200 000	0	-200 000	-195 603	97,8 %	4 397
INVESTOINTIMENOT	-200 000	0	-200 000	-193 503	96,8 %	6 497
INVESTOINTITULOT	0	0	0	-2 100		-2 100
Hallintopalvelujen irtaimisto						
INVESTOINTIEN NETTO	-30000	0	-30000	0	0,0 %	30 000
INVESTOINTIMENOT	-30000	0	-30000	0	0,0 %	30 000
Hyvinvointipalveluiden irtaimisto						
INVESTOINTIEN NETTO	-50000	0	-50000	-73203,35	146,4 %	-23 203
INVESTOINTIMENOT	-50000	0	-50000	-71103,35	142,2 %	-21 103
INVESTOINTITULOT	0	0	0	-2100		-2 100
Teknisenpalvelun irtaimisto						
INVESTOINTIEN NETTO	-120000	0	-120000	-122400	102,0 %	-2400
INVESTOINTIMENOT	-120000	0	-120000	-122400	102,0 %	104 354

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU
TOIMIELIN TEKNINEN LAUTAKUNTA
Päävastuualue Tekniset palvelut

	TA 2018	TA muutos	TA + muutos yht.	Käytetty 31.12.2018	Tot %	Ali ylitys
TALONRAKENNUS						
INVESTOINTIEN NETTO	-7 017 610	-2 358 700	-9 376 310	-8 185 524	87,3 %	1 190 786
INVESTOINTIMENOT	-8 260 052	-2 358 700	-10 618 752	-9 898 679	93,2 %	720 073
INVESTOINTITULOT	1 242 442	0	1 242 442	1 713 155	137,9 %	470 713
	TA 2018	TA muutos	TA + muutos yht.	Käytetty 31.12.2018	Tot %	Ali ylitys
Sivistyspalvelut						
INVESTOINTIEN NETTO	-3 515 000	-1 254 700	-4 769 700	-4 193 889	87,9 %	575 811
INVESTOINTIMENOT	-4 190 000	-1 254 700	-5 444 700	-4 730 389	86,9 %	714 311
INVESTOINTITULOT	675 000	0	675 000	536 500	79,5 %	-138 500
Pohjankylän liikuntasalin perusparannus						
INVESTOINTIEN NETTO	0	0	0	31 500		31 500
INVESTOINTITULOT	0	0	0	31 500		31 500
Merenojan liikuntatila						
INVESTOINTIEN NETTO	-975 000	-878 700	-1 853 700	-1 337 098	72,1 %	516 602 1)
INVESTOINTIMENOT	-1 350 000	-878 700	-2 228 700	-1 562 098	70,1 %	666 602
INVESTOINTITULOT	375 000	0	375 000	225 000	60,0 %	-150 000
Kirjasto- ja kulttuuritilat						
INVESTOINTIEN NETTO	-2 070 000	-476 000	-2 546 000	-2 514 845	98,8 %	31 155 2)
INVESTOINTIMENOT	-2 370 000	-476 000	-2 846 000	-2 794 845	98,2 %	51 155
INVESTOINTITULOT	300 000	0	300 000	280 000	93,3 %	-20 000
Kylpylän pesu-, ymstilojen perusp.						
INVESTOINTIEN NETTO	-470 000	100 000	-370 000	-373 445	100,9 %	-3 445 3)
INVESTOINTIMENOT	-470 000	100 000	-370 000	-373 445	100,9 %	-3 445

	TA 2018	TA muutos	TA + muutos yht.	Käytetty 31.12.2018	Tot %	Ali ylitys
Teollisuus- ja Liiketilat						
INVESTOINTIEN NETTO	-2 580 000	-1 344 000	-3 924 000	-3 914 477	99,8 %	-24 221
INVESTOINTIMENOT	-2 875 000	-1 344 000	-4 219 000	-4 244 477	100,6 %	
INVESTOINTITULOT	295 000	0	295 000	330 000	111,9 %	
Muut Teollisuus- ja Liiketilat						
INVESTOINTIEN NETTO	-150 000	-1 394 000	-1 544 000	-1 568 221	101,6 %	-24 221 4)
INVESTOINTIMENOT	-150 000	-1 394 000	-1 544 000	-1 568 221	101,6 %	-24 221
Paloaseman rakentaminen						
INVESTOINTIEN NETTO	-2 430 000	50 000	-2 380 000	-2 346 256	98,6 %	33 744 5)
INVESTOINTIMENOT	-2 725 000	50 000	-2 675 000	-2 676 256	100,0 %	-1 256
INVESTOINTITULOT	295 000	0	295 000	330 000	111,9 %	35 000
Muut rakennukset						
	TA 2018	TA muutos	TA + muutos yht.	Käytetty 31.12.2018	Tot %	Ali ylitys
Pikku-Mansikan kalastajien halli	-90 610	0	-90 610	-88 263	97,4 %	2 347 6)
INVESTOINTIMENOT	-313 052	0	-313 052	-310 703	99,2 %	2 349
INVESTOINTITULOT	222 442	0	222 442	222 440	100,0 %	-2
Ventelän pihapiirin kunnostus	-87 000	0	-87 000	-104 431	120,0 %	-17 431 7)
INVESTOINTIMENOT	-137 000	0	-137 000	-128 296	93,6 %	8 704
INVESTOINTITULOT	50 000	0	50 000	23 865	47,7 %	-26 135
Kaupungintalon tilaratkaisut	-530 000	240 000	-290 000	-293 237	101,1 %	-3 237 8)
Rakennusten myynnit ja ostot						
INVESTOINTIEN NETTO	0	0	0	600 350		600 350
INVESTOINTITULOT	0	0	0	600 350		600 350
ERITTELEMÄTÖN LTK MÄÄRÄRAHA						
INVESTOINTIEN NETTO	-215 000	0	-215 000	-191 577	89,1 %	23 423 9)
INVESTOINTIMENOT	-215 000	0	-215 000	-191 577	89,1 %	23 423

- 1) Liikuntatilan rakentaminen yhtenäiskoulun yhteyteen. Rakentamiseen haetaan valtionavustusta 750 000 euroa. Määräraha sisältää kalustamisen, jota voidaan mahdollisuuksien mukaan hankkia leasingrahoituksella.
- 2) Uuden kirjaston ja kulttuuritilojen rakentaminen. Haetaan valtionavustusta. Jatkuu vuodelta 2017. Määräraha sisältää kalustamisen, jota voidaan mahdollisuuksien mukaan hankkia leasingrahoituksella.
- 3) Uimahallikylpylän pesutilojen saneerauksen jatko vuodelta 2017.
- 4) Kaupunginhallituksen päätöksillä liike- ja teollisuustilojen korjauksiin, saneerauksiin ja rakentamiseen sekä liiketoimintaympäristön kehittämiseen.
- 5) Uuden paloaseman rakentaminen. Palosuojelurahaston ja öljyntorjuntarahaston avustus. Määräraha sisältää kalustamisen.
- 6) Pikku-Mansikan kalastajien halli, avustusta haettu 80 % toteutukseen. Avustuksen saaminen on edellytyksenä toteutukselle.
- 7a) Ventelän pihapiirin kunnostus jatkuu vuosilta 2016/2017. Määräraha sisältää kalustamisen.
- 8) Kaupungintalon tilaratkaisun toteuttaminen. Sisältää valtuustosalin varustelemisen.
- 9) Erittelemätön lautakunnan jakama määräraha pienemmille kohteille.

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU
TOIMIELIN TEKNINEN LAUTAKUNTA
Päävastuualue Tekniset palvelut

Julkinen käyttöomaisuus	TA 2018	TA muutos	TA + muutos yht.	Käytetty 31.12.2018	Tot %	Ali ylitys
INVESTOINTIEN NETTO	-4 828 685	750 000	-4 078 685	-3 503 822	85,9 %	574 863
INVESTOINTIMENOT	-5 892 685	750 000	-5 142 685	-4 358 250	84,7 %	784 435
INVESTOINTITULOT	1 064 000	0	1 064 000	854 428	80,3 %	-209 572

Uudet kaava-alueet

INVESTOINTIEN NETTO	-3 268 500	750 000	-2 518 500	-2 429 873	96,5 %	88 627 1)
INVESTOINTIMENOT	-3 645 000	750 000	-2 895 000	-3 163 681	109,3 %	-268 681
INVESTOINTITULOT	376 500	0	376 500	733 808	194,9 %	357 308

	TA 2018	TA muutos	TA + muutos yht.	Käytetty 31.12.2018	Tot %	Ali ylitys
--	---------	-----------	---------------------	------------------------	-------	------------

Muut alueet

2)

Pohjankyläntien saneeraus

INVESTOINTIEN NETTO	-350 000	0	-350 000	-55 683	15,9 %	294 317 2a)
INVESTOINTIMENOT	-350 000	0	-350 000	-55 683	15,9 %	294 317

LTK:n kohdistamattomat muut alueet

INVESTOINTIEN NETTO	-400 000	0	-400 000	-426 123	106,5 %	-26 123 2b)
INVESTOINTIMENOT	-400 000	0	-400 000	-426 123	106,5 %	-26 123

	TA 2018	TA muutos	TA + muutos yht.	Käytetty 31.12.2018	Tot %	Ali ylitys
Yhteishankkeet						
INVESTOINTIEN NETTO	-810 185	0	-810 185	-595 874	73,5 %	214 311
INVESTOINTIMENOT	-1 497 685	0	-1 497 685	-716 495	47,8 %	781 190
INVESTOINTITULOT	687 500	0	687 500	120 620	17,5 %	-566 880

Tyngän alikulku

INVESTOINTIEN NETTO	-375 000	0	-375 000	-150 182	40,0 %	224 818 4)
INVESTOINTIMENOT	-750 000	0	-750 000	-150 182	20,0 %	599 818
INVESTOINTITULOT	375 000	0	375 000	0	0,0 %	-375 000

Lestijoen tulvasuojelu ja Tomujoentien korotus.

INVESTOINTIEN NETTO	-200 000	0	-200 000	-178 978	89,5 %	21 022 5)
INVESTOINTIMENOT	-400 000	0	-400 000	-298 731	74,7 %	101 269
INVESTOINTITULOT	200 000	0	200 000	119 753	59,9 %	-80 247

Siipojoki-Vääräjoen kalat. kunnostam

INVESTOINTIEN NETTO	-15 185	0	-15 185	-19 193	126,4 %	-4 008 6)
INVESTOINTIMENOT	-127 685	0	-127 685	-20 060	15,7 %	107 625
INVESTOINTITULOT	112 500	0	112 500	867	0,8 %	-111 633

VT8 ja matkailutien liikennejärjestelyt

INVESTOINTIEN NETTO	-220 000	0	-220 000	-247 523	112,5 %	-27 523 7)
INVESTOINTIMENOT	-220 000	0	-220 000	-247 523	112,5 %	-27 523

Julkinen käyttöomaisuus

- 1) Uusien kaava-alueiden kadunrakentaminen, esim. Tapionportti, Kesäranta, Rahvo, Hannila-Mätäsmä, Hilmantori ja Marina. Valtionavustusta Hiekkasärkkien matkailukeskuksen toiminnalliseen kehittämiseen.
- 2) Muiden alueiden kadunrakentaminen.
  - 2a) Pohjankyläntien saneeraus: liikenneturvallisuuden parantaminen
  - 2c) Muiden alueiden kadunrakentaminen erillisen TekLtk jaon mukaisesti.
- 4) ELY on päävastuullinen toteuttaja ja rahoittaja. Avustuksen saaminen on toteutuksen ehtona.
- 5) Jatkuu vuodelta 2017, ELYn esitys
- 6) Hankkeelle haettu rahoitusta, avustuksen saaminen on toteutuksen ehtona. Kunnostukset
- 7) Jatkuu vuodelta 2017, ELYn esitys

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU**TOIMIELIN TEKNINEN LAUTAKUNTA****Päävastuualue Tekniset palvelut**

VIHER- JA ULKOILUALUEET	TA 2018	TA muutos	TA + muutos yht.	Käytetty 31.12.2018	Tot %	Ali ylitys
INVESTOINTIEN NETTO	-170 000	0	-170 000	-158 073	93,0 %	11 927
INVESTOINTIMENOT	-170 000	0	-170 000	-158 073	93,0 %	11 927
LIIKUNTAPAIKAT						
Valaistuksen uusiminen kutoradoille						
INVESTOINTIEN NETTO	-20 000	0	-20 000	-14 270	0,0 %	5 730 1)
INVESTOINTIMENOT	-20 000	0	-20 000	-14 270	0,0 %	5 730
Lankkupolkujen uusiminen Hiekkasärkät						
INVESTOINTIEN NETTO	-60 000	0	-60 000	-60 348	46,3 %	-348 2)
INVESTOINTIMENOT	-60 000	0	-60 000	-60 348	46,3 %	-348
PUISTOT JA LEIKKIKENTÄT						
Erittelemätön						
INVESTOINTIEN NETTO	-30 000	0	-30 000	-18 075	60,3 %	11 925
INVESTOINTIMENOT	-30 000	0	-30 000	-18 075	60,3 %	11 925
Kala- ja venesatamat						
INVESTOINTIEN NETTO	-60 000	0	-60 000	-65 380	109,0 %	-5 380 3)
INVESTOINTIMENOT	-60 000	0	-60 000	-65 380	109,0 %	-5 380

- 1) Selvitetään hankerahoituksen sekä energiatalousohjelman rahoitusmahdollisuus.
- 2) Lankkupolkujen uusimisen panostus jatkuu vuodelta 2017
- 3) Pikku-Mansikan ja Konikarvon laitureiden uusiminen

Rahoitusosan toteutuminen

	TA	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama TA- TOT
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
VUOSIKATE	6 177 256	-1 555 400	4 621 856	6 119 116	1 497 260
SATUNNAISET ERÄT					
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-300 000		-300 000	-711 570	-411 570
TOIMINNAN RAHAVIRTA	5 877 256	-1 555 400	4 321 856	5 407 546	1 085 690
INVESTOINTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-15 842 737	-2 392 225	-18 234 962	-16 585 667	1 649 295
RAHOITUSOSUJDET INVESTOINTEIHIN	2 306 442		2 306 442	1 967 234	-339 208
PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TULOT	450 000		450 000	1 737 905	1 287 905
INVESTOINTOINTIEN RAHAVIRTA	-13 086 295	-2 392 225	-15 478 520	-12 880 528	2 597 992
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-7 209 039	-3 947 625	-11 156 664	-7 472 982	3 683 682
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	-2 000 000		-2 000 000	-2 081 013	-81 013
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	243 333		243 333	171 389	-71 944
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	-1 756 667		-1 756 667	-1 909 624	-152 957
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	10 000 000		10 000 000	10 000 001	1
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-3 150 000		-3 150 000	-2 478 718	671 282
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	2 000 000		2 000 000		
LAINAKANNAN MUUTOKSET	8 850 000		8 850 000	7 521 283	-1 328 717
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET					
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET					
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUUTOS				-10 657	
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS				-12 421	
SAAMISTEN MUUTOS				258 779	
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS				80 171	
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	300 000	4 027 625	4 327 625	315 872	-4 011 753
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	7 393 333	80 000	7 473 333	5 927 532	-1 545 801
RAHAVAROJEN MUUTOS	184 294	-3 867 625	-3 683 331	-1 545 451	2 137 880

Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvion toteutumisesta

	Sito- vuus	Määrärahat					Tuloarviot					Netto				
		Alkup. talous- arvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. talous- arvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. talous- arvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama
KÄYTTÖTALOUSOSA																
HALLINTOPALVELUT																
Valtuusto																
Toiminnan ohjaus ja arviointi	B	107 670		107 670	123 056	-15 386			0		0	-107 670	0	-107 670	-123 056	-15 386
Tarkastuslautakunta																
Tarkastustoimi	B	32 500		32 500	23 018	9 482	0		0		0	-32 500	0	-32 500	-23 018	9 482
Keskusvaalikautakunta																
Vaalit	B	61 098		61 098	18 307	42 791	41 400		41 400	20 970	20 430	-19 698	0	-19 698	2 663	22 361
Kaupunginhallitus																
Konsemiohjaus		827 186		827 186	739 563	87 623	6 100		6 100	23 443	-17 343	-821 086	0	-821 086	-716 120	104 966
Henkilöstöohjaus		868 704		868 704	924 587	-55 883	211 000		211 000	267 307	-56 307	-657 704	0	-657 704	-657 280	424
Talousohjaus		587 984		587 984	532 383	55 601	52 300		52 300	66 597	-14 297	-535 684	0	-535 684	-465 786	69 898
Yleishallinto		583 058		583 058	538 083	44 975	2 800		2 800	5 041	-2 241	-580 258	0	-580 258	-533 042	47 216
ICT-palvelut		742 538		742 538	819 293	-76 755	82 300		82 300	63 817	18 483	-660 238	0	-660 238	-755 476	-95 238
HALLINTOPALVELUT YHT.	B	3 810 738	0	3 810 738	3 718 290	92 448	395 900	0	395 900	447 175	-51 275	-3 414 838	0	-3 414 838	-3 271 115	143 723
Kaupunginhallitus																
KEHITTÄMISPALVELUT																
Elinkeinopalvelut		1 036 513		1 036 513	931 456	105 057	321 069		321 069	240 635	80 434	-715 444	0	-715 444	-690 821	24 623
Maaseutupalvelut		4 629 375		4 629 375	4 355 164	274 211	4 510 005		4 510 005	4 209 183	300 822	-119 370	0	-119 370	-145 981	-26 611
KEHITTÄMISPALVELUT YHTEEN	B	5 665 888	0	5 665 888	5 286 620	379 268	4 831 074	0	4 831 074	4 449 818	381 256	-834 814	0	-834 814	-836 802	-1 988
Sivistyslautakunta																
SIVISTYSPALVELUT																
Varhaiskasvatus		5 221 433		5 221 433	5 150 332	71 101	1 074 700		1 074 700	1 007 423	67 277	-4 146 733	0	-4 146 733	-4 142 909	3 824
Opetuspalvelut		11 549 583		11 549 583	11 548 566	1 017	378 385		378 385	565 293	-186 908	-11 171 198	0	-11 171 198	-10 983 273	187 925
Kehittämis- ja kansainvälisyyspalv		257 788		257 788	215 516	42 272			0	19	-19	-257 788	0	-257 788	-215 497	42 291
Kalajoki Akatemia		1 969 198		1 969 198	2 075 397	-106 199	214 939		214 939	300 619	-85 680	-1 754 259	0	-1 754 259	-1 774 778	-20 519
SIVISTYSPALVELUT YHT.	B	18 998 002	0	18 998 002	18 989 811	8 191	1 668 024	0	1 668 024	1 873 354	-205 330	-17 329 978	0	-17 329 978	-17 116 457	213 521

	Sito- vuus	Määrärahat					Tuloarviot					Netto				
		Alkup. talous- arvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. talous- arvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. talous- arvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama
Perusturvalautakunta PERUSTURVAPALVELUT																
Hallinto		288 280		288 280	231 971	56 309	84 500	84 500	112 291	-27 791	-203 780	0	-203 780	-119 680	84 100	
Sosiaalipalvelut		15 320 331	689 000	16 009 331	16 562 063	-552 732	5 439 840	5 439 840	5 364 963,00	74 877	-9 880 491	-689 000	-10 569 491	-11 197 100	-627 609	
Terveyspalvelut		26 421 018		26 421 018	26 597 820	-176 802	3 856 830	3 856 830	3 986 933	-130 103	-22 564 188	0	-22 564 188	-22 610 887	-46 699	
Ympäristöterveydenhuolto		1 151 184		1 151 184	1 193 896	-42 712	986 339	986 339	992 178	-5 839	-164 845	0	-164 845	-201 718	-36 873	
PERUSTURVAPALVELUT YHTEE	B	43 180 813	689 000	43 869 793	44 585 750	-715 937	10 367 509	10 367 509	10 456 365	-88 856	-32 813 304	-689 000	-33 502 304	-34 129 385	-627 081	
ILMAN																
ERIKOIS SAIRAAANHOITO A	B	25 467 533	689 000	26 156 533	27 544 632	-1 388 099	8 941 509	8 941 509	8 836 513	104 996	-16 526 024	-689 000	-17 215 024	-18 708 119	-1 493 095	
ERIKOISSAIRAANHOITO		17 713 280		17 713 280	17 041 118	672 162	1 426 000	1 426 000	1 619 852	-193 852	-16 287 280	0	-16 287 280	-15 421 266	866 014	
HYVINVOINTIPALVELUT YHT.	B	62 178 815	689 000	62 867 795	63 575 561	-707 746	12 035 533	12 035 533	12 329 719	-294 186	-50 143 282	-689 000	-50 832 282	-51 245 842	-413 560	
Tekninen lautakunta TEKNISET PALVELUT																
Hallinto ja tstopalv.		1 331 515		1 331 515	1 424 364	-92 849	100	100	288	-188	-1 331 415	0	-1 331 415	-1 424 076	-92 661	
Maankäyttöpalvelut		973 281		973 281	853 694	119 587	1 339 200	1 339 200	1 397 404	-58 204	365 919	0	365 919	543 710	177 791	
Tilapalvelut		4 358 628	761 400	5 120 028	4 439 720	680 308	1 101 240	1 101 240	1 438 590	-337 350	-3 257 388	-761 400	-4 018 788	-3 001 130	1 017 658	
Ruoka- ja siivouspalvelut		4 186 897	48 000	4 234 897	3 895 478	339 419	73 400	73 400	91 517	-18 117	-4 113 497	-48 000	-4 161 497	-3 803 961	357 536	
Kuntateknikka		2 870 303		2 870 303	2 675 269	195 034	1 398 480	1 398 480	1 460 058	-61 578	-1 471 823	0	-1 471 823	-1 215 211	256 612	
Ympäristölautakunta TEKNISET PALVELUT																
Ympäristönohjaus	B	296 160		296 160	311 550	-15 390	273 000	273 000	387 350	-114 350	-23 160	0	-23 160	75 800	98 960	
TEKNISET PALVELUT YHT.	B	14 016 784	809 400	14 826 184	13 600 075	1 226 109	4 185 420	4 185 420	4 775 207	-589 787	-9 831 364	-809 400	-10 640 764	-8 824 868	1 815 896	
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ		85 672 225	1 498 400	87 170 605	86 180 546	990 079	21 447 927	21 447 927	22 001 919	-553 992	-64 224 298	-1 498 400	-65 722 698	-64 178 627	1 544 071	
INVESTOINTIOSA																
Kaupunginhallitus																
Kiinteä omaisuus	B	500 000	740 000	1 240 000	1 196 856	43 144	400 000	2 300 000	2 700 000	962 474	1 737 526	-100 000	1 560 000	1 460 000	-234 382	-1 694 382
Osakkeet ja osuudet	B	220 000	93 525	313 525	353 706	-40 181	50 000	50 000	154 354	-104 354	-170 000	-93 525	-263 525	-199 352	64 173	
Irtaimisto	B	200 000		200 000	193 503	6 497		0	20 000	-20 000	-200 000	0	-200 000	-173 503	26 497	
Talonrakennus	B	8 260 052	2 358 700	10 618 752	9 898 679	720 073	1 242 442	1 242 442	1 713 155	-470 713	-7 017 610	-2 358 700	-9 376 310	-8 185 524	1 190 786	
Julkisen käyttöomaisuus	B	5 892 685	-750 000	5 142 685	4 358 250	792 629	1 064 000	1 064 000	855 156	208 844	-4 828 685	750 000	-4 078 685	-3 503 094	575 591	
Viher- ja ulkoilualueet	B	170 000		170 000	161 806	8 194		0		0	-170 000	0	-170 000	-161 806	8 194	
Liikelaikokset	B	600 000	-50 000	550 000	422 867	127 133		0		0	-600 000	50 000	-550 000	-422 867	127 133	
INVESTOINNIT YHTEENSÄ		15 842 737	2 392 225	18 234 962	16 585 667	1 649 295	2 756 442	2 300 000	5 056 442	3 705 139	1 351 303	-13 086 295	-92 225	-13 178 520	-12 880 528	297 992

	Sito- vuus	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. talous- arvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. talous- arvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						39 583 000	-387 000	39 196 000	39 005 387	190 613
Valtionsouudet	B						30 895 554	-20 000	30 875 554	30 873 343	2 211
Korkotulot	B						126 000		126 000	97 016	28 984
Muut rahoitustulot	B						617 000		617 000	836 938	-219 938
Korkomenot	B	700 000	-350 000	350 000	187 956	162 044					
Muut rahoitusmenot	B	120 000	0	120 000	326 971	-206 971					
Korjaukset	B		0	0		0	0	0	0	0	0
RAHOITUSOSA											
Tulorahoituksen korjaukset	B	300 000		300 000	711 570	-411 570					
Pakollisten varausten muutokset	B										
Antolainojen muutokset											
Antolainojen vähennys	B	0					243 333		243 333	171 389	71 944
Antolainojen lisäys	B	2 000 000	80 000	2 080 000	2 081 013	-1 013	0				0
Lainakannan muutokset											
Pitkäaik. lainojen vähennys	B	3 150 000	0	2 478 718	2 478 718	0					
Pitkäaik. lainojen lisäys	B						10 000 000		10 000 000	10 000 000	0
Lyhyaik. lainojen lisäys/ähennys	N			0	0	0	2 000 000		2 000 000		2 000 000
Oman pääoman muutokset	B			0	0	0	0		0		0
lainakannan muutokset	V			0	0	0	0		0		0
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	N				10 657	-10 657	0		0		0
Vaihto-omaisuuden muutos	N			0	12 421	-12 421	0		0		0
Saamisten muutos	N			0	0	0	300 000		300 000		300 000
Lyhytaikaisten saamisten muutos				0	0	0	0		0	258 779	-258 779
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten muutos	N			0	0	0	0		0	80 157	-80 157
Vaikutus maksuvalmiuteen	N	184 294		184 294		184 294		1 727 625	1 727 625	1 545 451	182 174
YHTEENSÄ		107 969 256	3 620 625	110 918 599	108 575 519	2 343 080	107 969 256	3 620 625	111 589 881	108 575 518	3 014 363

B= sitovuus bruttomääräraha/-tuloarvio, N= nettomääräraha/-tuloarvio

Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma

	2 018	2 017
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	11 229 096,87	11 771 592,35
Maksutuotot	5 887 450,53	6 122 779,96
Tuet ja avustukset	1 471 986,01	1 012 947,27
Muut toimintatuotot	3 126 915,22	2 609 130,10
TOIMINTATUOTOT	21 715 448,63	21 516 449,68
Valmistus omaan käyttöön	286 456,26	287 665,61
TOIMINTAKULUT		
Palkat ja palkkiot	-33 484 479,24	-32 815 300,93
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	-7 140 979,22	-7 159 408,63
Muut henkilöstösivukulut	-1 416 255,72	-1 676 672,10
Henkilöstökulut	-42 041 714,18	-41 651 381,66
Palvelujen ostot	-33 066 317,85	-33 626 396,73
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 895 449,96	-5 922 878,98
Avustukset	-3 547 322,41	-3 496 078,86
Muut toimintakulut	-1 629 741,61	-1 887 949,11
TOIMINTAKULUT	-86 180 546,01	-86 584 685,34
TOIMINTAKATE	-64 178 641,12	-64 780 570,05
Verotulot	39 005 386,67	38 755 621,75
Valtionosuudet	30 873 343,00	30 188 656,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	97 016,35	72 025,71
Muut rahoitustuotot	836 938,19	745 420,55
Korkokulut	-187 956,30	-158 304,42
Muut rahoituskulut	-326 970,70	-46 486,71
Rahoitustuotot ja -kulut	419 027,54	612 655,13
VUOSIKATE	6 119 116,09	4 776 362,83
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 154 207,47	-5 241 439,02
Arvonalentumiset	-3 034 756,64	-261 879,67
Poistot ja arvonalentumiset	-7 188 964,11	-5 503 318,69
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		905 671,04
Satunnaiset erät yht.		905 671,04
TILIKAUDEN TULOS	-1 069 848,02	178 715,18
Varausten ja rahastojen muutokset		
Poistoeron muutos	53 925,33	53 925,33
Varausten ja rahastojen muutokset	53 925,33	53 925,33
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 015 922,69	232 640,51

Rahoituslaskelma

	2018	2017
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
VUOSIKATE	6 119 116,09	4 776 362,83
SATUNNAISET ERÄT		905 671,04
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-711 570,03	-1 256 030,75
TOIMINNAN RAHAVIRTA	5 407 546,06	4 426 003,12
INVESTOINTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-16 585 667,49	-9 841 782,25
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	1 967 233,57	858 308,29
PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TULOT	1 737 905,46	2 022 199,64
INVESTOINTOINTIEN RAHAVIRTA	-12 880 528,46	-6 961 274,32
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-7 472 982,40	-2 535 271,20
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	-2 081 013,12	-886 820,85
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	171 389,22	63 671,73
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	-1 909 623,90	-823 149,12
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	10 000 000,80	6 000 000,00
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-2 478 717,70	-2 289 844,90
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS		
LAINAKANNAN MUUTOKSET	7 521 283,10	3 710 155,10
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET		-33 359,46
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUUTOS	-10 656,94	22 123,60
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	-12 420,84	10 673,84
SAAMISTEN MUUTOS	258 779,14	611 916,53
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	80 171,09	2 479 997,74
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	315 872,45	3 124 711,71
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	5 927 531,65	5 978 358,23
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 545 450,75	3 443 087,03
KASSAVARAT 31.12.	17 932 903,41	19 478 354,16
KASSAVARAT 1.1.	19 478 354,16	16 035 267,13

Tase

VASTAAVAA	2018	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	33 987,28	100 185,77
Muut pitkävaikutteiset menot	1 439 282,30	983 192,25
Aineettomat hyödykkeet	1 473 269,58	1 083 378,02
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	22 444 822,35	21 085 127,89
Rakennukset	32 806 043,11	31 569 239,53
Kiinteät rakenteet ja laitteet	17 021 363,23	15 985 438,38
Koneet ja kalusto	725 399,41	517 204,26
Muut aineelliset hyödykkeet	23 874,20	20 533,20
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Ennakkomaksut	339 750,00	557 577,00
Keskeneräiset hankinnat	6 889 523,57	4 380 753,55
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	7 229 273,57	4 938 330,55
Aineelliset hyödykkeet	80 250 775,87	74 115 873,81
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet		
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	11 817 909,57	11 932 308,16
Kuntayhtymäosuudet	4 261 983,10	4 261 983,10
Osakkeet ja osuudet osak.ja omist.yht.	1 038 310,26	1 038 310,26
Muut osakkeet ja osuudet	293 135,58	293 135,58
Osakkeet ja osuudet	17 411 338,51	17 525 737,10
Muut lainasaamiset	4 652 849,18	2 766 658,32
Muut saamiset	470 879,80	447 446,76
Sijoitukset	22 535 067,49	20 739 842,18
PYSYVÄT VASTAAVAT	104 259 112,94	95 939 094,01
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	25 629,92	25 826,42
Muut toimeksiantojen varat	325 402,45	341 004,27
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	351 032,37	366 830,69
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	65 080,85	52 660,01
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 255 346,65	1 326 032,58
Muut saamiset	13 500,00	13 500,00
Pitkäaikaiset saamiset	1 268 846,65	1 339 532,58
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	2 989 990,11	3 519 899,44
Lainasaamiset	2 290,94	7 000,00
Muut saamiset	567 036,46	519 176,93
Lyhytaikaiset saamiset	3 559 317,51	4 046 076,37
Siirtosaamiset		
Siirtyvät korot	2 808,00	12 393,68
Muut siirtosaamiset	2 084 822,42	1 727 477,44
Siirtosaamiset	2 087 630,42	1 739 871,12
Saamiset	6 915 794,58	7 125 480,07
Rahoitusarvopaperit		
Joukkovelkakirjalainasaamiset		560 476,10
Muut arvopaperit	11 836 579,53	12 339 935,26
Rahoitusarvopaperit	11 836 579,53	12 900 411,36
Rahat ja pankkisaamiset	6 096 323,88	6 577 942,80
VAIHTUVAT VASTAAVAT	24 913 778,84	26 656 494,24
VASTAAVAA	129 523 924,15	122 962 418,94

VASTATTAVAA	2018	2017
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	40 331 840,71	40 331 840,71
Arvonkorotusraho	141 347,50	141 347,50
Muut omat rahastot	8 680 778,90	8 680 778,90
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	18 286 988,26	18 054 347,75
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 015 922,69	232 640,51
OMA PÄÄOMA	66 425 032,68	67 440 955,37
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	1 326 747,93	1 380 673,26
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 326 747,93	1 380 673,26
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	7 260,65	
PAKOLLISET VARAUKSET	7 260,65	
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	29 893,04	39 998,39
Lahjoitusrahastojen pääomat	25 629,92	25 826,42
Muut toimeksiantojen pääomat	372 020,19	388 173,60
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	427 543,15	453 998,41
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 946 311,64	16 825 408,25
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	3 954 956,04	3 736 093,05
Pitkäaikainen	27 901 267,68	20 561 501,30
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 884 287,56	19 222 811,85
Lainat julkisyhteisöiltä		261 096,00
Saadut ennakot	51 706,70	38 614,79
Ostovelat	5 050 177,46	6 882 838,96
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	979 302,25	794 943,73
Siirtovelat		
Siirtyvät korot	49 817,03	32 356,42
Lomapalkkajaksotus	4 434 963,06	4 309 944,83
Valtionosuusennakot	156 695,09	129 813,35
Muut siirtovelat	2 829 122,91	1 452 870,67
Siirtovelat	7 470 598,09	5 924 985,27
Lyhytaikainen	33 436 072,06	33 125 290,60
VIERAS PÄÄOMA	61 337 339,74	53 686 791,90
VASTATTAVAA	129 523 924,15	122 962 418,94

Konsernituloslaskelma

	2018 €	2017 €
Toimintatuotot	39 887 878,06	37 969 244,37
Toimintakulut	-104 096 304,09	-102 796 982,37
Osuus osakuusyht. Voitosta (tappiosta)	135 909,28	48 841,25
Toimintakate	-64 072 516,75	-64 778 896,75
Verotulot	38 849 659,17	38 598 699,68
Valtionosuudet	35 081 627,20	34 367 178,89
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	101 169,50	68 120,16
Muut rahoitustuotot	859 256,77	730 339,99
Korkokulut	-473 349,82	-471 414,24
Muut rahoituskulut	-384 508,36	-56 230,45
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	102 568,09	270 815,46
Vuosikate	9 961 337,71	8 457 797,28
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelmanmukaiset poistot	-6 884 811,79	-8 232 680,39
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset	-3 040 752,22	-89 196,64
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-9 925 564,01	-8 321 877,03
Satunnaiset erät	146 143,80	905 671,04
Tilikauden tulos	181 917,50	1 041 591,29
Tilinpäätössiirrot	10 106,92	6 054,95
Tilikauden verot	-53 839,11	-53 048,64
Laskennalliset verot	58 853,10	36 253,94
Vähemmistöosuudet	-88 577,27	-65 155,39
Tilikauden ylijäämä	108 461,14	965 696,15

Konsernirahoituslaskelma

	2018	2017
	€	€
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	9 961 337,71	8 457 797,28
Satunnaiset erät	146 143,80	905 671,04
Tilikauden verot	-39 296,62	-19 653,99
Tulorahoituksen korjaukset	-1 502 004,38	-1 188 127,47
	<u>8 566 180,51</u>	<u>8 155 686,86</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-21 917 635,79	-11 598 163,22
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 037 687,52	877 446,33
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulo	2 832 769,95	2 154 193,68
	<u>-17 047 178,32</u>	<u>-8 566 523,21</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 480 997,81	-410 836,35
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-83 109,08	-842 248,53
Antolainasaamisten vähennykset	652 661,48	79 130,80
	<u>569 552,40</u>	<u>-763 117,73</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	15 286 936,85	9 174 506,88
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-6 327 529,80	-4 022 470,62
Lyhytaikaisten lainojen muutos	25 400,92	154 433,48
	<u>8 984 807,97</u>	<u>5 306 469,74</u>
Oman pääoman muutokset	-154 354,46	-3 914 010,78
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	-10 674,65	21 661,83
Vaihto-omaisuuden muutos	57 424,38	-109 126,40
Saamisten muutos	828 150,83	755 400,59
Korottomien velkojen muutos	-385 120,96	2 184 270,71
	<u>489 779,60</u>	<u>2 852 206,73</u>
Rahoituksen rahavirta	9 889 785,51	3 481 547,96
Rahavarojen muutos	1 408 787,70	3 070 711,61
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	27 680 284,31	26 271 496,61
Rahavarat 1.1.	<u>26 271 496,61</u>	<u>23 200 785,00</u>
	1 408 787,70	3 070 711,61

Konsernitase

VASTAAVA	2018	2017
	€	€
A. PYSYVÄT VASTAAVAT	131 739 722,85	123 492 581,04
Aineettomat hyödykkeet	1 889 679,14	1 465 050,18
Aineettomat oikeudet	359 824,02	441 224,64
Muut pitkävaikutteiset menot	1 489 137,50	987 002,63
Ennakkomaksut	40 717,62	36 822,91
Aineelliset hyödykkeet	123 934 274,86	115 824 075,35
Maa- ja vesialueet	23 180 982,16	21 766 835,55
Rakennukset	63 175 730,65	63 348 043,53
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20 927 407,04	19 699 155,61
Koneet ja kalusto	3 119 633,32	3 208 418,78
Muut aineelliset hyödykkeet	2 095 709,93	2 248 437,51
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	11 434 811,76	5 553 184,37
SIJOITUKSET	5 915 768,85	6 203 455,51
Osakkuusyhteisöosuudet	3 657 758,81	3 893 565,26
Muut osakkeet ja osuudet	615 352,79	616 588,63
Muut lainasaamiset	1 411 057,05	1 465 546,94
Muut saamiset	231 600,20	227 754,68
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	664 166,68	676 344,94
Valtion toimeksiannot	106 310,11	146 478,87
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	29 076,43	29 315,79
Muut toimeksiantojen varat	528 780,14	500 550,28
VAIHTUVAT VASTAAVAT	38 158 816,83	37 087 881,75
Vaihtoomaisuus	484 673,82	542 098,21
Aineet ja tarvikkeet	349 931,36	302 969,30
Keskeneräiset tuotteet	108 293,41	217 267,88
Muu vaihto-omaisuus	26 449,05	21 861,03
Ennakkomaksut		
Saamiset	9 993 858,70	10 274 286,93
Pitkäaikaiset saamiset	1 179 811,11	1 265 277,65
Myyntisaamiset	1 132 467,00	1 190 622,22
Lainasaamiset	18 894,57	28 782,65
Muut saamiset	28 449,54	45 872,78
Lyhytaikaiset saamiset	8 814 047,59	9 009 009,28
Myyntisaamiset	5 224 824,53	5 825 545,57
Lainasaamiset	6 017,16	17 410,91
Laskennalliset verosaamiset	1 857,85	
Muut saamiset	1 224 861,89	1 120 098,52
Siirtosaamiset	2 356 486,16	2 045 954,28
Rahoitusomaisuusarvopaperit	11 939 512,50	12 996 104,79
Osakkeet ja osuudet	89,82	89,82
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	55 829,55	48 590,01
Joukkovelkakirjalainasaamiset		560 476,10
Muut arvopaperit	11 883 593,13	12 386 948,86
Rahat ja pankkisaamiset	15 740 771,81	13 275 391,82
VASTAAVA YHTEENSÄ	170 562 706,36	161 256 807,73

VASTATTAVAA	2018	2017
	€	€
OMA PÄÄOMA	73 966 584,89	74 275 476,16
Peruspääoma	40 331 840,71	40 331 840,71
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma		
Arvonkorotusrahasato	1 103 222,72	1 473 780,89
Muut omat rahastot	10 357 479,15	10 499 711,69
Edellisten tilikausien yli/-alijäämä	22 065 577,66	21 004 446,72
Tilikauden yli/-alijäämä	108 464,65	965 696,15
VÄHEMMISTÖOSUUDET	946 088,72	884 492,49
PAKOLLISET VARAUKSET	290 150,47	275 851,93
Muut pakolliset varaukset	290 150,47	275 851,93
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	743 362,35	766 215,26
Valtion toimeksiannot	136 203,15	186 477,26
Lahjoitusrahastojen pääomat	29 136,38	29 378,72
Muut toimeksiantojen pääomat	578 022,82	550 359,28
VIERAS PÄÄOMA	94 616 519,93	85 054 771,89
Pitkäaikainen	56 039 494,18	47 735 769,74
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	43 954 960,12	35 172 220,90
Lainat julkisyhteisöiltä	792 922,00	1 035 464,52
Lainat muilta luotonantajilta	1 792 944,95	2 282 631,95
Muut velat	9 315 220,18	9 066 997,21
Siirtovelat	431,20	197,67
Laskennalliset verovelat	183 015,73	178 257,49
Lyhytaikainen	38 577 025,75	37 319 002,15
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	21 458 522,67	20 353 269,24
Lainat julkisyhteisöiltä	55 219,69	332 485,19
Lainat muilta luotonantajilta	382 528,47	235 719,44
Saadut ennakot	179 635,78	176 529,70
Ostovelat	6 389 331,20	8 049 964,80
Muut velat	1 030 928,94	902 373,89
Siirtovelat	9 078 172,01	7 263 550,43
Laskennalliset verovelat	2 686,99	5 109,46
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	170 562 706,36	161 256 807,73

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Kaupungin tilinpäätöstä koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty hankintamenuon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenuoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kaupunginvaltuuston vahvistamilla poistoperusteilla kaupunginhallituksen hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusomaisuuden arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenuon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen pääsääntöisesti hankintamenuon tai sitä alemman todennäköisen hankintamenuon määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon. Rahoitusarvopaperien arvonalennukset ja niiden palautukset on kirjattu tuloslaskelman rahoituskuluihin ja – tuottoihin.

Arvonkorotuksen periaatteet

Maa- ja vesialueiden arvonkorotus on tehty varovaisuuden periaatteella, jos arvonkorotuskohteen todennäköinen luovutushinta on tilinpäätöspäivänä pysyvästi alkuperäistä hankintahintaa olennaisesti suurempi ja kohteesta on laadittu riittävä ulkopuolinen arvio. Muita arvonkorotuksia ei ole.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon, että sekä kuluva että edellinen tilikausi sisälsi sekä merkittäviä arvonalentumisia että lisäpoistoja. Vuoden 2018 tilinpäätös sisältää Merenojan koulun alaskirjauksia 2,9 milj. euroa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi uudet suunnitelman mukaisten poistojen perusteet 27.8.2018 § 72, jotka otettiin käyttöön vuoden 2018 alusta alkaen. Tämä pienentää v. 2018 tilinpäätöksen poistoja erityisesti teiden poistoperustemuutosten vaikutuksesta.

Konsernitilinpäätöstä koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä. Osakkuusyhteisöt on yhdistelty.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitaseen liitteessä esitetään perusteltu selostus, jos konsernitilinpäätöksen laatimisessa ei ole noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kaupungin tilinpäätöksessä.

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa, jossa on sidottu pitkäaikaisten lainojen vaihtuva korko koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty nimellis- eli pariarvomenetelmällä. Kiinteistöverot on eliminoitu.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa ja konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Edellisen tilikauden vertailtavuus

Tilikaudella Kalajoen Hiekkasärkät Oy on myynyt Kalajoen Apartementos Oy:n osakkeet ja osakkuusyhteisöistä Keski-Pohjanmaan Komposti Oy on asetettu vapaaehtoiseen selvitystilaan yhtiön purkamiseksi. Uutena osakkuusyhteisönä konserniin on yhdistelty KOY Kalajoen Merta, joka aloitti toimintansa vuonna 2018.

Kuntayhtymistä Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä on purkanut maa ja vesialueiden ja rakennusten arvonorotusta sekä lisäksi purkanut muita rahastoja edellisten tilikausien tulokseen.

Tuloslaskelman liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Hallintopalvelut	675 168,32	932 083,79	447 175,00	765 881,85
Kehittämispalvelut	6 468 484,53	6 068 547,38	4 447 226,00	4 552 668,01
Perusturvapalvelut	15 620 636,88	15 119 319,59	10 456 365,00	10 103 189,22
Sivistyspalvelut	3 339 978,11	3 409 904,91	1 873 354,00	1 719 406,17
Tekniset palvelut	13 777 241,58	12 439 409,60	4 491 343,00	4 375 325,33
Yhteensä	39 881 509,42	37 969 265,27	21 715 463,00	21 516 470,58

Verotulojen erittely	2018	2017
Kaupungin tulovero	31 797 432,00	32 482 049,58
Yhteisövero	2 128 667,00	2 716 323,84
Kiinteistövero	5 079 288,00	3 557 248,33
Yhteensä	39 005 387,00	38 755 621,75

Valtionosuuksien erittely	2018	2017
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	31 732 587	30 978 960
Siitä Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	9 245 724	8 805 036
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-859 244	-790 304
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		0
Valtionosuudet yhteensä	30 873 343	30 188 656

Palvelujen ostojen erittely	2018	2017
Asiakaspalvelujen ostot	19 852 840	20 391 316
Muiden palvelujen ostot	13 213 477	13 235 081
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	33 066 318	33 626 397

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Käyttösuunnitelman poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista

arvioidun pitoajan mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät 31.12.2012 asti ovat:

Aineettomat oikeudet	3-5 vuotta	tasapoisto
Satamaväylän ruoppaus	50 vuotta	menojäännöspoisto
Rakennukset	15-50 vuotta	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	16-28 vuotta	menojäännöspoisto
Maarakenteet	28 vuotta	menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto	3-5 vuotta	tasapoisto
Verkostot	18-43 vuotta	menojäännöspoisto
Vesirakenteet	16-50 vuotta	menojäännöspoisto

Suunnitelmanmukaisten poistojen perusteet

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät 1.1.2013 alkaen ovat:

Aineettomat hyödykkeet	2-5 vuotta	tasapoisto
Osake- ja vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	10 vuotta	tasapoisto
Maa- ja vesialueet		ei poistoa
Rakennukset	10-20 vuotta	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15-25 %	menojäännöspoisto
Maarakenteet	20 %	menojäännöspoisto
Verkostot	10-15 %	menojäännöspoisto
Vesirakenteet	15-25 %	menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto	3-15 vuotta	tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat		käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet		ei poistoa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		ei poistoa
Pysyvien vastaavien sijoitukset		ei poistoa

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät 1.1.2017 alkaen ovat:

Aineettomat hyödykkeet	2-5 vuotta	tasapoisto
Osake- ja vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	10 vuotta	tasapoisto
Osallistuminen toisen yhteisön - tiehakkeisiin	15 vuotta	tasapoisto
Maa- ja vesialueet		ei poistoa
Rakennukset	10-30 vuotta	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15-25 %	menojäännöspoisto
Vedenjakelu-, viemäri- ja kaukolämpöverkosto	30-40 vuotta	tasapoisto
Maarakenteet	20 %	menojäännöspoisto
Verkostot	10-15 %	menojäännöspoisto
Vesirakenteet	15-25 %	menojäännöspoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10 vuotta	tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-15 vuotta	tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat		käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet		ei poistoa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		ei poistoa
Pysyvien vastaavien sijoitukset		ei poistoa

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät 1.1.2018 alkaen ovat:

Aineettomat hyödykkeet	2-5 vuotta	tasapoisto
Osake- ja vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	10 vuotta	tasapoisto
Osallistuminen toisen yhteisön - tihakkeisiin	15 vuotta	tasapoisto
Maa- ja vesialueet		ei poistoa
Rakennukset	10-30 vuotta	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15-25 %	menojäännöspoisto
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 vuotta	tasapoisto
Vedenjakelu-, viemäri- ja kaukolämpöverkosto	30-40 vuotta	tasapoisto
Maarakenteet	20 %	menojäännöspoisto
Verkostot	10-15 %	menojäännöspoisto
Vesirakenteet	15-25 %	menojäännöspoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10 vuotta	tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-15 vuotta	tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat		käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet		ei poistoa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		ei poistoa
Pysyvien vastaavien sijoitukset		ei poistoa

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Potilasvahinkovastuu 1.1.	275 851,93	261 681,22	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	14 298,54	14 170,71	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella			0,00	0,00
Potilasvahinkovastuu 31.12.	290 150,47	275 851,93	0,00	0,00

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Muut toimintatuotot				
Osakkeiden luovutusvoitot	0,00	65 327,25		65 327,25
Kaluston luovutusvoitot	0,00	0,00		
Rakennusten luovutusvoitot	321 774,62	0,00	321 774,62	
Maa-alueiden luovutusvoitot	562 935,93	289 674,37	562 935,93	289 674,37
Muut luovutusvoitot	491 475,12	10 079,30		
Luovutusvoitot yhteensä	1 376 185,67	365 080,92	884 710,55	355 001,62
Muut toimintakulut				
Rakennusten myynti	129 026,17		129 026,17	
Maa-alueiden myynti	36 853,70	4 641,89	36 853,70	4 641,89
Muut luovutustappiot	0,00	0,00		
Luovutustappiot yhteensä	165 879,87	4 641,89	165 879,87	4 641,89

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Satunnaiset tuotot				
Arvonkorotuksen purku		905 671,04		905 671,04
Maa- ja vesialuiden luovutusvoitot	170 118,46			
Satunnaiset kulut				
PPSH				
Oulun Medikiinteistöt OY osakkeiden luovutustappio	23 974,66			

Erittely poistoeron muutoksista	2018	2017
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	53 925,33	53 923,33
Yhteensä	53 925,33	53 923,33

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkojen erittely	2018	2017
Osuuspääomankorot muista yhteisöistä	27 386,16	13 615,28
Yhteensä	27 386,16	13 615,28

Taseen liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Arvonkorotukset				
	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	177 559,24	1 081 103,85	141 347,50	1 047 018,54
Arvonkorotukset	0,00			
Arvonkorotusten purku	34 085,31	903 544,61		905 671,04
Arvo 31.12.	143 473,93	177 559,24	141 347,50	141 347,50
Rakennukset				
Arvo 1.1.	334 420,08	409 603,89		
Arvonkorotukset	0,00			
Arvonkorotusten purku	334 420,08	75 183,81		
Arvo 31.12.	0,00	334 420,08		
Sijoitukset				
Arvo 1.1.	961 801,57	689 269,61		
Arvonkorotukset	0,00	272 531,96		
Arvonkorotusten purku	2 052,77			
Arvo 31.12.	959 748,79	961 801,57		
Arvonkorotukset yhteensä 31.12.	1 103 222,72	1 473 780,89	141 347,50	141 347,50

Arvonkorotuksen kohteena olivien maa-alueiden ja rakennusten arvo on määritelty varovaisuuden periaatetta noudattaen. Arvonkorotusten määrä perustuu riippumattomien ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoihin maa-alueiden ja rakennusten todennäköisestä luovutushinnasta. Arvonkorotus on tehty kaikkiin maa-alueisiin, joiden osalta kirjanpitolain mukaiset arvonkorotuksen edellytykset täyttyvät.

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä- vaikuttaiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	100 185,77	983 192,25	1 083 378,02
Lisäykset tilikauden aikana		551 371,93	551 371,93
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	119 753,06	119 753,06
Vähennykset tilikauden aikana		0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	66 198,49	95 281,88	161 480,37
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	33 987,28	1 439 282,30	1 473 269,58
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	33 987,28	1 439 282,30	1 473 269,58
Olelliset lisäpoistot	0,00	0,00	0,00

Aineelliset hyödykkeet

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	21 085 127,89	31 569 239,53	15 985 438,38	517 204,26	20 533,20	4 938 330,55	74 115 873,81
Lisäykset tilikauden aikana	1 201 140,41	5 961 130,02	3 214 036,43	457 480,63	34 341,00	4 803 475,58	15 671 604,07
Rahoitusosuudet tilikaudella		797 805,31	823 807,78		31 000,00	225 000,00	1 877 613,09
Vähennykset tilikauden aikana	395 122,95	498 369,10				667,00	894 159,05
Siirrot erien välillä	553 677,00	1 657 798,27	75 390,29			-2 286 865,56	0,00
Tilikauden poisto		2 051 193,66	1 429 694,09	249 285,48			3 730 173,23
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	3 034 756,64		0,00	0,00	0,00	3 034 756,64
Poistamaton hankintameno 31.12.	22 444 822,35	32 806 043,11	17 021 363,23	725 399,41	23 874,20	7 229 273,57	80 250 775,87
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	22 444 822,35	32 806 043,11	17 021 363,23	725 399,41	23 874,20	7 229 273,57	80 250 775,87
Olenneiset lisäpoistot	0,00	41 181,79	0,00	0,00	0,00	0,00	41 181,79

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet				
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta- yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	11 932 308,16	1 038 310,26	4 261 983,10	293 135,58	17 525 737,10
Lisäykset	39 955,87		0,00		39 955,87
Vähennykset	154 354,46		0,00		154 354,46
Siirrot erien välillä			0,00		0,00
Hankintameno 31.12.	11 817 909,57	1 038 310,26	4 261 983,10	293 135,58	17 411 338,51
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	11 817 909,57	1 038 310,26	4 261 983,10	293 135,58	17 411 338,51

	Jvk-, muut laina- ja muut saamiset					
	Jvk- saamiset	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset osakkuusyhteisöt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,00	1 352 922,01	800 000,00	572 916,63	40 819,68	2 766 658,32
Lisäykset	0,00	2 000 000,00		0,00		2 000 000,00
Vähennykset	0,00	110 000,00	0,00	0,00	3 809,14	113 809,14
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
Hankintameno 31.12.	0,00	3 242 922,01	800 000,00	572 916,63	37 010,54	4 652 849,18
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	3 242 922,01	800 000,00	572 916,63	37 010,54	4 652 849,18

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kaupungin omistuosuus	Konsernin omistuosuus	Kaupunkikonsernin osuus €		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisö						
Himangan Kehitysyhtiö Oy	Kalajoki	100,00 %	100,00 %	259 416	1 799	-14 201
Himangan Matkailu Oy	Kalajoki	100,00 %	100,00 %			
Kiinteistö Oy Kalajoen Vuokra-asunnot	Kalajoki	100,00 %	100,00 %	183 669	11 944 799	103
Kalajoen Lämpö	Kalajoki	100,00 %	100,00 %	1 262 501	3 946 541	138 561
Kalajoen Hiekkasärkät Oy	Kalajoki	93,30 %	93,30 %	918 231	103 485	86 184
Kalajoen Apartementos Oy	Kalajoki					
Kannuskylän Liiketalo Oy	Kalajoki	73,10 %	73,10 %	341 659	1 324	0
Kiinteistö Oy Kalajoen Kylpylähotelli	Kalajoki		60,00 %	241 053	1 633 750	26
Kiinteistö Oy Kalajoen Kalajoentie 5	Kalajoki	89,32 %	89,32 %	220 940	76 710	-3 840
Kiinteistö Oy Kalajoen Marin Park	Kalajoki	60,00 %	60,00 %	571 454	1 047 921	5 229
Kiinteistö Oy Kasarmintien Päiväkoti	Kalajoki	60,00 %	60,00 %	18 050	725 472	1 787
Kalajoen Satama Oy	Kalajoki	100,00 %	100,00 %	8 093 973	5 632 355	74 256
Kuntayhtymät						
P-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri	Oulu	0,78 %	0,78 %	1 329 503	1 799 718	86 910
Keski-pohjanmaan koulutuskuntayhtymä	Kokkola	3,08 %	3,08 %	914 937	845 319	-8 082
Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä	Nivala	11,38 %	11,38 %	4 487 484	507 535	161 970
Korpelan Voima	Kannus	15,67 %	15,67 %	5 663 702	6 709 689	584 644
P-Pohjanmaan liitto	Oulu	2,25 %	2,25 %	35 660	224 337	14 010
Osakkuusyhteisöt						
Vesikolmio Oy	Ylivieska	23,40 %	23,40 %	151 735		19 841
Kiinteistö Oy Kalajoen Merta	Kalajoki	20,00 %	20,00 %	8 093		-11 907

Saamisten erittelyt				
	2018		2017	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	125 000,00	57 534,55	137 500,00	88 481,04
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	7 000,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	3 016,27
Siirtosaamiset	0,00	29 505,59	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>125 000,00</i>	<i>87 040,14</i>	<i>137 500,00</i>	<i>98 497,31</i>
Saamiset kuntayhtymistä, joissa kaupunki on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	66 276,87	0,00	49 173,69
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>66 276,87</i>	<i>0,00</i>	<i>49 173,69</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteyshenkilöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	32 497,01	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>32 497,01</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>125 000,00</i>	<i>185 814,02</i>	<i>137 500,00</i>	<i>147 671,00</i>

Siirtosaamiin liittyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	6 179,40	14 279,08	2 808,00	12 393,68
Kelan korvaus työterveyshuoltoon	250 367,43	230 136,10	230 000,00	210 000,00
Eu-tuet	1 111 782,71	583 778,75	1 046 412,16	499 505,03
K-P:n sairaanhoitopiiri	0,00	319 580,00		319 580,00
Ely-palkkatuet	42 777,48	36 007,13	42 777,48	36 007,13
Tapaturmavakuutusjaksotus	0,00	79 422,47		79 422,47
Tasausrahastolaskutus	22 247,21	20 920,08		
Muut siirtosaamiset	923 131,89	494 878,41	765 632,78	633 091,44
<i>Siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>2 356 486,12</i>	<i>1 779 002,02</i>	<i>2 087 630,42</i>	<i>1 789 999,75</i>
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>2 356 486,12</i>	<i>1 779 002,02</i>	<i>2 087 630,42</i>	<i>1 789 999,75</i>

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Peruspääoma 1.1.	40 331 840,71	40 331 840,71	40 331 840,71	40 331 840,71
Lisäykset				0,00
Vähennykset				0,00
Peruspääoma 31.12.	40 331 840,71	40 331 840,71	40 331 840,71	40 331 840,71
Arvonkorotusrahassto 1.1.	1 473 780,89	2 179 977,38	141 347,50	1 047 018,54
Lisäykset				
Vähennykset	370 558,17	706 196,49		905 671,04
Arvonkorotusrahassto 31.12.	1 103 222,72	1 473 780,89	141 347,50	141 347,50
Muut omat rahastot 1.1.	10 499 711,69	10 048 061,40	8 680 778,90	8 680 778,90
Siirrot rahastoon		451 650,29		0,00
Siirrot rahastosta	142 232,54			0,00
Muut omat rahastot 31.12.	10 357 479,15	10 499 711,69	8 680 778,90	8 680 778,90
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	21 949 978,75	23 106 106,16	18 286 988,26	18 184 415,29
Siirto rahastoon	115 598,91			
Edellisen tilikauden virheen oikaisu		-2 125 315,98		-130 067,54
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	22 065 577,66	20 980 790,18	18 286 988,26	18 054 347,75
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	108 464,65	969 188,57	-1 015 922,69	232 640,51
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>73 966 584,89</i>	<i>74 255 312,04</i>	<i>66 425 032,68</i>	<i>67 440 955,37</i>

Viiden vuoden kuluttua erääntyvät velat ja velkojen osat		
	2018	2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 576 231,40	8 021 662,49
Lainat julkisyhteisöiltä		
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>12 576 231,40</i>	<i>8 021 662,49</i>

Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksu	290 150,47	275 851,93	7 260,65	
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>290 150,47</i>	<i>275 851,93</i>	<i>7 260,65</i>	<i>0,00</i>

Vieras pääoma				
	2018		2017	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöiltä				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	100 548,93	0,00	177 170,65
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	8 184,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>108 732,93</i>	<i>0,00</i>	<i>177 170,65</i>
Velat kuntayhtymiltä, joissa kaupunki on jäsenenä				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	720 675,29	0,00	1 164 154,38
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	364 496,13	0,00	172 406,63
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>1 085 171,42</i>	<i>0,00</i>	<i>1 336 561,01</i>
Velat osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Saadut ennakot				0,00
Ostovelat		0,00		51 718,05
Muut velat				0,00
Siirtovelat				0,00
<i>Yhteensä</i>		<i>0,00</i>		<i>51 718,05</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>1 193 904,35</i>	<i>0,00</i>	<i>1 565 449,71</i>

Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Muut velat				
Liittymismaksut	9 295 874,60	8 923 534,95	3 935 827,00	3 712 140,80
Muut velat	19 345,58	143 462,26	19 129,04	23 952,25
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>9 315 220,18</i>	<i>9 066 997,21</i>	<i>3 954 956,04</i>	<i>3 736 093,05</i>

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Palkkojen ja henkilöstösivukulujen jaksotukset	5 254 276,32	4 389 326,36	4 722 318,83	4 332 863,08
Lomarahavapaaajaksotus	41 342,19	851 701,13	41 342,19	20 495,63
Korkojaksotukset	86 497,46	81 104,60	49 817,03	32 356,42
Valtionosuusennakot	156 695,09	129 813,35	156 695,09	129 813,35
Projektirahoitus	186 569,87	299 533,49	167 501,00	196 040,10
Verohallinto	1 056 157,86		1 056 157,86	
Tasausrahastolaskutus	386 743,34	62 555,39	364 496,13	
Soite	601 302,28		601 302,28	
Potilasvakuutusvelka	32 420,50	33 330,02		
Muut siirtovelat	1 276 167,09	1 416 186,19	361 652,69	893 836,69
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>9 078 172,01</i>	<i>7 263 550,52</i>	<i>7 521 283,10</i>	<i>5 605 405,27</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>9 078 172,01</i>	<i>7 263 550,52</i>	<i>7 521 283,10</i>	<i>5 605 405,27</i>

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 207 933,52	5 753 434,02		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	12 037 629,20	11 540 172,72		
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,00	0,00		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	12 037 629,20	11 540 172,72		

Vakuudet				
	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Pantatut tonttien vuokraoikeudet		8 745,74		

Vuokravastuut				
	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Vuokravastuut yhteensä				
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	765 911,00	525 414,17	703 227,16	463 222,20
- sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	0,00	0,00	0,00	0,00
Leasingvastuut yhteensä	722 344,05	432 620,93	635 698,93	369 386,29
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	252 554,29	229 918,10	229 798,25	203 763,68
- siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvas	11 037,31	66 224,24	11 037,31	66 224,24
Kaupunki: Leasingvuokrasopimuksiin sisältyy tilaementin osalta lunastusehto vuodelle 2019 (185 995,75 euroa).				

Vastuusitoumukset	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	19 423 946,70	17 106 508,70	18 557 945,14	16 217 945,14
Jäljellä oleva pääoma	15 403 962,09	14 084 230,55	14 685 525,36	13 316 642,09
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	6 551 679,00	6 684 310,00	6 551 679,00	6 684 310,00
Jäljellä oleva pääoma	3 869 201,46	4 962 106,24	3 869 201,46	4 962 106,24
Yhteensä jäljellä	19 273 163,55	19 046 336,79	18 554 726,82	18 278 748,33

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2018	2017
Kaupungin osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	71 452 925,00	70 458 440,00
Kaupungin osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		0,00
Kaupungin mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	45 905,21	45 567,00

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Sopimusvastuita				
Sitoumukset avustukseen	96 000,00	120 000,00	96 000,00	120 000,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	24 000,00	24 000,00	24 000,00	24 000,00
Myöhemmin maksettavat avustukset	72 000,00	96 000,00	72 000,00	96 000,00
Sähköpäästötermiinit				
Markkina-arvo	0,00	-114 458,18		
Tulouttamatta	0,00	-114 458,18		
Vammaispalvelulain mukaan tuleva tuetun asumisen vastuu	87 490,23	87 661,10		
Eu-hankkeiden omarahoitusosuudet	23 670,75	85 432,55		
Arvonlisäveron palautusvastuu	319 285,74	853 832,27		
Osuus kuntayhtymän alijäämästä			8 078,99	42 527,38

*V. 2018 Kalajoen kaupungin osuus K-P koulutusky:n alijäämästä.

Johdannaissopimukset	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Koronvaihtosopimus (KOY Kalajoen Marin Park)				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimus erääntyy 15.8.2018.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	0	1 280 630		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0	-9 625		
Koronvaihtosopimukset (PPSHP)				
Koronvaihtosopimukset (2 kpl) yksittäisten lainojen korkoriskien suojaamiseksi. Sopimukset erääntyvät 15.7.2019.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	18 234	36 469		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	279	-73		
Koronvaihtosopimus yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Sopimus erääntyy 31.12.2019.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	124 480	124 480		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-770	-1 332		
Koronvaihtosopimusyksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Sopimus erääntyy 16.10.2020.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	0	18 446		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0	-2 220		
Koronvaihtosopimus yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Sopimus erääntyy 10.10.2021.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	77 800	77 800		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-2 425	-2 774		
Koronvaihtosopimukset (K-P koulutusky)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	133 826	139 370		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-4 946	-4 989		

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2018	2017
Vakinaiset:		
Hallintopalvelut	30	27
Kehittämispalvelut	74	84
Hyvinvointipalvelut Perusturva	290	291
Hyvinvointipalvelut Sivistys	246	246
Tekniset palvelut	111	114
<i>Yhteensä</i>	<i>751</i>	<i>762</i>
Muut:		
Määräaikaiset	293	253
Tukityöllisteyt	16	8
<i>Yhteensä</i>	<i>309</i>	<i>261</i>
<i>Henkilöstö yhteensä</i>	<i>1060</i>	<i>1023</i>

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2018	2017
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue	419,14	289,02
Kalajoen Vihreät ry	2 969,44	1 769,89
Suomen Keskustan Kalajoen kunnallisjärjestö	4 397,71	3 421,43
Keskusta Raahen kunnallisjärjestö	38,04	31,31
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>7 824,33</i>	<i>5 511,65</i>

Tilintarkastajan palkkiot		
	2018	2017
Ey Kuntatarkastus		
Tilintarkastuspalkkiot	8 140,00	8 640,00
Tilintarkastajan lausunnot		640,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	3 668,00	3 008,00
Muut palkkiot	1 200,00	
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>13 008,00</i>	<i>12 288,00</i>

Intressitapahtumat

Intressitahojen väliset liiketoimet
<p>Kalajoen kaupungilla ei ole määräysvalta- tai osakkuusyhteyksissä oleville tahoille korottomia lainoja tai muita tavanomaisesta poikkeavin perustein laadittuja taloudellisia järjestelyjä. Annettuihin lainoihin ei kohdistu merkittäviä taloudellisia riskejä. Kuntalain 2015 voimaantulon jälkeen annetuille lainoille kohdistuu riittävät vastavakuudet.</p> <p>Kalajoen kaupunki ei ole antanut intressitahoille avustuksia.</p> <p>Konsernin lähipiiriin/intressipiiriin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.</p>

Viemärlaitos

VIEMÄRILAITOKSEN TASEYKSIKKÖ

Uusia jätevesiviemärisopimuksia tehtiin vuonna 2018 yht. 63 kpl.

Kaupungin valtuusto päätti kokouksessaan 18.12.2017 viemärlaitoksen eriyttämisestä omaksi taseyksiköksi vuoden 2018 alusta alkaen.

Kesällä viemäriverkoston vuotovesimäärien pienentämiseksi tehtiin paljon töitä. Kartoituksella ja korjaamalla saatiin paljon korjattua vuotavaa viemäriverkostoa, mutta suurempien vuotavien viemäreiden korjaaminen tai vuotovedestä laskuttaminen vaatii vesihuoltolaitoksen yleisten sopimusehtojen muutoksen. Korjauksilla saatiin vuoden 2018 aikana aikaan 16,5 % muutos vuotovesiin.

Vesikolmio laskuttaa vuotovesistä 100 %.

Vuoden 2018 jäteveden ja vuotoveden käsittelymaksun hinta 0,95 €/m³.

Viemärlaitoksen on pyrittävä toimimaan niin, että mahdolliset toimintahäiriöt eivät saa vaikuttaa asiakkaan elämään eivätkä puhdistetun veden laatuun.

Vesikolmio Oy omistaa Kalajoen, Raution ja Himangan jätevedenpuhdistamot ja vastaa jäteveden käsittelystä sekä puhdistamoiden toiminnasta. Vesikolmio Oy vastaa myös puhtaan veden hankinnasta. Veden jakelusta kuluttajille vastaa Osuuskunta Valkeavesi.

Vesihuoltolain mukaan jäteveden käyttömaksun on oltava sama vesihuoltolaitoksen alueella, liittymismaksut ja perusmaksut voivat vaihdella alueittain.

Investoinnit

Uusia viemäriinjoja rakennettiin Marinan kaava-alueelle, Kesärannan kaava-alueelle, Tapionportin kaava-alueelle. Viemäriinjoja saneerattiin eripuolilla verkostoa eritoten Himangan alueella. Raviradan alueelle uusittiin pumppaamo.

Strategia- paamaara	Konsernistrategia	Strategia-tavoite	Järjestetään palvelut laadukkaasti ja kustannustehokkaasti				
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus					
Vuotovesien vähentäminen		Vuotovesiä vuonna 2018 oli 189 665 m3. Vuonna 2017 vuotovesiä oli 227 015 m3. Vuotovesien määrä pieneni 16,5 %. Puhdistetusta jätevesimäärästä, 600 491 m2, vuotovesiä oli 31,6 %. Tavoitteena oli päästä 30 % toteumaan josta kuitenkin hieman jäätiin.					
Mittari							
Vuotovesien määrä %		edellinen arvo	33,79	tavoite arvo	30,00	toteuma arvo	31,58

Henkilöstö Yhdyskuntatekniikan insinööri, kuntatekniikan työnjohtaja ja 3 kuntatekniikan työntekijää. Kaupungin puutarhuri, kenttämestari, 5 ulkoalueiden hoitajaa ja puutarhuri.

Viemärlaitos

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

Toimielin: Tekninen lautakunta

Päävastuualue: Tekniset palvelut

LIKELAITOKSET Euro

HANKE	KUST.ARV.	TA 2018	Muutos 2018	TA- Muutos yht	Toteuma 31.12.2018	TOT%	Alle/yli
VIEMÄRILAITOS							
Uusien viemärlinjojen rakentaminen		450 000	-50 000	400 000	239 857	60,0	160 143
Jätevesipumppaamojen rakentaminen		70 000		70 000	102 459	146,4	-32 459
Viemäriverkoston saneeraus		80 000		80 000	80 551	100,7	-551
YHTEENSÄ	2 750 000	600 000	-50 000	550 000	422 867	76,9	127 133
NETTOMENOT	2 750 000	600 000	-50 000	550 000	422 867	76,9	127 133

Viemärlaitoksen tuloslaskelma

	2018	2017
Liikevaihto	1 193 167,35	1 146 677,84
Valmistus omaan käyttöön	16 410,43	33 687,86
Liiketoiminnan muut tuotot		
Muut tuotot		130,00
Liiketoiminnan muut tuotot	2 271,00	130,00
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot		
Muiden palvelujen ostot	-783 672,76	-773 107,59
Palvelujen ostot	-783 672,76	-773 107,59
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-50 402,00	-62 785,34
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-50 402,00	-62 785,34
Materiaalit ja palvelut	-834 074,76	-835 892,93
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot		
Palkat ja palkkiot	-21 335,84	-27 307,95
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-11 418,91	-8 842,01
Muut henkilösivukulut	-1 544,56	-2 566,56
Henkilösivukulut	-12 963,47	-11 408,57
Henkilöstökulut	-34 299,31	-38 716,52
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot		
Suunnitelman mukaiset poistot	-221 372,08	-172 895,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-221 372,08	-172 895,00
Poistot ja arvonalentumiset	-221 372,08	-172 895,00
Liiketoiminnan muut kulut		
Liiketoiminnan muut kulut	-744,47	-7 817,81
Liikelylijäämä (-alijäämä)	121 358,16	125 173,44
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	7,31	
Korvaus peruspääomasta	-68 586,13	-10 856,42
Muut rahoituskulut	-22,46	
Rahoitustuotot ja -kulut	-68 601,28	-10 856,42
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnai	52 756,88	114 317,02
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauks	52 756,88	114 317,02
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	52 756,88	114 317,02
Sijoitetun pääoman tuotto %	8,5	2,4
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto %	8,5	2,4
Voitto %	4,4	10,0

Viemärlaitoksen rahoituslaskelma

	2018	2017
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIR		
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
LIIKEYLIJÄÄMÄ	121 358,16	207 537,07
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	221 372,08	172 895,00
TOIMINNAN RAHAVIRTA	342 730,24	380 432
INVESTOINTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-422 867,00	-490 692,02
INVESTOINTOINTIEN RAHAVIRTA	-422 867,00	-490 692,02
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIR	-80 136,76	-110 259,95
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
SAAMISTEN MUUTOS	-21 464,40	-27 949
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	295 879,08	237 163
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	274 414,68	209 213,90
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	274 414,68	209 213,90
RAHAVAROJEN MUUTOS	194 277,92	98 953,95
KASSAVARAT 31.12.	194 277,92	
RAHAVAROJEN MUUTOS	194 277,92	
Investointien tulorahoitus %	81,0	77,5

Viemärlaitoksen tase

VASTAAVAA	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	4 438,71
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 315 252,23
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Keskeneräiset hankinnat	15 840,71
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	15 840,71
Aineelliset hyödykkeet	5 335 531,65
PYSYVÄT VASTAAVAT	5 335 531,65
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Saamiset	
Lyhytaikaiset saamiset	
Myyntisaamiset	475 372,78
Lyhytaikaiset saamiset	475 372,78
Siirtosaamiset	
Muut siirtosaamiset	59 934,61
Siirtosaamiset	59 934,61
Saamiset	535 307,39
Rahat ja pankkisaamiset	194 277,92
VAIHTUVAT VASTAAVAT	729 585,31
VASTAAVAA	6 065 116,96
VASTATTAVAA	
OMA PÄÄOMA	
Peruspääoma	1 752 332,74
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-380 610,01
Tilikauden yli-/alijäämä	53 967,41
OMA PÄÄOMA	1 425 690,14
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen	
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	3 935 827,00
Pitkäaikainen	3 935 827,00
Lyhytaikainen	
Ostovelat	123 662,51
Muut velat	
Siirtovelat	581 147,76
Lyhytaikainen	704 810,27
VIERAS PÄÄOMA	4 640 637,27
VASTATTAVAA	6 066 327,41
Omavaraisuusaste %	76,5
Suhteellinen velkaantuneisuus %	388,2
Velat ja vastuut % käyttötuloista %	388,2
Kertynyt ylijäämä/alijäämä 1 000 €	-326,64

Vaikutus kaupungin tuloksen muodostumiseen

	Kaupunki 2018 01-12	Viemärlaitos 2018 01-12	Tuloslaskelma tp 2018 01-12
TULOSLASKELMA ulkoinen			
Myyntituotot	10 120 946	1 108 150	11 229 096
Maksutuotot	5 887 450	0	5 887 450
Tuet ja avustukset	1 471 986	0	1 471 986
Muut toimintatuotot	3 126 915	0	3 126 915
TOIMINTATUOTOT yht.	20 607 297	1 108 150	21 715 447
Valmistus omaan käyttöön	270 045	16 410	286 455
TOIMINTAKULUT			0
Henkilöstökulut	-42 007 414	-34 299	-42 041 713
Palvelujen ostot	-32 302 557	-763 760	-33 066 317
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 845 047	-50 402	-5 895 449
Avustukset	-3 547 322	0	-3 547 322
Muut toimintakulut	-1 628 997	-744	-1 629 741
TOIMINTAKULUT yht.	-85 331 339	-849 206	-86 180 545
TOIMINTAKATE	-64 453 995	275 354	-64 178 641
Verotulot	39 005 386	0	39 005 386
Valtionosuudet	30 873 343	0	30 873 343
Rahoitustuotot ja -kulut			0
Korkotuotot	97 016	0	97 016
Muut rahoitustuotot	836 938	0	836 938
Korkokulut	-187 956	0	-187 956
Muut rahoituskulut	-326 970	0	-326 970
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	419 027	0	419 027
VUOSIKATE	5 843 761	275 354	6 119 115
Poistot ja arvonalentumiset			0
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 932 835	-221 372	-4 154 207
Arvonalentumiset	-3 034 756	0	-3 034 756
Poistot ja arvonalentumiset yht.	-6 967 592	-221 372	-7 188 964
TILIKAUDEN TULOS	-1 123 830	53 982	-1 069 848
Varausten ja rahastojen muutokset			0
Poistoeron muutos	53 925	0	53 925
Varausten ja rahastojen muutokset yht	53 925	0	53 925
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 069 905	53 982	-1 015 923

	Kaupunki	Viemärlaitos	Kaupunki yhteensä
RAHOITUSLASKELMA			
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
TOIMINNAN RAHAVIRTA			
VUOSIKATE	5 843 776,60	275 339,49	6 119 116,09
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT			
Pakolliset varaukset	7 260,65		7 260,65
Muut oikaisut	-718 830,68		-718 830,68
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-711 570,03		-711 570,03
TOIMINNAN RAHAVIRTA	5 132 206,57	275 339,49	5 407 546,06
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
INVESTOINTIMENOT	-16 420 005,08	-165 662,41	-16 585 667,49
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	1 967 233,57		1 967 233,57
PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TULOT			
INVESTOINTIEN VARS.MYYNTITULOT	1 737 905,46		1 737 905,46
PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TULOT	1 737 905,46		1 737 905,46
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-12 714 866,05	-165 662,41	-12 880 528,46
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-7 582 659,48	109 677,08	-7 472 982,40
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET			
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	-2 081 013,12		-2 081 013,12
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	171 389,22		171 389,22
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	-1 909 623,90		-1 909 623,90
LAINAKANNAN MUUTOKSET			
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	10 000 000,80		10 000 000,80
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-2 478 717,70		-2 478 717,70
LAINAKANNAN MUUTOKSET	7 521 283,10		7 521 283,10
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET			
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUU	-10 656,94		-10 656,94
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	-12 420,84		-12 420,84
SAAMISTEN MUUTOS	-256 405,13	-21 464,40	536 648,67
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-142 214,40	759 034,16	-536 648,67
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-421 697,31	737 569,76	315 872,45
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	5 189 961,89	737 569,76	5 927 531,65
RAHAVAROJEN MUUTOS	-2 392 697,59	847 246,84	-1 545 450,75
KASSAVARAT 31.12.	17 738 625,49	194 277,92	17 932 903,41
KASSAVARAT 1.1.	19 478 354,16		19 478 354,16
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 739 728,67	194 277,92	-1 545 450,75

Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista

Luettelo kirjanpitokirjoista ja niiden säilytysajoista

Kirjanpitokirja	Säilytysaika	
Tililuettelot	paperituloste	pysyvästi
Päiväkirja	sähköinen säilytys	10 vuotta
Pääkirja	sähköinen säilytys	10 vuotta
Talousarvion toteutuminen	paperituloste	pysyvästi
Myyntireskontra	sähköinen säilytys	10 vuotta
Ostoreskontra	sähköinen säilytys	10 vuotta
Tasekirja	paperituloste	pysyvästi
Tase-erittely	irtolehtinä kansiossa	10 vuotta

Paperitulosteiden säilytyspaikka on kaupungin taloushallinnon käsiarkistossa ja kaupungin keskusarkistossa. Sähköinen säilytys on kaupungin tietohallintopalveluiden konesalissa.

Tositelajit

001	Muistiot	632	Työkeskuslaskutus
006	Jaksotukset	633	Kotihoitolaskutus
007	Vyörytykset		Sosiaalipalv. vuokra-
	Oikaisut tilinavaussaldoi-	634	asuntolaskutus
008	hin	635	Varhaiskasvatuslaskutus
009	Käyttöomaisuusviennit		Kehitysvammahuollon-
010	Tiliotetositteet	636	vuokralaskutus
	Myyntireskontra suori-	638	Pesulalaskutus
020	tukset		Ympäristöterveydenhuol-
040	Ostoreskontra suoritukset	639	lon laskutus
305	Matkalaskut	641	Koulutoimiston laskutus
310	Palkat	642	Kansalaisopiston laskutus
470	Ostolaskut	643	AP-IP laskutus
480	Verkkolaskut		Vapaa-aika Hellewi-lasku-
490	Sosiaalityö	644	tus
601	Yleishallinnon laskutus		Vapaa-aikapalvelut lasku-
	Teollisuus- ja liiketila-	645	tus
602	vuokralaskutus		Maa-ainesluvan valvonta-
603	Maa-aluevuokralaskutus	648	maksulaskutus
604	Antolainalaskutus	649	Ympäristövalvontamaksut
605	Lomituspalvelulaskutus	652	Venepaikkalaskutus
606	Antolainalaskutus		Vesi- ja viemäri liittymä-
	Turkistarhauksen lomitus-	653	laskutus
607	laskutus	654	Jäähallilaskutus
621	Hammashoitolaskutus		Teknisentoimiston lasku-
622	Vuodeosastolaskutus	655	tus
623	Terveyskeskuslaskutus		Rakennus- ja ympäristö-
624	Kuntoutuslaskutus	658	valvonnan laskutus
625	Perusturvan laskutus	659	Asuntojen vuokralaskutus
626	Terveyspalvelulaskutus	660	Ruokapalvelulaskutus
630	Asumispalvelulaskutus	661	Tilapalvelut/Kiinteistö-
631	Palvelukotilaskutus		toimi laskutus

662	Tilanvarauslaskutus
700	Sisäiset Palveluautolaskutus
701	Sisäiset Pesulalaskutus
702	Sisäiset Yleishallinnon kopiolaskutus
703	Sisäiset Teknisentoimiston kopiolaskutus
705	Sisäiset ICT-palvelut
706	Sisäiset Toimistotarvikelaskutus
750	Sisäiset Ruokapalvelulaskutus
751	Sisäiset tilanvarauslaskutus
790	Sisäiset kustannuskonta

Allekirjoitukset ja merkinnät Tilinpäätöksen allekirjoitus

Kalajoella 1. päivänä huhtikuuta 2019

KALAJOEN KAUPUNGINHALLITUS

Mauno Rahkola

Vesa Hihnala

Sirkka Alho

Eija Pahkala

Mari Niemelä

Jukka Rahja

Hanna Saari

Mikko Lauri

Meri Säteri

Jukka Puoskari

Tilinpäätöksen merkinnät

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Kalajoella toukokuun . päivänä 2019

Julkispalvelut Ey Oy, JHTT-yhteisö

Anne Räisänen
JHT/KHT

